योहन

योहन लिहि कीता चोकोट्ना कबुर

इद पुस्तकुन बारेता गोस्टि

लिहि कीतोना पोरोलः येसु किरिस्तुनोर सिस्यल आय्वल योहन.

लिहि कीता साल: किरिस्तु सकम मोदोडा पिडितगा लिहि किय्वल जर्ग्ता.

मुके गोस्टिः येसुये बगवंतनोर मिर आंदुर. वोरे बगवंतना आत्मा सक्तिते, इद दुनियतुरकुन वूरा पापनल बचि किय्ले, माय्नना रूप्ने वातोर आंदुर. सिरिप वोर येसुन पोरो बाव-बक्तिते बरोसा इर्वलिरे, बगवंतल मंवल स्वर्गनगा सोंदा परंतेर.

इव पोरो वेह्ता तीर निरुपन किय्ले, लेका सेलेङ अचोङ मय्मतङ काम्क कीतोर. नमुनत येतुन आङुर रसतुन दात मार्युस्वल, तीसा आट (38) साल्कनल रोगिते मंवन चोकोट किय्वल, पुटि-गुड्डिन नदुर सिय्वल, सातोर लाजरतुन नेंडुस्वल, सियुङ हजर्क मांदितुन जेवुन दोस्वल, सम्दुर्ता येतुन पोरो ताक्वल. अनि "नावा पोरोल सूड्सि आयो बति, इव कामकुन सूड्सि तेर ना पोरो बरोसा

इरट. अहन इर्किट्ते बस्केट जीवते स्वर्गगा

యోహన్

యోహన్ లిహి కీత చొకొట్న కబుర్

අධ් పుస్తకున్ బారెత గొస్టి

లిహి కీతొన పొరొల్: యేసు కిరిస్తునొర్ సిస్యల్ ఆయ్పల్ యోహన్.

లిహి కీత సాల్: కిరిస్తు సకమ్ మొదొడ పిడితగ లిహి కియ్యల్ జర్త్.

ముకె గొస్టి: యేసుయె బగవంతనొర్ మరి ఆందుర్. వోరె బగవంతన ఆత్మ సక్తితె, ఇద్ దునియతుర్కున్ వూర పాష్నల్ బచి కియ్లే, మాయ్నన రూప్నె వాతొర్ ఆందుర్. సిరిప్ వోర్ యేసున్ పొరొ బావ్–బక్తితె బరొస ఇర్చలిరె, బగవంతల్ మన్చల్ స్వర్త్సగ

సొంద పరంతెర్.

ఇవ్ పొరొ వెహ్త తీర్ నిరుపన్ కియ్లే, లెక సెలెంగ్ అచొంగ్ మయ్మతంగ్ కామ్క్ కీతార్. నమునత్ యేతున్ ఆంగుర్ రసతున్ దాత్ మార్యుస్వల్, తీస ఆట్ (38) సాల్క్ నల్ రోగితె మన్వన్ చొకాట్ కియ్పల్, పుటి–గుడ్డిన్ నదుర్ సియ్పల్, సాతార్ లాజర్తున్ నేండుస్పల్, సియుంగ్ హజర్క్ మాందితున్ జేవున్ దొస్పల్, సమ్దర్త యేతున్ పొరొ తాక్వల్. అని

"నావ పొరొల్ సూడ్పి ఆయొ బతి, ఇవ్

కామ్కున్ సూడ్పి తెర్ నా పొరొ బరొస

ఇరట్. అహన్ ఇర్కిట్తె బెస్కెట్ జీవతె

స్పర్గ్ స్గార్ స్టార్లు స్టార్లు స్టార్ట్ స్టార్లు స్టార్లు ఇవ్ గొస్టిస్ బారెతె ఇదెనగ లిహి కీసి మంత.

బగవంతన వచన్ మాయ్నన రూప్ యేత్వల్

1 కల్ గడె మాయ్యక్ మునెనె వచన్ ఇన్హల్* మత్తార్. బగవంతన్ సంగ వోర్ వచన్ ఇన్హల్ మత్తార్. వోర్ వచన్ బగవంతలె ఆందుర్. ² వోర్ వచన్ ఇన్హల్ మొదొడలె బగవంతన్ సంగ మత్తార్. ³ కలిత సమ్మెతున్ బగవంతల్ వోర్ వచన్లక్ హిందలె గడి కీతార్. వోర్ సెల్వ ఉంది గిర్ వస్తు గడె మాయ్మకి. ⁴ వోన్గ జీవ మంత. ఆద్ జీవ సమ్దిర్ కున్ వేడ్చి సీత. ⁵ వేడ్చి సికటితగ బహన్తె పారంతయొ, అహ్మె పర్హతంగ్ దిల్క్ నగ వోర్ వేడ్చి సీసెర్ మంతార్. బతి బస్కెట్ కె అద్ వేడ్చితున్ సికటి* పిహ పరొ.

్ బగవంతల్ వొరొర్ మాయ్నస్ సారి కీతొర్. వోన పొరొల్ బాప్తిస్ మిసియ్పల్ యోహన్.* 7 అద్ వేడ్చితున్ బారెతె తన వెహ్పల్ గవతున్ కేంచి, సమ్దిర్ వోర్ వేడ్చితున్ దాత్నొన్ పొరొ బరొస ఇరనిర్ ఇంజెర్ వాతొర్. 8 అద్ వేడ్చి సియ్పల్ యోహన్ ఆయొర్. బతి వేడ్చితున్ దాత్నొన్ బారెతె, వెహ్ల వాతొర్ వోర్, సిరిప్ గవదారల్ ఆందుర్. 9 ఇద్

ఆయొర్.

बगवंतन सङा मंदंतिट" इन्जेर बोदा वेह्तोर. इव गोस्टिन बारेते इदेनगा लिहि कीसि मंता.

बगवंतना वचन माय्नना रूप येत्वल

किल गडे माय्वक मुनेने वचन इंवल* 上 मत्तोर. बगवंतन सङा वोर वचन इंवल मत्तोर. वोर वचन बगवंतले आंद्र. ² वोर वचन इंवल मोदोडले बगवंतन सङा मत्तोर. ³ कलिता सम्दोतुन बगवंतल वोर वचंत्न हिंदले गडि कीतोर. वोर सेल्वा उंदि गिर वस्त् गडे माय्मकि. ⁴ वोन्गा जीवा मंता. अद जीवा सम्दिरकुन वेड्चि सीता. ⁵ वेड्चि सिकटितगा बहंते पारंतयो, अह्ने पर्जतङ दिल्क्नगा वोर वेडचि सीसेर मंतोर. बति बस्केट्के अद वेड्चितुन सिकटि* पिहा परो. ⁶ बगवंतल वोरोर माय्नन सारि कीतोर. वोना पोरोल बाप्तिस्मा सिय्वल योहन.* ⁷ अद वेड्चितुन बारेते तना वेह्वल गवतुन केन्चि, सम्दिर वोर वेड्चितुन दात्नोन पोरो बरोसा इरनिर इन्जेर वातोर. 8 अद वेड्चि सिय्वल योहन आयोर. बति वेड्चित्न दात्नोन बारेते, वेह्ले वातोर वोर, सिरिप

गवदारल आंदुर. ⁹इद दुनियतुरकुन, बोर्ते

^{*} 1:1-2 వచన్ ఇన్ఫల్: ఇత్తెకె యేసు కిరిస్తు ఇంజెర్ అర్డమ్. * 1:5 బగవంతన సరి–మారగ్ బూలె మాసి పాష్పంగ్ కామ్క్ నె నించి మన్ఫల్ దునియు. * 1:6 వేర్ అపాస్తుల్ యోహన్

^{* 1:1-2} वचन इंवल: इत्तेके येसु किरिस्तु इन्जेर अर्तम. * 1:5 बगवंतना सिर-मारग बूले मासि पाप्नङ काम्क्ने निन्चि मंवल दुनिया. * 1:6 वेर अपोस्तुल योहन आयोर.

जीवता सते वेड्चि सीसेर मंतोरो, वोर वासेर मंतोर.

 10 वोर वचन इंवल इद दुनियते वातोर. वोना केय्देने बगवंतल सम्दो गडि कियुस्तोर. बति इद दुनियतुर वोर करल बोर आंद्र इंवल वोड्कि किय्मकि. 11 वोर तंवुर्गा वातोर, बति वूर इज्रयेल लोकुर* वोन वोप्मिक. 12 तेर बति, बोर-बोर्ते तंवा पोरो बरोसा इर्तेरो, वूर सम्दिरकुन बगवंतनुर मरि-मियड आय्ले अदिकार सीतोर. ¹³ आड-माड्सोन मरि-मियड जल्मा आतपिनय मेंदोल अनि नेतुडे वूर जल्मा आय्मकि. बति बगवंतल वूरकुन नेमि कीततुन* हिंदले वोनुर मरि-मियड आतेर. ¹⁴⁻¹⁵ वोर वचन मायनल आसि, दर्तुरित पोरो वासि, मा नड्डुम पिस्तोर. बाप्तिस्मा सिय्वल योहन वोर वचंतुन बारेते, "'ना पेजेटल बोर्ते वांतोर' इन्जि वेह्तोनो, वोर वेरे आंदुर. वेर नाकुन तेर मोदोडले पिसि मत्ता काड्कि, नाकुन तेर डगुर आंदुर" इन्जेर जोर्ते गवा वेह्तोर. वोर वचन माकुन बगवंतना बर्पुर सतेमुन अनि बर्पुर पेर्मता-दयतुन

* 1:11 यूदुल्क इन्जेर गिर केयंतेर. * 1:13 बगवंतल तंवा आत्मा वूर्गा इर्ततुन हिंदल मरि-मियड आतेर.

तोह्तोर. इद सत अनि पेर्मता-दयतुन सूड्सि,

बगवंतना मय्मत्न करि कीतट. बगवंतल

तंवोर वोरोरे मंवल मरिन सीता मय्मा इदे

आंद. ¹⁶ वोना बर्प्र पेर्मता-दयत्न हिंदल,

దునియతుర్కున్, బోర్తె జీవత సతె వేడ్చి సీసెర్ మంతొరొ, వోర్ వాసెర్ మంతొర్.

10 వోర్ వచన్ ఇన్వల్ ఇద్ దునియతె వాతొర్. వోన కెయ్దెనె బగవంతల్ సమ్దె గడి కియుస్తార్. బతి ఇద్ దునియతుర్ వోర్ కరల్ బోర్ ఆందుర్ ఇన్వల్ వొడ్కి కియ్మకి. ¹¹ వోర్ తన్వుర్గ వాతొర్, బతి వూర్ ఇజయేల్ లోకుర్* వోన్ వొప్మకి. ¹² తెర్ బతి, బోర్–బోర్తె తన్వ పొరొ బరొస ఇర్తెరొ, వూర్ సమ్దిర్కున్ బగవంతనుర్ మరి–మియడ్ ఆయ్లె అదికార్ సీతొర్. ¹³ ఆడ్–మాడ్స్స్ మరి–మియడ్ జల్మ

ఆతపినయ్ మేందొల్ అని నెతుడె

వూర్ జల్మ ఆయ్మకి. బతి బగవంతల్

వూర్కున్ నేమి కీతతున్* హిందలె వోనుర్

 $^{-14-15}$ వోర్ వచస్ మాయ్నల్ ఆసి,

మరి–మియడ్ ఆతెర్.

దర్తురిత్ పొరొ వాసి, మా నడ్డుమ్ పిస్తార్. బాప్తిస్మమ సియ్వల్ యోహన్ వోర్ వచన్తున్ బారెతె, "'నా పెజెటల్ బోర్తె వాంతొర్' ఇంజి వెహ్తూనొ, వోర్ వేరె ఆందుర్. వేర్ నాకున్ తెర్ మొదొడలె పిసి మత్త కాడ్కి, నాకున్ తెర్ డగుర్ ఆందుర్" ఇంజెర్ జోర్తె గవ వెహ్తార్. వోర్ వచన్ మాకున్ బగవంతన బర్పుర్ సతెమున్ అని బర్పుర్ పెర్మత–దయతున్ తొహ్తార్.

ఇద్ సత్ అని పెర్మత–దయతున్ సూడ్పి,

బగవంతన మయ్మతున్ కరి కీతట్.

బగవంతల్ తన్యార్ వొరొరె మన్యల్ మరిస్

^{* 1:11} యూదుల్క్ ఇంజెర్ గిర్ కేయంతెర్. * 1:13 బగవంతల్ తన్వ ఆత్మ వూర్గ ఇర్తతున్ హిందల్ మరి–మియడ్ ఆతెర్.

సీత మయ్మ ఇదె ఆంద్. 16 వోన బర్పుర్ పెర్మత – దయతున్ హిందల్, మరట్ సమ్దిర్ ఆసిర్వాదున్ పెజెయ్ ఆసిర్వాద్ యేచ్చెర్ మంతట్. 17 అవ్ బవ్ ఇత్తెకె, మొదొడ ఆసిర్వాద్ తన్వ ఇచ తీర్ పర్హ పిసినిర్ ఇంజెర్ బగవంతల్ మోసెన కెయ్మె, దర్మత కానున్ సీసి మత్తార్. బతి ఇంకె, రెండవ ఆసిర్వాద్ యేసు కిరిస్తున కెయ్మె అద్ కానుస్తున్ తెర్ చొకొట్నంగ్ పెర్మత – దయ అని సతెమ్ ఇన్ఫలికున్ సీతొర్. 18 బోరె బస్కెనె బగవంతన్ సూడ్మకి. బతి బస్కెట్ బాబొన్ సంగ మన్పల్ * వొరొరె మరి ఆయ్పల్, మాకున్ బగవంతన్ బారెతె వెహ్చి తొహ్చోర్.

బాప్తిస్ మియ్పల్ యోహన్ల గవ (మత్తయి 3:1-12; మార్క్ 1:1-8; లూక 3:1-9,15-17)

 19 యొరుసలెమ్నల్ యూదుల్క్ నుర్ అదికారిర్, మోక వేర్ కిరిస్తు మందర్ ఇంజెర్ పూసి కియ్లె, కటొడలిర్కున్ అని లేవియుల్కున్ * యోహన్డగ సారి కీతెర్. 20 తె యోహన్, "నన కిరిస్తున ఆయొన్" ఇంజెర్ మకుస్వక్ వూర్కున్ గవ వెహ్తూర్. 21 అస్కె వూర్, "తె నిమె

मरट सम्दिर आसिर्वादुन पेजेय आसिर्वाद येच्चेर मंतट. ¹⁷ अव बव इत्तेके, मोदोडा आसिर्वाद तंवा इचा तीर पर्जा पिसनिर इन्जेर बगवंतल मोसेना केय्दे, दर्मता कानुन सीसि मत्तोर. बित इंके, रेंडवा आसिर्वाद येसु किरिस्तुना केय्दे अद कानुंतुन तेर चोकोट्नड पेर्मता-दया अनि सतेम इंविलकुन सीतोर. ¹⁸ बोरे बस्केने बगवंतन सूड्मिक. बित बस्केट बाबोन सड़ा मंवल* वोरोरे मिर आय्वल, माकुन बगवंतन बारेते वेहिंच तोहतोर.

बाप्तिस्मा सिय्वल योहंता गवा

(मत्तयि 3:1-12; मार्क 1:1-8; लूका 3:1-9,15-17)

¹⁹ येरुसलेमनल यूदुल्क्नुर अदिकारिर, मोका वेर किरिस्तु मंदर इन्जेर पूसि किय्ले, कटोडलिरकुन अनि लेवियुल्कुन^{*} योहंतगा सारि कीतेर. ²⁰ते योहन, "नना किरिस्तुना आयोन" इन्जेर मकुस्वक वूरकुन गवा वेह्तोर. ²¹ अस्के वूर, "ते निमे बोनि आंदि?

^{* 1:18} ఇత్తెకె బాబొ బగవంతల్ అని మరి యేసు వొరొరె ఇంజెర్ అర్డమ్. * 1:19 లేవియుల్క్ ఇన్వలిర్ లేవిన కాన్దాన్తుర్ ఆందిర్. వీర్ బగవంతన మందిర్తున్ బచి కీసెర్, కబొడలిర్ కియ్వలిక్ కామ్క్ నగ మదత్ కియ్వలిర్ ఆందిర్.

^{* 1:18} इत्तेके बाबो बगवंतल अनि मिर येसु वोरोरे इन्जेर अर्तम. * 1:19 लेवियुल्क इंवलिर लेविना कांदांतुर आंदिर. वीर बगवंतना मंदिरतुन बिच कीसेर, कटोडलिर किय्वलिक काम्क्नगा मदत किय्वलिर आंदिर.

येलिया* पर्वक्तिन िक?" इन्जेर पूसि कीतेर. ते, "नना आयोन" इन्जेर इत्तोर. "मन्जे बिवसत्ने वांतोर इन्जि वेह्तेर वोर पर्वक्तिनिक?" इन्जेर वूर पूसि कीतेर. बित योहन "नना आयोन" इन्जेर वेह्तोर. ²² अस्के वूर, "असल निमे बोनि आंदि? माकुन सारि कीतुरकुन ममोट जवब सिया लागर. नी बारेते बतल वेहना इंतियो अद माकुन वेहा" इन्जेर योहंतुन पूसि कीतेर. ²³ ते योहन, "यसया पर्वक्तल मोदोल वेह्तपिनय, 'बगवंतल* वायन साटि सिर सुद्रि कीम्ट्' इन्जेर बोडि गुटनगा किलिवल लेङ्ना ननय आंदुन" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर.

24-25 अस्के सवल्क पूसि किय्ले वातुर्गटल कितुर परिसयुल्क, "निमे किरिस्तुनि आय्वि, येलियनि आय्वि, बिवसत्ने वाय्वल पर्वक्तिन गिर आय्वि. ते निमे बद अदिकार्दे बाप्तिस्मा सीसेर मंति?" इन्जेर योहंतुन पूसि कीतेर. ²⁶ ते योहन, "नना येते बाप्तिस्मा सीसेर मंतोन. बित ना पेजेटल वाय्वल मी नड्डुम मंतोर. मिरट वोन वोड्कि किय्विट. ²⁷ना पेजेटल वाय्वल नाकुन तेर डगुर सक्तिवंतल आंदुर. वोनङ चेपुल्क्ना पिट रेह्ले गिर नना कामि

* 1:21 येते बाप्तिस्मा सिय्वल योहंतुन तेर तोत्तोर पर्वक्तल आंदुर. किरिस्तु वायन मुने वोर पर्वक्तल मिल्स वांतोर इन्जेर यूदुल्क बरोसा कींतेर. * 1:23 बगवंतल: सेलेते पर्ब. బోని ఆంది? యేలియ* పర్వక్షని కి?" ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. తె, "నన ఆయొన్" ఇంజెర్ ఇత్తార్. "మంజె బవిసత్సె వాంతొర్ ఇంజి వెహ్తెర్ హోర్ పర్చక్షని కి?" ఇంజెర్ వూర్ పూసి కీతెర్. బతి యోహన్ "నన ఆయొన్" ఇంజెర్ వెహ్హార్. 22 అస్కా వూర్, "అసల్ నిమె బోని ఆంది? మాకున్ సారి కీతుర్కున్ మమొట్ జవబ్ సియ లాగర్. నీ బారెతె బతల్ వెహన ఇంతియొ అద్ మాకున్ వెహ" ఇంజెర్ యోహన్తున్ పూసి కీతెర్. 23 తె యోహన్, "యెసయ పర్వక్తల్ మొదొల్ వెహ్పినయ్, 'బగవంతల్* వాయన్ సాటి సరి - సుద్రి - కీమ్ట్ - ఇంజెర్ - బోడి - గుటనగ కిలివల్ లేంగ్స్ట్ర ననయ్ ఆందున్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తార్. $^{24-25}$ అెస్కు సవల్క్ పూసి కియ్లె వాతుర్గటల్ కహితుర్ పరిసయుల్స్, "నిమె కిరిస్తుని ఆయ్యి, యేలియని ఆయ్యి, బవిసత్నె వాయ్పల్ పర్వక్తని గిర్ ఆయ్వి. తె నిమె బద్ అదికారై బాప్తిస్మమ స్ట్రీసెర్ మంతి?" ఇంజెర్ యోహన్తున్ పూసి కీతెర్. 26 తె యోహన్, "నన యేతె బాప్తిస్ ${
m a}$ సీసెర్ మంతొన్. బతి నా పెజెటల్ వాయ్యల్ మీ నడ్డుమ్ మంతొర్. మీరట్ వోన్ వొడ్కి కియ్విట్. 27 నా పెజెటల్ వాయ్యల్ నాకున్ తెర్ డగుర్ సక్తివంతల్ ఆందుర్. వోనంగ్ చెపుల్క్ న పటి రెహ్హె

^{* 1:21} యేతె బాప్తిస్ మసియ్పల్ యోహన్తున్ తెర్ తొత్తార్ పర్వక్షల్ ఆందుర్. కిరిస్తు వాయన్ మునె హోర్ పర్వక్షల్ మల్సి వాంతొర్ ఇంజెర్ యూదుల్క్ బరొస కీంతెర్. * 1:23 బగవంతల్: సెలెతె పర్బు.

గిర్ నన కామి సియొస్*" ఇంజెర్ వెహ్తార్. ²⁸ ఇవ్ గట్నంగ్ యోహన్ బాప్తిస్ మీసేర్ మత్తార్ అద్ యోర్దన్ లవిడున్ సిడయింగ్ బాజ్ మన్వల్ బెతనియ ఇన్వల్ చహర్తగ జర్గ్ తంగ్.

యేసుయె బగవంతనొర్ మరి ఇంజెర్ వెహ్చి తొహ్వల్

²⁹ దుస్రా నేటి యోహన్ తన్గ వాయ్పల్ యేసున్ సూడ్పి, "ఇచుల! వేరె దునియతురంగ్

పాప్కున్ కాంచి వోయ్యల్ బగవంతన గొరె పిల ఆందుర్. 30 ఇదెన్ మునె, 'నా పెజెటల్ బోరై వాంతొర్ ఇంజి వెహ్హానా, వోర్ వేరె ఆందుర్. వేర్ నాకున్ తెర్ మొదొడలె పిసి మత్త కాడ్కి,* నాకున్ తెర్ డగుర్ ఆందుర్ ఇంజెర్ వేన్ బారెతెన్ వెహ్చి మత్తాన్. 31 అసల్ వోర్ బోర్ ఆందుర్ ఇన్ఫల్ నన వోన్ వొడ్కి కీసి మనొన్. బతి ఇజయేల్ లోకుర్కున్ వోర్ తన్న వొడ్కి అరుసీనుర్ ఇంజి బాప్తిస్మమ సీతాన్. 32 అస్కెనె హాబర్ కోలె మాసి, బగవంతన పవిత్ర ఆత్మ ఉంది పారెవత్ దాత్ యేసున్ ಘರ್ ರಯ್ಯಲ್ ಸುಾಡ್ಡ್ 5.33 ಯೆತ

* 1:27 వోర్ బెయ్ డగుర్ మాల్కల్ ఆందుర్. నన వోనొర్ దాసిన ఆసి మన్లె గిర్ కామి సియొన్. * 1:30 కలి గడె మాయన్ మొదొలె వచన్న రూప్పె

పిసి మన్వల్ యేసు ఆందుర్.

బాప్తిస్ట్ సియ్లే నాకున్ సారి

सियोन^{*}" इन्जेर वेह्तोर. ²⁸ इव गट्नङ योहन बाप्तिस्मा सीसेर मत्तोर अद योर्दन लविडुन सिडयिङ बाज मंवल बेतनिया इंवल चहरतगा जर्ग्तङ.

येसुये बगवंतनोर मरि इन्जेर वेहिच तोहवल

²⁹दुस्रो नेटि योहन तन्गा वाय्वल येसुन सूड्सि,

"इचुला! वेरे दुनियतुरङ पापकुन कान्चि वोय्वल बगवंतना गोरे पिला आंद्र. ³⁰ इदेन मुने, 'ना पेजेटल बोर्ते वांतोर इन्जि वेह्तोनो, वोर वेरे आंद्र. वेर नाकुन तेर मोदोडले पिसि मत्ता काड्कि,* नाकुन तेर डगुर आंदुर' इन्जेर वेन बारेतेन वेहिच मत्तोन. ³¹ असल वोर बोर आंद्र इंवल नना वोन वोड्कि कीसि मनोन. बति-इज्रयेल-लोकुरकुन-वोर-तंवा वोड्कि अरुसीनुर इन्जि बाप्तिस्मा सीतोन. 32 अस्केने हाबर कोले मासि, बगवंतना पवित्रा आत्मा उंदि पारेवत दात येसुन पोरो रेय्वल सूड्तोन. 33 येते बाप्तिस्मा सिय्ले नाकुन सारि कीतोर वोर बगवंतले, 'बोन पोरो पवित्रा

^{* 1:27} वोर बेय डगुर माल्कल आंदुर. नना वोनोर दासिना आसि मंले गिर कामि सियोन. * 1:30 कलि गडे मायन मोदोले वचंता रूप्ने पिसि मंवल येसु आंदुर.

आत्मा पारेवत दात रेग्सि उद्वल सूडंतियो, वोरे लोकुरकुन पवित्रा आत्मते बाप्तिस्मा सिय्वल अांदुर' इन्जेर वेह्तोर. अहन वेह्वक इत्तेके, वोन नना वोड्कि कीसि मनोन. ³⁴ इद सम्दो सूड्सिने, 'वेरे बगवंतनोर मिर आंदुर'"

इन्जेर बाप्तिस्मा सिय्वल योहन येसुन बारेते गवा वेह्तोर.

येसुनुर मोदोडुर सिस्यलिर

³⁵ दुस्रो नेटि दुपरिता नालुङ नेक्नेके

योहन अनि वोनुर इविर सिस्यलिर गिरे अगने निल्सि मत्तेर. ³⁶ अदे वकत्ने येसु अगटल वीड्सेर मत्तोर. वोन सूड्सि, "इचुला! बगवंतना गोरे पिला" इन्जेर योहन सिस्यलिरकुन वेह्तोर. ³⁷ अद केन्चि वूर इविर सिस्यलिर, येसुन पेजेय सोत्तेर. ³⁸ ते अस्के वूर तंवा पेजेय वाय्वल सूड्सि, येसु पेजे मल्सि, "मीकुन बतल पह्जे?" इन्जेर पूसि कीतोर. ते वूर "गुरुजि^{*}! निमे

* 1:33 पाप्ने ताक्वलिर लोकुरङ दिलकुन आत्मा सक्तिते पवित्रा किय्वल इन्जेर अर्तम. * 1:34 बगवंतल नेमि कीतोर वोर. * 1:38 गुरुजि: सेलेते 'रबि'.

बगा मंदंति?" इन्जेर पूसि कीतेर. ³⁹ ते येस्,

"वासि सुडट" इन्जेर इत्तोर. अस्के लग-बग

కీతార్ వోర్ బగవంతలె, 'బోస్ పొరొ పవిత్ర ఆత్మ పారెవత్ దాత్ రెయ్సి ఉద్వల్ సూడంతియొ, వోరె లోకుర్కున్ పవిత్ర ఆత్మతె బాప్తిస్మమ సియ్పల్* ఆందుర్ ఇంజెర్ వెహ్తోర్. అహస్ వెహ్వక్ ఇత్తెకె, వోస్ నన వొడ్కి కీసి మనొస్. ³⁴ ఇద్ సమ్మె సూడ్సినె, 'వేరె బగవంతనొర్ మరి

యేసున్ బారెతె గవ వెహ్తూర్. యేసునుర్ మొదొడుర్ సిస్యలిర్

ఇంజెర్ బాప్తిస్మమ సియ్వల్ యోహన్

ఆందుర్*"

35 దుస్రా నేటి దుపరిత నాలుంగ్ నేక్నెకె యోహన్ అని వోనుర్ ఇవిర్ సిస్యలిర్ గిరె అగనె నిల్సి మత్తెర్. ³⁶ అదె వకత్వె యేసు అగటల్ వీడ్సెర్ మత్తార్. వోన్ సూడ్సి, "ఇచుల! బగవంతన గొరె పిల" ఇంజెర్ యోహన్ సిస్యలిర్కున్ వెహ్తూర్. ³⁷ అద్ కేంచి వూర్ ఇవిర్ సిస్యలిర్, యేసున్ పెజెయ్ సొత్తెర్. ³⁸ తె అస్కె వూర్ తన్వ పెజెయ్ పాత్తార్. ³⁸ తె అస్కె వూర్ తన్వ పెజెయ్ వాయ్పల్ సూడ్సి, యేసు పెజె మల్సి, "మీకున్ బతల్ పహ్జె?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. తె వూర్ "గురుజి*! నిమె బగ మందంతి?" ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. ³⁹ తె యేసు, "వాసి సూడట్" ఇంజెర్ ఇత్తార్. అస్కె లగ్—బగ్ పోదెక్ నాలుంగ్ నేక్సెర్

^{* 1:33} పాప్నె తాక్వలిర్ లోకురంగ్ దిల్కున్ ఆత్మ సక్తితె పవిత్ర కియ్పల్ ఇంజెర్ ఆర్తమ్. * 1:34 బగవంతల్ నేమి కీతార్ వోర్. * 1:38 గురుజి: సెలెతె 'రబి'.

మత్త. తె వోర్ మన్వల్ జాగతగ సొంజి, అంటిత్క్ అగన్ మత్తెర్. ⁴⁰ యోహన్ల గొస్టి కేంచి యేసున్ పెజెయ్ సొత్తుర్ ఇవిర్గటల్ వొరొన పొరొల్ ఆంద్రెయల్. వేర్ సీమొన్–పేతుర్తొర్ తముర్ ఆందుర్. ⁴¹ వేర్ ఆంద్రెయల్ తన్వొర్ తాదల్ సీమొన్–పేతుర్తన్ బేటె మాసి, "దాద! కిరిస్తున్* సూడ్తొమ్" ఇంజెర్ వెహ్తోర్. ⁴² అని వోన్ యేసునగ పియ్స్లు వాతార్. తె యేసు వోన్ సూడ్సి, "నిమె యోహన్తొర్. తే యేసు వోన్ సూడ్సి, "నిమె యోహన్తొర్* మరి సీమొన్తి ఆంది. బతి ఇంగెడల్ నీకున్ కెపా* ఇంజి కేయనిర్" ఇంజెర్ ఇత్తార్. వేన్ పేతురు గిర్ ఇంతెర్#.

యేసు పిలిపున్ అని నతనియేల్తున్ కేయ్వల్

43 దుస్రా నేటి యేసు గలిలయ యేరియతె సొన్లె నిర్నయ్ కీతొర్. తె నడ్డుమ్ పిలిపున్ సూడ్సి, "నా సంగ వర" ఇంజెర్ యేసు కేయ్మోర్. ⁴⁴ వేర్ పిలిప్, ఆంద్రెయల్ అని పేతురు మువిర్తె బెత్సయిద చహర్తుర్ ఆందిర్. ⁴⁵ పిలిప్ నతనియేల్తున్ మహ్కొలె సొత్తార్. వోర్ బేటె మాత పెజె, "మోసెన దర్మత కానున్నగ అని దుస్తుర్ పర్వక్తలిర్ లిహి కీతనగ బోస్ బారెతె లిహి కీతెరొ, వోర్ మాకుస్ బేటె మాతొర్. వోరె నజరేత్ చహరొర్ पोद्रेक नालुङ नेक्सेर मत्ता. ते वोर मंवल जागतगा सोन्जि, अंटित्क अगन मत्तेर.

⁴⁰ योहंता गोस्टि केन्चि येसुन पेजेय सोतुर इविर्गटल वोरोना पोरोल आंद्रेयल. वेर सीमोन-पेतुर्तोर तमुर आंदुर. ⁴¹ वेर आंद्रेयल

तंवोर तादल सीमोन-पेतुरतुन बेटे मासि, "दादा! किरिस्तुन* सूड्तोम" इन्जेर वेह्तोर. ⁴² अनि वोन येसुनगा पिय्सि वातोर. ते येसु

वोन सूड्सि, "निमे योहंतोर" मिर सीमोंति आंदि. बित इङेडल नीकुन केपा" इन्जि केयनिर" इन्जेर इत्तोर. वेन पेतुरु गिर इंतेर#.

येस् पिलिपुन अनि नतनियेलतुन केय्वल

43 दुस्रो नेटि येसु गलिलया येरियते सोंले निर्नय कीतोर. ते नड्डुम पिलिपुन सूड्सि, "ना सङा वरा" इन्जेर येसु केय्तोर. 44 वेर पिलिप, आंद्रेयल अनि पेतुरु मुविर्ते बेत्सियदा चहर्तुर आंदिर. 45 पिलिप नतियेलतुन मह्क्ले सोत्तोर. वोर बेटे माता पेजे, "मोसेना दर्मता कानुंतगा अनि दुसुर पर्वक्तिलर लिहि कीतनगा बोन बारेते लिहि कीतेरो, वोर माकुन बेटे मातोर. वोरे नजरेत

^{* 1:41} కిరిస్తున్: హెబ్రి బాసతె మెసయల్ ఇంతెర్. ఇదెన అర్తమ్ పర్ణతున్ బచి కియ్లె, బగవంతల్ నేమి కీసి, సారి కియ్పుల్ రాజుల్. వేన్ సాటి యూదుల్క్ సూడ్సెర్ మత్తెర్. * 1:42 వేర్ యేతె బాప్తిస్తమ సియ్పల్ యోహన్ ఆయొర్. * 1:42 ఇవ్ రండుతె పొరొల్క్ న అర్తమ్ బండ. # 1:42 మత్తయి 16:18

^{* 1:41} किरिसतुन: हेब्रि बासते मेसयल इंतेर. इदेना अर्तम पर्जतुन बिच किय्ले, बगवंतल नेमि कीसि, सारि किय्वल राजल. वेन साटि यूदुल्क सूड्सेर मत्तेर. * 1:42 वेर येते बाप्तिस्मा सिय्वल योहन आयोर. * 1:42 इव रंडुते पोरोल्क्ना अर्तम बंडा.

[#] **1:42** मत्तयि 16:18

सूडा" इन्जेर पिलिपु इत्तोर. ⁴⁷ ते नतनियेल येसुनगा वासेर मनेके वोन सूड्सि, "इचुलट! वेर करल इज्रयेल जातितोर आंदुर. वेन्गा कपट बतय सेले" इन्जेर वोन बारेते येस् वेह्तोर. ⁴⁸ ते नतनियेल, "ना बारेते नीकुन बहन टावा?" इन्जेर पूसि कीतोर. ते येसु, "पिलिपु, नीकुन केय्वक मुने, निमे अन्जुरि मरत बूड मनेकेन नीकुन सूड्तोन" इन्जेर वेह्तोर. ⁴⁹ अस्के नतनियेल, "ये गुरुजि! निमे बगवंतनोर मरिनि अनि इज्रयेल लोकुरोर राजनि आंदि!" इन्जेर जवब सीतोर. ⁵⁰ ते येसु, "नीकुन अन्जुरि मरत बूड मनेकेन सूड्तोन इन्जेर वेह्ततुन हिंदले, बरोसा इर्सेर मंति कि बतल? इवेन तेर डगुक काम्क सूडंति. ⁵¹ अव बव इत्तेके, हाबर कोले माय्वल, स्वर्गनल बगवंतन्र दूतलिर स्वर्गोर माय्ननगा* बूड रेय्वल, वर्वल मिरट सुड़किट.# इद सतेम आंद" इन्जेर वेह्तोर.

1:51 माय्नना रूप्ने वातोर वोर बगवंतनोर मरि.

1:51 पुट्गड्मि 28:12

चहर्तोर योसेप्नोर मरि येसु आंदुर" इन्जेर

पिलिप वेह्तोर. ⁴⁶ अद केन्चि नतनियेल.

"एहे! नजरेतनल बतय चोकोट्ना पुटरिय?"

इन्जेर पिलिपुन पूसि कीतोर. ते "वासि

యోసెప్సార్ మరి యేసు ఆందుర్" ఇంజెర్ పిలిప్ వెహ్చార్. ⁴⁶ అద్ కేంచి నతనియేల్, "ఎహె! నజరేత్నల్ బతయ్ చొకొట్ప పుటరియ్?" ఇంజెర్ పిలిపున్ ఫూసి కీతొర్. తె "వాసి సూడ" ఇంజెర్ పిలిపు ఇత్తొర్. 47 తె నతనియేల్ యేసునగ వాసెర్ మనెకె వోన్ సూడ్సి, "ఇచులట్! వేన కపట్ బతయ్ సెలె" ఇంజెర్ వోన్ ಬಾರತ ಯೆಸು ವರ್ಬ್ 5. 48 ತ ನತನಿಯೆಲ್, "నా బారెతె నీకున్ బహన్ టావ?" ఇంజెర్ ఫూసి కీతొర్. తె యేసు, "పిలిపు, నీకున్ కేయ్యక్ మునె, నిమె అంజురి మరత్ బూడ్ మనెకెన్ నీకున్ సూడ్డౌన్" ఇంజెర్ వెహ్తార్. 49 అెస్కై నతనియేల్, "యే -గురుజి! నిమె బగవంతనొర్ మరిని అని ఇజ్రయేల్ లోకురొర్ రాజని ఆంది!" ఇంజెర్ జవబ్ సీతొర్. 50 తె యేసు, "నీకున్ అంజురి మరత్ బూడ్ మనెకెన్ సూడ్తొన్ ఇంజెర్ వెహ్హతున్ హిందలె, బరొస ఇర్చెర్ మంతి కి బతల్? ఇవెన్ తెర్ డగుక్ కామ్క్ సూడంతి. $^{-51}$ అవ్ $^{-}$ బవ్ $^{-}$ ఇత్తెకె, $^{-}$ హాబర్ కోలె మాయ్పల్, స్పర్గ్ నల్ బగవంతనుర్ దూతలిర్ స్పర్గ్నొర్ మాయ్ననగ* బూడ్ రెయ్యల్, వర్వల్ మిరట్ సూడ్కిట్ # ఇద్ సతెమ్ ఆంద్" ఇంజెర్ వెహ్చార్.

1:51 పుట్గడ్మి 28:12

^{* 1:51} మాయ్నన రూప్నె వాతొర్ బగవంతనొర్ మరి.

యేతున్ ఆంగుర్క్ న రస కియ్పల్

2 ఇద్ జర్గ్సీ రండ్ రోజ్క్ * ఆత పెజె, గలిలయ యేరియత, కాన ఇన్వల్ చహర్తె, ఉంది మర్మి–పొరొల్ జర్త్ త. యేసున అవల్ అగ మత్త. 2 అవ్ మర్శినగ యేసున్ అని వోనుర్ సిస్యలిర్కున్ గిర్ కేయ్స్లి మత్తెర్. తె అగ వూర్ సొత్తెర్. 3 అద్ జేవున్గగ ఆంగుర్క్ న రస మార్త. తె అవల్, "వూర్త ఆంగుర్ రస మార్త" ఇంజెర్ యేసున్ వెహ్హ. 4 తె యేసు, "నాకున్ బారి వెహంతి వో? నన బోన ఆందున్ ఇన్వల్ వొడ్కి అరుస్వల్ వకత్ అజున్ వాయొయే" ఇంజెర్ అవన్ వెహొర్. 5 అస్కె అవల్ సర్బరెయ్ కియ్పలిర్ సంగ, "వోర్ వెహ్హ తీర్ కీమ్ల్" ఇంజెర్ వెహ్త. 6 యూదుల్క్ సుదుడ్ కియ్యల్ కామున్ సాటి, అగ నారితంగ్ బండనంగ్ సారుంగ్ సోరంగ్ మతంగ్. ఉంది ఉంది సోర యేడుంగ్–ఆట్ బిందెన యేర్ పియ్పేదుంగ్. 7 యేసు, "అవ్ సోరన్ యేతె నిహట్" ఇంజెర్ సర్బరెయ్ కియ్వలిర్కున్ వెహొర్. తె వూర్ అవ్ సోరంగ్ సిగ సిగ నిహ్తార్. 8 అెస్కె యేసు, "ఇంగె మిరట్! ఇచుసి ముడుసి జేవున్త ఇంతజమ్ కియుస్వనగ వోమ్ల్," ఇంజెర్ వెహ్తార్. తె వూర్ వోతెర్. $^{9-10}$ వోర్ ఇంతజమ్ కియుస్తల్ యేతల్ మారిత అద్ ఆంగుర్ రసతున్ సవద్ సూడ్తొర్. అద్ రస బగటల్ వాత అని బహన్ తయర్ ఆత ఇన్వల్ వూర్ సర్పరెయ్ కియ్వలిర్కున్ టావ.

येतुन आङुक्ना रसा किय्वल

2 इद जर्ग्सि रंड रोज्क* आता पेजे, गिललया येरियता, काना इंवल चहर्ते, उंदि मर्मि-पोरोल जर्ग्ता. येसुना अवल अगा मत्ता. ² अव मर्मिनगा येसुन अनि वोनुर सिस्यलिरकुन गिर केय्सि मत्तेर. ते अगा वूर सोत्तेर. ³अद जेवुंतगा आङ्क्ना रसा मार्ता. ते अवल, "वूर्गा आङुर रसा मार्ता" इन्जेर येसुन वेह्ता. ⁴ते येसु, "नाकुन बारि वेहंति वो? नना बोना आंद्न इंवल वोड्कि अरुस्वल वकत अजुन वायोये" इन्जेर अवन वेह्तोर. ⁵ अस्के अवल सर्बरेय किय्वलिर सङा, "वोर वेहता तीर कीम्ट" इन्जेर वेहता. ⁶ यूदुल्क सुदुड किय्वल कामुन साटि, अगा नारितङ बंडनङ सारुङ सोरङ मत्तङ. उंदि उंदि सोरा येड्ड-आट बिंदेना येर पियंद्ड. ⁷येसु, "अव सोरन येते निहट" इन्जेर सर्बरेय किय्वलिरकुन वेह्तोर. ते वूर अव सोरङ सिगा सिगा निह्तेर. ⁸ अस्के येस्, "इङे मिरट! इचुसि मुडुसि जेवुंता इंतजम कियुस्वनगा वोम्ट" इन्जेर वेह्तोर. ते वूर वोतेर. ⁹⁻¹⁰ वोर इंतजम कियुस्वल येतल मारिता अद आङुर रसतुन सवद सूड्तोर. अद रसा बगटल वाता अनि बहन तयर आता इंवल वूर सर्बरेय किय्वलिरकुन टावा.

^{* 2:1} కహి జాగంగ్ మూంద్ రోజ్స్ ఇంజెర్ మంత. 📗 * 💈

^{* 2:1} कहि जागङ मूंद रोज्क इन्जेर मंता.

बित वोर इंतजम कियुस्वन टावा सेले. ते वोर मायनल नोव्रन केय्सि, "दुसुर सम्दिर मोदोल चोकोट्ना रसा^{*} वेडिसि, मांदितुन निसा वर्ता पेजे, चप्डि आङुर रसा वेडियंतेर. बित निमे आक्रि वेरि गिर बेय चोकोट्ना रसा वेडचुसीति" इन्जेर इत्तोर. ¹¹ इहिन येसु गलिलया येरियता काना इंवल नाटे अद मय्मता काम कीसि, तंवा सक्तितुन तोह्तोर. अदेन साटि वोनुर सिस्यलिर वोन्गा बरोसा इर्तेर.

12 अद आता पेजे येसु, वोना अवल, तमुक अनि सिस्यलिर मीरे मासि कपेर्नहोम इंवल चहर्ते सोत्तेर. अनि कहि रोज्क वूर अगन मत्तेर.

येसु मंदिरतगा सोंवल

(मत्तयि 21:12-13; मार्क 11:15-17; लूका 19:45-46)

13-14 यूदुलक्ना पस्का इंवल सड करुम वाता. ते येसु येरुसलेम सोत्तोर. अगा येव्ता पेजे, बगवंतना मंदिर्तगा येसु सोत्तोर. अद मंदिर्ता आव्रतगा बलिदान सिय्ले कोंदन, गोरेन अनि पारेवन वोम्वलिर बेपरिदार्क अनि दुस्रो देस्नङ कोतन बद्लि किय्वलिर गिर अगा उच्चि मत्तेर. 15 अद सूड्सि, येसु

* 2:9-10 यूदुल्क आङुर्कनल रसा तेंड्सि, वेले रोज्क इर्सि, सोवुसंतेर. अद कलदुन दात मारिता पेजे उंटेर. బతి వోర్ ఇంతజమ్ కియుస్వన్ టావ సెలె. తె వోర్ మాయ్నల్ నొద్దన్ కేయ్సు, "దుసుర్ సమ్దిర్ మొదొల్ చొకొట్న రస* వెడిసి, మాందితున్ నిస వర్త పెజె, చప్డి ఆంగుర్ రస వెడియంతెర్. బతి నిమె ఆక్రి వేరి గిర్ బెయ్ చొకొట్న రస వెడ్యుసీతి" ఇంజెర్ ఇత్తార్. ¹¹ ఇహిన్ యేసు గలిలయ యేరియత కాన ఇన్వల్ నాటె అద్ మయ్మత కామ్ కీసి, తన్వ సక్తితున్ తొహ్హార్. అదెన్ సాటి వోనుర్ సిస్యలిర్ వోన బరొస ఇరైర్.

¹² అద్ ఆత పెజె యేసు, వోన అవల్, తముక్ అని సిస్యలిర్ మీరె మాసి కపెర్నహోమ్ ఇన్వల్ చహర్తె సొత్తెర్. అని కహి రోజ్క్ వూర్ అగన్ మత్తెర్.

యేసు మందిర్తగ సొన్వల్

(మత్తయి 21:12–13; మార్క్ 11:15–17; లూక 19:45–46)

13-14 యూదుల్క్ న పస్క ఇన్వల్ సడ్ కరుమ్ వాత. తె యేసు యెరుసలెమ్ సొత్తొర్. అగ యెవ్త పెజె, బగవంతన మందిర్తగ యేసు సొత్తొర్. అద్ మందిర్త ఆద్రతగ బలిదాన్ పియ్లె కోందన్, గొరెస్ అని పారెవస్ వొమ్వలిర్ బేపరిదార్క్ అని దుస్రా దేస్నంగ్ కొతన్ బద్ది కియ్వలిర్ గిర్

* 2:9–10 యూదుల్క్ ఆంగుర్క్ నల్ రస తెండ్సి, వెలె రోజ్క్ ఇర్సి, సావుసంతెర్. అద్ కల్దున్ దాత్ మారిత పెజె ఉంటెర్. అగ ఉచ్చి మత్తెర్. 15 అద్ సూడ్సి, యేసు నోడెనె చాటున్ మోడి కీసి గొరెన్, కోందన్ అని సమ్దిర్కున్ మందిర్తల్ పూడి సీతొర్. వూర్ కొతంగ్ బద్లి కియ్పలిరంగ్ కొతన్ రీక్సి, వూరంగ్ టేబల్కున్ ఉల్టి కీతొర్. 16 వూర్ పారెవంగ్ హెమ్వలిర్ సంగ యేసు, "నాహొర్ బాబొన రోతున్ హాటుమున్ దాత్ కియ్మట్. ఇవ్ సమ్దిన్ ఇగెటల్ బట్టూ హోమ్ట్" ఇంజెర్ వెహ్తూర్.

17 అద్ సూడ్సి, "నీవ రోతున్ పర్జ వెలె మాని కియన ఇంజెర్ ఆస కీత కాడ్కి, దుస్రుర్ నాకున్ బెయ్ ఉల్ల ఆసెర్ మంతెర్#" ఇంజెర్ దర్మ –గ్రంత్ నగ లిహి కీసి మంత ఇంజి, సిస్యలిర్ యాది కీతెర్.

18 బతి యూదుల్క్ నుర్ అదికారిర్ యేసునగ వాసి, "నీకున్ బగవంతల్ అదికార్ సీసి మత్తెకె, మాకున్ ఉంది నిసని తొహ?" ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. ¹⁹ తె యేసు, "ఇద్ మందిర్తున్ ఉల్టి కీమ్జ్. తేన్ నన తిరిసి మూంద్ రోజ్క్ నె దొహంతాన్" ఇంజెర్ వెహ్తార్.

²⁰ అద్ కేంచి యూదుల్క్ గుల్ ఆసి, "ఇద్ మందిర్తున్ దొహ్లె చాలిస్ సారుంగ్ (46) సాల్క్ పియ్త. నిమె మూంద్ రోజ్క్ నె దొహ పరంతియ్?" ఇంజెర్ యేసున్ ఇత్తెర్. ²¹ బతి యేసు తన్వ మేందొడ మందిర్తున్ బారెతె ఇద్ గొస్టి వెహ్తూర్. ²² సిస్యలిర్, యేసు సాసి–నేండ్త పెజె, ఇదెన్ హేతు కీసి, దర్మ–గ్రంత్ నగ లిహి కీసి మన్వడున్ అని యేసు వెహ్త గొసితున్ పొరొ బరొస ఇరెర్. नोडेने चाटुन मोडि कीसि गोरेन, कोंदन अनि सम्दिरकुन मंदिर्तल पूडि सीतोर. वूर कोतङ बद्लि किय्वलिरङ कोतन रीक्सि, वूरङ टेबलकुन उल्टि कीतोर. ¹⁶ वूर पारेवङ वोम्वलिर सङा येसु, "नावोर बाबोना रोतुन हाटुमुन दात किय्मट. इव सम्दिन इगेटल बहिर वोम्ट" इन्जेर वेह्तोर.

¹⁷ अद सूड्सि, "नीवा रोतुन पर्जा वेले मानि कियना इन्जेर आसा कीता काड्कि, दुस्रुर नाकुन बेय उल्टा आसेर मंतेर[#]" इन्जेर दर्मा-ग्रंत्नगा लिहि कीसि मंता इन्जि, सिस्यलिर यादि कीतेर.

¹⁸ बति यूदुल्क्नुर अदिकारिर येसुनगा

वासि, "नीकुन बगवंतल अदिकार सीसि मत्तेके, माकुन उंदि निसनि तोहा?" इन्जेर पूसि कीतेर. ¹⁹ते येसु, "इद मंदिरतुन उल्टि कीम्ट. तेन नना तिरिसि मूंद रोज्क्ने दोहंतोन" इन्जेर वेह्तोर.

²⁰ अद केन्चि यूद्ल्क गुल आसि, "इद

मंदिरतुन दोह्ले चालिस सारुङ (46) साल्क पिय्ता. निमे मूंद रोज्क्ने दोहा परंतिय?" इन्जेर येसुन इत्तेर. ²¹ बति येसु तंवा मेंदोडा मंदिरतुन बारेते इद गोस्टि वेह्तोर. ²² सिस्यलिर, येसु सासि-नेंड्ता पेजे, इदेन हेतु कीसि, दर्मा-ग्रंत्नगा लिहि कीसि मंवडुन अनि येसु वेह्ता गोस्टितुन पोरो बरोसा इर्तेर.

[#] **2:17** कीर्तन्क्ना 69:9

माय्नना दिलतगा मंवल येसुन टावा

²³ पस्का सड्दङ दिवोसकुन रोपो येरुसलेम्नगा, वोर येसु कीतङ मय्मतङ कामकुन सूड्सि, वेलेटिर वोन्गा बरोसा इर्तेर. ²⁴⁻²⁵ बति येसु वूरकुन नंमिक. बारितेके सम्दिरङ दिलकुन तना करि किय्वल आता काड्कि, दुसुर बारेते येसुन बोरे गवा वेहा लागो.

निमे उंडे मला जल्मा येता लागर

3 परिसयुल्क्ना बाज्नोर निकोदेम इंवल यूदुल्क्नोर मुके अदिकारि मत्तोर. 2 वोर उंदि रात्ना येलते येसुनगा सोन्जि, "गुरुजि, 'निमे बगवंतनगटल वातोनि आंदि' इन्जेर माकुन टावये. बारितेके, निमे किय्वलिक मय्मतङ काम्क बगवंतना सात सेल्वा बोरे किया परोर" इन्जेर वेह्तोर. 3 अस्के येसु, "वोरोर पूना जल्मा येता बीगर, बगवंतना राज्नगा ईसा येता परोर.* इद गोस्टि सतेम आंद" इन्जेर निकोदेमुन वेह्तोर. 4 अस्के निकोदेम, "बुडियल आतोर मायनल बहन जल्मा येता परनुर? उंडे उंदि जोका अवना पीटे नेङ्सि जल्मा

* 3:3 ग्रीकु बासतगा, "बगवंतना राज सूडा परोर" इन्जेर मंदंता.

येता परन्र कि बतल?" इन्जेर येस्न पूसि

మాయ్నన దిల్తగ మన్పల్ యేసున్ టావ

23 పస్క సడ్దంగ్ దివొస్కున్ రొపా యెరుసలెమ్నగ, వోర్ యేసు కీతంగ్ మయ్మతంగ్ కామ్కున్ సూడ్సి, వెలెటిర్ వోన్గ బరొస ఇర్తెర్. 24-25 బతి యేసు వూర్కున్ నమ్మేమకి. బారితెకె సమ్దిరంగ్ దిల్కున్ తన కరి కియ్పల్ ఆత కాడ్కి, దుస్రుర్ బారెతె యేసున్ బోరె గవ వెహ లాగొ.

నిమె ఉండె మల జల్మ యేత లాగర్

 $oldsymbol{2}$ పరిసయుల్క్ న బాజ్నొర్ నికొదేమ్ 🔰 ఇన్వల్ యూదుల్క్ నొర్ ముకె అదికారి మత్తార్. 2 వోర్ ఉంది రాత్స యేలతె యేసునగ సొంజి, "గురుజి, 'నిమె బగవంతనగటల్ వాతొని ఆంది' ఇంజెర్ మాకున్ టావయె. బారితెకె, నిమె కియ్వలిక్ మయ్మతంగ్ కామ్క్ బగవంతన సాత్ సెల్ల బోరె కియ పరొర్" ఇంజెర్ వెహ్తార్. 3 అస్కె యేసు, "వొరొర్ పూన జల్మ యేత బీగర్, బగవంతన రాజ్నగ ఈస యేత పరొర్.* ఇద్ గొస్టి సతెమ్ ఆంద్" ఇంజెర్ నికొదేమున్ వెహ్హార్. 4 అస్క్లె నికొదేమ్, "బుడియల్ ఆతొర్ మాయ్నల్ బహన్ జల్మ యేత పరనుర్? ఉండె ఉంది జోక అవన పీటె నేంగ్స్ జల్మ యేత పరనుర్ కి బతల్?" ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతొర్. 5 తె యేసు, "వొరొర్ యేతె అని

^{* 3:3} గ్రీకు బాసతగ, "బగవంతన రాజ్ సూడ పరొర్" ఇంజెర్ మందంత.

ఆత్మతె# జల్మ ఆయ బీగర్, బగవంతన రాజ్నగ నేంగ పరొర్. ఇద్ గొస్టి సతెమ్ ఆంద్" ఇంజెర్ వెహ్హూర్. 6 "అవల్ – బాబొ మేందొడున్ జల్మ సియ పరంతెర్. బతి ఆత్మతున్ బగవంతన ఆత్మ జల్మ సియ పరంత. 7 అదెన్ సాటి, 'పూన జల్మ యేత లాగర్' ఇత్తెకె నిమె గుల్ ఆయ్మ. 8 వడి తనకున్ ఇస్టమ్ వాత అద్ బాజ్నల్ వాంత. మీరట్ అద్ వడిత ఆవజ్ కేంజంతిట్ బతి, అద్ వడి బగటల్ వాంతయొ, బేకె దాంతయొ ఇన్ఫల్ మీకున్ టావ సెలె. అహ్నె బగవంతన ఆత్మతె జల్మ ఆయ్పల్ గిర్ మందంత" ఇంజెర్ యేసు వెహ్హార్.

 9 తె నికొదేమ్, "ఇద్ బహన్ జర్మడ్ మందర్?" ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతార్. 10 అెస్కె యేసు, "ఇజయేల్క్ నొర్ డగుర్ గురుని ఆంది. ఇదెన్ బారెతె నీకున్ కరె మాయొ కి?" ఇంజెర్ ఇత్తార్. 11 "మాకున్ కరె మాత అదెన్ బారెతె అని సూడ్తతున్ బారెతె వెహంతొమ్. ఇద్ గొస్టి సతెమ్ ఆంద్. బతి మావ గవతున్ మిరట్ నమ్విట్. 12 నన మీకున్ ఇద్ దునియతంగ్ గొస్టిన్ బారెతె వెప్పౌకెన్ బరొస కియ్పిట్. తె స్వర్థ్వంగ్ గొస్టిన్ బారెతె వెహ్మెకె బహన్ బరొస కీకిట్?" ఇంజెర్ వెహొర్. 13 "స్పర్గ్నల్ రెయ్సి వాయ్పల్ స్పర్గ్ 3 క మాయ్నల్ ఆయ్వల్ నాకున్ తపుసి, దుస్రార్ బోరె పారా స్వర్గ్నగ సొన్మకి. 14 మోసె బోడి గుటనగ పితుడ ఉంది

कीतोर. ⁵ ते येस्, "वोरोर येते अनि आत्मते[#] जल्मा आया बीगर, बगवंतना राज्नगा नेङा परोर. इद गोस्टि सतेम आंद" इन्जेर वेह्तोर. ⁶"अवल-बाबो मेंदोडुन जल्मा सिया परंतेर. बति आत्मतुन बगवंतना आत्मा जल्मा सिया परंता. ⁷अदेन साटि. 'पूना जल्मा येता लागर' इत्तेके निमे गुल आय्मा. ⁸वडि तनकुन इस्टम वाता अद बाजनल वांता. मिरट अद वडिता आवज केन्जंतिट बति, अद वडि बगटल वांतयो, बेके दांतयो इंवल मीकुन टावा सेले. अह्ने बगवंतना आत्मते जल्मा आय्वल गिर मंदंता" इन्जेर येसु वेह्तोर. ⁹ते निकोदेम, "इद बहन जर्ग्मड मंदर?" इन्जेर येसुन पूसि कीतोर. ¹⁰ अस्के येसु, "इज्रयेल्क्नोर डगुर गुरुनि आंदि. इदेन बारेते नीकुन करे मायो कि?" इन्जेर इत्तोर. 11 "माकुन करे माता अदेन बारेते अनि

12 नना मीकुन इद दुनियतङ गोस्टिन बारेते वेह्नेकेन बरोसा किय्विट. ते स्वर्ग्नङ गोस्टिन बारेते वेह्तेके बहन बरोसा कीकिट?" इन्जेर वेह्तोर. 13 "स्वर्गनल रेय्सि वाय्वल स्वर्गोर माय्नल आय्वल

सूड्ततुन बारेते वेहंतोम. इद गोस्टि सतेम

आंद. बति मावा गवतुन मिरट नम्विट.

सोन्मिक. ¹⁴ मोसे बोडि गुटनगा पितुडा

नाकुन तपुसि, दुस्रोर बोरे पोरो स्वर्गनगा

^{# 3:5} क्रेडिंग्सेट 36:25-28 # 3:5 येहेज्केल 36:25-28

उंदि तरस कीसि, डङल कटेतगा बहंते लिम-लोम कीतोरो, अहने स्वर्गोर मायनल आय्वल नाकुन गिर मोद्नगा टाङि किया लागर. 15 अहन कीतेकेन, ना पोरो बरोसा इर्वलिरकुन बस्केट पिस्वल जीवा पुटंता.

काड्कि, तंवोर वोरोरे मंवल मरिन इद दर्तुरितगा सारि कीतोर. वोन पोरो बरोसा इर्वल हर वोरोर नासेडम आय्वक्ने, वूरकुन बस्केट गिर पिस्वल जीवा पुटना इन्जेरंते इहिन कीतोर. ¹⁷ दुनियतेरकुन सिक्सा वाट्ले

बचि किय्लेने सारि कीतोर.

18"वोन्गा बरोसा इर्वन सिक्सता
तस्वा मनो. बति बरोसा कियोर वोन,

बगवंतल वोर मरिन सारि किय्मकि बति,

बगवंतनोर वोरोरे मंवल मिरन बरोसा किय्वा काड्कि, इदेन मुनेने वोना सिक्सता तस्वा आता. ¹⁹ बारितेके वोर दुनियतुर सिन्दिर्गा वेड्चितुन पिय्सि वातोर. बति लोकुर तम्वङ काम्क करब्नङ कीनेके, सिकटिते मंलेने पसंद कीतेर. अद तस्वता कारन इदे आंद. ²⁰ करब काम किय्वल हर मायनल वेड्चितुन पसंद कियोर. तंवङ करब कामकुन मकुसि इरन साटि, वोर

वेड्चितगा वायोर. ²¹ बति सत्ने ताक्वल

तंवङ काम्क बगवंतना केय्दे जर्ग्सर मंतङ

తరస్ కీసి, డంగల్ కటెతగ బహన్తె లిమ్-లొమ్ కీతొరా,# అహ్నె స్వర్గ్ నార్ మాయ్నల్ ఆయ్వల్ నాకున్ గిర్ మొద్దగ టాంగి కియ లాగర్. ¹⁵ అహన్ కీతెకెన్, నా పొరొ బరొస ఇర్వలిర్కున్ బస్కెట్ పిస్వల్ జీవ పుటంత.

16 "బగవంతల్ దునియతుర్కున్ బెయ్ లాడ్ కీత కాడ్కి, తన్వొర్ వొరొరె మన్వల్ మరిస్ ఇద్ దర్తురితగ సారి కీతొర్. వోస్ పొరొ బరొస ఇర్వల్ హర్ వొరొర్ నాసెడమ్ ఆయ్వక్ నె, వూర్కున్ బస్కెట్ గిర్ పిస్పల్ జీవ పుటన ఇంజెరెస్ తె ఇహిస్ కీతొర్. 17 దునియతెర్కున్ సిక్స వాట్లె బగవంతల్ వోర్ మరిస్ సారి కియ్మకి బతి, బచి కియ్లెనె సారి కీతొర్.

మనొ. బతి బరొస కియొర్ వోన్, బగవంతనొర్ వొరొరె మన్పల్ మరిస్ బరొస కియ్ప కాడ్కి, ఇదెన్ మునెనె వోన సిక్సత తస్ప ఆత. ¹⁹ బారితెకె వోర్ దునియతుర్ సమ్టిర్గ వేడ్చితున్ పియ్సి వాతొర్. బతి లోకుర్ తమ్వంగ్ కామ్క్ కరబ్పంగ్ కీనెకె, సికటితె మనైనె పసంద్ కీతెర్. అద్ తస్పత కారన్ ఇదె ఆంద్. ²⁰ కరబ్ కామ్ కియ్పల్ హర్ మాయ్నల్ వేడ్చితున్ పసంద్ కియొర్. తన్పంగ్ కరబ్ కామ్కున్ మకుసి ఇరన్ సాటి, వోర్ వేడ్చితగ వాయొర్. ²¹ బతి సత్నె తాక్పల్ తన్వంగ్ కామ్క్ బగవంతన కెయ్దె జర్గొసర్ మంతంగ్ ఇంజి, అవెన్ బట్టా తొహ్లె, వేడ్చితె వాంతొర్" ఇంజెర్ వెహ్తూర్.

యేసున్ బారెతె యోహన్ గవ వెహ్వల్

 22 అద్ ఆత పెజె, యేసు అని వోనుర్

సిస్యలిర్ యూదయ యేరియతగ సొంజి, పర్లతున్ బాప్తిస్ట్ సియుసెర్, కహి రోజ్స్ అగనె మత్తొర్. 23 సలిమున్ కరుమృ అయ్నొన్ ఇన్వల్ జాగతగ కూబ్ యేర్ మత్త కాడ్కి, అగ యోహన్ బాప్తిస్మమ సీసెర్ మత్సార్. 24 తె లోకుర్ సొంజి బాప్తిస్**మ యేచ్చెర్ మత్తెర్. ఇద్ గట్స** యోహన్ జేల్తగ అర్వక్ మునెన్ జర్గ్ త. 25 ఉంది దియ యోహన్మర్ సిస్యలిర్కున్ అని యూదుల్క్ న జాతితొన్ నడ్డుమ్ సుదుడ్ ఆయ్వల్ రివజుస్ బారెతె జట్-పట్ లాగ్గ. 26 తె వూర్ సిస్యలిర్ యోహన్తగ వాసి, "గురుజి! యోరన్ లవిడున్ హంద బాజ్, నీ సంగ బోరె మత్తారా అని నిమె బోన్ బారెతె గవ వెహియొు, వోర్ ఇంకె బాప్తిస్ మ సీసెర్ మంతొర్. సమీర్ వోనన్ సొంజెర్ మంతెర్" ఇంజెర్ వెహ్తార్. 27 తె యోహన్, "స్వర్గ్ నల్ బగవంతల్ సీతెకెన్ తప బోరె బతయ్ యేత పరొర్. 28 'నన కిరిస్తున ఆయొన్. బతి వోన్ మునె సారి కీతొర్ వోర్ కబ్రియన ఆందున్' ఇన్యడున్ మిరటె గవ మంతిట్. ²⁹నమునతున్ మర్మినగ నొద్రల్ ముకె ఆందుర్ ఇంట్. వోరె నొచినొర్ మాల్కల్ ఆందుర్. వోర్ నొద్దన్ కరుమ్, వోనొర్ సోష్డల్ నిల్పి మన్లై, అని నొడ్డల్ వెహ్త తీర్ కియ్లే, వోన్ వెలె ఆనంద్ లాగంత. అదె తరికతె నన వెలె కుసితె మంతొన్. నావ

इन्जि, अवेन बहिर तोहले, वेड्चिते वांतोर" इन्जेर वेहतोर.

येस्न बारेते योहन गवा वेह्वल

²² अद आता पेजे, येसु अनि वोनुर सिस्यलिर यूदया येरियतगा सोन्जि, पर्जतुन बाप्तिस्मा सियुसेर, कहि रोज्क अगने मत्तोर. ²³ सलिमुन करुम्ना अय्नोन इंवल जागतगा कूब येर मत्ता काड्कि, अगा योहन बाप्तिस्मा सीसेर मत्तोर. ²⁴ते लोकुर सोन्जि बाप्तिस्मा येच्चेर मत्तेर. इद गट्ना योहन जेलतगा अर्वक मुनेन जर्गा. ²⁵ उंदि दिया योहंतुर सिस्यलिरकुन अनि यूदुल्क्ना जातितोन नड्डुम सुदुड आय्वल रिवजुन बारेते जट-पट लाग्ता. ²⁶ ते वूर सिस्यलिर योहंतगा वासि, "गुरुजि! योर्दन लविडुन हंदा बाज, नी सङा बोर्ते मत्तोरो अनि निमे बोन बारेते गवा वेह्तियो, वोर इंके बाप्तिस्मा सीसेर मंतोर. सम्दिर वोन्गन सोन्जेर मंतेर" इन्जेर वेह्तेर. ²⁷ ते योहन, "स्वर्गनल बगवंतल सीतेकेन तपा बोरे बतय येता परोर. ²⁸ 'नना किरिस्तुना आयोन. बति वोन मुने सारि कीतोर वोर कब्रियना आंद्न' इंवडुन मिरटे गवा मंतिट. ²⁹नमुनतुन मर्मिनगा नोव्रल मुके आंदुर इंट. वोरे नोव्रिनोर माल्कल आंदुर. वोर नोव्रन करुम, वोनोर सोप्तल निल्सि मंले, अनि नोव्रल वेह्ता तीर किय्ले, वोन वेले आनंद लागंता. अदे तरिकते नना वेले कुसिते मंतोन.

नावा आनंद बर्पुर आता. ³⁰ बारितेके नाकुन चुडुर-पान वायना अनि वोर येसुन डगुर-पान वायना.

³¹ "स्वर्गनल वातोर वोर सम्दिरकुन पोरोडोर आंतोर. मरट दर्तुरित पोरोडुर आंदट अनि दर्तुरित पोरो जर्ग्वलिक गोस्टिन बारेतेन वड्कंतट. बोरेय्ते स्वर्गनल वातोरो, वोर सम्दिरकुन पोरोडोर आंतोर. ³² वोर अगा सूड्ततुन केन्ज्ततुन बारेते गवा वेहंतोर. बति वोना गवतुन बोरे वोपुर. ³³⁻³⁵ बगवंतल तंवोर मरिन लाड कीता काङ्कि, सम्दो अदिकार वोना केय्देन हञ्लि कीतोर. वोन्गा तंवा आत्मतुन बर्पुर सीता काडुकि, वोर सिरिप बगवंतनङे गोस्टिङ वेहंतोर. बोर्ते वोना गवतुन वोपंतोरो वोर, बगवंतन बारेतङ येसु वेह्तङ गोस्टिङ सतेम इन्जि तोहंतोर. 36 बोर्ते बगवंतनोर मरिन पोरो बरोसा कींतोरो, वोन बस्केट पिस्वल जीवा पुटंता. बोर्ते वोन पोरो बरोसा कियोरो, वोन बस्केट पिस्वल जीवा पुटो. बति बगवंतना सोङ वोन पोरो निल्सि मंदंता" इन्जेर बाप्तिस्मा सिय्वल योहन वेह्तोर.

कुहितगा येसु वेय्लोन सङा वड्क्वल

4 योहंतुन तेर अदिक सिस्यलिरकुन येसु तयर कीसि, वूरकुन बाप्तिस्मा सीसेर मंतोर इन्जेर परिसयुल्क केन्ज्तेर. ²(करल ఆనంద్ బర్పుర్ ఆత. ³⁰ బారితెకె నాకున్ చుడుర్–పాన్ వాయన అని వోర్ యేసున్ డగుర్–పాన్ వాయన.

 31 "స్వర్గ్ వాతార్ వోర్ సమ్దిర్కున్ పారొడొర్ ఆంతొర్. మరట్ దర్శురిత్ పొరొడుర్ ఆందట్ అని దర్శురిత్ పొరొ జర్గ్ వలిక్ గొస్టిన్ బారెతెన్ వడ్కంతట్. బోరెయ్తె స్వర్గ్ వల్ వాతారా, వోర్ సమ్తిర్కున్ పొరొడొర్ ఆంతొర్. 32 వోర్ అగ్ సూడ్తతున్ కేంజ్తతున్ బారెతె గవ వెహంతొర్. బతి వోన గవతున్ బోరె వొపుర్. 33-35 బగవంతల్ తన్వార్ మరిన్ లాడ్ కీత కాడ్కి, సమ్నే అదికార్ వోన కెయ్తెన్ హవ్లి కీతొర్. వోన్త తన్వ ఆత్మతున్ బర్పుర్ సీత కాడ్కి, వోర్ సిరిప్ బగవంతనంగె గొస్టింగ్ వెహంతొర్. బోర్తె వోన గవతున్ వొపంతొరొ వోర్, బగవంతన్ బారెతంగ్ యేసు వెహ్హంగ్ గొస్టింగ్ సతెమ్ ఇంజి తొహంతార్. 36 బోరై బగవంతనొర్ మరిన్ పొరొ బరొస కీంతొరొ, వోన్ బెస్కెట్ పిస్వల్ జీవ పుటంత. బోర్తె వోన్ పారా బరాస కియొరా, వోన్ బస్కెట్ పిస్సల్ జీవ పుటొ. బతి బగవంతన సోంగ్ వోన్ పొరొ నిల్పి మందంత" ఇంజెర్ బాప్తిస్ట్ ముహన్ వెహ్తూర్.

కుహితగ యేసు వెయ్లెన్ సంగ వడ్క్వల్

 $oldsymbol{4}$ యోహన్తుస్ తెర్ అదిక్ సిస్యలిర్కుస్ $oldsymbol{4}$ యేసు తయర్ కీసి, వూర్కుస్ బాప్తిస్ట్ సీసెర్ మంతొర్ ఇంజెర్ పరిసయుల్క్ కేంజ్రెర్. 2 (కరల్ బతల్

ఇత్తెకె, యేసు బాప్తిస్ సమ్మకి. బతి వోనుర్ సిస్కలిర్ సీసెర్ మత్తెర్.) ³ ఇద్ గొస్టితున్ యేసు కేంజ్ర పెజె, యూదయ యేరియతున్ సుటి కీసి, గలిలయ యేరియతె సాన్లె పెసితొర్.

⁴బతి ఇంకె సమరయ యేరియతున్ వీడ్సి సొంద లాగర్. ⁵అహన్ అద్ సమరయ యేరియతల్ వీడ్సి సొంజెర్ మనెకె, యూకొబ్ తన్పొర్ మరి యోసెపుస్ సీత, ఈసత బొమిత్ # కరుమ్ మన్వల్ సుకరు ఇన్వల్ చహర్తగ యెమ్తొర్. ⁶అగ యూకొబ్ కాచుస్త కుహి మత్త. లంగ్నల్ తాక్సెర్ వాత కాడ్కి, యేసు అవిసి దుపరిత యేలతె అద్ కుహిత్ బగ్ల ఉచ్చి మత్తొర్. ^{7–8} అద్ వకత్నె, హేనుర్ సిస్మలిర్ కానె యేత్లె చహర్తె సొత్తెర్. అద్ గట్కతెన్ సమరయ జాతిత ఉంది వెయ్లో యేర్ హాయ్లే, కుహితగ వాత. తె యేసు, "బాయి, నాకున్ ఉండన్ సాటి యేర్ సీమ్" ఇంజెర్ అద్ వెయ్లున్ తల్క్ తార్.

9 యూదుల్క్ అని సమరయ జాతితుర్ అలగ్ పిసెర్ మందిర్. అదెన్ సాటి యేసున గొస్టి కేంచి అద్ వెయ్లో గుల్ ఆసి, "యేయా! నిమె యూదుల్క్న జాతితొని ఆంది. నన సమరయ జాతితొన ఆందున్. ఉన్లై యేర్ సీమ్ ఇంజి, నాకున్ బహన్ తల్కంతి?" ఇంజెర్ యేసున్ ఇత్త. ¹⁰ అద్ కేంచి యేసు, "'ఉన్లై యేర్ సీమ్' ఇంజెర్ తల్క్ వన్ బారెతెన్ ఆయి అని బగవంతన వరమున్ బారెతెన్ ఆయి నీకున్ టావ సెలె. बतल इत्तेके, येसु बाप्तिस्मा सिय्मिक. बित वोनुर सिस्यिलिर सीसेर मत्तेर.) ³ इद गोस्टितुन येसु केन्ज्ता पेजे, यूदया येरियतुन सुटि कीसि, गलिलया येरियते सोंले पेसितोर. ⁴ बित इंके समरया येरियतुन वीड्सि सोंदा

लागर. 5 अहन अद समरया येरियतल वीड्सि सोन्जेर मनेके, याकोब तंबोर मिर योसेपुन सीता, ईसता बोमित करुम मंबल सुकरु इंबल चहरतगा येव्तोर. 6 अगा याकोब काचुस्ता कुहि मत्ता. लङनल ताक्सेर वाता काड्कि, येसु अविसि दुपरिता येलते अद कुहित बग्ला उच्चि मत्तोर. 7-8 अद वकत्ने, वोनुर सिस्यलिर काने येत्ले चहर्ते सोत्तेर. अद गट्कतेन समरया जातिता उंदि वेय्लो येर वोय्ले, कुहितगा वाता. ते येसु, "बायि, नाकुन उंडन साटि येर सीम" इन्जेर अद वेय्लोन तल्कोर.

⁹यूदुल्क अनि समरया जातितुर अलग पिसेर मंदिर. अदेन साटि येसुना गोस्टि केन्चि अद वेय्लो गुल आसि, "येया! निमे यूदुल्क्ना जातितोनि आंदि. नना समरया जातितोना आंदुन. उंले येर सीम इन्जि, नाकुन बहन तल्कंति?" इन्जेर येसुन इत्ता. ¹⁰ अद केन्चि येसु, "'उंले येर सीम' इन्जेर तल्क्वन बारेतेन आयि अनि बगवंतना वरमुन बारेतेन आयि

नीकन टावा सेले. इव टावा मन्मड इत्तेके,

^{# 4:5} पुट्गड्मि 33:19; येहोसुवा 24:32

निह्गा येर चेंदि किय्ले पोह्रय आयि नोडेय आयि सेले. इद कुहि बेय कोल मंता. अद जीवा वाले येर नीकुन बगटल पुटर? 12 मा तोत्तोर बाबो याकोब इद कुहि माकुन सीतोर. इद कुहिता येर तना, तंवुर मर्क उटेर अनि वूरङ पियङ-काल्क गिर उट्टङ. निमे याकोबुन तेर डगुनि कि बतल?" इन्जेर येसुन पूसि कीता. ¹³ ते येसु, "इद येर उंवल हर वोरोर उंडे वट्कंतोर. ¹⁴ बति नना सिय्वल येर उंवन बस्केट्के वट्का वसो. नना सिय्वल येर बस्केट जीवते मंदन साटि, वोन रोपो बस्केट गिर पोङ्सेर मंवल जलत दात मंदंता" इन्जेर वेह्तोर. ¹⁵ ते अद वेय्लो, "साब! बस्केट येर वट्कवक्ने अनि चेंदि किय्ले वाय्वक्ने, अद येर नाकुन सीम" इन्जेर येसुन तल्का. ¹⁶ अस्के येसु, "निमे सोन्जि, नी माड्सोन केय्सि, तरा" इन्जेर वेह्तोर. ¹⁷ते अद वेय्लो, "नाकुन माङ्सो सेलोर" इन्जेर वेह्ता. अद केन्चि येसु, "हो करले,

¹⁸मोदोल नीकुन सिय्विर माङ्सुर मत्तेर. इंके

नी सङा मंतोर वोर, नीवोर माड्सो आयोर.

बायि, निमे मत्ता अदेन करल वेह्ति" इन्जेर

अद वेय्लोन इत्तोर.

निमेय उल्टा अदेन नाकुन तल्क्ंदि अनि

नीकुन जीवा वाले येर सींदुन" इन्जेर तान

सङा वेह्तोर. ¹¹ अस्के अद वेय्लो, "साब!

ఇవ్ టావ మన్మడ్ ఇత్తెకె, నిమెయ్ ఉల్ట అదెన్ నాకున్ తల్క్ న్ది అని నీకున్ జీవ వాలె యేర్ సీందున్" ఇంజెర్ తాన్ సంగ వెహ్తార్. $^{-11}$ అస్కె అద్ వెయ్లె, "సాబ్! నిహ్గ యేర్ చేంది కియ్లె పొర్టూయ్ ఆయి నోడెయ్ ఆయి సెలె. ఇద్ కుహి బెయ్ కోల్ మంత. అద్ జీవ వాలె యేర్ నీకున్ బగటల్ పుటర్? 12 మా తొతొర్ బాబొ యాకొబ్ ఇద్ కుహి మాకున్ సీతొర్. ఇద్ కుహిత యేర్ తన, తన్వుర్ మర్క్ ఉటెర్ అని వూరంగ్ పియంగ్-కాల్క్ గిర్ ఉట్టంగ్. నిమె యాకొబున్ తెర్ డగుని కి బతల్?" ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీత. 13 తె యేసు, "ఇద్ యేర్ ఉన్వల్ హర్ వొరొర్ ఉండె వట్కుంతార్. 14 బతి నన సియ్వల్ యేర్ ఉన్వన్ బెస్కెట్కె వట్క వసా. నన సియ్వల్ యేర్ బెస్కెట్ జీవతె మందన్ సాటి, వోన్ రొపొ బెస్కెట్ గిర్ పోంగ్సెర్ మన్వల్ జలత్ దాత్ మందంత" ఇంజెర్ వెహొర్. 15 తె అద్ వెయ్లో, "సాబ్! బస్కెట్ యేర్ వట్క్ వక్ నె అని చేంది కియ్లె వాయ్సక్ నె, అద్ యేర్ నాకున్ సీమ్" ఇంజెర్ యేసున్ తల్క్.త $^{-16}$ అస్కె యేసు, "నిమె సొంజి, నీ మాడ్సొన్ కేయ్సి, తర" ఇంజెర్ వెహ్తార్. 17 తె అద్ వెయ్లు, "నాకున్ మాడ్సౌ సెలొర్" ఇంజెర్ వెహ్హ. అద్ కేంచి యేసు, "హో కరలె, 18 మొదొల్ నీకున్ సియ్విర్ మాడ్పుర్ మత్తెర్. ఇంకె నీ సంగ మంతొర్ వోర్, నీవొర్ మాడ్స్త్ ఆయొర్. బాయి, నిమె మత్త అదెన్ కరల్ వెహ్తి" ఇంజెర్ అద్ వెయ్లెన్ ఇత్తొర్.

 19 అస్కె అద్ వెయ్లె, "సాబ్! నిమె పర్వక్తని ఆంది ఇంజెర్ సమ్జె మాసెర్ మంతొన్. ²⁰తె నాకున్ ఇద్ గొస్టి వెహ: మమొట్ ఇద్ గెరాజిమ్ గుటత్ పొరొ పారన–వింతి కీంతొమ్. ఇగెనె మా తొత్తుర్ గిర్ పార్తన–వింతి కీతెర్. బతి మీ యూదుల్క్ సిరిప్ యెరుసలెమె కరల్ పార్తన–వింతి కియ్వల్ జాగ ఇంజెర్ బారి వెహంతిట్?["] ఇంజెర్ యేసున్ సంగ ఇత్త. $^{21-23}$ తె యేసు, "బాయి! బోన పార్తన–వింతి కీంతిట్ ఇన్వల్, మీ సమరయతుర్కున్ టావ సెలె. బతి బోన పార్గన – వింతి కీంతొమ్ ఇన్వల్ మాకున్ టావ. బారితెకె మా యూదుల్క్ నగటలె బచె మాయ్పల్ కార్య వాయ్పల్ మంత. అద్ వకత్పై ఇద్ గుటత్ పొరొన్ ఆయి, యెరుసలెమ్పగన్ ఆయి, మిరట్ బాబొ బగవంతన పార్తన–వింతి కియ్విట్. బతి కరల్ పార్తన–వింతి కియ్వలిర్ తమ్వ ఆత్మతగ సత్నె పార్తన–వింతి కీంతెర్. అద్ వకత్ ఇంకె వాసిన్ మంత. ఇద్ నన వెహ్త గొస్టిత్ పొరొ బరొస ఇర. తనకున్ పార్తన–వింతి కియ్పలిర్ ఆతుర్ మందన ఇంజెర్, బాబొ బగవంతల్ సూడ్చెర్ మంతొర్. $^{-24}$ బగవంతల్ ఆత్మ రూప్నె మన్వల్ ఆత కాడ్కి, పార్తన–వింతి కియ్వలిర్ తమ్వ ఆత్మతగ సత్నె వోన పార్తన–వింతి కియన" ఇంజెర్ అద్ ವಿಯ್ಲಾನ್ ವರ್ಜ್ತ್ 25 ಅಸ್ಕ್ಲಾ ಅದ್ ವಿಯ್ಲಾ,

¹⁹ अस्के अद वेय्लो, "साब! निमे पर्वक्तनि आंदि इन्जेर सम्जे मासेर मंतोन. ²⁰ ते नाकुन इद गोस्टि वेहा: ममोट इद गेराजिम गृटत पोरो पार्तना-विंति कींतोम. इगेने मा तोत्त्र गिर पार्तना-विंति कीतेर. बति मी यूदुल्क सिरिप येरुसलेमे करल पार्तना-विंति किय्वल जागा इन्जेर बारि वेहंतिट?" इन्जेर येस्न सङा इत्ता. ²¹⁻²³ ते येस्, "बायि! बोना पार्तना-विंति कींतिट इंवल, मी समरयतुरकुन टावा सेले. बति बोना पार्तना-विंति कींतोम इंवल माकुन टावा. बारितेके मा यूदुल्क्नगटले बचे माय्वल कार्या वाय्वल मंता. अद वकत्ने इद गुटत पोरोन आयि, येरुसलेम्नगन आयि, मिरट बाबो बगवंतना पार्तना-विंति किय्विट. बति करल पार्तना-विंति किय्वलिर तम्वा आत्मतगा सत्ने पार्तना-विंति कींतेर अद वकत इंके वासिन मंता. इद नना वेह्ता गोस्टित पोरो बरोसा इरा. तनकुन पार्तना-विंति किय्वलिर आतुर मंदना इन्जेर, बाबो बगवंतल सूड्सेर मंतोर. ²⁴ बगवंतल आत्मा रूप्ने मंवल आता काड़िक, पार्तना-विंति किय्वलिर तम्वा आत्मतगा सत्ने वोना पार्तना-विंति कियना" इन्जेर अद वेय्लोन वेह्तोर. ²⁵ अस्के अद

किय्मकि.

वेय्लो, "किरिस्तु" वांतोर इंवल नाकुन टावा. वोर वाता पेजे, सम्दिरकुन सम्दो कुला कुला वेहंतोर बेरे" इन्जेर येसुन वेह्ता. ²⁶ ते, "ननय वोना आंद्न" इन्जेर

येसु तान वेह्तोर.

²⁷ अदे वकत्ने वोनुर सिस्यलिर अगा वातेर. वोर येसु उंदि वेय्लोन सङा वड्क्वल सूड्सि, बेय गुल आतेर. बति, 'नीकुन बतल

पह्जे?' इन्जेर अद वेय्लोने आयि, 'निमे अद वेय्लोन सङा बारि वड्क्ति?' इन्जेर वोर येसुने आयि, वूर्गटल वोरोर गिर पूसि

²⁸ अद वेय्लो बुड्डितुन अगने सुटि कीसि, चहर्ते सोत्ता. ²⁹ अनि पर्जतुन सङा, "इंके वेरि नना कीता सम्दोतुन बारेते वेह्तोर. वोरे मायनल मोका किरिस्तु आंदुरेय बतलो?

मिरट वासि सूडट" इन्जेर वेह्ता. ³⁰ ते वूर चहर्तल पेसिसि येसु मंवल जागतगा वासेर मत्तेर.

31 अद गट्कते वूर सिस्यलिर, "गुरुजि! जरतेर तिन" इन्जेर येसुन जुल्मा कीतेर. 32 बति येसु, "मीकुन टावा सेले अद चंदि तिंदन साटि, नहगा मंता" इन्जेर वेहतोर. 33 ते सिस्यलिर, "गुरुजिन तिंदन साटि, बोरे चंदि ततेरेय बतलो?" इन्जेर तम्वा तमा

* 4:25 किरिस्तुः हेब्रि बासते मेसयल इंतेर. इदेना अर्तम पर्जतुन बचि किय्ले, बगवंतल नेमि कीसि, सारि किय्वल राजल. वेन साटि यूदुल्क सूड्सेर मत्तेर. "కిరిస్తు* వాంతొర్ ఇన్వల్ నాకున్ టావ. వోర్ వాత పెజె, సమ్దిర్కున్ సమ్దె కుల కుల వెహంతొర్ బెరె" ఇంజెర్ యేసున్ వెహ్త. ²⁶ తె, "ననయ్ వోన ఆందున్" ఇంజెర్ యేసు తాన్ వెహ్తార్.

²⁷ అదె చకత్నె వోనుర్ సిస్యలిర్ అగ వాతెర్. వోర్ యేసు ఉంది వెయ్లెన్ సంగ వడ్క్ వల్ సూడ్సి, బెయ్ గుల్ ఆతెర్. బతి, 'నీకున్ బతల్ పహ్హె?' ఇంజెర్ అద్ వెయ్లెనె ఆయి, 'నిమె అద్ వెయ్లెన్ సంగ బారి వడ్క్ తి?' ఇంజెర్ వోర్ యేసునె ఆయి, వూర్గటల్ వొరొర్ గిర్ పూసి కియ్మకి.

²⁸ అద్ వెయ్లో బుడ్డితున్ అగనె సుటి కీసి, చహర్తె సొత్త. ²⁹ అని పర్ణతున్ సంగ, "ఇంకె వేరి నన కీత సమ్మోతున్ బారెతె వెహ్తూర్. మోరె మాయ్నల్ మోక కిరిస్తు ఆందురెయ్ బతలొ? మీరట్ వాసి సూడట్" ఇంజెర్ వెహ్తా. ³⁰ తె వూర్ చహర్తల్ పెసిసి యేసు మన్వల్ జాగతగ వాసెర్ మతెర్.

31 అద్ గట్కతె వూర్ సిస్యలిర్, "గురుజి! జరతెర్ తిన్" ఇంజెర్ యేసున్ జుల్మ కీతెర్. ³² బతి యేసు, "మీకున్ టావ సెలె అద్ చంది తిందన్ సాటి, నహ్గ మంత" ఇంజెర్ వెహ్తూర్. ³³తె సిస్యలిర్, "గురుజిన్ తిందన్ సాటి, బోరె చంది తతెరెయ్ బతలొ?" ఇంజెర్ తమ్వ తమ ఇత్తెర్.

* 4:25 కిరిస్తు: హెబ్రి బాసతె మెసయల్ ఇంతెర్. ఇదెన అర్తమ్ పర్జతున్ బచి కియ్లె, బగవంతల్ నేమి కీసి, సారి కియ్పల్ రాజల్. వేన్ సాటి యూదుల్క్ సూడ్సెర్ మత్తెర్. 34 అెస్కె యేసు, "నాకున్ సారి కీతొర్ బగవంతన ఇచ పియ్పి తాక్వల్ అని వోన కామున్ బర్పుర్ కియ్వలె నావ చంది ఆసి మంత. ³⁵ నమునతున్ మిరట్, 'వావై విజ వీత్త పెజె, ఉండె నాలుంగ్ మహిననె పంట కొయ్లె వాంత' ఇంతిట్. బతి వహుక్నెకె సూడట్. ఇంకె అద్ పంట కొయ్తెన్ తయర్ మంత*" ఇంజెర్ మీకున్ వెహ్చెర్ మంతొన్. ³⁶ "పంట కొయ్యలిర్కున్ ఇంకె బూతి పుట్ఫెరెన్ మంత. బస్కెట్ పిస్వల్ జీవతగ లోకుర్కున్ తర్వలె, అద్ పంట కొయ్తలిర్కున్ పుట్కల్ పండి. ఇదెన్ హిందల్, విజ వీత్వలిర్ అని పంట కొయ్వలిర్ ఆనంద్సె మంద పరంతెర్. ³⁷ ఏజ వీత్వల్ వొరొర్ అని పంట కొయ్లల్ ఉండె వొరొర్' ఇన్సల్ సాస్తుర్ కరల్ ఆంద్. 38 మిరట్ కస్టమ్ కీసి వీత్మకి అద్ పంట కొయ్లె, మీకున్ సారి కీతాన్. అద్ విజ వీత్లె దుస్సుర్ కస్టమ్ కీతెర్. వూర కస్టమ్న పండితున్ మిరట్ యేచ్చెర్ మంతిట్" ఇంజెర్ ఇత్తొర్.

39 "నన కీత సమ్దాతున్ బారెతె, నన వెహ్వక్ మనెకెన్ నాకున్ వెహ్తార్" ఇంజెర్ అద్ వెయ్లో వెహ్తా. తె అద్ గవతున్ పియ్స్, సమరయ యేరియత చహర్తుర్ వెలెటిర్ లోకుర్ యేసున్ పొరొ బరొస ఇర్తెర్. ⁴⁰ వూర్ సమరయతుర్ వోన్గ వాసి, "గురుజి! నిమె మహ్తా వాసి, మందయ్

* 4:35 లోకుర్కున్ బగవంతన చర్నతె తర్వల్ పంట. బహన్ ఇత్తెకె సమరయ జాతితుర్ వెలెటిర్ యేసునగ వాసెర్ మత్తెర్. వూర్కున్ బగవంతన సరి–మారగున్ బారెతె వెహ్వలె కానె ఆసి మంత ఇత్తొర్.

इत्तेर. ³⁴ अस्के येस्, "नाकुन सारि कीतोर बगवंतना इचा पिय्सि ताक्वल अनि वोना कामुन बर्पुर किय्वले नावा चंदि आसि मंता. ³⁵ नमुनतुन मिरट, 'वाव्टे विजा वीत्ता पेजे, उंडे नालुङ महिनने पंटा कोय्ले वांता' इंतिट. बति वहुक्नेके सूडट. इंके अद पंटा कोय्लेन तयर मंता*" इन्जेर मीकुन वेह्चेर मंतोन. ³⁶"पंटा कोय्वलिरकुन इंके बूति पुट्सेरेन मंता. बस्केट पिस्वल जीवतगा लोकुरकुन तर्वले, अद पंटा कोय्वलिरकुन पुट्वल पंडि. इदेन हिंदल, विजा वीत्वलिर अनि पंटा कोय्वलिर आनंदुने मंदा परंतेर. ³⁷ 'विजा वीत्वल वोरोर अनि पंटा कोय्वल उंडे वोरोर' इंवल सास्तुर करल आंद. ³⁸मिरट कस्टम कीसि वीत्मिक अद पंटा कोय्ले, मीकुन सारि कीतोन. अद विजा वीत्ले दुस्र कस्टम कीतेर. वूरा कस्टम्ना पंडित्न मिरट येच्चेर मंतिट" इन्जेर इत्तोर.

³⁹ "नना कीता सम्दोतुन बारेते, नना वेह्वक मनेकेन नाकुन वेह्तोर" इन्जेर अद वेय्लो वेह्ता. ते अद गवतुन पिय्सि, समरया येरियता चहर्तुर वेलेटिर लोकुर येसुन पोरो बरोसा इर्तेर. ⁴⁰ वूर समरयतुर वोन्गा वासि, "गुरुजि! निमे मह्गा वासि, मंदय लागर"

^{* 4:35} लोकुरकुन बगवंतना चर्नते तर्वल पंटा. बहन इत्तेके समरया जातितुर वेलेटिर येसुनगा वासेर मत्तेर. वूरकुन बगवंतना सरि-मारगुन बारेते वेह्वले काने आसि मंता इत्तोर.

इन्जेर जुल्मा कीतेर. ते येसु वूर्गा रंड रोज्क मत्तोर. ⁴¹ येसु वेह्तङ गोस्टिङ कुद केन्चि, उंडे वेलेटिर बक्तलिर आतेर. ⁴² "निमे वेह्ता गोस्टि पिय्सिन आयो बित, ममोट वोनङ गोस्टिङ कुद केन्चि, वेरे दुनियतुन बिच किय्वल किरिस्तु इन्जेर किर कीसि, नम्तोम" इन्जि वेय्लोन वेह्तेर.

येसु अदिकारिनोर मरिन चोकोट किय्वल (मत्तयि 8:5-13; लूका 7:1-10)

⁴³रंड रोज्क आता पेजे, येस् गलिलया येरियते सोंले पेसितोर. ⁴⁴(अस्के येसु, 'पर्वक्तन तंवा सोंता येरियतगा मान पुटो' इन्जेर मुनेने वेह्चि मत्तोर.) ⁴⁵ तेर बति वोर गलिलया येव्ता पेजे, अगटुर लोकुर चोकोट मान सीसि, वोन करुम कीतेर. बारितेके पस्का सड जर्ग्नेके, वूर येरुसलेम्नगा सोन्जि मत्तेर अनि येसु कीतङ मय्मतङ काम्क सूड्सि मत्तेर. ⁴⁶ अहन सोनेके सोनेके, इदेन मुने येतुन आङुर्क्ना रसत दात मार्युसीतोर अद, गलिलयता काना चहर्दे येव्तोर. कपेर्नहोम इंवल चहर्ते राजनोर वोरोर अदिकारि मत्तोर. वोनोर मरि बेमरिते सानल मींड्सि मत्तोर. ⁴⁷ते वोर अदिकारि, यूदयतल गलिलया येरियते येसु वातोर इन्जेर केन्चि, येसुनगा सोत्तोर. अनि, "ना मरि बेमरिते सानल मींड्सि मंतोर. निमे

లాగర్" ఇంజెర్ జుల్మ కీతెర్. తె యేసు వూర్గ రండ్ రోజ్క్ మత్తొర్. ⁴¹ యేసు వెహ్తంగ్ గొస్టింగ్ కుద్ కేంచి, ఉండె వెలెటిర్ బక్తలిర్ ఆతెర్. ⁴² "నిమె వెహ్త గొస్టి పియ్సిన్ ఆయొ బతి, మమొట్ వోనంగ్ గొస్టింగ్ కుద్ కేంచి, వేరె దునియతున్ బచి కియ్పల్ కిరిస్తు ఇంజెర్ కరి కీసి, నమ్మెమ్" ఇంజి వెయ్లెన్ వెహెర్.

యేసు అదికారినొర్ మరిన్ చొకొట్ కియ్వల్

(మత్తయి 8:5–13; లూక 7:1–10)

 43 రండ్ రోజ్స్ ఆత పెజె, యేసు గలిలయ యేరియతె సొన్లె పెసితొర్. $^{44}($ అెస్కె యేసు, 'పర్వక్షన్' తన్వ సొంత యేరియతగ మాన్ పుటా' ఇంజెర్ మునెనె వెహ్చి మత్తొర్.) 45 తెర్ బతి వోర్ గలిలయ యెవ్ల పెజె, అగటుర్ లోకుర్ చొకొట్ మాన్ సీసి, వోన్ కరుమ్ కీతెర్. బారితెకె పస్క సడ్ జర్గ్నేకె, వూర్ యెరుసలెమ్నగ సొంజి మత్తెర్ అని యేసు కీతంగ్ మయ్మతంగ్ కామ్క్ సూడ్పి మత్తెర్. 46 అహన్ సొనెకె సొనెకె, ఇదెన్ మునె యేతున్ ఆంగుర్క్నన రసత్ దాత్ మార్యుసీతొర్ అద్, గలిలయత కాన చహర్దె యెవ్తొర్. కపెర్నహోమ్ ఇన్వల్ చహర్తె రాజనొర్ వొరొర్ అదికారి మత్సార్. వోనొర్ మరి బేమరితె సానల్ మీండ్సి మత్తార్. ⁴⁷తె వోర్ అదికారి, యూదయతల్ గలిలయ యేరియతె యేసు వాతొర్ ఇంజెర్ కేంచి, యేసునగ సొత్తార్. అని, "నా మరి బేమరితె సానల్

మీండ్చి మంతొర్. నిమె వాసి, చొకొట్ కియయ్ లాగర్" ఇంజెర్ యేసున్ వినంతి కీతొర్. 48 తె యేసు, "చమత్ కార్క్ అని మయ్మతంగ్ కామ్క్ సూడ బీగర్, నా పారా బరొస కియ్పిట్ సెలెయ్?" ఇంజెర్ අණුරි. 49 මිරි బම් వోర్ అదికారి, "పర్సు! నా మరిన పరన్ సొన్వక్ మనెకెన్ వర" ఇంజెర్ ఇత్తార్. 50 అ $ilde{ ilde{ ilde{b}}}_{r}$, "నిమె రోన్ సౌన్. నీ మరి పిసంతొర్" ఇంజెర్ యేసు వెహొర్. తె వోర్ అదికారి, యేసున గొస్తిత్ పారా బరొస ఇర్సి పెసితార్. 51 హోర్ అహన్ సరియ్ సొంజెర్ మనెకెన్, వోనుర్ సేవ్కలిర్ మునెత్క్ వాసి, "నీవొర్ మరి చాకాట్ ఆతార్" ఇంజెర్ వెహ్తార్. ⁵²తె వోర్ అదికారి, "బద్ వకత్నె చొకొట్ ఆతొర్?" ఇంజెర్ సేవ్కలిర్కున్ పూసి కీతొర్. అస్కె వూర్, "నినె దుపరి ఉంది నేక్సెకె, చొకొట్ ఆతొర్" ఇంజెర్ వెహ్తెర్. $^{53}\,$ బరొబర్ అదె వకత్నె యేసు తనకున్, 'నీవొర్ మరి పిసంతొర్' ఇన్తల్ గొస్టి వెహ్తార్ ఇంజెర్ సమ్లె మాసి, వోర్ అదికారి అని వోన రోతుర్ యేసున్ పొరొ బరొస අදිරි. 54 యూదయ — యేరియతల్ గలిలయ వాసి, యేసు కీత రెండవ మయ్మత కామ్ ఇద్ ఆంద్.

కెయ్–కాల్క్ అర్సి సొత్తాన్ చొకొట్ కియ్పల్

 $oldsymbol{5}$ అద్ ఆత పెజె, యూదుల్క్ న $oldsymbol{5}$ ఉంది సడ్ కరుమ్ వాత కాడ్కి, యేసు యెరుసలెమ్ నగుడె, వర్సి సొత్తార్. 2 యెరుసలెమ్న గొరెన

वासि, चोकोट कियय लागर" इन्जेर येसुन विनंति कीतोर. ⁴⁸ते येसु, "चमत्कार्क अनि मय्मतङ काम्क सूडा बीगर, ना पोरो बरोसा किय्विट सेलेय?" इन्जेर इत्तोर. ⁴⁹ तेर बति वोर अदिकारि, "पर्बु! ना मरिना परन सोंवक मनेकेन वरा" इन्जेर इत्तोर. ⁵⁰ अस्के, "निमे रोन सोन. नी मरि पिसंतोर" इन्जेर येसु वेह्तोर. ते वोर अदिकारि, येसुना गोस्टित पोरो बरोसा इर्सि पेसितोर. ⁵¹ वोर अहन सरिय सोन्जेर मनेकेन, वोनुर सेव्कलिर मुनेत्क वासि, "नीवोर मरि चोकोट आतोर" इन्जेर वेह्तेर. ⁵²ते वोर अदिकारि, "बद वकत्ने चोकोट आतोर?" इन्जेर सेव्कलिरकुन पूसि कीतोर. अस्के वूर, "निने दुपरि उंदि नेक्नेके, चोकोट आतोर" इन्जेर वेह्तेर. ⁵³ बरोबर अदे वकत्ने येसु तनकुन, 'नीवोर मरि पिसंतोर्' इंवल गोस्टि वेह्तोर इन्जेर सम्जे मासि, वोर अदिकारि अनि वोना रोतुर येसुन पोरो बरोसा इर्तेर. ⁵⁴यूदया येरियतल गलिलया वासि, येसु कीता रेंडवा मय्मता काम इद आंद.

केय-काल्क अर्सि सोत्तोन चोकोट किय्वल

5 अद आता पेजे, यूदुल्क्ना उंदि सड करुम वाता काड्कि, येसु येरुसलेम नगुडे, वर्सि सोत्तोर. ²येरुसलेम्ना गोरेना पाटक इंवल जागतुन करुम हेब्रि बासते बेतेस्ता इंवल कोनेर मत्ता. अद कोनेरतगा सियुङ मंडोप्क मत्तङ. ^{3–4*}[अद कोनेरतगा कहि येलने बगवंतनोर दूतल रेग्सि येत्न हालि कींदुर. अस्के बोर मुने रेयंतोरो वोर बातल बेमरि मत्तेके गिर चोकोट आंदुर.] अव-मंडोप्क्नगा-गुड्डिर,-लेङ्डल-तुङ्डलिर अनि केय-काल्क अर्सि सोत्तुर, सम्दि तीर्क्नङ बेमरिङ वालिर जागा पिय्सि मंदिर. 5 वूर रोपो तीसा आट (38) साल्कनल बेमरिते मंवल वोरोर मायनल मत्तोर. 6 वोर माय्नन येसु सूड्सि, वेले साल्कनल बेमरिते मंतोर इंवल करि कीसि, "चोकोट आयना इंति कि?" इन्जेर वोन पूसि कीतोर. ⁷ते वोर मायनल, "पर्बु! अद कोनेर्ता येर हाले मानेके, नाकुन अगा रेह्वलिर बोरे सेल्र. अदेन साटि नना रेय्ले वानेकेते, नाकुन तेर मुनेन दुस्रोर बोर्तेर अगा रेयंतोर" इन्जेर जवब सीतोर. ⁸ अस्के येसु, "तेदा! अनि नीवा चाप्रतुन पिय्सि रोन सोन" इन्जेर इत्तोर. ⁹अहन इत्ता बरोबर, वोर चोकोट आसि, तंवा चाप्रतुन पिय्सि ताक्सेर सोत्तोर.

इद गट्ना यूदुल्क्ना आरम्ना दिवोसुन नेटि जर्ग्ता. ¹⁰ ते यूदुल्क्नुर अदिकारिर, "नीवा चाप्रा पिय्सि ताक्वल, नेंड आरम्ना दिवोस

* 5:3-4 तोलेतङ कहितङ ग्रीकु ग्रंत्क्नगा इव गोस्टिङ सेलेङ.

పాటక్ ఇన్వల్ జాగతున్ కరుమ్ హెబ్రి బాసతె బెతెస్త ఇన్వల్ కోనెర్ మత్త. అద్ కోనెర్గగ సియుంగ్ మండొప్క్ మత్తంగ్. $^{3-4}$ ⋆[అద్ కోనెర్గ కహి యేలనె బగవంతనొర్ దూతల్ రెయ్సి యేతున్ హాలి కీందుర్. అస్కె బోర్ మునె రెయంతొరొ వోర్ బాతల్ బేమరి మత్తెకె గిర్ చొకొట్ ఆందుర్.] అవ్

మండొప్క్నగాగుడ్డిర్, లెంగ్లల్ –తుంగ్లలిర్ అని కెయ్–కాల్క్ అర్స్ సొత్తుర్, సమ్ది తీర్క్ నంగ్ బేమరింగ్ వాలిర్ జాగ పియ్స్తి మందిర్. 5 వూర్ రొపొ తీస ఆట్ (38)సాల్క్ నల్ బేమరితె మన్వల్ వొరొర్ మాయ్నల్ మత్తార్. 6 వోర్ మాయ్సన్ యేసు సూడ్పి, వెలె సాల్క్ నల్ బేమరితె

కీతొర్. $^{-7}$ తె $^{-}$ వోర్ $^{-}$ మాయ్నల్, $^{-}$ పర్బు $^{!}$ అద్ కోనెర్త యేర్ హాలె మానెకె, నాకున్ అగ రెహ్వలిర్ బోరె సెలుర్. అదెన్ సాటి నన రెయ్లే వానెకెతె, నాకున్ తెర్ మునెన్ దుస్రార్ బోర్తెర్ అగ రెయంతొర్" ఇంజెర్ జవబ్ సీతొర్. 8 అెస్కె యేసు, "తేద!

అని నీవ చాడ్రతున్ పియ్ప్రీ రోన్ సొన్"

ఇంజెర్ ఇత్తార్. 9 అహన్ ఇత్త బరొబర్, వోర్ చొకొట్ ఆసి, తన్య చాస్తతున్ పియ్స్తి

మంతొర్ ఇన్వల్ కరి కీసి, "చొకొట్

ఆయన ఇంతి కి?" ఇంజెర్ వోన్ పూసి

తాక్సెర్ సొత్తార్. −ఇద్ గట్స యూదుల్_{డ్}న ఆరమ్స దివొసున్ నేటి జర్త. యూదుల్క్ నుర్ అదికారిర్, "నీవ చాడ్రు

పియ్చి తాక్వల్ , నేండ్ ఆరమ్స దివొస్ ఆత

^{★ 5:3–4} తొలెతంగ్ కహితంగ్ గ్రీకు గ్రంత్స్నగ ఇవ్ గొస్టింగ్ సెలెంగ్.

కాడ్కి, దర్మత కానున్తున్ ఉల్ల తాక్తప్ ఆంత" ఇంజెర్ చొకొట్ ఆతొన్ సంగ ఇత్రెర్. 11 బతి వోర్, "నాకున్ చొకొట్ కియ్పల్, 'నీవ చాప్ర పియ్సి సొన్ ఇత్తార్'" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తార్. 12 తె వూర్, "'నీకున్ చాడ్ర పియ్స్ సొన్' ఇంజెర్ బోర్ వెహ్తూర్?" ఇంజి పూసి కీతెర్. 13 బతి వోర్ వెహ పర్శకి. బారితెకె అగ వెలె మాంది మత్తెర్ అని యేసు మాందితగ మిసె మాసి సొత్తొర్. 14 అద్ ఆత పెజె యేసు, వోన్ మందిర్త ఆద్రతగ సూడ్సి, "ఇచుల కేంజ! నిమె చొకొట్ ఆతి. ఉండె వెలె దుక్ప వాయ్వక్ నె మన్లై, పాప్పంగ్ కామ్క్ కియ్మ" ఇంజెర్ వెహ్హార్. 15 అస్కె, వోర్ మాయ్నల్ యూదుల్క్ నుర్ అదికారిర్గ సొంజి, "నాకున్ చొకొట్ కియ్సల్ యేసు ఆందుర్" ఇంజెర్ వెహ్చార్.

16 యేసు ఆరమ్న దివొసున్ నేటి ఈతంగ్ కామ్క్ కీతతున్ హిందల్, వూర్ యూదుల్క్ నుర్ అదికారిర్ యేసున్ దుక్స సియ్వల్ మొదొల్ కీతెర్. 17 బతి యేసు, "నా బాబొ హర్ గట్క కామ్ కీసెర్ మత్త కాడ్కి, నన గిర్ కామ్ కీసెర్ మత్త కాడ్కి, నన గిర్ కామ్ కీసెర్ మంతొన్" ఇంజెర్ వెహ్తూర్. 18 ఇద్ కారన్తున్ హిందల్, యూదుల్క్ నుర్ అదికారిర్, "వేర్ సిరిప్ ఆరమ్న దివొస్న మా నేకితున్ బహ్కె మాయ్వలె ఆయ్య, బగవంతన్ తన్వొర్ బాబొ ఇంజెర్ వెహ్ఫి, తనకున్ బగవంతన్ బరొబర్ బడి కీసెర్ మంతొర్" ఇంజి, ఇవ్ రండ్ కారన్కున్

आता काङ्कि, दर्मता कानुंतुन उल्टा ताक्तप आंता" इन्जेर चोकोट आतोन सङा इत्तेर. 11 बित वोर, "नाकुन चोकोट किय्वल, 'नीवा चाप्रा पिय्सि सोन इत्तोर'" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. ¹²ते वूर, "'नीकुन चाप्रा पिय्सि सोन' इन्जेर बोर वेह्तोर?" इन्जि पूसि कीतेर. ¹³ बति वोर वेहा पर्मकि. बारितेके अगा वेले मांदि मत्तेर अनि येस् मांदितगा मिस्डे मासि सोत्तोर. ¹⁴ अद आता पेजे येसु, वोन मंदिर्ता आव्रतगा सूड्सि, "इचुला केन्जा! निमे चोकोट आति. उंडे वेले दुक्सा वाय्वक्ने मंले, पाप्नङ काम्क किय्मा" इन्जेर वेह्तोर. ¹⁵ अस्के, वोर मायनल यूदुल्क्नुर अदिकारिर्गा सोन्जि, "नाकुन चोकोट किय्वल येसु आंदुर" इन्जेर वेह्तोर. ¹⁶ येसु आरम्ना दिवोसुन नेटि ईतङ काम्क

16 येसु आरम्ना दिवोसुन नेटि ईतङ काम्क कीततुन हिंदल, वूर यूदुल्क्नुर अदिकारिर येसुन दुक्सा सिय्वल मोदोल कीतेर. 17 बति येसु, "ना बाबो हर गट्का काम कीसेर मत्ता काड्कि, नना गिर काम कीसेर मंतोन" इन्जेर वेह्तोर. 18 इद कारंतुन हिंदल, यूदुल्क्नुर अदिकारिर, "वेर सिरिप आरम्ना दिवोस्ना मा नेकितुन बह्के माय्वले आय्वा, बगवंतन तंवोर बाबो इन्जेर वेह्चि, तनकुन बगवंतन बरोबर बिंड कीसेर मंतोर" इन्जि, इव रंड कारनकुन हिंदल, येसुन जकना इन्जेर वूर निर्नय कीतेर.

बगवंतना अदिकार येसुनगा मंता

19 ते येस् इहिन पोडि कीसि वेह्तोर: "इद सतेम आंद. बगवंतनोर मरि तंवा तना बतय किया परोर. बाबो बतल कींतोरो. सिरिप अदेने सूड्सि मरि कींतोर. बाबो बगवंतल बतङ बहन कींतोरो, अवेन मरि अह्ने कींतोर. ²⁰ बाबो मरिन लाड कीता काड़िक, तना किय्वलिक सम्दो कामकृन मरिन तोह्चेर मंतोर. उंडे वेले डगुक काम्क म्ने बविसत्ने मरिन सङा बाबो किय्स्वल सूड्सि, बेय गुल आकिट. ²¹ बाबो सातुरकुन बहन नेंड्संतोरो, अह्ने मरि गिर तना नेमि कीतुरकुन पिसुसंतोर. ²² बाबो बोने तस्वा कियोर. बति तस्वा किय्ले बर्प्र अदिकार तंवोर मरिन सीतोर. ²³तनकुन बहंते सम्दिर मानि कींतेरो, अह्ने मरिन गिर मानि कियना इन्जेरेन, अद अदिकार मरिना केय्दे बगवंतल सीतोर. बोरे आयि मरिन मानि किय्वेके, मरिन सारि कीतोर बाबोन गिर मानि कीता लेकतगा वायोर. ²⁴नावा गोस्टि केन्चि, नाकुन सारि कीतोनगा बरोसा इर्वन, बस्केट पिस्वल जीवा पुटंता. आतोन पापकुन हिंदल, वाय्वल सिक्सा तपंता. मरंतल तप्सि, वोन बस्केट पिस्वल जीवा पुट्ता.

నిర్నయ్ కీతెర్. బగవంతన అదికార్ యేసునగ మంత

హిందల్, యేసున్ జకన ఇంజెర్ వూర్

 19 తె యేసు ఇహిన్ పోడి కీసి వెహొర్: "ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. బగవంతనొర్ మరి తన్య తన బతయ్ కియ పరొర్. బాబొ బతల్ కీంతొరొ, సిరిప్ అదెనె సూడ్బి మరి కీంతొర్. బాబొ బగవంతల్ బతంగ్ బహన్ కీంతొరొ, అవెన్ మరి అహ్మె కీంతొర్. 20 బాబొ మరిన్ లాడ్ కీత కాడ్కి, తన కియ్వలిక్ సమ్దే కామ్కున్ మరిన్ తొప్పౌర్ మంతొర్. ఉండె వెలె డగుక్ కామ్క్ మునె బవిసత్పై మరిన్ సంగ బాబొ కియుస్సల్ సూడ్పి, బెయ్ గుల్ ఆకిట్. 21 బాబొ సాతుర్కున్ బహన్ నేండుసంతొరొ, అహ్సై మరి గిర్ తన నేమి కీతుర్కున్ పిసుసంతొర్. 22 బాబొ బోనె తస్వ కియొర్. బతి తస్వ కియ్లె బర్సుర్ అదికార్ తన్వొర్ మరిన్ సీతొర్. 23 తనకున్ బహన్తె సమ్దిర్ మాని కీంతెరొ, అప్పౌ మరిన్ గిర్ మాని కియన ఇంజెరెన్, అద్ అదికార్ మరిన కెయె బగవంతల్ సీతొర్. బోరె ఆయి మరిన్ మాని కియ్యెకె, మరిన్ సారి కీతొర్ బాబొన్ గిర్ మాని కీత లెకతగ వాయొర్. 24 నావ గొసి కేంచి, నాకున్ సారి కీతొనగ బరొస ఇర్వన్, బస్కెట్ పిస్వల్ జీవ పుటంత. ఆతొన్ పాప్కున్ హిందల్, వాయ్యల్ సిక్స్త్ర తప్పంత. మరన్హల్ తప్పి, వోన్ బస్కెట్ పిస్పల్ జీవ పుట్త.

 25 ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. సానలిర్ బగవంతనొర్ మరిన గొస్టి కేంజ్వల్ వకత్ వాసెర్ మంత. అద్ ఇంకె వాసిన్ మంత. అద్ గొస్టి కేంచి, తాక్వరిర్ బస్కెట్ పిసంతెర్. 26 బహన్తె బగవంతల్ జీవతొర్ మాల్కల్ —ఆందురొ, —అహ్నె – బస్కెట్ పిస్వల్ జీవతున్ సియ్వల్ అదికార్ మరిన్ సీతార్. 27 వోర్ మరి స్వర్త్ నౌర్ మాయ్నల్ ఆత కాడ్కి, లోకుర్కున్ తస్వ కియ్యల్ అదికార్ బాబొ వోన్ సీతార్. 28 మిరట్ గుల్ ఆయ్మట్! ఉంది వకత్ వాసెర్ మంత. అద్ వకత్సె వీచ్క్ నగ మన్వలిర్ సానలిర్ సమ్దిర్ గిర్ బగవంతనొర్ మరిన గొస్టి కేంచి, నేండ్సి బట్రా వాంతెర్. 29 నేండ్స్ బట్రా వాతుర్ సమ్తిర్కున్ వోర్ మరి తస్వ కీసి, వూర్తటల్ పునెవంతలిర్కున్ బస్కెట్ పిస్వల్ జీవ సీంతొర్ అని పాపెస్తలిర్కున్ సిక్స వాటంతొర్. 30 అద్ తస్వ నావ ఇచతున్ పియ్పి ఆయొ బతి, నాకున్ సారి కీతొన ఇచతున్ పియ్సిన్ కీంతొన్. నావ నన బతయ్ కియ పరొన్. బాబల్ నాకున్ వెహ్హ తీరె, లోకుర్కున్ నాయ్ద తస్ప కీంతొన్. నన కియ్పల్ తస్ప నాయ్ద ఆంద్.

యేసున్ బారెతంగ్ గవంగ్

 31 "మోక నా బారెతె ననయ్ గవ వెహ్కాతె, నావ గవతున్ కరల్ ఇంజెర్ వొపుర్. 32 నా బారెతె గవ వెహ్లె వొరొర్ మంతొర్. వోర్ వెహ్వల్ గవ సతెమ్ ఇంజెర్ నాకున్ టావ.

²⁵ "इद सतेम आंद. सानलिर बगवंतनोर मरिना गोस्टि केन्ज्वल वकत वासेर मंता. अद इंके वासिन मंता. अद गोस्टि केन्चि, ताक्वलिर बस्केट पिसंतेर. ²⁶ बहंते बगवंतल जीवतोर माल्कल आंदुरो, अह्ने बस्केट पिस्वल जीवतुन सिय्वल अदिकार मरिन सीतोर. ²⁷ वोर मरि स्वर्गीर माय्नल आता काड्कि, लोकुरकुन तस्वा किय्वल अदिकार बाबो वोन सीतोर. ²⁸मिरट गुल आय्मट! उंदि वकत वासेर मंता. अद वकत्ने वीच्क्नगा मंवलिर सानलिर सम्दिर गिर बगवंतनोर मरिना गोस्टि केन्चि, नेंड्सि बहिर वांतेर. ²⁹ नेंड्सि बहिर वात्र सम्दिरकुन वोर मरि तस्वा कीसि, वूर्गटल पुनेवंतलिरकुन बस्केट पिस्वल जीवा सींतोर अनि पापेस्तलिरकुन सिक्सा वाटंतोर. ³⁰ अद तस्वा नावा इचतुन पिय्सि आयो बति, नाकुन सारि कीतोना इचतुन पिय्सिन कींतोन, नावा नना बतय किया परोन. बाबल नाकुन वेहता तीरे, लोकुरकुन नाय्दा तस्वा कींतोन, नना किय्वल तस्वा नाय्दा आंद.

येसुन बारेतङ गवङ

31 "मोका ना बारेते ननय गवा वेह्कते, नावा गवतुन करल इन्जेर वोपुर. ³² ना बारेते गवा वेह्ले वोरोर मंतोर. वोर वेह्वल गवा सतेम इन्जेर नाकुन टावा. 33 "मिरट योहंतगा किहतुरकुन रोह्तिट. वोना गवा सतेमे आंद. 34-35 योहन डिवेत दात पोच्चेर वेड्चि सीसेर मत्तोर. मिरट वोना वेड्चिते जुलुक वेरि, बेय आनंद्ने मित्तट. मिरट बचे मायना इन्जेरेन इव गोस्टिङ वेह्चेर मंतोन.

"बित नाकुन निरमन्कना गवा जुरत सेले. ³⁶ बारितेके योहंतुन तेर डगुर गवा नहगा मंता. अद बतल इत्तेके: नना कीतङ मय्मतङ काम्क. इव कामकुन बगवंतल नाकुन कीम इन्जेर हिंंचल कीतोर. इवे नाकुन बाबो सारि कीतोर इन्जेर निरुपन कींतङ. ³⁷ वोरे बाबो ना बारेते इद गवा वेह्चेर मंतोर. बति मिरट बस्केन वोना वचन केन्ज्मिक अनि बस्केन वोना रूप सूड्मिक. ³⁸ सारि किय्वन पोरो मिरट बरोसा इर्वा काड्कि, वोना बोदा मीवङ दिल्क्नगा मनो. ³⁹ बस्केट पिस्वल जीवा दर्मा-ग्रंत्नगा पुटंता इन्जेर सोन्च कीसि, मिरट चोकोटे महकंतिट. बति अवे वचन्क ना बारेते गवा वेह्चेर मंतङ. ⁴⁰ तेर बति मिरट अद बस्केट पिस्वल जीवतुन साटि नहगा वाय्ले वोप्विट.

41 "नाकुन माय्निलर सिय्वल डगुर-पान लागो. ⁴² बारितेके मिरट बगवंतन पेर्मा किय्विट इंवल नाकुन टावये. ⁴³ नना नावोर बाबोना पोरोडे वातोन. नाकुन मिरट वोप्मिक. बित उंडे बोरे तंवा पोरोडे तनय वातेके, वोन मिरट आनंद्ने वोपंतिट. 33 "మిరట్ యోహన్లగ కహితుర్కున్ రొహ్హిట్. వోన గవ సతెమె ఆంద్. $^{34-35}$ యోహన్ డివెత్ దాత్ పొచ్చెర్ వేడ్చి సీసెర్ మత్తార్. మిరట్ వోన వేడ్చితె జులుక్ వేరి, బెయ్ ఆనంద్నె మత్తిట్. మిరట్ బచె మాయన ఇంజెరెన్ ఇవ్

గొస్టింగ్ వెహ్చెర్ మంతాన్. "బతి నాకున్ నరిమన్కన గవ జురత్ సెలె. 36 బారితెకె యోహన్సున్ తెర్ డగుర్ గవ నహ మంత. అద్ బతల్ ఇత్తెకె: నన కీతంగ్ మయ్మతంగ్ కామ్క్. ఇవ్ కామ్కున్ బగవంతల్ నాకున్ కీమ్ ఇంజెర్ హవి కీతొర్. ఇవె నాకున్ బాబొ సారి కీతొర్ ఇంజెర్ నిరుపన్ కీంతంగ్. 37 వోరె బాబొ నా బారెతె ఇద్ గవ వెహ్చెర్ మంతొర్. బతి మిరట్ బస్కెన్ వోన వచన్ కేంజ్మకి అని బస్కెన్ వోన రూప్ సూడ్మకి. 38 సారి కియ్వన్ పొరొ మిరట్ బరొస ఇర్వ కాడ్కి, వోన బోద మీవంగ్ దిల్చనగ మనొ. ³⁹ బెస్కెట్ పిస్వల్ జీవ దర్మ–గ్రంత్నగ పుటంత ఇంజెర్ సోంచ్ కీసి, మిరట్ చొకొటె మహ్కుంతిట్. బతి అవె వచన్క్ నా బారెతె గవ వెహ్చార్ మంతంగ్. 40 తెర్ బతి మిరట్ అద్ బెస్కెట్ పిస్పల్ జీవతున్ సాటి నహ్త వాయ్లె వొప్పిట్.

 41 "నాకున్ మాయ్నలిర్ సియ్వల్ డగుర్–పాన్ లాగొ. 42 బారితెకె మీరట్ బగవంతన్ పెర్మ కియ్విట్ ఇన్వల్ నాకున్ టావయె. 43 నన నావొర్ బాబొన పొరొడె వాతొన్. నాకున్ మీరట్ వొప్మకి. బతి ఉండె బోరె తన్వ పొరొడె తనయ్ వాతెకె, వోన్ మీరట్ ఆనంద్నె వొపంతిట్.

 44 మీకున్ దుస్రుర్ డగుర్–పాన్ సియ్యల్ ఇస్టమ్ బతి, వొరొరె మన్వల్ బగవంతల్ సియ్చల్ డగుర్–పాన్లన్ సాటి కోసిద్ కియ్తి. తెనా పొరోబహన్ బరొస ఇర పర్కిట్ $?^{45}$ నన బాబొనగ మీ పొరొ పిరది కీంతొన్ బతలొ ఇంజెర్ సోంచ్ కియ్మట్. బతి దర్శత కానున్తున్ లిహి కీతొర్ మోసె పర్వక్షన్ పొరొ మిరట్ ఆస ఇర్తిట్. వోర్ మోసెయ్ మీ పొరొ పిరది కీంతొర్. 46 వోర్ మోసె నా బారెతె లిహి కీత కాడ్కి, మిరట్ మోక వోన్ బరొస కీందిట్తే, నాకున్ గిర్ బరొస కీందిట్. ⁴⁷బతి మోసె లిహి కీత దర్మత కానున్తంగ్ గొస్టినె మిరట్ నమ్విట్తె, నావంగ్ గొస్టిన్ బహన్ నమ పర్కిట్?" ఇంజెర్ యూదుల్క్ నుర్ అదికార్కున్ వెహ్తార్.

> యేసు సియుంగ్ హజర్క్ మాందితున్ జేవున్ దొస్వల్ (మత్తయి 14:13–21; మార్క్ 6:30–44; లూక 9:10–17)

6 అద్ ఆత పెజె, యేసు గలిలయ 5 సమ్దర్తున్* హంద బాజ్నెకె, తన్వుర్ సిస్యలిర్ సంగ సొత్తార్. 2 బేమరి వాలిర్కున్ యేసు చొకాట్ కీతంగ్ మయ్మతంగ్ కామ్కున్ సూడ్సి, వెలెటిర్ మాంది పోన్ పెజెయ్ వాసెర్ మత్తెర్. 3 తెయేసు గుట తెర్గ్స్, తన్పుర్ సిస్యలిర్ తోడొ ఉద్తూర్. 4 అవ్ దివొస్క్ నగ

* 6:1 తిబెరియ సమ్దర్ ఇంజెర్ గిర్ కేయంతెర్.

44 मीकुन दुस्रुर डगुर-पान सिय्वल इस्टम बित, वोरोरे मंवल बगवंतल सिय्वल डगुर-पांदुन साटि कोसिद किय्विट. ते ना पोरो बहन बरोसा इरा पर्किट? 45 नना बाबोनगा मी पोरो पिरदि कींतोन बतलो इन्जेर सोन्च किय्मट. बित दर्मता कानुंतुन लिहि कीतोर मोसे पर्वक्तन पोरो पिरदि कींतोर. 46 वोर मोसेय मी पोरो पिरदि कींतोर. 46 वोर मोसे मा बारेते लिहि कीता काड्कि, मिरट मोका वोन बरोसा कींदिट्ते, नाकुन गिर बरोसा कींदिट. 47 बित मोसे लिहि कीता दर्मता कानुंतङ गोस्टिन मिरट निव्वट्ते, नावङ गोस्टिन बहन नमा पर्किट?" इन्जेर यूदुल्कनुर अदिकारकुन वेह्तोर.

येसु सियुङ हजर्क मांदितुन जेवुन दोस्वल (मत्तयि 14:13-21; मार्क 6:30-44; लूका 9:10-17)

अद आता पेजे, येसु गलिलया सम्दुर्तुन* हंदा बाज्नेके, तंवुर सिस्यलिर सङा सोत्तोर. ² बेमिर वालिरकुन येसु चोकोट कीतङ मय्मतङ काम्कुन सूड्सि, वेलेटिर मांदि वोन पेजेय वासेर मत्तेर. ³ ते येसु गुटा तेग्सि, तंवुर सिस्यलिर तोडो उद्तोर. ⁴अव दिवोस्क्नगा यूदुल्क्ना पस्का सड

* 6:1 तिबेरिया सम्दुर इन्जेर गिर केयंतेर.

करुम वासि मत्ता. ⁵ अद वकत्ने येसु तला तह्चि सिर्मुट सूड्तोर. ते वेलेटिर मांदि तन्गा वासेर दिस्तेर. "वीर सम्दिर तिंले बगटल काने येच्चि तर्कट?" इन्जेर पिलिपुन येसु पूसि कीतोर. 6तना बतल किय्वल मंतोर इंवल तनकुन टावय. बति वोर पिलिप्ना मंदे बतल मंतयो करि कियना इन्जेरेन, येस् अहन पूसि कीतोर. ⁷ते पिलिपु, "रंड नुहक (200) कूरतङ बिलने चंदि येच्चि तत्तेके तेर बति, हर वोरोन जरजरा तिंले गिर येवो" इन्जेर जवब सीतोर. 8-9 अस्के वोनुर सिस्यलिर्गटल सीमोन-पेतुर्तोर तमुर आंद्रेयल, "इगे वोरोर कांडिनगा सियुङ सारिङ अनि रंड चुडुक मीन्क मंतङ. बति इचोर वेले मांदितुन इव बेकेन येवोङ" इन्जेर येसुन वेह्तोर. ¹⁰ ते येसु, अगा उदनल जाडि मत्ता काङ्कि, "तान पोरो पर्जतुन उपुसट" इन्जेर वेह्तोर. ते मरि-मियड अनि वेय्लोकुन लेका किय्वके, लग-बग सियुङ हजर्क (5,000) माङ्सा पङत उत्तेर. ¹¹ अस्के येस्, अव सारिङ पिय्सि, बगवंतन दनेवाद वेह्चि, पङत उद्तुरकुन वहिड किय्ले सीतोर. अह्ने मीनकुन गिर सीतोर. वूर तिंदनच्चोर तित्तेर. ¹²पर्जा पेटिमेन तिता पेजे, "इचुर गिर करब आय्वक्ने, मेय्तङ टुक्डेङ सम्दो मीरि कीम्ट" इन्जेर सिस्यलिरकुन येस् वेह्तोर.

* 6:7 रंड नुह्क कूरतङ बिलना विलुवा कमि जास्ता आट महिनना बूति. इवेन ग्रीकु बासते देनरङ इंतेर.

యూదుల్క్ న పస్క సడ్ కరుమ్ వాసి మత్త $^{-5}$ అద్ వకత్పె యేసు తల తహ్బి సిర్ముట్ సూడ్తొర్. తె వెలెటిర్ మాంది తన్ల వాసెర్ దిస్తెర్. "వీర్ సమ్తిర్ తిన్లె బగటల్ కానె యేచ్చి తర్కట్?" ఇంజెర్ పిలిపున్ యేసు పూసి కీతొర్. 6 తన బతల్ కియ్పల్ మంతొర్ ఇన్వల్ తనకున్ టావయ్. బతి వోర్ పిలిప్ప మన్లె బతల్ మంతయొ కరి కియన ఇంజెరెన్, యేసు అహన్ పూసి కీతొర్. 7 తె పిలిపు, "రండ్ నుహ్క్ (200) కూరతంగ్ బిలనే⋆ చంది యేచ్చి తత్తెకె తెర్ బతి, హర్ వొరొన్ జరజర తినె గిర్ యెవొ" ఇంజెర్ జవబ్ సీతొర్. $^{8-9}$ అస్కె వోనుర్ సిస్యలిర్గటల్ సీమొన్–పేతుర్తొర్ తముర్ ఆంద్రెయల్, "ఇగె వొరొర్ కాండినగ సియుంగ్ సారింగ్ అని రండ్ చుడుక్ మీస్క్ మంతంగ్. బతి ఇచొర్ వెలె మాందితున్ ఇవ్ బేకెన్ యెవొంగ్" ఇంజెర్ యేసున్ వెహొర్. 10 తె యేసు, అగ ఉద్నల్ జాడి మత్త కాడ్కి, "తాన్ పొరొ పర్తతున్ ఉపుసట్" ఇంజెర్ వెహ్తార్. తె మరి–మియడ్ అని వెయ్లెకున్ లెక కియ్యకె, లగ్-బగ్ సియుంగ్ హజర్క్ (5,000) మాడ్ప పంగత్ ఉత్తెర్. 11 అస్కె యేసు, అవ్ సారింగ్ పియ్పి, బగవంతన్ దనెవాద్ వెహ్చి, పంగత్ ఉద్తుర్కున్ వహ్డి - కియ్లె సీతొర్. అహ్నె మీన్కున్ గిర్ సీతొర్. వూర్ తిందనచ్చొర్ తిత్తెర్. 12 పర్హ పెటిమెన్ తిత పెజె, "ఇచుర్ గిర్ కరబ్ ఆయ్వక్నె, మెయ్తంగ్ టుక్తెంగ్ సమ్నె మీరి

^{* 6:7} రండ్ నుహ్క్ కూరతంగ్ బిలన విలువ కమి జాస్త ఆట్ మహినన బూతి. ఇవెన్ గ్రీకు బాసతె దేనరంగ్ ఇంతెర్.

కీమ్ల్" ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ యేసు వెహ్తోర్. 13 తె సిస్యలిర్, తిత్తంగ్ అవ్ సియుంగ్ సారినల్ మెయ్తంగ్ టుక్డెన్ మీరి కీతెకె, బార డాలంగ్ నింతంగ్. ¹⁴అద్ మయ్మత కామున్ సూడ్సి, పర్జ గుల్ ఆతెర్. అని "ఇద్ దునియతె వాయ్లె మత్తొర్ పోర్ కరల్ పర్వక్తల్ వేరె ఆందుర్"# ఇంజెర్ పర్జ ఇత్తెర్. ¹⁵తె యేసు, వూర్ పర్జ తనకున్ హటున్ రాజల్ కియ్లె ఆంతెర్ ఇన్ఫల్ కరి కీసి, అద్ గుటతెకె పొరొరె సొత్తొర్.

యేసు సమ్దుర్త యేత్ పొరొ తాక్వల్ (మత్తయి 14:22–27; మార్క్ 6:45–52)

16-17 అద్ నేటి పోడ్డ్ సొనెకె, యేసునుర్ సిస్యలిర్ గలిలయ సమ్దరీత డర్డిత్ కరుమ్ సొంజి, యేసున సరి సూడ్పెర్ మత్తెర్. అస్కె సికటి ఆసెర్ మత్త తెర్ బతి, యేసు వూర్గ వాయ్లెకె మత్తొర్. తె వూర్ సిస్యలిర్, ఉంది రూకతగ ఉచ్చి, సమ్దర్తున్ హంద బాజున్ మన్వల్ కపెర్నహోమ్ చహర్తె సొన్లె పెసితెర్. 18 అదె వకత్నె డగుర్ వడి-దూందడ్ తేచ్చి, సమ్మర్తంగ్ హెల్యంగ్ బడె మాతంగ్.

¹⁹ వూర్ లగ్–బగ్ మూంద్–నాలుంగ్ కోస్క్ లక్ రూకతున్ తాకుస్త పెజె, యేత్ పొరొ తాక్సెర్ యేసు తమ్వ రూకతగ వాయ్వల్ సూడ్సి, బెయ్ వెరితెర్. ²⁰ బతి యేసు, "వెరిమట్! ననయ్ ఆందున్"

ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తూర్. ²¹ అస్కె వోన్ ఆనంద్నె అద్ రూకతగ ఉపుసీతెర్. అస్కె

6:14 రెండవ ఉపదేస్ 18:15.18

¹³ ते सिस्यलिर, तित्तङ अव सियुङ सारिनल मेय्तङ टुक्डेन मीरि कीतेके, बारा डालङ निंतङ. ¹⁴ अद मय्मता कामुन सूड्सि, पर्जा गुल आतेर. अनि "इद दुनियते वाय्ले मत्तोर वोर करल पर्वक्तल वेरे आंदुर" इन्जेर पर्जा इत्तेर. ¹⁵ ते येसु, वूर पर्जा तनकुन हटुन राजल किय्ले आंतेर इंवल किर कीसि, अद गुटतेके वोरोरे सोत्तोर.

येसु सम्दुर्ता येत पोरो ताक्वल

(मत्तिय 14:22-27; मार्क 6:45-52)

16-17 अद नेटि पोड्द सोनेके, येसुनुर सिस्यिलर गिललया सम्दुर्ता डर्डित करुम सोन्जि, येसुना सिर सूड्सेर मत्तेर. अस्के सिकटि आसेर मत्ता तेर बित, येसु वूर्गा वाय्लेके मत्तोर. ते वूर सिस्यिलर, उंदि रूकतगा उद्यि, सम्दुरतुन हंदा बाजुन मंवल कपेनीहोम चहर्ते सोंले पेसितेर. 18 अदे वकत्ने डगुर विड-दूंदड तेच्चि, सम्दुर्तङ हेल्वङ बडे मातङ. 19 वूर लग-बग मूंद-नालुङ कोस्क लक रूकतुन ताकुस्ता पेजे, येत पोरो ताक्सेर येसु तम्वा रूकतगा वाय्वल सूड्सि, बेय वेरितेर. 20 बित येसु, "वेरिमट! ननय आंदुन" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. 21 अस्के वोन आनंदने

6:14 रेंडवा उपदेस 18:15,18

अद रूकतगा उपुसीतेर. अस्के येंटने वूर सोंवल जागते अद रूका येव्ता.

22-23 पर्बु विंति कीसि जेवुन दोस्तोर अद जागते, दुस्रो नेटि किह रूकङ तिबेरिया नगुडल वातङ. ते सम्दुर्ता हंदा बाजुन रेहे माय्वलिर लोकुर, सिस्यलिर सिरिप उंदिय रूकते सोत्तेर. बित वूर तर्सोते येसु सोन्मिक इन्जेर किर कीतेर. 24 वूर मांदि येसुन अनि सिस्यलिरकुन महक्तेर बित, बोरे पुट्मिक. ते अव रूकनगा उद्यि, येसुन महक्सेर कपेर्नहोम सोत्तेर.

²⁵ सम्दुर्ता हंदा डर्डिते येसु वूरकुन दिस्ता पेजे, "गुरुजि! इगे बस्के वाति?" इन्जेर पूसि कीतेर

जीवतुन ताकद सिय्वल काने येसुय आंदुर

26-27 ते येसु, "मय्मतङ कामकुन अर्तम किय्वडुन हिंदल आयो बित, बर्पुर काने तित्ततुन हिंदले मिरट, नाकुन मह्क्सेर मंतिट. सिव्स करब आय्वल कानेतुन साटि पर्पेडे माय्मट. बित स्वर्गोर माय्नल सिय्वल बस्केट पिस्वल जीवा वाले कानेतुन साटि पर्पेडे माम्ट. अहन सियन साटिने, बगवंतल तंवा अदिकार्दा मोर ना पोरो वाड्तोर. इद सतेम आंद" इन्जेर वेह्तोर. ²⁸ अस्के वूर, "बगवंतल माकुन बतल कियना इंतोर?" इन्जेर पूसि कीतेर. ²⁹ ते येसु, "बगवंतल बोंते सारि कीतोरो, वोन्गा बरोसा इरना इन्जेर

యెంటనె వూర్ సొన్వల్ జాగతె అద్ రూక యెవ్త.

22-23 పర్బు వింతి కీసి జేవున్ దొస్తార్ అద్ జాగతె, దుస్లో నేటి కహి రూకంగ్ తిబెరియ నగుడల్ వాతంగ్. తె సమ్దుర్ హంద బాజున్ రెహె మాయ్పలిర్ లోకుర్, సిస్యలిర్ సిరిప్ ఉందియ్ రూకతె సొత్తెర్. బతి వూర్ తర్సొతె యేసు సొన్మకి ఇంజెర్ కరి కీతెర్. ²⁴వూర్ మాంది యేసున్ అని సిస్యలిర్కున్ మహ్కాతెర్ బతి, బోరె పుట్మకి. తె అవ్ రూకనగ ఉచ్చి, యేసున్ మహ్కాసెర్ కపెర్సహోమ్ సొత్తెర్.

²⁵ సమ్దుర్త హంద డర్డితె యేసు వూర్కున్ దిస్త పెజె, "గురుజి! ఇగె బెస్కె వాతి?" ఇంజెర్ పూసి కీతెర్.

జీవతున్ తాకద్ సియ్పల్ కానె యేసుయ్ ఆందుర్

26-27 తె యేసు, "మయ్మతంగ్ కామ్కున్ అర్తమ్ కియ్వడున్ హిందల్ ఆయొ బతి, బర్పుర్ కానె తిత్తతున్ హిందలె మీరట్, నాకున్ మహ్క్ సెర్ మంతిట్. సవ్సి కరబ్ ఆయ్వల్ కానెతున్ సాటి పర్పెడె మాయ్మట్. బతి స్వర్గ్ నౌర్ మాయ్నల్ సియ్వల్ బస్కెట్ పిస్పల్ జీవ వాలె కానెతున్ సాటి పర్పెడె మామ్ట్. అహన్ సియన్ సాటినె, బగవంతల్ తన్న అదికార్ద మోర్ నా పొరొ వాడ్తొర్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్" ఇంజెర్ వెహ్తోర్. 28 అస్కె వూర్, "బగవంతల్ మాకున్ బతల్ కియన ఇంతొర్?" ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. ²⁹ తె యేసు, "బగవంతల్ బోన్తె సారి కీతొరొ, వోన్ల బరొస ఇరన ఇంజెర్ కోరంతొర్" ఇంజి వెహొర్. ^{30–31}అద్ కేంచి వూర్, "మా తొత్తుర్ ఈజిప్ట్నల్ వానెకె, బోడి గుటనగ మన్న ఇన్వల్ కానె తిత్తైర్. దర్మ-గ్రంత్నగ లేహి కీత తీరె వోర్ స్వర్గ్ నల్, అద్ కానెతున్ తినై సీతొర్.[#] తె మమొట్ నీ పొరొ బరొస ఇర్నల్ ఇంకె మా సాటి, బాతల్ మయ్మత కామ్ కీసి తొహంతి?" ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. 32 అస్కె యేసు, "అద్ కానెతున్ స్వర్డ్ నల్ మోసె సియ్మకి బతి, నా బాబొయె సీతొర్. ఇంకె అద్ కరల్ కానెతున్, నా బాబొ స్వర్గ్ స్ట్రస్ట్ సీసెర్ మంతొర్.—³³ బాబొ—స్వర్గ్ నల్—బతతున్ సారి కీతొరొ, అదె దునియతుర్కున్ జీవదాన్ సీంత. బగవంతల్ సారి కీత కరల్ కానె ఇదె ఆంద్" ఇంజెర్ వెహ్తార్. 34 తె వూర్, "పర్పు! అద్ కానెతున్ మాకున్ బెస్కెట్ సీమ్" ఇంజెర్ కోర్తెర్. 35 అెస్కె యేసు, "ననయ్ జీవదాన్ సియ్యల్ కానెత ఆందున్. నా పొరొ బరొస ఇర్పి, నావ చర్నతె వాయ్వలిర్ బస్కెట్కె వూరంగ్ దిల్కున్ రొపొ కరుసాయుర్ అని వూర్కున్ బస్కెట్కె యేర్ వట్క వసా. 36 బతి నన ఇదెన్ మునె వెహ్తపినయ్, మిరట్ నాకున్ సూడ్డ పెజె గిర్ నా పొరొ బరొస ఇర్మకి. 37 తెర్ బతి, బోన్ బోన్తె బాబొ నహ్గ సారి కీంతొరొ, వూరె నహ్ల వాంతెర్. నహ్ల వాతుర్కున్ బస్కెనె బట్రా డగ్లి కియొన్. 38 బారితేకె, నన నావ ఇచ తీర్ కియ్లె స్వర్గ్ నల్ రెయ్స్ట్ర్ వాయ్మకి. బతి నాకున్

कोरंतोर" इन्जि वेह्तोर. ³⁰⁻³¹ अद केन्चि वूर, "मा तोत्तुर ईजिप्टनल वानेके, बोडि गुटनगा मंना इंवल काने तित्तेर. दर्मा-ग्रंत्नगा लिहि कीता तीरे वोर स्वर्गनल, अद कानेत्न तिंले सीतोर.# ते ममोट नी पोरो बरोसा इरनल इंके मा साटि, बातल मय्मता काम कीसि तोहंति?" इन्जेर पूसि कीतेर. ³² अस्के येसु, "अद कानेतुन स्वर्गनल मोसे सिय्मिक बति, ना बाबोये सीतोर. इंके अद करल कानेतुन, ना बाबो स्वर्गनल सीसेर मंतोर. ³³ बाबो स्वर्गनल बततुन सारि कीतोरो, अदे दुनियतुरकुन जीवदान सींता. बगवंतल सारि कीता करल काने इदे आंद" इन्जेर वेह्तोर. ³⁴ ते वूर, "पर्बु! अद कानेतुन माकुन बस्केट सीम" इन्जेर कोर्तेर. ³⁵ अस्के येसु, "ननय जीवदान सिय्वल कानेता आंदुन. ना पोरो बरोसा इर्सि, नावा चर्नते वाय्वलिर बस्केट्के वूरङ दिलकुन रोपो करुसायुर अनि वूरकुन बस्केट्के येर वट्का वसो. ³⁶ बति नना इदेन मुने वेह्तपिनय, मिरट नाकुन सूड्ता पेजे गिर ना पोरो बरोसा इर्मकि. ³⁷ तेर बति, बोन बोंते बाबो नहगा सारि कींतोरो, वूरे नहगा वांतेर. नहगा वातुरकुन बस्केने बहिर डग्लि कियोन. ³⁸ बारितेके, नना नावा इचा तीर किय्ले स्वर्गनल रेय्सि वाय्मकि. बति नाकुन सारि कीतोना इचा तीर किय्लेने वातोन. ³⁹नाकुन सारि कीतोना इचा बतल इत्तेके, नहगा

6:30-31 कीर्तन्क्ना 78:24

[#] **6:30–31** కీర్తన్క్ న 78:24

सारि कीतुर्गटल वोरोर गिर तप्सि सोंवक्ने नना काबाडा लागर. वूरकुन तस्वा किय्वल दिवोसुन नेटि नना नेंडुसा लागर. ⁴⁰ बारितेके, तंवोर मरिन बाज सूड्सि, बरोसा किय्वन बस्केट पिस्वल जीवा पुटना इंवले बाबोना इचा आंद. अहन बरोसा इर्वन तस्वा किय्वल दिवोसुन नेटि नेंडुसंतोन" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. ⁴¹⁻⁴² अस्के वूर यूदुल्क्ना जातितुर, "'नना स्वर्गनल रेग्सि वाता कानेता' इंतोर. वेर येसुते योसेप्नोरे मरि आंदुर कि रा! वेनुर अवल-बाबो माकुन टावय. 'नना स्वर्गनल रेय्सि वातोना आंदुन' इन्जेर बारि इंतोर?" इन्जि गोल्ग्तेर. ⁴³ते येसु, "मीवा मिरट गोल्ग्मट" इन्जेर वूरकुन इत्तोर. ⁴⁴"नाकुन सारि कीतोर वोर बाबो, बूरा दिलतगा इचा पुटुसंतोरो, वूरे नहगा वांतेर. दुसुर वायुर. नहगा वातुरकुन तस्वा किय्वल दिवोसुन नेटि नेंडुसंतोन" इन्जेर वेह्तोर. ⁴⁵"'बगवंतले वूरकुन करुसींतोर'[#] इन्जेर पर्वक्तलिर लिहि कीतेर. बूर्ते अव गोस्टिङ करिसि, अवेन पिय्सि ताकंतेरो, सिरिप वुरे नहगा वांतेर. ⁴⁶ बगवंतन सुड़तोर वोर बोरे सेलोर इन्जेर वेह्चेर मंतोन. सिरिप ननय बगवंतन सूड्सि, वातोना आंदुन. ⁴⁷ बोर्ते नहगा बरोसा इरंतोरो, वोन बस्केट पिस्वल जीवा पुटंता इंवल सतेम आंद. ⁴⁸ननय जीवदान सिय्वल कानेता आंदुन.

 39 నాకున్ సారి కీతొన ఇచ బతల్ ఇత్తెకె, నహ్ల సారి కీతుర్గటల్ వొరొర్ గిర్ తప్పి సాన్వక్ నెన కాబాడ లాగర్. వూర్కున్ తస్ప కియ్పల్ దివొసున్ నేటి నన నేండుస లాగర్. 40 బారితెకె, తన్వొర్ మరిన్ బాజ్ సూడ్సి, బరొస కియ్పన్ బెస్కెట్ పిస్పల్ జీవ పుటన ఇన్వలె బాబొన ఇచ ఆంద్. అహన్ బరొస ఇర్వన్ తస్వ కియ్వల్ దివొసున్ నేటి నేండుసంతొన్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తార్. $^{41-42}$ అస్కు వూర్ యూదుల్క్ న జాతితుర్, "'నన స్వర్త్ నల్ రెయ్పి వాత కానెత' ఇంతొర్. వేర్ యేసుతె యోసెప్పొరె మరి ఆందుర్ కి రా! వేనుర్ అవల్-బాబొ మాకున్ టావయ్. 'నన స్వర్గ్ నల్ రెయ్స్ట్రి వాతొన ఆందున్' ఇంజెర్ బారి ఇంతొర్?" ఇంజి గొల్తెర్. 43 తె యేసు, "మీవ మిరట్ గొల్డ్ మట్" ఇంజెర్ వూర్కున్ ఇత్తార్. 44 నాకున్ సారి కీతార్ వోర్ బాబొ, బూర దిల్తగ ఇచ పుటుసంతొరొ, వూరె నహ్హ వాంతెర్. దుస్సుర్ వాయుర్. నహ్హ వాతుర్కున్ తస్వ కియ్వల్ దివొసున్ నేటి నేండుసంతోన్" ఇంజెర్ వెహ్తూర్. 45 "బగవంతలె వూర్కున్ కరుసీంతార్' $^{\#}$ ఇంజెర్ పర్వక్తలిర్ లిహి కీతెర్. బూర్తె అవ్ గొస్టింగ్ కరిసి, అవెన్ పియ్పి తాకంతెరొ, సిరిప్ వూరె నహ్గ వాంతెర్. 46 బగవంతన్ సూడ్తొర్ వోర్ బోరె సెలొర్ ఇంజెర్ వెప్పౌర్ మంతొన్. సిరిప్ ననయ్ బగవంతన్ సూడ్పి, వాతొన ఆందున్. 47 బోర్తె నహ్ల బరొస ఇరంతొరొ, వోన్ బెస్కెట్ # **6:45** యెసయ 54:13

సారి కీతొన ఇచ తీర్ కియ్లెనె వాతొన్.

పిస్వల్ జీవ పుటంత ఇన్వల్ సతెమ్ ఆంద్. ⁴⁸ ననయ్ జీవదాన్ సియ్యల్ కానెత ఆందున్. ⁴⁹మీ తొత్తుర్ అద్ బోడి గుటనగ మన్న ఇన్వల్ కానె తిత్తెర్ මිර් නම మార్తెర్. 50 නම් ఇద్ స్వర్గనల్ రెయ్స్త్రి వాత కానెతున్ బోర్తె తింతెరొ, వోన్ బస్కెట్ మరన్ మనొ. 51 స్వర్గ్ నల్ $^{-7}$ ర్స్టు వాత జీవదాన్ సియ్పల్ కానెత ననయ్ ఆందున్. బోర్తె ఇద్ కానెతున్ తింతొరొ, వోర్ బెస్కెట్ పిసంతొర్. అద్ కానె నా మేందొల్ ఆంద్. అద్ మేందొడున్ దునియతుర్కున్ –బెస్కెట్ – పిసుసి –ఇర్లె, అర్చన సీంతొన్" ఇంజెర్ వెహ్హార్. 52 ఇద్ కేంచి వూర్ యూదుల్క్, "మరట్ తిన్లె వేర్ తన్న మేందొడున్ బహన్ సియ పరంతొర్?" ఇంజెర్ తమ్ప తమ సోంగ్నె చర్చ కీతెర్. 53 తె యేసు, "స్మర్ $^{\circ}$ స్ మాయ్నన మేందొల్ తిన్వెకెన్ ఆయి, వోన నెతుర్ ఉన్వెకెస్ ఆయి, మీకుస్ బస్కెట్ పిస్సల్ జీవ పుట పరొ. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. 54 బతి బోర్తె నావ మేందొడున్ తింజి, నావ నెతుడున్ ఉంటొరొ, వోర్ బెస్కెట్ జీవతె మందంతొర్. వోర్ సాతెకె గిర్, తస్వ కియ్పల్ దివొస్నె నన వోన్ నేండుసంతొన్. 55 బారితెకె నావ మేందొల్ కరల్ తిన్నల్ కానె ఆంద్ అని నావ నెతుర్ కరల్ ఉన్నల్ చీజ్ ఆంద్. 56 బోరై నావ మేందొడున్ తింజి, నావ నెతుడున్ ఉంటొరొ, వోన నన నహ వోర్ ఉంది ఆసి, మందంతొమ్. 57 జీవతె మన్వల్ బాబొ నాకున్ సారి కీత కాడ్కి, నన జీవతె మంతొన్. అప్పా నావ మేందొడున్, బోర్తె తింతొరొ వోర్, నా హిందల్ జీవతె మందంతొర్. 58 స్వర్గ్ నల్ రెయ్స్ట్ర్ వాత కరల్ కానెత

⁴⁹मी तोत्त्र अद बोडि गुटनगा मंना इंवल काने तित्तेर तेर बति मार्तेर. ⁵⁰ बति इद स्वर्गनल रेय्सि वाता कानेतुन बोर्ते तिंतेरो, वोन बस्केट मरन मनो. ⁵¹ स्वर्गनल रेय्सि वाता जीवदान सिय्वल कानेता ननय आंद्न. बोर्ते इद कानेतुन तिंतोरो, वोर बस्केट पिसंतोर. अद काने ना मेंदोल आंद. अद मेंदोडुन दुनियतुरकुन बस्केट पिसुसि इर्ले, अर्पना सींतोन" इन्जेर वेह्तोर. ⁵² इद केन्चि वूर यूद्ल्क, "मरट तिंले वेर तंवा मेंदोड्न बहन सिया परंतोर?" इन्जेर तम्वा तमा सोङ्ने चर्चा कीतेर. ⁵³ते येसु, "स्वर्गीर माय्नना मेंदोल तिंवेकेन आयि, वोना नेतुर उंवेकेन आयि, मीकुन बस्केट पिस्वल जीवा पुटा परो. इद सतेम आंद. ⁵⁴ बति बोर्ते नावा मेंदोडुन तिन्जि, नावा नेतुडुन उंटोरो, वोर बस्केट जीवते मंदंतोर. वोर सातेके गिर, तस्वा किय्वल दिवोस्ने नना वोन नेंडुसंतोन. ⁵⁵ बारितेके नावा मेंदोल करल तिंवल काने आंद अनि नावा नेतुर करल उंवल चीज आंद. ⁵⁶ बोर्ते नावा मेंदोडुन तिन्जि, नावा नेतुडुन उंटोरो, वोन्गा नना नहगा वोर उंदि आसि, मंदंतोम. ⁵⁷ जीवते मंवल बाबो नाकुन सारि कीता काड्कि, नना जीवते मंतोन. अह्ने नावा मेंदोडुन, बोर्ते तिंतोरो वोर, ना हिंदल जीवते मंदंतोर. ⁵⁸ स्वर्गनल रेग्सि वाता करल कानेता ननय आंदुन. तोत्तुर मंना इंवल काने तिन्जि गिर मार्तेर. बति इद कानेत्न

तित्तुर बस्केट जीवतेन मंदंतेर इन्जि, मीकुन वेह्चेर मंतोन" इन्जेर इत्तोर. ⁵⁹ इव गोस्टिङ कपेर्नहोम्ना सुनगोग्नगा^{*} बोदा कीनेके येसु वेह्तोर.

बस्केट पिस्वल जीवतुन बारेते बोदा

⁶⁰ इव गोस्टिङ केन्चि वूर बक्तलिर, "इद बोदा वेले कटिंता मंता. इद बोदत्न बोर वोपनिर?" इन्जेर गोल्ग्तेर. ⁶¹⁻⁶²ते येसु अद करि कीसि, "मिरट इद गोस्टि केन्चिन सोङुन वातेके, स्वर्गीर मायनल, वाता जागतेके ताच्चि सोंवल सूड्तेके, उंडे बहन आंतिटो?" इन्जेर बक्तलिरकुन इत्तोर. ⁶³ "मेंदोल जीवतुन सिया परो. सिरिप बगवंतना आत्मतुन हिंदले, जीवते मंतिट. नना वेह्वलिक जीवा सिय्वल आत्मतङ गोस्टिङ आंदुङ. ⁶⁴ बति मी रोपो कहितुर बरोसा कियुर वूर मंतेर" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. बारितेके, तनकुन बोर नंमोर अनि बोर पसि कींतोर इंवल येसुन मोदोडले टावा मत्ता. ⁶⁵ अनि उंडे येसु, "मीकुन ना बाबो सारि कीतेके तपा, नहगा बोरे वाया पर्विट. अदेन साटिने इव गोस्टिङ मी सम्दिरकुन वेह्तोन" इन्जेर इत्तोर. ⁶⁶ अस्केडल येसुनुर वेलेटिर बक्तलिर पेजे मल्सि सोत्तेर अनि वुर उंडे बस्केन वोना बक्ति पिय्मकि.

6:59 सुनगोग इत्तेके यूदुल्क मीरे माय्वल रोन.

ననయ్ ఆందుస్. తొత్తుర్ మన్న ఇన్వల్ కానె తింజి గిర్ మార్తెర్. బతి ఇద్ కానెతుస్ తిత్తుర్ బెస్కెట్ జీవతెస్ మందంతెర్ ఇంజి, మీకుస్ వెహ్చెర్ మంతొస్" ఇంజెర్ ఇత్తార్. ⁵⁹ ఇవ్ గొస్టింగ్ కపెర్నహోమ్న సునగోగ్నగ* బోద కీనెకె యేసు వెహ్తార్.

బస్కెట్ పిస్పల్ జీవతున్ బారెతె బోద

 60 ఇవ్ గొస్టింగ్ కేంచి వూర్ బక్తలిర్,

"ఇద్ బోద వెలె కటిన్త మంత. ఇద్ బోదతున్ బోర్ వొపనిర్?" ఇంజెర్ గొల్తెర్. $^{61-62}$ తె యేసు అద్ కరి కీసి, "మిరట్ ఇద్ గొస్టి కేంచిన్ పోంగున్ వాతెకె, స్వర్గ్*నొర్ మాయ్నల్,* వాత జాగతెకె తాచ్చి సొన్వల్ సూడ్తెకె, ఉండె బహన్ ఆంతిటొ?" ఇంజెర్ బక్తలిర్కున్ ఇత్తార్. 63 మేందొల్ జీవతున్ సియ పరొ. సిరిప్ బగవంతన ఆత్మతున్ హిందలె, జీవతె మంతిట్. నన వెహ్వలిక్ జీవ సియ్వల్ ఆత్మతంగ్ గొస్టింగ్ ఆందుంగ్. 64 బతి మీ రొపొ కహితుర్ బరొస కియుర్ వూర్ మంతెర్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్మార్. బారితెకె, తనకున్ బోర్ నమ్ముర్ అని బోర్ పసి కీంతొర్ ఇన్యల్ యేసున్ మొదొడలె టావ మత్త. 65 అని ఉండె యేసు, "మీకున్ నా బాబొ సారి క్రీతెకె తప, నహ్గ బోరె వాయ పర్విట్. అదెన్ సాటినె ఇవ్ గొస్టింగ్ మీ సమ్దిర్కున్ వెహ్తాన్" ఇంజెర్ ఇత్తార్. ⁶⁶ అస్కెడల్ యేసునుర్ వెలెటిర్ బక్తలిర్ పెజె మల్సి సొత్తెర్ అని వూర్ ఉండె బస్కెన్ వోన బక్తి

* 6:59 సునగోగ్ ఇత్తెకె యూదుల్క్ మీరె మాయ్పల్ రోన్. పియ్మకి. 67 అదెన్ సాటి, యేసు బార జన్స్ సిస్యలిర్ బాజున్ మల్పి, "మిరట్ గిర్ దాకొమ్ ఇంతిట్ కి బతల్?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. 68 అస్కె సీమొన్–పేతురు, "బోన్గ ఇంజెర్-దాకొమ్ పర్బు?- బెస్కెట్ పిస్పల్ జీవ సియ్వలిక్ గొస్టింగ్ వెహ్వని నిమెయ్ ఆంది. ⁶⁹ 'బగవంతల్ రాహార్ వోర్ పవిత్ర వాలెని నిమెయ్ ఆంది' ఇంజి బరొస ఇర్స్ కరి కీతొమ్" ఇంజెర్ వెహ్హార్. 70 తె యేసు, "మీ బార జన్కున్ ననయ్ నేమి కీతొన్ కి సెలె? బతి మిహ్హటల్ వొరొనగ సయ్తన్ద మన్ మంత" ఇంజెర్ వెహ్తార్. 71 సీమొన్తార్ మరి ఇస్కరియోత్ నాట్సొర్ యూదల్, బార జన్క్ సిస్యలిర్గటల్ వొరొర్ ఆస్ గిర్ దోక సియ్పల్ ఆతొర్. అదెన్ సాటినె వోన్ బారెతే ఇద్ గొస్టి వెహూర్.

యేసు అని వోనుర్ తముక్

7 ఇద్ ఆత పెజె, యూదుల్క్ నుర్ 7 అదికారిర్ యేసున్ జక్లె సూడ్సెర్ మత్త కాడ్కి, యూదయ యేరియతగ వోర్ సొన్మకి. సిరిప్ గలిలయ యేరియతగన్ తిరిసెర్ మత్తార్. 2 బతి అద్ గట్కతె యూదుల్క్ న డేరన సడ్ $^{\#}$ కరుమ్ వాసెర్ మత్త. 3 తె యేసునుర్ తముక్, "నిమె ఇగెటల్ యూదయ సొన్. అస్కెస్ అగటుర్ నీ బక్తలిర్ నీవంగ్ మయ్మతంగ్ కామ్క్ సూడంతెర్. 4 ఇగెన్ మత్తెకె నీకున్ డగుర్–పాన్ వాయు. నిమె

67 अदेन साटि, येसु बारा जनक सिस्यलिर बाजुन मिल्स, "मिरट गिर दाकोम इंतिट कि बतल?" इन्जेर पूसि कीतोर. 68 अस्के सीमोन-पेतुरु, "बोन्गा इन्जेर दाकोम पर्बु? बस्केट पिस्वल जीवा सिय्वलिक गोस्टिङ वेह्विन निमेय आंदि. 69 'बगवंतल रोह्तोर वोर पिवत्रा वालेनि निमेय आंदि' इन्जि बरोसा इर्सि किर कीतोम" इन्जेर वेह्तोर. 70 ते येसु, "मी बारा जनकुन ननय नेमि कीतोन कि सेले? बित मिह्गटल वोरोनगा सय्तंदा मन मंता" इन्जेर वेह्तोर. 71 सीमोंतोर मिर इस्किरयोत नाट्नोर यूदल, बारा जनक सिस्यलिर्गटल वोरोर आसि गिर दोका सिय्वल आतोर. अदेन साटिने वोन बारेते इद गोस्टि वेह्तोर.

येसु अनि वोनुर तमुक

7 इद आता पेजे, यूदुल्क्नुर अदिकारिर येसुन जक्ले सूड्सेर मत्ता काड्कि, यूदया येरियतगा वोर सोन्मिक. सिरिप गिललया येरियतगन तिरिसेर मत्तोर. 2 बित अद गट्कते यूदुल्क्ना डेरना सड# करुम वासेर मत्ता. 3 ते येसुनुर तमुक, "निमे इगेटल यूदया सोन. अस्केन अगटुर नी बक्तलिर नीवङ मय्मतङ काम्क सूडंतेर. 4 इगेन मत्तेके नीकुन डगुर-पान

^{# 7:2} डेरना सड: कटोडलिरा 23:39-43

वायो. निमे करलेने इव मय्मतङ काम्क कीतेके, दुनियतुरकुन तोहा" इन्जेर तादन वेह्तेर. ⁵ इत्तेके, वोनुर तमुक गिर येसुनगा बरोसा इर्मिक.

6ते येसु, वूरकुन इत्तोर, "ना बारेते वोड्कि अरुस्वल वकत अजुन वायोये. बित मिरट बस्के गिर अगा सोंदा वचो. 7दुनियतुर मीकुन मेच्वक मंदा परुर. बित

वूर किय्वलिक काम्क करब मंतङ इन्जेर नना वेह्ता काड्कि, नाकुन वूर मेचुर. ⁸ मिरट सडदुन साटि सोंटु. नावा वाय्वल वकत निंद्वा काड्कि, नना इंके मी सङा वायोन"

इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. ⁹ इहिन वेह्चि, येसु

गलिलयतगन आग्तोर. ¹⁰ बति वोनुर तमुक सडदुन साटि सोत्ता

पेजे, येसु गिर उजगिरिते आय्वा, मिन्डिते अगा सोत्तोर. 11 अद सड जर्ग्नेके यूदुल्क्नुर अदिकारिर, "वोर बगा मंतोर?" इन्जेर वोन साटि मह्क्तेर. 12 ते अद मांदितल कहितुर, "येसु चोकोट्नोर मायनल आंदुर" इन्जेर अनि, उंडे कहितुर, "सेले-सेले वोर पर्जतुन पिस किय्वल आंदुर" इन्जेर कुसा कुसा चर्चा कीतेर. 13 बति यूदुल्क्नुर अदिकारिरा वेरेते, येसुन बारेते बोरे उजगिरि वड्क्मिक.

కరలెనె ఇప్ మయ్మతంగ్ కామ్క్ కీతెకె, దునియతుర్కున్ తొహ["] ఇంజెర్ తాదన్ వెహ్తెర్. ⁵ ఇత్తెకె, వోనుర్ తముక్ గిర్ యేసునగ బరొస ఇర్మకి.

6 లె యేసు, వూర్కున్ ఇత్తార్, "నా బారెలె వొడ్కి అరుస్పల్ వకత్ అజున్ వాయొయె. బతి మిరట్ బస్కె గిర్ అగ సొంద వచొ. ⁷ దునియతుర్ మీకున్ మెచ్వక్ మంద పరుర్. బతి వూర్ కియ్వలిక్ కామ్క్ కరబ్ మంతంగ్ ఇంజెర్ నన వెహ్హ కాడ్కి, నాకున్ వూర్ మెచుర్. ⁸ మిరట్ సడ్దున్ సాటి సొంటు. నావ వాయ్పల్ వకత్ నింద్వ కాడ్కి, నన ఇంకె మీ సంగ వాయొన్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్హార్. ⁹ ఇహిన్ వెహ్చి, యేసు గలిలయతగన్

 10 బతి వోనుర్ తముక్ సడ్డున్ సాటి

సాత్త పెజె, యేసు గిర్ ఉజగిరితె ఆయ్వ, మక్డితె అగ సొత్తార్. 11 అద్ సడ్ జర్గ్ నెకె యూదుల్క్ నుర్ అదికారిర్, "వోర్ బగ మంతొర్?" ఇంజెర్ వోస్ సాటి మహ్క్ తెర్. 12 తె అద్ మాందితల్ కహితుర్, "యేసు చొకొట్నొర్ మాయ్నల్ ఆందుర్" ఇంజెర్ అని, ఉండె కహితుర్, "సెలె–సెలె వోర్ పర్జతున్ పసి కియ్పల్ ఆందుర్" ఇంజెర్ కుస కుస చర్చ కీతెర్. 13 బతి యూదుల్క్ నుర్ అదికారిర వెరెతె, యేసున్ బారెతె బోరె ఉజగిరి వడ్క్ మకి.

యేసు డేరన సడ్ జర్గ్*నెకె* మందిర్తగ బోద కరుస్పల్

 14 అద్ సడ్ మొదొల్ ఆసి అర్దా దివొస్క్ ఆత పెజె, యేసు మందిర్గగ సొంజి, బోద కరుస్సల్ సురు కీతొర్. 15 అద్ కేంచి వూర్, "అసల్ వేర్ బోరె గురునగ సిక్సాన్ యేత్మకి. బతి వేన్ ఇచొర్ వెలె గియన్ బగటల్ వాత?" ఇంజెర్ వూర్ యూదుల్స్ గుల్ ఆతెర్. 16 తె యేసు, "నన వెహ్వలిక్ గొస్టింగ్ నావంగ్ ఆయొంగ్. బతి నాకున్ సారి కియ్యల్ బగవంతనంగ్ ఆందుంగ్. 17 మిహ్హటల్ బోరె ఆయి బగవంతన ఇచ తీర్ తాకన ఇందనురై, ఇవ్ గొస్టింగ్ నహ్హటల్ వాసెర్ మంతంగ్ కి సెలెకె, బగవంతనల్ వాసెర్ మంతంగ్ ఇన్వల్ కరి కీంతొర్. ¹⁸బోర్తె సొంత గొస్టింగ్ కరుసంతొరొ, వోర్ తన్వయ్ డగుర్–పాన్దన్ కోరంతొర్. బతి బోర్తె తనకున్ సారి కియ్వనె డగుర్–పాన్ వాయన ఇంతొరొ, వోర్ బరొసతొర్ ఆందుర్. వోన్ల కరబ్ బతయ్ సెలె. 19 మోసె దర్శత కానున్తున్ మీకున్ సీతొర్. తెర్ బతీ మిహటల్ వొరొర్ గిర్ అవెకున్ పియ్స్ తాక్సెర్ సెల్విట్. ఇదెన్ బద్ది నాకున్ జక్లె సూడ్సెర్ మంతిట్" ఇంజెర్ యేసు ఇత్తార్. 20 అద్ కేంచి దుస్రాక్ నహ్క్ వల్ వాతుర్ వూర్, "ఎహె! నీకున్ బూర్ జక్లె సూడ్సెర్ మంతెర్? నిహ్మ బూత్ సోటై మాసి మంత కి బతల్?" ఇంజెర్ ఇత్తెర్. 21 తె యేసు, "నన ఆరమ్ప దివొసున్ నేటి, కీత మయ్మత కామున్ సూడ్పి, మిరట్ సమ్దిర్ వెలె గుల్ ఆతిట్.

येसु डेरना सड जर्ग्नेके मंदिरतगा बोदा करुस्वल

¹⁴ अद सड मोदोल आसि अर्दो दिवोस्क आता पेजे, येसु मंदिर्तगा सोन्जि, बोदा करुस्वल सुरु कीतोर. ¹⁵ अद केन्चि वूर, "असल वेर बोरे गुरुनगा सिक्सान येत्मकि. बित वेन इचोर वेले गियन बगटल वाता?" इन्जेर वूर यूदुल्क गुल आतेर. ¹⁶ते येसु, "नना वेह्वलिक गोस्टिङ नावङ आयोङ. बति नाकुन सारि किय्वल बगवंतनङ आंदुङ. ¹⁷ मिह्गटल बोरे आयि बगवंतना इचा तीर ताकना इंदनुर्ते, इव गोस्टिङ नहगटल वासेर मंतङ कि सेलेके, बगवंतनल वासेर मंतङ इंवल करि कींतोर. ¹⁸ बोर्ते सोंता गोस्टिङ करुसंतोरो, वोर तंवय डगुर-पांदुन कोरंतोर. बति बोर्ते तनकुन सारि किय्वने डगुर-पान वायना इंतोरो, वोर बरोसतोर आंदुर. वोन्गा करब बतय सेले. ¹⁹मोसे दर्मता कानुंतुन मीकुन सीतोर. तेर बति मिह्गटल वोरोर गिर अवेकुन पिय्सि ताक्सेर सेल्विट. इदेन बद्लि नाकुन जक्ले सूड्सेर मंतिट" इन्जेर येसु इत्तोर. ²⁰ अद केन्चि दुस्रोक नह्कनल वातुर वूर, "एहे! नीकुन बूर जक्ले सूड्सेर मंतेर? निह्गा बूत सोप्रे मासि मंता कि बतल?" इन्जेर इत्तेर. ²¹ ते येस्, "नना आरम्ना दिवोसुन नेटि, कीता मय्मता कामुन सूड्सि, मिरट सम्दिर वेले गुल

41

आतिट. ²²मी मरकुन तोल कत्रि* कियना इन्जेर मोसेना कानुंतगा मंता. इद रिवज मोसे

मोदोल किय्मिक. बित तोत्तुर्गटल वाता. तेर बित आरम्ना दिवोसुन नेटि गिर, मिरट इद कार्या कीसेर मंतिट. ²³ना पोरो बारि सोङुन वांतिट? मिरट वोरोर कांडिन, आरम्ना

दिवोसुन नेटि तोल कत्रि कीतेके, मोसेना

कानुंतुन बह्के मातप आयो इंतिट. बित अंटित्क वोरोर माय्नन नना चोकोट कीतेके, नाकुन बह्के मातोर इंतिट. 24 पोरो दिस्वडुन हिंदल, तस्वा किय्मट. बित सोन्च-विचार कीसि, बरोबर तस्वा कीम्ट" इन्जेर येसु वेह्तोर.

येसुये किरिस्तु कि बतल?

25 अस्के येरुसलेम्नुर किह जन्क, "वूर अदिकारिर जक्ले, मह्क्वल वेरे आंदुर सेलेय?" इंवल मोदोल कीतेर. 26 "इचुला सूडट! वोर उजिगरि वड्क्सेर मंतोर. तेर बित, बोरे बतय इन्जेर सेलुर. वेरे करल किरिस्तु इन्जेर अदिकारिर किर कीतेरो बतलो? 27 बित किरिस्तु वानेके, वोर बगटल वांतोर इंवल, बोने करे मायो. वेर्ते बगटोर इंवल माकुन टावये" इन्जेर वड्केर. 28 अस्के येसु मंदिरतगा बोदा करुसेर, "नना बोना आंदुन अनि बगटल

* 7:22 मोड्डलिर पुट्सि आट रोज्क्ने मोसेना कानुंतगा तोल कत्रि कियना इन्जेर हकुम मंता. 22 మీ మర్కున్ తోల్ కటి* కియన ఇంజెర్ మోసన కానున్తగ మంత. ఇద్ రివజ్ మోస మొదొల్ కియ్మకి. బతి తొత్తుర్గటల్ వాత. తెర్ బతి ఆరమ్మ దిహిసున్ నేటి గిర్, మిరట్ ఇద్ కార్య కీసెర్ మంతిట్. 23 నా పొరొ బారి సోంగున్ వాంతిట్? మిరట్ వొరొర్ కాండిన్, ఆరమ్మ దిహిసున్ నేటి తోల్ కటి కీతెకె, మోసన కానున్తున్ బహ్కె మాతప్ ఆయొ ఇంతిట్. బతి అంటిత్క్ వొరొర్ మాయ్మన్ నన చొకొట్ కీతెకె, నాకున్ బహ్కె మాతొర్ ఇంతిట్. 24 పొరొ దిస్పడున్ హిందల్, తస్వ కియ్మట్. బతి సోంచ్ విచార్ కీసి, బరొబర్ తస్ప కీమ్ట్, ఇంజెర్ యేసు వెహొర్.

యేసుయె కిరిస్తు కి బతల్?

25 అస్కె యెరుసలెమ్నుర్ కహి జస్క్, "వూర్ అదికారిర్ జక్లె, మహ్క్ వల్ వేరె ఆందుర్ సెలెయ్?" ఇన్వల్ మొదొల్ కీతెర్. ²⁶ "ఇచుల సూడట్! వోర్ ఉజగిరి వడ్క్ సెర్ మంతొర్. తెర్ల్ బతి, బోరె బతయ్ ఇంజెర్ సెలుర్. వేరె కరల్ కిరిస్తు ఇంజెర్ అదికారిర్ కరి కీతెరొ బతలొ? 27 బతి కిరిస్తు వానెకె, వోర్ బగటల్ వాంతొర్ ఇన్వల్, బోనె కరె మాయొ. వేర్తె బగటొర్ ఇన్వల్, బోనె కరె మాయొ. వేర్తె బగటొర్ ఇన్వల్ మాకుస్ టావయె" ఇంజెర్ వడ్క్ తెర్. ²⁸ అస్కె యేసు మందిర్తగ బోద కరుసెర్, "నన బోన ఆందుస్ అని బగటల్ వాతొన్ ఇన్వల్ మాకుస్

 7:22 మొడ్డలిర్ పుట్సి ఆట్ రోజ్క్ నె మోసెన కానున్డగ తోల్ కటి కియన ఇంజెర్ హుకుమ్ మంత. టావయె ఇంజెర్ సోంచ్ కీంతిట్. బతి నావ నన ఇగె వాయ్మకి. నాకుస్ సారి కియ్వల్ సతెవంతల్ ఆందుర్. వోర్ బోర్ ఆందురొ మీకున్ టావ సెలె. 29 బతి వోర్ నాకున్ టావ. వోర్ సొన్ ఇంజెర్ హుకుమ్ సీత కాడ్కినె, ఇగె వాతొన్" ఇంజెర్ జోర్తె వెహ్హార్. 30 అద్ వకత్సె వూర్ అదికారిర్ వోన్ పియ్లె కోసిద్ కీతెర్. బతి వొరొర్ గిర్ వోన్ పొరొ కెయ్ వాట పర్మకి. బారితెకె వోన వకత్ నిందైకె మత్త. 31 తెర్ బతి "కిరిస్తు వానెకె, వేన్ తెర్ అదిక్ మయ్మతంగ్ కామ్క్ కీంతొరియ్?" ఇంజి, వెలెటిర్ పర్ష వోన్ పొరొ బరొస ఇర్తెర్. 32 ఇవ్ కుస కుస ఇన్ఫలిక్ గొస్టింగ్ పరిసయుల్క్* కేంజ్తెర్ అని వీర్ పరిసయుల్క్, డగుక్ కటొడలిర్ మీరె మాసి, యేసున్ పియ్లె మందిర్గగ కేష్వలిర్కున్ సారి కీతెర్. 33 అస్కె యేసు, 'నన ఉండె జరసి వకత్ వేరి, మీ సంగ మందంతొన్. అద్ వకత్ నింత పెజె, నాకున్ సారి కియ్సనగ మల్స్ దాంతొన్. 34 మిరట్ నాకున్ మహ్కకిట్ బతి, నన మీకున్ పుటొన్. నన సొంజి మన్మడగ మిరట్ వాయ పర్విట్" ఇంజెర్ వెహ్తార్. 35 యూదుల్్గనుర్ అదికారిర్ తమ్మ తమ, "మరట్ మహ్క్ తెకె గిర్ పుట్వక్ నె

कीतेर. ³³ अस्के येसु, "नना उंडे जरसि वकत वेरि, मी सङा मंदंतोन. अद वकत निंता पेजे, नाकुन सारि किय्वनगा मल्सि दांतोन. ³⁴मिरट नाकुन मह्ककिट बति, नना मीकुन पुटोन. नना सोन्जि मंवडगा मिरट वाया पर्विट" इन्जेर वेह्तोर. 35 युदल्क्न्र अदिकारिर तम्वा तमा, "मरट मह्क्तेके 7:32 परिसयुल्क यूदा दर्मतेर पेदोल्क लोकुर

वातोन इंवल माकुन टावये इन्जेर सोन्च

कींतिट. बति नावा नना इगे वाय्मकि.

नाकुन सारि किय्वल सतेवंतल आंद्र. वोर

बोर आंदुरो मीकुन टावा सेले. ²⁹ बति वोर

नाकुन टावा. वोर सोन इन्जेर हुकुम सीता

काड़िकने, इगे वातोन" इन्जेर जोर्ते वेह्तोर.

³⁰ अद वकत्ने वूर अदिकारिर वोन पिय्ले

कोसिद कीतेर. बति वोरोर गिर वोन

पोरो केय वाटा पर्मिक, बारितेके वोना

वकत निंदुलेके मत्ता. ³¹ तेर बति "किरिस्त्

वानेके, वेन तेर अदिक मय्मतङ काम्क

कींतोरिय?" इन्जि, वेलेटिर पर्जा वोन पोरो

बरोसा इर्तेर. ³²इव कुसा कुसा इंवलिक

गोस्टिङ परिसयुल्क* केन्ज्तेर अनि वीर

परिसयुल्क, डगुक कटोडलिर मीरे मासि,

येसुन पिय्ले मंदिरतगा केप्वलिरकुन सारि

వేర్ బగ సొన్మడ్ మందర్ బెహె? మోక

^{* 7:32} పరిసయుల్క్ యూద దర్మతెర్ పెదొల్క్ లోకుర్ ఆందిర్. బగవంతనంగ్ నేకింగ్ సమ్తిర్ పియ్స్త్రి తాకన ఇంజెర్ వెహ్ప్డ్ దీర్ అని తము గిరె పియ్పి తాకిన్దదిర్. బతి వూర్ తమకున్ మన్దె వాతంగ్ నేకింగ్ అని రీతి–రివజ్క్ వెలె తయర్ కీసి ఇవెన్ గిర్ పియ్పి తాకన ఇంజెర్ వెహ్స్డ్వ్వ్ర్

आंदिर. बगवंतनङ नेकिङ सम्दिर पिय्सि ताकना इन्जेर वेहुंदिर अनि तमो गिरे पिय्सि ताकिंदिर. बति वूर तमकुन मंदे वातङ नेकिङ अनि रीति-रिवज्क वेले तयर कीसि इवेन गिर पिय्सि ताकना इन्जेर वेहुंदिर.

गिर पुट्वक्ने वेर बगा सोन्मड मंदर बेहे? मोका दुस्रोक देस्क्नगा पग्ने मासि मंवलिर यूदुल्क्नगा सोन्जि, बगवंतन बारेते टावा सेलुर वूर्कुन* बगवंतना बोदा वेह्मड मंदर कि? ³⁶ 'मिरट नाकुन मह्ककिट बित, नना मीकुन पुटोन. नना सोन्जि मंवडगा मिरट वाया पर्विट' इंवडा अर्तम बतलेयो?" इन्जेर वड्केर.

येसु जीवा निपुस्वल येता वाग्दन सिय्वल

37 अद सड्दा आक्रिता दिवोस बेय मुके मंदंता. ते अद दिवोसुन नेटि येसु निल्सि, "वट्का वस्तोर वोर, नहगा वासि येर उंडना. 38 ना पोरो बरोसा इर्तोनगा, दर्मा-ग्रंत्नगा वेह्तिपनय, 'वोना पेटित रोपोडल जीवा निपुस्वल येर पोङ्सेर मंदंता'" इन्जेर वेह्तोर. 39 वोन्गा बरोसा इर्तुरकुन पुट्वल बगवंतना आत्मतुन बारेते, येसु अद जीवा निपुस्वल येर पोङ्वल गोस्टि वेह्तोर. येसु उंडे गिर सासि-नेंड्लेके मत्तोर. येसु उंडे गिर सासि-नेंड्लेके मत्तोर. अदेन साटि वूर्गा अद आत्मा वाय्लेके मत्ता. 40 इव गोस्टिङ केन्ज्तुर किहतुर, "बविसत्ने वाय्वल पर्वक्तल करलेन वेरे आंदुर" इन्जेर इत्तेर. 41 उंडे किहतुर, "वेर किरिस्तु आंदुर" इन्जेर इत्तेर. ते उंडे किहतुर, "एहे! किरिस्तु

* 7:35 इगे गिरिक्नुर इन्जेर मंदंता. बित यूदुल्क्ना लेकते गिरिक्नुर इत्तेके दुस्रो सम्दि जातिनुर इन्जेर अर्तम. దుస్రాక్ దేస్క్ నగ పగ్రె మాసి మన్వలిర్ యూదుల్క్ నగ సొంజి, బగవంతన్ బారెతె టావ సెలుర్ వూర్కుస్* బగవంతన బోద వెహ్మడ్ మందర్ కి? ³⁶ మీరట్ నాకున్ మహ్కకిట్ బతి, నన మీకున్ పుటొన్. నన సొంజి మన్వడగ మీరట్ వాయ పర్విట్ ఇన్వడ అర్తమ్ బతలెయు?" ఇంజెర్ వడ్క్ తెర్.

యేసు జీవ నిపుస్వల్ యేత వాగ్దన్ సియ్వల్

 37 అద్ సడ్ద ఆక్రిత దివొస్ బెయ్ ముకె మందంత. తె అద్ దివొసున్ నేటి యేసు నిల్సి, "వట్క వస్తార్ వోర్, నహ్గ వాసి యేర్ ఉండన. ³⁸ నా పొరొ బరొస ఇర్తొనగ, దర్మ–గ్రంత్నగ వెహ్తపినయ్, 'వోన పెటిత్ రాపొడల్ జీవ నిపుస్పల్ యేర్ పోంగ్సెర్ మందంత" ఇంజెర్ వెహ్హార్. ³⁹ వోన బరొస ఇర్తుర్కున్ పుట్వల్ బగవంతన ఆత్మతున్ బారెతె, యేసు అద్ జీవ నిపుస్వల్ యేర్ పోంగ్వల్ గొస్టి వెహ్తార్. యేసు ఉండె గిర్ సాసి-నేండ్లైకె మత్తార్. అదెన్ సాటి వూర్త అద్ ఆత్మ వాయ్లెకె మత్త. 40 ఇవ్ గొస్టింగ్ కేంజ్తుర్ కహితుర్, "బవిసత్సై వాయ్చల్ పర్వక్తల్ కరలెన్ వేరె ఆందుర్" ఇంజెర్ ఇత్తెర్. 41 ఉండె కహితుర్, "వేర్ కిరిస్తు ఆందుర్" ఇంజెర్ ఇత్తెర్. తె ఉండె కహితుర్, "ఎహె! కిరిస్తు గలిలయతల్ బహన్ వాంతొర్? ⁴² కిరిసు

* 7:35 ఇగె గిరిక్నుర్ ఇంజెర్ మందంత. బతి యూదుల్క్ నెలెకతె గిరిక్నుర్ ఇత్తెకె దుస్రొ సమ్ది జాతినుర్ ఇంజెర్ అర్తమ్. 44

దావిద్ద కాన్దాన్తల్ పుటంతొర్ అని దావిద్ మత్త బెత్లెహమ్ చహర్తలె వాంతొర్' ఇంజెర్ దర్శ–గ్రంత్ వెహంతి కి?" ఇంజెర్ ఇత్తెర్. 43 యేసున్ హిందల్, పర్జతున్ నడ్డుమ్ బేద్–బావ్ పుట్త. 44 తె కహితుర్ వోన్ పియ్క్రామ్ ఇంజెర్ సూడ్తెర్. బతి వొరొర్ గిర్ వోన్ పొరొ కెయ్ వాట పర్మకి.

యూదుల్క్ నుర్ అదికారిర్ యేసున్ పారా బరాస ఇర్లై వొప్మకి

⁴⁵ మందిర్తగ - కేప్పలిర్ రికమ్ - కెయ్క్ నె మల్సి - వాత - పెజె, - "మిరట్ - వోన్ బారి తర్మకి?" ఇంజెర్ డగుక్ కటొడలిర్ అని పరిసయుల్ $_{
m F}$ పూసి కీతెర్. 46 తె మందిర్తగ కేప్వలిర్, "వోర్ మాయ్నల్ వడ్క్ తప్ ఇంకె వేరి బోరె బస్కెన్ వడ్క్ మకి" ఇంజెర్ జవబ్ సీతెర్. ⁴⁷ తె పరిసయుల్క్, "వోర్ మీకున్ గిర్ పసి కీతొరియ్?⁴⁸ మా అదికారిర్గటలె ఆయి, సెలెతె పరిసయుల్్క్ నగటలె ఆయి, వొరొర్ తెర్ వోన్ పొరొ బరొస దర్శత కానున్ టావ సెల్వక్నె, వీర్ పిసలిర్ లోకుర్ వోన్గ బరొస ఇర్తెర్. తె వూర్కున్ బగవంతన సాపెన లాగంత" ఇంజెర్ మందిర్తగ కేప్పలిర్కున్ వెహ్తెర్. ⁵⁰ ఇదెన్ మునె, యేసునగ సొంజి, వాతుర్తటల్ వొరొర్ నికొదేమ్ ఇన్వల్ వూర్ అదికారిర్ నడ్డుమ్ మత్తార్. 51 లె నికొదేమ్, "వోన గవ కేంజ్వక్నె అని వోర్ బతల్ కీతొర్ ఇన్వల్ కర్ కియ్పక్నె, దర్మత కానున్తున్ పియ్పి, మరట్ తస్ప కియ పర్కట్ కి?

गलिलयतल बहन वांतोर? ⁴²'किरिस्त दाविद्ना कांदांतल पुटंतोर अनि दाविद मत्ता बेत्लेहम चहर्तले वांतोर' इन्जेर दर्मा-ग्रंत वेहंति कि?" इन्जेर इत्तेर. ⁴³ येसुन हिंदल, पर्जतुन नड्डुम बेद-बाव पुट्ता. ⁴⁴ते कहितुर वोन पिय्कोम इन्जेर सूड्तेर. बति वोरोर गिर वोन पोरो केय वाटा पर्मिक.

यूदुल्क्नुर अदिकारिर येसुन पोरो बरोसा इर्ले वोप्मिक

⁴⁵ मंदिरतगा केप्वलिर रिकम केय्क्ने मल्सि वाता पेजे, "मिरट वोन बारि तर्मिक?" इन्जेर डगुक कटोडलिर अनि परिसयुल्क पूसि कीतेर. ⁴⁶ते मंदिरतगा केप्वलिर, "वोर मायनल वड्क्प इंके वेरि बोरे बस्केन वड्क्मिक" इन्जेर जवब सीतेर. ⁴⁷ ते परिसयुल्क, "वोर मीकुन गिर पसि कीतोरिय? ⁴⁸मा अदिकारिर्गटले आयि, सेलेते परिसयुल्क्नगटले आयि, वोरोर तेर वोन पोरो बरोसा इर्तेरिय? सेले बोरे इर्मकि. ⁴⁹ बित दर्मता कानुन टावा सेल्वक्ने, वीर पिसलिर लोकुर वोन्गा बरोसा इर्तेर. ते वूरक्न बगवंतना सापेना लागंता" इन्जेर मंदिरतगा केप्वलिरकुन वेह्तेर. ⁵⁰ इदेन मुने, येसुनगा सोन्जि, वातुर्गटल वोरोर निकोदेम इंवल वूर अदिकारिर नड्डुम मत्तोर. ⁵¹ ते निकोदेम, "वोना गवा केन्ज्वक्ने अनि वोर बतल कीतोर इंवल करि किय्वक्ने,

दर्मता कानुंतुन पिय्सि, मरट तस्वा किया पर्कट कि? तप्वक मरट किया पर्वट!" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. ⁵²ते वूर, "ये पिसा! निम गिर गलिलयतोनि आंदि कि बतल? दर्मा-ग्रंतुन चोकोट वाचि कीम. गलिलयतल बोरे पर्वक्तल वायोर इन्जि मंदंता" इन्जेर चेडि कीतेर.

उंदि वेय्लो पीर कीसेर साप्डे माय्वल

^{53*}[अद आता पेजे वूर सम्दिर बोना रोन वोर सोत्तेर.

8 बित येसु ओलिवा मरक्ना गुटत पोरो शिसोत्तार. ²दुस्रो नेटि बेय सक्रेन, वोर मिल्स मंदिर्तगा वातोर. अस्के वेलेटिर लोकुर वोन्गा मीरे मातेर. ते येसु, वूरकुन बोदा करुसन साटि उद्तोर. ³ अस्केने, बोदा वेह्वलिर सास्तिरिर अनि परिसयुल्क पीर कीनेके साप्डे माता अद वेंथ्लोन तत्तेर. अनि अद वेंथ्लोन सिन्दिर नड्डुम निपुसीसि, ⁴"गुरुजि! इद वेंथ्लो पीर कीनेके साप्डे माता. ⁵ईतल वेंथ्लोन बंडने पासि जकना इन्जेर मोसेना कानुंतगा हुकुम मंता. ते निमे बतल इंति?" इन्जेर येसुन पूसि कीतेर. ⁶वोन पोरो पिरिद किंग्ले, तप्नगा पियना इन्जेर अद सवल येसुन पूसि कीतेर. बित येसु बुड विरिसे, बोमितगा लिहि कीसेर

తప్పక్ మరట్ కియ పర్వట్!" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తార్. ⁵² తె వూర్, "యే పిస! నిమ్ గిర్ గలిలయతొని ఆంది కి బతల్? దర్మ –గ్రంతున్ చొకొట్ వాచి కీమ్. గలిలయతల్ బోరె పర్వక్తల్ వాయొర్ ఇంజి మందంత" ఇంజెర్ చేడి కీతెర్.

ఉంది వెయ్లో పీర్ కీసెర్ సాప్డె మాయ్పల్

⁵³ *[అద్ ఆత పెజె వూర్ సమ్దిర్ బోన రోన్ వోర్ సొత్తెర్.

🔾 బతి యేసు ఒలివ మరక్స గుటత్ $oldsymbol{\delta}$ పొరా సొత్తార్. 2 దుస్రా నేటి బెయ్ సక్రెన్, వోర్ మల్స్టి మందిర్తగ వాతొర్. అస్కె వెలెటిర్ లోకుర్ వోన్గ మీరె మాతెర్. తె యేసు, వూర్కున్ బోద కరుసన్ సాటి ఉద్తొర్. 3 అెస్కెనె, బోద వెహ్వలిర్ సాసిరిర్ అని పరిసయుల్క్ పీర్ కీనెకె సాప్లె మాత అద్ వెయ్లెన్ తత్తెర్. అని అద్ వెయ్లైన్ సమ్దిర్ నడ్డుమ్ నిపుసీసి, 4 "ಗುರುಜಿ! ಇದ್ ವಿಮ್ಲು ಪಿರ್ಕ್ ತಿನತ ನಾತ್ರ మాత. ⁵ ఈతల్ వెయ్లెన్ బండనె పాసి జకన ఇంజెర్ మోసెన కానున్తగ హుకుమ్ మంత. తె నిమె బతల్ ఇంతి?" ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతెర్. 6 వోన్ పొరొ పిరది కియ్లె, తప్పగ పియన ఇంజెర్ అద్ సవల్ యేసున్ పూసి కీతెర్. బతి యేసు బూడ్ వరిసి, బొమితగ లిహి కీసెర్ మతొర్. 7 వూర్ తమ్మ జిద్ సుటి కియ్మకి. తె యేసు

^{* 7:53} तोलेतङ कहितङ ग्रीकु ग्रंत्क्नगा इव वचन्क सेलेङ.

^{* 7:53} తొలెతంగ్ కహితంగ్ గ్రీకు గ్రంత్క్నగ ఇవ్ వచస్క్ పెలెంగ్.

తల తహ్చి వూర్కె సూడ్ఫెర్, "మిహ్హటల్ బస్కెన్ పాప్ కియ్మకి, వోర్ మొదొల్ ఇద్ వెయొన్ పొరొ బండ వాట వచొ" ఇంజెర్ వెహ్మార్. 8 అని ఉండె బూడ్ వరిసి, బొమితగ లిహి కీసెర్ మత్తార్. 9 అద్ గొస్టి కేంచి తాన్ తత్తుర్ వూర్, మాత్రలిర్గటల్ మొదొల్ కీసి, సమ్దిరె వొరొన్ పెజెయ్ వొరొర్ అగటల్ సొత్తెర్. తె సిరిప్ అద్ వెయ్లెయె యేసున్ మునె నిర్పి మత్త. 10 తె యేసు ఉండె ఉంది జోక తల తహ్సి, "బాయి! నీకున్ తత్తుర్ వూర్ బేందిర్? నీకున్ బోరె సిక్స వాట్మకియ్?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. 11 తె అద్ వెయ్లే, "వాట్మకి పర్బు!" ఇంజెర్ జవబ్ సీత. అెస్కె యేసు, "నన్ గిర్ నీకున్ సిక్స వాటొన్. ఇగెటల్ సాన్ అని ఇంగెడల్ పాప్ కియ్మ" ఇంజెర్ వెహొర్.]

యేసుయే దునియత వేడ్చి ఆందుర్

12 మర్ల యేసు, వూర్ పర్జతున్ సంగ, "నన దునియతుర్కున్ వేడ్చి ఆసి మంతొన్. నా పెజెయ్ తాక్వలిర్ సికటితగ తాకుర్. బతి వూర్కున్ జీవత సరి తొహ్లె వేడ్చి సీంతాన్" ఇంజెర్ వెహ్తార్. ¹³ తె పరిసయుల్క్, "నీవ నిమె గవ వెహ్చెర్ మంతి. అద్ గవ కరల్ ఇంజి వొప పరొమ్"* ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ¹⁴ అస్కె యేసు, "నన వెహ్వల్ గవ కరల్ ఇంజి వొపయ్

* 8:13 మోసెన కానున్తున్ పియ్సి ఉంది గొస్టితున్ వొపన ఇత్తెకె ఇవిర్ సెలెకె మువిరంగ్ గవంగ్ పహ్హె. मत्तोर. ⁷ वूर तम्वा जिद सुटि किय्मिक. ते येसु तला तिन्च वूर्के सूड्सेर, "मिन्टगटल बस्केन पाप किय्मिक, वोर मोदोल इद वेय्लोन पोरो बंडा वाटा वचो" इन्जेर वेह्तोर. ⁸ अनि उंडे बूड विरिस, बोमितगा लिहि कीसेर मत्तोर. ⁹ अद गोस्टि केन्चि तान तत्तुर वूर, मात्रलिर्गटल मोदोल कीसि, सिन्दिरे वोरोन पेजेय वोरोर अगटल सोत्तेर. ते सिरिप अद वेय्लोये येसुन मुने निल्सि मत्ता. ¹⁰ ते येसु उंडे उंदि जोका तला तिन्च,

"बायि! नीकुन तत्तुर वूर बेंदिर? नीकुन बोरे सिक्सा वाट्मिकय?" इन्जेर पूसि कीतोर. ¹¹ते अद वेय्लो, "वाट्मिक पर्बु!" इन्जेर जवब सीता. अस्के येसु, "नना गिर नीकुन

सिक्सा वाटोन. इगेटल सोन अनि इङेडल पाप किय्मा" इन्जेर वेह्तोर.]

येसुये दुनियता वेड्चि आंदुर

¹²मर्ला येसु, वूर पर्जतुन सङा, "नना दुनियतुरकुन वेड्चि आसि मंतोन. ना पेजेय ताक्वलिर सिकटितगा ताकुर. बति वूरकुन जीवता सिर तोहले वेड्चि सींतोन" इन्जेर वेह्तोर. ¹³ ते परिसयुल्क, "नीवा निमे गवा वेह्चेर मंति. अद गवा करल इन्जि वोपा परोम" इन्जेर इत्तेर. ¹⁴ अस्के येसु, "नना वेह्वल गवा करल इन्जि वोपय लागर.

^{* 8:13} मोसेना कानुंतुन पिय्सि उंदि गोस्टितुन वोपना इत्तेके इविर सेलेके मुविरङ गवङ पह्जे.

बारितेके नना बगटल वातोनो, बगा दांतोनो नाकुन टावा. बति अदेन बारेते मीकुन टावा सेले. ¹⁵ सादरन माय्नलिर मोडि मिरट बहिर दिस्तत्न पिय्सि, तस्वा कींतिट. बति नना अहन बोने तस्वा कियोन. ¹⁶मोका तस्वा कीतेके गिर, नावा तस्वा करले आंता. बारितेके तस्वा कीनेके, नाकुन सारि किय्वल बाबो गिर ना सङा मंदंतोर. ¹⁷'इविर माय्नलिरा गवा सतेमे'[#] इन्जेर मीवा दर्मता कानुंतगन लिहि कीसि मंता. ¹⁸नावा नना मोदोडोर गवदारना अनि नाकुन सारि किय्वल बाबो रेंडवा गवदारल आंदुर" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. ¹⁹ अस्के वूर केन्चि, "नी बाबो बगा मंतोर?" इन्जेर पूसि कीतेर. ते येसु, "ननय आयि, ना बाबोय आयि, मीकुन टावा सेले. नाकुन करि कींदिट्ते, ना बाबोन गिर करि कींदिट" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. ²⁰इव गोस्टिङ मंदिरतुन रोपो हुंडिता जागतुन करुम निल्सि वेह्तोर. तेर बति वोन बोरे पिय्मिक. बारितेके, वोना वकत निंदुलेके मत्ता.

नना सोंवडगा मिरट वाया पर्विट

²¹ अस्के उंडे उंदि जोका येसु, "नना दांतोन. मिरट नाकुन मह्ककिट बति, नना मीकुन पुटोन. मिरट मी पाप्क मापि आय्वक्नेन सांतिट. इंदेन हिंदल नना లాగర్. బారితెకె నన బగటల్ వాతొనా, బగ దాంతొనొ నాకున్ టావ. బతి అదెన్ బారెతె మీకున్ టావ సెలె. 15 సాదరన్ మాయ్నలిర్ మోడి మిరట్ బహ్రి దిస్తతున్ పియ్సి, తస్వ కీంతిట్. బతి నన అహన్ బోనె తస్ప కియొన్. 16 మోక తస్ప కీతెకె గిర్, నావ తస్వ కరలె ఆంత. బారితెకె తస్వ కీనెకె, నాకున్ సారి కియ్యల్ బాబొ గిర్ నా సంగ మందంతొర్. $^{-17}$ 'ఇవిర్ మాయ్నలిర గవ సతెమె^{'#} ఇంజెర్ మీవ దర్మత కానున్తగన్ లిహి కీసి మంత. $^{18}\,$ నావ నన మొదొడొర్ గవదారన అని నాకున్ సారి కియ్యల్ బాబొ రెండవ గవదారల్ ఆందుర్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తార్. 19 అస్కె వూర్ కేంచి, "నీ బాబొ బగ మంతొర్?" ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. తె యేసు, "ననయ్ ఆయి, నా బాబొయ్ ఆయి, మీకున్ టావ సెలె. నాకున్ కరి కీందిట్తె, నా బాబొన్ గిర్ కరి కీందిట్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తార్. 20 ఇవ్ గొస్టింగ్ మందిర్తున్ రొపొ హుండిత జాగతున్ కరుమ్ నిల్స్ వెహ్తార్. తెర్ బతి వోన్ బోరె

నన సొన్వడగ మిరట్ వాయ పర్విట్

పియ్మకి. బారితెకె, వోన వకత్ నిందైకె

మత్త.

²¹ అస్కె ఉండె ఉంది జోక యేసు, "నన దాంతొన్. మీరట్ నాకున్ మహ్కకిట్ బతి, నన మీకున్ పుటొన్. మీరట్ మీ పాప్క్ మాపి ఆయ్పక్**నెస్** సాంతిట్.

^{# 8:17} रेंडवा उपदेस 17:6

^{# 8:17} రెండవ ఉపదేస్ 17:6

ఇదెన్ హిందల్ నన సొన్వడగ మిరట్ వాయ పర్విట్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తార్. 22 తె వూర్ యూదుల్క్, "వోర్ సొన్వడగ మాకున్ వాయ పర్విట్ ఇంతొర్. మోక తన్న తనయ్ సాంతొరొయ్ బతలొ?" ఇంజెర్ వడ్క్ తెర్. ²³ అెస్కె యేసు, "మిరట్ ఇద్ దునియతుర్ ఆందిట్. అని మీవ సోంచ్ ఇద్ దునియతున్ బారెతెన్ మందంత. నన స్వర్త్స్ నా ఆందున్. అని నావ సోంచ్–విచర్ అలగ్ మందంత. 24 అదెన్ సాటినె, మీవంగ్ పాప్క్ మాపి ఆయ్వక్నెన్ సాంతిట్ ఇంజెర్ వెహ్తాన్. నా బారెతె వెహ్త గొస్టిత్ పొరొ బరొస ఇర్వెకె, మీవంగ్ పాప్క్ మాపి ఆయ్వక్నెన్ సాంతిట్" ఇంజెర్ వెహ్తూర్. ²⁵ తె వూర్, "అసల్ నిమె బోని ఆంది?" ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. అస్కె యేసు, "నన మొదొడల్ బోన ఆందున్ ఇంజెర్ వెహ్చెర్ వాతొనొ, వోనయ్ ఆందున్. 26 మీకున్ తస్వ కియ్లె, మీ బారెతె వెలె గొస్టింగ్ నహ్మ మంతంగ్. బతి సిరిప్ నాకున్ సారి కీతొనల్ కేంజ్తంగ్ గొస్టినె దునియతుర్కున్ వెహ్చెర్ మంతొన్. వోర్ సతెవంతల్ ఆత కాడ్కి, వోర్ కియ్పల్ తస్ప గిర్ సతెమె ఆంత" ఇంజెర్ వెహ్తార్. 27 బతి, యేసు తన్వొర్ బాబొ బగవంతన్ బారెతె వెహ్నోర్ ఇన్వల్ వూర్ అర్తమ్ కియ్మకి. 28 తె యేసు, "స్పర్గ్ నొర్ మాయ్నన్ బస్కెతె మొద్దగ టాంగి కీంతిటొ అస్కె, ననయ్ వోన ఆందున్ ఇన్వల్ కరి కీంతిట్. అచొరె ఆయ్ప, నావ నన బతయ్ కియ పరొస్. బతి బాబొ బవ్తె నాకున్ కరుసీతొరొ, అవె గొస్టింగ్ మీకున్ వెహ్తాన్ ఇంజెర్ గిర్ మిరట్ కరి కీకిట్. 29 నాకున్ సారి

सोंवडगा मिरट वाया पर्विट" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. ²² ते वूर यूदुल्क, "वोर सोंवडगा माकुन वाया पर्विट इंतोर. मोका तंवा तनय सांतोरोय बतलो?" इन्जेर वड्क्तेर. ²³ अस्के येसु, "मिरट इद दुनियतुर आंदिट. अनि मीवा सोन्च इद दुनियतुन बारेतेन मंदंता. नना स्वर्गोना आंदुन. अनि नावा सोन्च-विचर अलग मंदंता. ²⁴ अदेन साटिने, मीवङ पाप्क मापि आय्वक्नेन सांतिट इन्जेर वेह्तोन. ना बारेते वेह्ता गोस्टित पोरो बरोसा इर्वेके, मीवङ पाप्क मापि आय्वक्नेन सांतिट" इन्जेर वेह्तोर. ²⁵ ते वूर, "असल निमे बोनि आंदि?" इन्जेर पूसि कीतेर. अस्के येसु, "नना मोदोडल बोना आंदुन इन्जेर वेह्चेर वातोनो, वोनय आंदुन. ²⁶ मीकुन तस्वा किय्ले, मी बारेते वेले गोस्टिङ नहगा मंतङ. बति सिरिप नाकुन सारि कीतोनल केन्ज्तङ गोस्टिने दुनियतुरकुन वेह्चेर मंतोन. वोर सतेवंतल आता काड्कि, वोर किय्वल तस्वा गिर सतेमे आंता" इन्जेर वेह्तोर. ²⁷ बति. येस् तंवोर बाबो बगवंतन बारेते वेह्तोर इंवल वूर अर्तम किय्मकि. ²⁸ ते येसु, "स्वर्गोर माय्नन बस्केते मोद्नगा टाङि कींतिटो अस्के, ननय वोना आंदुन इंवल करि कींतिट. अचोरे आय्वा, नावा नना बतय किया परोन. बति बाबो बव्ते नाकुन करुसीतोरो, अवे गोस्टिङ मीकुन वेह्तोन

इन्जेर गिर मिरट किर कीकिट. ²⁹ नाकुन सारि किय्वल, ना सङा मंतोर. वोन आनंद सिय्वलिक काम्क बस्केट नना कीता काड्कि, वोर नाकुन वोरोने बस्केन सुटि किय्मिक इन्जेर वेह्तोर. ³⁰ इव गोस्टिङ केन्चि, वेलेटिर वोन्गा बरोसा इर्तेर.

अब्राहम्ना संतान अनि सय्तंदा संतान

³¹ अदेन साटि, येसु तंवा पोरो बरोसा इर्तुर

यूद्लकुन सङा, "ना गोस्टि पिय्सि ताक्तेके,

करलेने ना सिस्यलिर आंतिट. ³² अस्के

मिरट सतुन* किर कींतिट. अद सतेम मीकुन मोक्डो सुटि कींता" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. 33 "ममोट अब्राहम्ना कांदांतुर आंदुम. इंके वेरि ममोट बोन्गन दासिपान किय्मिक. बित माकुन मोक्डो सुटि कींता इन्जि बहन वेह्ति?" इन्जेर येसुन पूसि कीतेर. 34 ते येसु, "पाप किय्वल हर वोरोर, पापुन दासि आंतोर. 35 दासि-मायनल बस्केट रोतुर सङ्गे मंदंतोर. वित मिर बस्केट गिर रोतुर सङ्गे मंदंतोर. 36 अदेन साटि, बगवंतनोर मिर मीकुन पापनल मोक्डो सुटि कीनुर्ते, मिरट रोतुर दात करलेने मोक्डो आंतिट. 37 मिरट अब्राहम्ना कांदांतुर आंदिट इन्जेर नाकुन टावये. तेर बित, नाकुन जक्ले मिरट सूड्सेर

* 8:32 सतेवंतन करि कींतिट. वोर मीकुन मोक्डो सुटि कींतोर. కియ్వల్, నా సంగ మంతొర్. వోస్ ఆనంద్ సియ్పలిక్ కామ్క్ బస్కెట్ నన కీత కాడ్కి, వోర్ నాకున్ వొరొనె బస్కెన్ సుటి కియ్మకి³ ఇంజెర్ వెహ్తార్. ³⁰ ఇవ్ గొస్టింగ్ కేంచి, వెలెటిర్ వోన్గ బరొస ఇర్తెర్.

అబ్రాహమ్న సంతాన్ అని సయ్తన్**ద సం**తాన్

 31 అదెన్ సాటి, యేసు తన్న పొరొ

బరొస ఇర్తుర్ యూదుల్కున్ సంగ, "నా గొస్టి పియ్స్త్రి తాక్తెకె, కరలెనె నా సిస్యలిర్ ఆంతిట్. 32 అెస్కె మిరట్ సతున్ * కరి కీంతిట్. అద్ సతెమ్ మీకున్ మోకొ సుటి కీంత" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తార్. ³³ "మమొట్ అబాహమ్న కాన్**దాన్తుర్** ఆందుమ్. ఇంకె వేరి మమొట్ బోన్షన్ దాసిపాన్ కియ్మకి. బతి మాకున్ మోక్డో సుటి కీంత ఇంజి బహన్ వెహ్తి?" ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతెర్. 34 తె యేసు, "పాప్ కియ్యల్ హర్ వొరొర్, పాపున్ దాసి ఆంతొర్.—³⁵ దాసి–మాయ్నల్—బస్కెట్ రోతుర్ సంగ మనొర్. బతి మరి బెస్కెట్ గిర్ రోతుర్ సంగనె మందంతొర్. 36 అదెన్ సాటి, బగవంతనొర్ మరి మీకున్ పాప్సల్ మోక్డా సుటి కీనుర్తె, మిరట్ రోతుర్ దాత్ కరలెనె మోక్తా ఆంతిట్. 37 మిరట్ అబ్రాహమ్న కాన్దాన్కర్ ఆందిట్ ఇంజెర్ నాకున్ టావయె. తెర్ బతి, నాకున్ జకె మిరట్ సూడ్ఫెర్ మంతిట్. బారితెకె మీ

* 8:32 సతెవంతన్ కరి కీంతిట్. వోర్ మీకున్ మోక్డొ సుటి కీంతొర్. రొపొ నావ గొస్టితున్ జాగ*ె*సలె. 38 నా బాబొనగ సూడ్తనె నన వెహ్చెర్ మంతొన్. అహ్నె మిరట్ గిర్, మీ బాబొనల్ కేంజ్తంగ్ గొస్టిన్ పియ్స్టి కీసెర్ మంతిట్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తార్. 39 తె వూర్, "మా బాబొ అబ్రాహమ్ ఆందుర్" ఇంజెర్ వెహ్తెర్. అస్కె యేసు, "మిరట్ అబ్రాహమ్న కాన్దాన్తుర్ ఆతెకె, అబ్రాహమ్ కీతపె మిరట్ గిర్ కీందిట్. 40 నన బగవంతనల్ కేంజ్ర సతున్ వెహ్త కాడ్కి, మిరట్ నాకున్ జక్లె సూడ్సెర్ మంతిట్. బతి అబాహమ్ అహన్ కియ్మకి. 41 మిరట్ మీ బాబొ కీతపె కీసెర్ మంతిట్" ఇంజెర్ వెహ్స్ార్. తె వూర్, "మమొట్ పీర్ కీనెకె పుట్తుర్ ఆయొమ్. బగవంతల్ వొరొరె మా బాబొ" ఇంజెర్ యేసున్ వెహ్తెర్. 42 అస్కె యేసు వూర్కున్, "బగవంతల్ మీ బాబా ఆతెకె, మిరట్ నాకున్ పెర్మతె సూడ్న్ద్రదిట్. నావ నన ఇగె వాయ్మకి. బగవంతలె నాకున్ రొహ్మార్. 43 నన వెహ్మంగ్ గొస్టిన్ మీరట్ వొప్ప కాడ్కినె, మీకున్ అర్తమ్ ఆసెర్ సెలెంగ్. ⁴⁴ మిరట్ సయ్షన్ద బాజ్సుర్ ఆందిట్. వోరె మీ బాబొ ఆందుర్. మీ బాబొనంగ్ కరబ్ ఆసన్ పూరి కియ్లెనె మిరట్ సూడంతిట్. వోర్ మొదొడలె మాయ్నలిర్కున్ జక్వల్ ఆస్తి, సత్నై నిల్వల్ ఆయొర్. వోన్గ సతెమ్ ఇన్వల్ అసలె సెలె. వోర్ తన్న బుది పియ్పినె పకట్ వడ్కంతొర్. వోర్ పకట్ ఆత కాడ్కి, లబడున్ పయ్దెస్ కీసి నిల్తొర్. 45 అదెన్ సాటి, నన మీకున్ సతెమ్ వెహ్తెకె గిర్ బతి, నా పొరొ బరొస ఇర్విట్. 46 నహ్హ పాప్ మంత ఇంజెర్ వొరొర్ గిర్ నిరుపస్ కియ

मंतिट. बारितेके मी रोपो नावा गोस्टित्न जागा सेले. ³⁸ना बाबोनगा सूड्तने नना वेह्चेर मंतोन. अह्ने मिरट गिर, मी बाबोनल केन्ज्तङ गोस्टिन पिय्सि कीसेर मंतिट. इद सतेम आंद" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. ³⁹ ते वूर, "मा बाबो अब्राहम आंदुर" इन्जेर वेह्तेर. अस्के येसु, "मिरट अब्राहम्ना कांदांतुर आतेके, अब्राहम कीतपे मिरट गिर कींदिट. ⁴⁰नना बगवंतनल केन्ज्ता सतुन वेह्ता काड्कि, मिरट नाकुन जक्ले सूड्सेर मंतिट. बति अब्राहम अहन किय्मकि. 41 मिरट मी बाबो कीतपे कीसेर मंतिट" इन्जेर वेह्तोर. ते वूर, "ममोट पीर कीनेके पुट्तुर आयोम. बगवंतल वोरोरे मा बाबो" इन्जेर येस्न वेह्तेर. ⁴² अस्के येसु वूरकुन, "बगवंतल मी बाबो आतेके, मिरट नाकुन पेर्मते सूड्ंदिट. नावा नना इगे वाय्मकि. बगवंतले नाकुन रोह्तोर. ⁴³ नना वेह्तङ गोस्टिन मिरट वोप्वा काड्किने, मीकुन अर्तम आसेर सेलेङ. ⁴⁴मिरट सय्तंदा बाज्नुर आंदिट. वोरे मी बाबो आंदुर. मी बाबोनङ करब आसन पूरि किय्लेने मिरट सूडंतिट. वोर मोदोडले माय्नलिरकुन जक्वल आसि, सत्ने निल्वल आयोर. वोन्गा सतेम इंवल असले सेले. वोर तंवा बुदि पिय्सिने पकट वड्कंतोर. वोर पकट आता काड्कि, लबडुन पय्दोस कीसि निल्तोर. ⁴⁵ अदेन साटि, नना मीकुन सतेम वेह्तेके गिर बति, ना पोरो बरोसा इर्विट.

46 नह्गा पाप मंता इन्जेर वोरोर गिर निरुपन किया पर्विट. नना सतेमे वेह्चेर मंतोन. बति बारि ना पोरो बरोसा इर्विट? ⁴⁷ बगवंतनुर बगवंतनङ गोस्टिङ केन्जंतेर. बति मिरट बगवंतनुर आय्वा काड्किने, नना वेहता केन्ज्विट" इन्जेर वेह्तोर.

येसु तोत्तोर अब्राहमुन तेर डगुर आंदुर

48 अस्के वूर यूदुल्क, "निमे समरयतोनि" अनि बूत्क सोप्रे मासि मंतङ इंवल करले आंद सेलेय?" इन्जेर येसुन राङ्तेर. 49 ते येसु, "नना बूत्क सोप्रे मातोना आयोन. ना बाबोन मान सिय्वना आंदुन. मिरट नाकुन मानि कीसेर सेल्विट. 50 नावा पोरोल बडे मायना इंवल नाकुन सेले. बित नाकुन डगुर-पान वायना इंवल वोरोर मंतोर. वोरे नाय्दा तस्वा किय्वल आंदुर" इन्जेर वेह्तोर.

⁵¹ "बोरे आयि ना गोस्टि पिय्सि ताकनुर्ते, वोर बस्केन मरंतुन सूडोर. इद गोस्टि सतेम आंद" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. ⁵² अद केन्चि वूर यूदुल्क, "निह्गा करलेन बूत सोप्रे

* 8:48 तोले किहतुर यूदुल्क, यूदुल्क आयुर वूर सङा मिर्मेङ आतेर. वीर लोकुर यूदुल्क्नङ अनि दुस्रो जातितेरङ रीति-रिवज्क, पूजा-पतेरङ कीसेर मंदिर. वूरकुन पुड्तुर वूर समरया इंवल येरियतगा अलग पिसेर मंदिर. किम जातितुर दात समरयतुरकुन यूदुल्क सूड्सेर मंदिर. పర్విట్. నన సతెమె వెహ్చార్ మంతొస్. బతి బారి నా పొరొ బరొస ఇర్విట్? ⁴⁷ బగవంతనుర్ బగవంతనంగ్ గొస్టింగ్ కేంజంతెర్. బతి మిరట్ బగవంతనుర్ ఆయ్వ కాడ్కినె, నన వెహ్త కేంజ్విట్" ఇంజెర్ వెహ్తూర్.

యేసు తొత్తార్ అబ్రాహమున్ తెర్ డగుర్ ఆందుర్

48 అస్కె వూర్ యూదుల్క్, "నిమె సమరయతొని* అని బూత్క్ సోటై మాసి మంతంగ్ ఇన్వల్ కరలె ఆంద్ సెలెయ్?" ఇంజెర్ యేసున్ రాంగ్తెర్. ⁴⁹ తె యేసు, "నన బూత్క్ సోటై మాతొన ఆయొన్. నా బాబొన్ మాన్ సియ్పన ఆందున్. మీరట్ నాకున్ మాని కీసెర్ సెల్ఫిట్. ⁵⁰ నావ పొరొల్ బడె మాయన ఇన్పల్ నాకున్ సెలె. బతి నాకున్ డగుర్–పాన్ వాయన ఇన్పల్ వొరొర్ మంతొర్. మోరె నాయ్ద తస్ప కియ్పల్ ఆందుర్" ఇంజెర్ వెహ్హోర్.

51 "బోరె ఆయి నా గొస్టి పియ్సి తాకనురై, వోర్ బస్కెస్ మరన్తున్ సూడొర్ ఇద్ గొస్టి సతెమ్ ఆంద్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తూర్. 52 అద్ కేంచి వూర్

* 8:48 తొలె కహితుర్ యూదుల్క్, యూదుల్క్ ఆయుర్ వూర్ సంగ మర్మింగ్ ఆతెర్. వీర్ లోకుర్ యూదుల్క్ నంగ్ అని దుస్లొ జాతితెరంగ్ రీతి-రివజ్క్, పూజ-పతెరంగ్ కీసెర్ మందిర్. వూర్కున్ పుడ్తుర్ వూర్ సమరయ ఇన్వల్ యేరియతగ అలగ్ పిసెర్ మందిర్. కమి జాతితుర్ దాత్ సమరయతుర్కున్ యూదుల్క్ సూడ్సెర్ మందిర్.

యూదుల్క్, "నిహ్హ కరలెన్ బూత్ సోపై మాసి మంత ఇన్వల్ ఇంకె మాకున్ అర్తమ్ ఆత. అబ్రాహమ్ అని తొత్తుర్ పర్వక్తలిర్ గిర్ మార్తెర్. తెర్ బతి 'బోర్తె నా గొస్టి పియ్సి తాకంతొరొ, వోర్ బస్కెన్ మరన్నుస్ సూడొర్' ఇంతి. 53 మా $\,$ బాబొ అబాహమ్ మార్గొర్. నిమె వోన్ తెర్ డగుని ఆంది కి? అని వూర్ పర్వక్తలిర్ గిర్ మార్తెర్. నీవ నిమె బోన ఆందున్ ఇంజెర్ సోంచ్ కీంతి?" ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. 54 తె యేసు, "నావ ననయ్ డగుర్–పాన్ సీతెకె, తాన్ విలువ మనొ. మా బగవంతల్ ఇంజెర్ బోన్తె మిరట్ కేయంతిటొ, వోరె నా బాబొ ఆందుర్. వోర్ నాకున్ డగుర్–పాన్ సీసెర్ మంతొర్. 55 వోర్ మీకున్ టావ సెలొర్. బతి నాకున్ వోర్ టావయె. వోర్ నాకున్ టావ సెలొర్ ఇంద్కుతె, నన గిర్ మీ దాతె లపంగిన ఆంతొన్. బతి వోర్ నాకున్ టావయె, వోన గొస్టి నన పియ్పి తాకంతొన్. 56 మీ బాబొ అబ్రాహమ్ నావ వాయ్యల్ దివొసున్ సూడంతొన్ ఇంజెర్ ఆనంద్నె మత్తొర్. అద్ దివొసున్ సూడ్పి ఆనంద్ యేత్తొర్" ఇంజెర్ ఇత్తొర్. 57 అెస్కు వూర్ యూదుల్స్, "నీకున్ అజున్ పనస్ (50) సాల్క్ గిర్ పెలెంగ్. నిమె అబ్రాహమున్ సూడ్డి కి?" ఇంజెర్ యేసున్ ఇత్తెర్. 58 తె యేసు, "అబ్రాహమ్ పుటన్ మొదొడలె నన మన్వన ఆందున్.* ఇద్ గొస్టి సతెమ్ ఆంద్" ఇంజెర్ వెహ్తూర్.

* 8:58 మన్వన ఆందున్ ఇంజెర్ బగవంతల్ హొరొరె వెహ పరంతొర్. మోక దుస్రార్ బోరె అద్ గొస్టి వెహ్తెకె, యూదుల్క్ న లెకతె బగవంతన్ రెహ్చి వడ్క్ తప్ ఆంత. मासि मंता इंवल इंके माकुन अर्तम आता. अब्राहम अनि तोत्त्र पर्वक्तलिर गिर मार्तेर. तेर बति 'बोर्ते ना गोस्टि पिय्सि ताकंतोरो, वोर बस्केन मरंतुन सूडोर' इंति. ⁵³मा बाबो अब्राहम मार्तोर. निमे वोन तेर डगुनि आंदि कि? अनि वूर पर्वक्तलिर गिर मार्तेर. नीवा निमे बोना आंदुन इन्जेर सोन्च कींति?" इन्जेर पूसि कीतेर. 54 ते येसु, "नावा ननय डग्र-पान सीतेके, तान विल्वा मनो. मा बगवंतल इन्जेर बोंते मिरट केयंतिटो, वोरे ना बाबो आंद्र. वोर नाकुन डगुर-पान सीसेर मंतोर. ⁵⁵ वोर मीकुन टावा सेलोर. बति नाकुन वोर टावये. वोर नाकुन टावा सेलोर इंदुकते, नना गिर मी दाते लपङिना आंतोन. बति वोर नाकुन टावये, वोना गोस्टि नना पिय्सि ताकंतोन. 56 मी बाबो अब्राहम नावा वाय्वल दिवोसुन सूडंतोन इन्जेर आनंद्ने मत्तोर. अद दिवोसुन सूड्सि आनंद येत्तोर" इन्जेर इत्तोर. ⁵⁷ अस्के वूर यूदुल्क, "नीकुन अजुन पनस (50) साल्क गिर सेलेङ. निमे अब्राहमुन सूड्ति कि?" इन्जेर येसुन इत्तेर. ⁵⁸ते येसु, "अब्राहम पुटन मोदोडले नना मंवना आंदुन.* इद गोस्टि सतेम आंद" इन्जेर वेह्तोर. ⁵⁹ अस्के वूर, वोन पोरो बंडङ

^{* 8:58} मंवना आंदुन इन्जेर बगवंतल वोरोरे वेहा परंतोर. मोका दुस्रोर बोरे अद गोस्टि वेह्तेके, यूदुल्क्ना लेकते बगवंतन रेह्चि वड्कप आंता.

जुरुसि वाट्ले बंडङ पिय्तेर. बति येसु मक्सि मंदिर्तल बहिर सोत्तोर.

येसु पुटि-गुड्डिन चोकोट किय्वल

9 अहन येसु सरिय सोन्जेर मनेके, वोरोर पुटि-गुड्डिन सूड्तोर. ² अस्के सिस्यलिर, "गुरुजि! वेर गुड्डि आसि पुट्ले कारन, वेर पाप कीतोर कि, सेलेके वेनुर अवल-बाबो कीतेर?" इन्जेर येसुन पूसि कीतेर. ³ते येसु, "वेरे आयि, वेनुर अवल-बाबोय आयि, कीता पापुन हिंदल, वेर गुड्डिना जल्मा आय्मकि. बति बगवंतना सक्ति वेन हिंदल दिसना इन्जेरेन गुड्डिन दात पुट्तोर. ⁴पोड्द सोनल वेरि, नाकुन सारि कीतोनङ काम्क मरट किया लागर. रात आय्ले करुम वासेर मंता. अस्के बोरे काम किया परोर. 5 बति इद दुनियते मनल वेरि, पर्जतुन वेड्चित दात नना मंतोन" इन्जेर सिस्यलिरकुन वेह्तोर. ⁶ अहन येसु वेह्चि, तोडितगा उस्क्तोर. अद ऊच्ने इचुसि चिक्ला कीसि, गुड्डिनङ कडकुन पोरो सोक्तोर. ⁷ अहन सोक्सि येसु, "निमे सिलोयम इंवल कोनेरतगा सोन्जि नोरा" इन्जेर वोन वेह्तोर. सिलोयम इत्तेके, 'रोह्तोर वोर्' इन्जेर अर्तम. ते वोर सोन्जि नोर्सि, नदुर वाले आसि वातोर.

⁸ अद जर्ग्ता पेजे, आजु-बाजुतुर अनि वोर बिचेम तल्क्नेके सूड्तुर, "वेर उच्चिकुन बिचेम तल्क्वले आंदुर कि?" इन्जेर इत्तेर. ⁵⁹ అస్కె వూర్, వోన్ పొరొ బండంగ్ జురుసి వాట్లె బండంగ్ పియ్తెర్. బతి యేసు మక్సి మందిర్తల్ బభ్రా సొత్తొర్.

యేసు పుటి–గుడ్డిన్ చొకొట్ కియ్వల్

9 ఆహన్ యేసు సరియ్ సొంజెర్ మనెకె, వొరొర్ పుటి–గుడ్డిన్ సూడ్తొర్. 2 అస్కె సిస్యలిర్, "గురుజి! వేర్ గుడ్డి ఆసి పుట్లె కారన్, వేర్ పాప్ కీతొర్ కి, సెలెకె వేనుర్ అవల్–బాబొ కీతెర్?" ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతెర్. 3 తె యేసు, "వేరె ఆయి, వేనుర్ అవల్–బాబొయ్ ఆయి, కీత పాపున్ హిందల్, వేర్ గుడ్డిన జల్మ ఆయ్మకి. బతి బగవంతన సక్తి వేస్ హిందల్ దిసన ఇంజెరెన్ గుడ్డిన్ దాత్ పుట్నార్. 4 పోడ్డ్ సొనల్ వేరి, నాకున్ సారి కీతొనంగ్ కామ్క్ మరట్ కియ లాగర్. రాత్ ఆయ్లె కరుమ్ వాసెర్ మంత. అస్కై బోరె కామ్ కియ పరొర్. 5 బతి ఇద్ దునియతె మనల్ వేరి, పర్హతున్ వేడ్చిత్ దాత్ నన మంతొన్" ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ వెహ్తార్. 6 అహన్ యేసు వెహ్సి, తోడితగ ఉస్క్ తొర్. అద్ ఊచ్చె ఇచుసి చిక్ల కీసి, గుడ్డినంగ్ కడ్కున్ పొరొ సోక్తార్. 7 అహన్ సోక్సి యేసు, "నిమె సిలొయమ్ ఇన్వల్ కోనెర్తగ సొంజి నొర" ఇంజెర్ వోన్ వెహ్హార్. సిలొయమ్ ఇత్తెకె, 'రొహ్తార్ వోర్' ఇంజెర్ అర్తమ్. తె వోర్ సొంజి నొర్పి, నదుర్ వాలె ఆసి వాతొర్.

⁸ అద్ జర్గ్తత పెజె, ఆజా–బాజుతుర్ అని పోర్ బిచెమ్ తల్క్ నెకె సూడ్తుర్, "వేర్ ఉచ్చికున్ బిచెమ్ తల్క్ వలె ఆందుర్ కి?" ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ⁹ "ఒహో! వేరె ఆందుర్" ఇంజెర్ కహితుర్ ఇత్తెర్ అని, "ఎహె! వోన్ మోడి మన్వల్ దుస్రొర్ ఆందుర్" ఇంజెర్ ఉండె కహితుర్ ఇత్తెర్. బతి వోర్, "ననయ్ వోన ఆందున్!" ఇంజెర్ వెహ్చారెన్ మత్తొర్. 10 తె, "నీకున్ నదుర్ బహన్ వాత?" ఇంజెర్ వూర్ పూసి కీతెర్. 11 అస్కె వోర్, "యేసు ఇన్వల్ వొరొర్ మాయ్నుల్ చిక్ల కీసి, నా కడ్కున్ పొరొ సోక్తార్ అని 'సిలొయమ్ కోనెర్తగ సొంజి, నొర్పి వర' ఇంజెర్ వెహ్తోర్. అస్కె నన సొంజి నొర్తాన్. తె నాకున్ నదుర్ వాత" ఇంజెర్ వెహ్తోర్. 12 "వోర్ యేసు బగ మంతొర్?" ఇంజెర్ వోన్ పూసి కీతెర్. తె వోర్, "నాకున్ టావ సెలె" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తొర్.

అద్ చొకొట్ ఆతతున్ బారెతె పరిసయుల్క్ కరి కియ్పల్

13-14 ఆరమ్న దివొసున్ నేటి, యేసు చిక్ల కీసి, వోనంగ్ కడ్కున్ నదుర్ వాయుస్త కాడ్కి, వూర్ పుటి-గుడ్డి మంజి చొకాట్ ఆతార్ వోన్ పరిసయుల్క్ నగ వోతెర్. 15 నదుర్ వాయ్పడున్ బారెతె, పరిసయుల్క్ గిర్ వోన్ పూసి కీతెర్. తె వోర్, "నా కడ్కున్ పొసొ కీతెర్. తె వోర్, "నా కడ్కున్ పొసొ యేసు చిక్ల సోక్తార్. తె నన సొంజి నొర్తాన్. అస్కె నాకున్ నదుర్ వాత ఇంజెర్ వూర్కున్ పెహ్తోర్. 16 ఇద్ కేంచి కహితుర్ పరిసయుల్క్, "వోర్ ఇద్ కేంచి కహితుర్ పరిసయుల్క్, "వోర్ ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ఉండె కహితుర్, "వోర్ పాపెస్సల్ మత్తెకె, ఉండె కహితుర్, "వోర్ పాపెస్సల్ మత్తెకె,

9"ओहो! वेरे आंदुर" इन्जेर किहतुर इत्तेर अनि, "एहे! वोन मोडि मंवल दुस्नोर आंदुर" इन्जेर उंडे किहतुर इत्तेर. बित वोर, "ननय वोना आंदुन!" इन्जेर वेह्चेरेन मत्तोर. 10 ते, "नीकुन नदुर बहन वाता?" इन्जेर वूर पूसि कीतेर. 11 अस्के वोर, "येसु इंवल वोरोर मायनल चिक्ला कीसि, ना कडकुन पोरो सोक्तोर अनि 'सिलोयम कोनेरतगा सोन्जि, नोर्सी वरा' इन्जेर वेह्तोर. अस्के नना सोन्जि नोर्तोन. ते नाकुन नदुर वाता" इन्जेर वेह्तोर. 12"वोर येसु बगा मंतोर?" इन्जेर वोन पूसि कीतेर. ते वोर, "नाकुन टावा सेले" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर.

अद चोकोट आततुन बारेते परिसयुल्क करि किय्वल

13-14 आरम्ना दिवोसुन नेटि, येसु चिक्ला कीसि, वोनङ कडकुन नदुर वायुस्ता काड्कि, वूर पुटि-गुड्डि मन्जि चोकोट आतोर वोन परिसयुल्कनगा वोतेर. 15 नदुर वाय्वडुन बारेते, परिसयुल्क गिर वोन पूसि कीतेर. ते वोर, "ना कडकुन पोरो येसु चिक्ला सोक्तोर. ते नना सोन्जि नोर्तोन. अस्के नाकुन नदुर वाता" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. 16 इद केन्चि कहितुर परिसयुल्क, "वोर आरम्ना दिवोस्ना नेकि पिय्सि ताक्वा काड्कि, बगवंतनल वातोर वोर आयोर" इन्जेर इत्तेर. उंडे कहितुर, "वोर पापेस्तल मत्तेके, ईतङ

मय्मतङ काम्क बहन किया परंतोर?" ఈతంగ్ మయ్మతంగ్ కామ్క్ బహన్ కియ పరంతొర్?["] ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ఇహిన్ इन्जेर इत्तेर. इहिन वूर परिसयुलकुन नड्डुम వూర్ పరిసయుల్కున్ నడ్డుమ్ బేద్–బావ్ बेद-बाव पुड्ता. ¹⁷ अस्के वूर उंदुंदि जोका పుడ్త. $^{-17}$ అస్కె వూర్ ఉందుంది జోక नदुर वातोन सङा, "नीकुन नदुर वायुस्ता నదుర్ వాతొన్ సంగ, "నీకున్ నదుర్ काड्कि, वोन बारेते निम बतल इंति?" వాయుస్త కాడ్కి, వోన్ బారెతె నిమ్ इन्जेर पूसि कीतेर. ते, "वोर पर्वक्तल आंदुर" బతల్ ఇంతి? ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. इन्जेर वेह्तोर. ^{18–19} पुटि-गुड्डि मन्जि, नदुर తె, "వోర్ పర్వక్తల్ ఆందుర్" ఇంజెర్ వెహ్మార్. 18-19 పుటి–గుడ్డి మంజి, वाता अद गोस्टितुन नम्वा काङ्कि, वूर నదుర్ వాత అద్ గొస్టితున్ నమ్ప కాడ్కి, यूदुल्क्नुर अदिकारिर, वोनुर अवल-बाबोन వూర్ యూదుల్స్ నుర్ అదికారిర్, केयुस्तेर. अनि, "पुटि-गुड्डि आसि पुट्तोर వోనుర్ అవల్-బాబొన్ కేయుస్తెర్. అని, वोर मरि, वेरे आंदुर कि बतल? वेरे "పుటి–గుడ్డి ఆసి పుట్తార్ వోర్ మరి, వేరె ఆందుర్ కి బతల్? వేరె మత్తెకె, వేర్ मत्तेके, वेर इंके बहन सूड्सेर मंतोर?" ఇంకె బహన్ సూడ్సెర్ మంతొర్?" ఇంజెర్ इन्जेर पूसि कीतेर. ²⁰ते वूर अवल-बाबो, పూసి కీతెర్. 20 తె వూర్ అవల్-బాబొ, "पुटि-गुड्डि आसि पुट्तोर वोर मरि, वेरे "పుటి–గుడ్డి ఆసి పుట్తార్ వోర్ మరి, వేరె आंदुर इन्जेर माकुन टावा. ²¹ बति इंके ఆందుర్ ఇంజెర్ మాకున్ టావ. ²¹ బతి वेन बहन नदुर वाता अनि वेन बोर ఇంకె వేన్ బహన్ నదుర్ వాత అని వేన్ चोकोट कीतोर इंवल माकुन टावा सेले. బోర్ చొకొట్ కీతొర్ ఇన్వల్ మాకున్ టావ సెలె. వోర్ తన్వ తన వెహ పర్నల్ वोर तंवा तना वेहा परनल बेर्स्तोर. इद బెర్స్త్ తార్. ఇద్ - గొస్టితున్ - మిరటె - వోన్ गोस्टितुन मिरटे वोन पूसि कीम्ट" इन्जेर वूर పూసి కీమ్జ్" ఇంజెర్ వూర్ అదికారిర్కున్ अदिकारिरकुन वेह्तेर. ²² वोनुर अवल-बाबो 22 వోనుర్ అవల్-బాబొ यूदुल्क्नुर अदिकारिरकुन वेरिसि, अहन యూదుల్క్ నుర్ అదికారిర్కున్ వెరిసి, वेह्तेर. बारितेके, वोर येसुये, किरिस्तु आंदुर అహన్ వెహ్తెర్. బారితెకె, వోర్ యేసుయె, కిరిస్తు ఆందుర్ ఇంజెర్ బోరె వొప్తెకె, వోన్ इन्जेर बोरे वोप्तेके, वोन समाज्नल* अलदि సమాజ్సల్*ా అలది వాటంతొమ్ ఇంజెర్, वाटंतोम इन्जेर, अदेन मुनेन वूर निर्नय येच्चि అదెన్ మునెన్ వూర్ నిర్నయ్ యేచ్చి मत्तेर. ²³ अदेन साटिने अवल-बाबो, "वोर

^{* 9:22} गिरिक्नगा सुनगोग इन्जेर मंता. इद सुनगोग इंवल यूदुल्क मीरे माय्वल रोतगा यूदुल्क्ना समाज्नङ सम्दो काम्क जर्गुसींतेर.

^{* 9:22} గిరిక్నగ సునగోగ్ ఇంజెర్ మంత. ఇద్ సునగోగ్ ఇన్వల్ యూదుల్క్ మీరె మాయ్పల్ రోతగ యూదుల్క్న సమాజ్నంగ్ సమ్మే కామ్క్ జర్గుసీంతెర్.

మత్తెర్. ²³అదెన్ సాటినె అవల్ –బాబొ, "పోర్ వెహ పర్నల్ బెర్స్ తొర్. పోనె పూసి కీమ్ట్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తెర్.

 24 అదెన్ సాటి, వోర్ నదుర్ వాతొన్ ఉందుంది జోక కేయుసి, "కరల్ వెహ. ఇద్ కామ్స డగుర్–పాన్ బగవంతనె వాయన. బారితెకె, వోర్ మాయ్నల్ పాపెస్తల్ ఇంజి మాకున్ టావ $^{"}$ ఇంజెర్ వెహెర్. 25 తె వోర్, "వోర్ పాపి ఆందురొ, ఆయొరొ నాకున్ టావ సెలె. బతి నాకున్ ఉందియ్ టావ. బతల్ ఇత్తెకె, ఇదెన్ మునె గుడ్డిన మత్తాన్ బతి, ఇంకె సూడ పర్సెర్ మంతొన్" ఇంజెర్ ఇత్తార్. 26 తెర్ బతి వూర్, "వోర్ నీకున్ బతల్ కీతొర్? నీకున్ నదుర్ బహన్ వాత?" ఇంజెర్ ఉండె ఉంది జోక పూసి కీతెర్. ²⁷తె అస్కె వోర్, "సూడట్! ఇదెన్ మునెన్ మీకున్ వెహ్చాన్. బతి మీరట్ కేంజ్మకి. ఉందుంది జోక బారి పూసి కీసెర్ మంతిట్? మిరట్ గిర్ వోనుర్ సిస్యలిర్ ఆకొమ్ ఇంతిట్ కి బతల్?" ఇంజెర్ ఇత్తార్. 28 అెస్కె వూర్, "నిమెయ్ వోనొర్ సిస్యని ఆంది. మమొట్ మోసెనుర్ సిస్వలిర్ ఆందుమ్" ఇంజెర్ వోన లజ వోతెర్. 29 అని వూర్, "బగవంతల్ మోసెన్ సంగ వడ్క్ తొర్ ఇన్వల్ మాకున్ టావయె. బతి వేర్ మాయ్నల్ బగటల్ వాతొర్ ఇన్సల్ మాకున్ టావెసెలె" ఇంజెర్ వెహ్తెర్. 30 తె వోర్ అద్ కేంచి, "ఇద్ గొస్టి వెలె చమత్కార్త ఆంద్. వోర్ బగటల్ వాతొర్ ఇన్వల్ మీకుస్ టావ సెలె బతి, నావంగ్ కడ్కున్ మాత్రమ్ నదుర్ వాయుస్త్తార్. 31 బగవంతల్ పాపెస్తలిర వినంతి కేంజొర్. బతి బోరై బగవంతనొర్ బక్తల్ ఆసి, వోన ఇచ పియ్స్ తాకంతొరొ, వోనయ్

वेहा परनल बेर्स्तोर. वोने पूसि कीम्ट" इन्जेर वूरकुन वेह्तेर.

²⁴ अदेन साटि, वोर नद्र वातोन उंद्ंदि जोका केयुसि, "करल वेहा. इद काम्ना डग्र-पान बगवंतने वायना. बारितेके, वोर मायनल पापेस्तल इन्जि माकुन टावा" इन्जेर वेह्तेर. ²⁵ ते वोर, "वोर पापि आंदुरो, आयोरो-नाकुन-टावा-सेले. बति-नाकुन उंदिय टावा. बतल इत्तेके, इदेन मुने गुड्डिना मत्तोन बति, इंके सूडा पर्सेर मंतोन" इन्जेर इत्तोर. ²⁶ तेर बति वूर, "वोर नीकुन बतल कीतोर? नीकुन नदुर बहन वाता?" इन्जेर उंडे उंदि जोका पूसि कीतेर. ²⁷ ते अस्के वोर, "सूडट! इदेन मुनेन मीकुन वेह्तोन. बति मिरट केन्ज्मकि. उंदुंदि जोका बारि पूसि कीसेर मंतिट? मिरट गिर वोनुर सिस्यलिर आकोम इंतिट कि बतल?" इन्जेर इत्तोर. ²⁸ अस्के वूर, "निमेय वोनोर सिस्यनि आंदि. ममोट मोसेनुर सिस्यलिर आंदुम" इन्जेर वोना लजा वोतेर. ²⁹ अनि वूर, "बगवंतल मोसेन सङा वड्कोर इंवल माकुन टावये. बति वेर मायनल बगटल वातोर इंवल माकुन टावा सेले" इन्जेर वेह्तेर. ³⁰ ते वोर अद केन्चि, "इद गोस्टि वेले चमत्कार्ता आंद. वोर बगटल वातोर इंवल मीकुन टावा सेले बति, नावङ कडकुन मात्रम नदुर वायुस्तोर. ³¹ बगवंतल पापेस्तलिरा विनंति केन्जोर. बति बोर्ते बगवंतनोर

बक्तल आसि, वोना इचा पिय्सि ताकंतोरो, वोनय विनंति केन्जंतोर इन्जेर माकुन टावा. 32 इद कलि गडे मातगटल्ते इंके वेरि, दुस्रोर बोरे मायनल पुटि-गुड्डिन चोकोट कीतोर इंवल मरट बस्केन केन्ज्मिक. 33 मोका वेर बगवंतनगटल वाय्वेके, ईतङ बवे काम्क किया पर्सि मनोर" इन्जेर वूरकुन वेहतोर. 34 अद केन्चि वूर, "एहे! निमे पाप्नगा पुट्सि, बेस्तोंनि आंदि. माकुन बोदा वेह्ले वाति कि?" इन्जेर अगटल वोन बह्रि तेंड्सि पूड्तेर.

बाव-बक्तिता गुड्डि-पान

³⁵ वोन तेंड्सि पूड्तेर इन्जेर येस् केन्चि,

वोन मह्क्स पुटुसि, "निमे स्वर्गार माय्नन पोरो बरोसा इर्सेर मंति कि?" इन्जेर पूसि कीतोर. ³⁶ ते वोर मायनल, "वोन्गा नना बरोसा इर्ले, वोर बोर आंदुरेय? वेहा पर्बु" इन्जेर येसुन पूसि कीतोर. ³⁷ अस्के येसु, "निमे इंके वोन सूड्सेर मंति. नी सङा वड्क्वल वोरे आंदुर" इन्जेर वेह्तोर. ³⁸ अद केन्ज्ता बरोबर वोर, "पर्बु नना बरोसा इर्सेर मंतोन" इन्जि, मुर-टोङ्रङ कोट्सि गप्ने काल कर्तोर. ³⁹ अस्के येसु, "गुड्डिर सूडना अनि नदुर वालिर गुड्डिर आयना. इद तीर्दे तस्वा जर्गना इन्जेरेन, इद

दुनियते वातोन"# इन्जि वेह्तोर. ⁴⁰ते वोन

9:39 येसया 6:9-10

వినంతి కేంజంతొర్ ఇంజెర్ మాకుస్ టావ.

32 ఇద్ కలి గడె మాతగటల్తె ఇంకె వేరి,
దుస్రార్ బోరె మాయ్నల్ పుటి-గుడ్డిస్
చొకొట్ కీతొర్ ఇన్ఫల్ మరట్ బస్కెస్
కేంజ్మకి. 33 మోక వేర్ బగవంతనగటల్
వాయ్పెకె, ఈతంగ్ బవె కామ్క్ కియ పర్సి మనార్" ఇంజెర్ వూర్కుస్ వెహ్హార్. 34 అద్ కేంచి వూర్, "ఎహె! నిమె పాష్నగ పుట్సి, బెర్స్ తొని ఆంది. మాకుస్ బోద వెహ్లె వాతి కి?" ఇంజెర్ అగటల్ వోస్ బట్టా తెండ్సి పూడ్తెర్.

బావ్–బక్తిత గుడ్డి–పాన్

 35 వోన్ తెండ్సి పూడ్తెర్ ఇంజెర్ యేసు

కేంచి, వోన్ మహ్క్ సి పుటుసి, "నిమె స్పర్గ్ మాయ్నన్ పొరొ బరొస ఇర్సెర్ మంతి కి?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. ³⁶ తె వోర్ మాయ్నల్, "వోన్గ నన బరొస ఇర్లె, వోర్ బోర్ ఆందురెయ్:? వెహ పర్పు" ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతొర్. 37 అస్కె యేసు, "నిమె ఇంకె వోన్ సూడ్సెర్ మంతి. నీ సంగ వడ్క్వల్ వోరె ఆందుర్" ఇంజెర్ వెహ్తార్. 38 అద్ కేంజ్ల బరొబర్ వోర్, "పర్పు నన బరొస ఇర్సెర్ మంతొన్" ఇంజి, ముర్–టొంగ్రంగ్ కొట్సి గప్పె కాల్ కర్తార్. 39 అస్కె యేసు, "గుడ్డిర్ సూడన అని నదుర్ వాలిర్ గుడ్డిర్ ఆయన. ఇద్ తీర్తె తస్వ జర్గన ఇంజెరెన్, ఇద్ దునియతె వాతాన్"# ఇంజి వెహ్తార్. 40 తె వోన్ సంగ మంజి, అవ్ గొస్టింగ్ కేంజ్తుర్ కహితుర్ పరిసయుల్క్, # **9:39** యెసయ 6:9–10

"మమొట్ గిర్ గుడ్డిర్ ఆందుమ్ ఇంతి కి బతల్?" ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. ⁴¹ అస్కె యేసు, "మిరట్ గుడ్డిర్ ఆందిట్ తె, మిహ్గ పాప్ మన్వెకె సొందు. బతి మిరట్ సూడ్సెర్ మంతొమ్ ఇంజెర్ ఇత్త కాడ్కినె, మీ రొపొ పాప్ నిల్సి మంత" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్సార్.

యేసు చొకొట్నౌర్ గొరెంగ్ గాయ్కి ఆందుర్

బాజ్సల్ తెర్గ్స్ వాయ్వల్, కలె అని లూటి కియ్యల్ ఆందుర్. 2 బతి బోర్తె పాటక్నల్ నేంగంతారా వోరె గొరెంగ్ గాయ్కి ఆందుర్. 3 గాయ్కిన్ సాటి గావ్టన కేష్టల్ పాటక్ తెరియంతొర్. గొరెంగ్ వోన లేంగ్ వొడ్కి కీంతంగ్. వోర్ తన్వంగ్ గొరెన్ పొరొల్ ముట్పి కేయ్పెర్ బహ్రి వోంతొర్. 4 అహన్ తన్వంగ్ గొరెన్ బహ్రి వోనెకె, వోర్ గాయ్కి బస్కెట్ గిర్ అవెన్ మునె తాకంతొర్. వోన లేంగ్ వొడ్కె మాత కాడ్కి, అవ్ గొరెంగ్ వోన్ పెజెయ్ దాంతంగ్. 5 బతి దుస్రొన లేంగ్ వొడ్కె మాయ్ప కాడ్కి, బుజ్డె మాసి వోన్గటల్ పరర్ ఆంతంగ్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తార్.

 6 యేసు ఇద్ నమున యేచ్చి వూర్కున్ వెహ్తార్. బతి బతన్ బారెతె వెహ్తార్ ఇన్వల్ వూర్కున్ అర్తమ్ ఆయ్మకి. 7 తె యేసు ఉందుంది జోక ఇహిన్ వెహ్యల్ మొదొల్ सङा मन्जि, अव गोस्टिङ केन्ज्तुर कहितुर परिसयुल्क, "ममोट गिर गुड्डिर आंदुम इंति कि बतल?" इन्जेर पूसि कीतेर. ⁴¹ अस्के येसु, "मिरट गुड्डिर आंदिट ते, मिह्गा पाप मंवेके सोंदु. बित मिरट सूड्सेर मंतोम इन्जेर इत्ता काड्किने, मी रोपो पाप निल्सि मंता" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर.

येसु चोकोट्नोर गोरेङ गाय्कि आंदुर

10 ते येसु, "गोरेना गाव्टनतगा 10 पाटकनल नेङ्वक्ने, दुस्रो बाज्नल तेर्ग्स वाय्वल, कले अनि लूटि किय्वल आंदुर. 2 बति बोर्ते पाटकनल नेङंतोरो वोरे गोरेङ गाय्कि आंदुर. 3 गाय्किन साटि गाव्टना केप्वल पाटक तेरियंतोर. गोरेङ वोना लेङ वोड्कि कींतङ. वोर तंवङ गोरेन पोरोल मुट्सि केय्सेर बहिर वोंतोर. 4 अहन तंवङ गोरेन बहिर वोनेके, वोर गाय्कि बस्केट गिर अवेन मुने ताकंतोर. वोना लेङ वोड्के माता काड्कि, अव गोरेङ वोन पेजेय दांतङ. 5 बति दुस्रोना लेङ वोड्के माय्वा काड्कि, बुज्डे मासि वोन्गटल परर आंतङ. इद सतेम आंद" इन्जेर वूरकुन वेहतोर.

⁶ येसु इद नमुना येच्चि वूरकुन वेह्तोर. बित बतन बारेते वेह्तोर इंवल वूरकुन अर्तम आय्मिक. ⁷ते येसु उंदुंदि जोका इहिन वेह्वल मोदोल कीतोर. "इद गोस्टि सतेम आंद. गोरेङ नेङ्वल पाटकुन दात्नोना आंदुन. ⁸नाकुन तेर मुने वातुर सम्दिरे कलिर अनि लूटि किय्वलिर आंदिर. वूरा लेङ अव करल गोरेङ केन्चि ताक्मकि. ⁹ननय पाटकुन दात्नोना आंदुन. नह्गटल रोपो नेङ्तङ अव बचे मांतङ अनि रोपो-बह्रि वासेर रंदि सेल्वक मंदंतङ. अव गोरेन हिर्वल जाडि पुटंता. 10 कले सिरिप कल्लेक, जक्लेक अनि नासेडम किय्लेके वांतोर. बति नना पूना अनि बर्पुर जिन्गनितुन गोरेन सिय्ले वातोन. 11 नना चोकोट्नोर गोरेङ गाय्किना आंदुन. चोकोट्नोर गाय्कि गोरेन साटि, तंवा परन गिर सींतोर. ¹² बति बूय्तल गोरेनोर करल गाय्कि आयोर. अव गोरेङ तंवङ आय्वा काड़िक, लांडिगल बदे वोन दिस्तेके गिर परर आंतोर. अस्के अद लांडिगल अवेन पोरो मुच्लि अर्सि, बुजिडि कींता. ¹³ बूय्तल सिरिप बूतित साटि वाता काड्कि, गोरेना चोकोट-वायुट पटि किय्वक्ने परर आंतोर. ^{14–15} बति नना चोकोट्नोर गाय्किना आंदुन. बाबो नाकुन अनि नना बाबोन टावा. अह्ने नाकुन गोरेङ अनि नावङ गोरेन नना टावा. ना गोरेन साटि नावा परन सींतोन. ¹⁶इद गाव्टनतङे आय्वा, उंडे दुस्रोक गोरेङ गिर नाकुन मंतङ. अवेन गिर नना पिय्सि वाया लागर. अव ना लेङ केन्जंतङ. अस्के इव अनि अव उंदिय

కీతొర్. "ఇద్ గొస్టి సతెమ్ ఆంద్. గొరెంగ్ నేంగ్వల్ పాటకున్ దాత్సాన ఆందున్. 8 నాకున్ తెర్ మునె వాతుర్ సమ్దిరె కలిర్ అని లూటి కియ్చలిర్ ఆందిర్. వూర లేంగ్ అవ్ కరల్ గొరెంగ్ కేంచి తాక్మకి. 9 ననయ్ పాటకున్ దాత్నాన ఆందున్. నహ్హటల్ రాపా నేంగ్తంగ్ అవ్ బచె మాంతంగ్ అని రొపొ–బట్టా వాసెర్ రంది సెల్వక్ మందంతంగ్. అవ్ గొరెన్ హిర్వల్ జాడి పుటంత. 10 కలె సిరిప్ కల్లెక్, జక్హెక్ అని నాసెడమ్ కియ్లెకె వాంతొర్. బతి నన పూన అని బర్పుర్ జిన్గనితున్ గొరెన్ సియ్లె వాతొన్. 11 నన చొకొట్నార్ గొరెంగ్ గాయ్కిన ఆందున్. చొకొట్సొర్ గాయ్కి గొరెన్ సాటి, తన్న పరన్ గిర్ సీంతొర్. 12 బతి బూయ్తల్ గొరెనొర్ కరల్ గాయ్కి ఆయొర్. అవ్ గొరెంగ్ తన్వంగ్ ఆయ్వ కాడ్కి, లాండిగల్ బదె వోస్ దిస్తెకె గిర్ పరర్ ఆంతొర్. అస్కె అద్ లాండిగల్ అవెన్ పొరొ ముచ్లి అర్పి, బుజిడి కీంత. 13 బూయ్తల్ సిరిప్ బూతిత్ సాటి వాత కాడ్కి, గొరెన చొకొట్–వాయుట్—పటి కియ్యక్నే పరర్ ఆంతొర్. $^{14-15}$ బతి నన చొకొట్నార్ గాయ్కిన ఆందున్. బాబొ నాకున్ అని నన బాబొన్ టావ. అప్పా నాకున్ గొరెంగ్ అని నావంగ్ గొరెన్ నన టావ. నా గొరెన్ సాటి నావ పరన్ సీంతొన్. 16 ఇద్ గావ్షనతంగె ఆయ్య, ఉండె దుస్టాక్ గొరెంగ్ గిర్ నాకున్ మంతంగ్. అవెన్ గిర్ నన పియ్పి వాయ లాగర్. అవ్ నా లేంగ్ కేంజంతంగ్. అస్కె ఇవ్ అని అవ్ ఉందియ్ మంద ఆంతంగ్. అవ్ సమ్తిన్ వొరొరె గాయ్కి మందంతొర్. 17 నన సాసి-నేండ్లె, నావ పరన్ సీసెర్ మంతొన్. ఇదెన్ హిందలె,

బాబొ నాకున్ వెలె లాడ్ కీసెర్ మంతొర్. 18 నావ పరన్ బోరె యేత పరుర్. నావ ననయ్ పరన్ సీసెర్ మంతొన్. బగవంతల్ నాకున్ హుకుమ్ సీత కాడ్కి, అద్ పరన్తున్ సియ్లె అని ఉందుంది జోక తాన్ యేత్లె గిర్ నాకున్ అదికార్ మంత" ఇంజెర్ వెహొర్.

19 ఇవ్ గొస్టిన్ హిందల్, యూదుల్కున్ నడ్డుమ్ ఉందుంది జోక బేద్-బావ్ పుడ్త. 20 వూర్గటల్ వెలెటిర్, "వేన్గ బూత్ సోటై మాత కాడ్కి, వేనంగ్ పిసంగ్ అదిక్ ఆతంగ్. వేన గొస్టి బారి కేంజంతిట్?" ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ²¹ బతి ఉండె కహితుర్, "ఇవ్ గొస్టింగ్ బూత్ సోటై మాతొనంగ్ ఆయొంగ్. బూత్ గుడ్డిర్కున్ నదుర్ బహన్ సియ పరర్" ఇంజెర్ ఇత్తెర్.

బగవంతనొర్ మరిన ఇంజెర్ యేసు వెహ్వల్

22 అద్ పీని-గాలుమ్న గట్కతె, యెరుసలెమ్న మందిర్తగ నేంగ్వల్ హానుక్ ఇన్వల్ సడ్* జర్గ్ సెర్ మత్త. 23 తె ఉంది దియ యేసు మందిర్త ఆవ్రతగ మన్వల్ సొలొమొన్ మండొష్నగ తాక్సెర్ मंदा आंतङ. अव सिन्दिन वोरोरे गाय्कि मंदंतोर. ¹⁷नना सासि-नेंड्ले, नावा परन सीसेर मंतोन. इदेन हिंदले, बाबो नाकुन वेले लाड कीसेर मंतोर. ¹⁸नावा परन बोरे येता परुर. नावा ननय परन सीसेर मंतोन. बगवंतल नाकुन हुकुम सीता काड्कि, अद परंतुन सिय्ले अनि उंदुंदि जोका तान येत्ले गिर नाकुन अदिकार मंता" इन्जेर वेहतोर. ¹⁹इव गोस्टिन हिंदल, यूदुलकुन नड्डुम उंदुंदि जोका बेद-बाव पुड्ता. ²⁰वूर्गटल वेलेटिर, "वेन्गा बूत सोप्रे माता काड्कि,

वेनङ पिसङ अदिक आतङ. वेना गोस्टि बारि केन्जंतिट?" इन्जेर इत्तेर. ²¹ बित उंडे कहितुर, "इव गोस्टिङ बूत सोप्रे मातोनङ आयोङ. बूत गुड्डिरकुन नदुर बहन सिया परर" इन्जेर इत्तेर.

बगवंतनोर मरिना इन्जेर येस् वेह्वल

²² अद पीनि-गालुम्ना गट्कते, येरुसलेम्ना मंदिरतगा नेङ्वल हानुक इंवल सड* जर्ग्सर मत्ता. ²³ते उंदि दिया येसु मंदिर्ता आव्रतगा मंवल सोलोमोन मंडोप्नगा ताक्सेर मत्तोर. ²⁴ अदे वकत्ने, यूदुल्क्नुर अदिकारिर

^{* 10:22} ఇద్ సడ్ బారి కీసెర్ మంతెర్ ఇత్తెకె, మొదొల్ దుస్లొ దేస్క్ నుర్ పగ–దార్క్ ఇద్ మందిర్తున్ బబ్బి కీతెర్. బతి ఉందుంది జోక సుదుడ్ కీసి, కిరిస్తున జల్మతున్ మునె 165వ సాల్దగ అద్ మందిర్తగ దర్మతంగ్ కామ్క్ మొదొల్ కియ్యడున్ హానుక్ ఇంజెర్ కేయంతెర్.

^{* 10:22} इद सड बारि कीसेर मंतेर इत्तेके, मोदोल दुस्रो देस्क्नुर पगा-दार्क इद मंदिरतुन बह्टि कीतेर. बित उंदुंदि जोका सुदुड कीसि, किरिस्तुना जल्मतुन मुने 165वा साल्दगा अद मंदिरतगा दर्मतङ काम्क मोदोल किय्वडुन हानुक इन्जेर केयंतेर.

वोन गेर-पासि, "निमे बचेजेल माकुन अनमिना कीसेर इरंति? निमे बचि किय्वल किरिस्तुनि* मत्तेके, कुला कुला वेहा" इन्जेर पूसि कीतेर. ²⁵ ते येसु, "इदेन मुने मीकुन वेह्तोन बति मिरट बरोसा इर्मिक. बाबोना पोरोडे नना किय्वलिक काम्क, ना बारेते गवा वेह्चेर मंतङ. ²⁶ बति मिरट नावङ गोरेना मंदतुर आय्विट. अदेन साटिने ना पोरो बरोसा इर्विट. ²⁷नावङ गोरेङ ना लेङ केन्जंतङ. नावङ बव इंवल नाक्न टावये. अव ना पेजेय वांतङ. ²⁸ नना अवेक्न बस्केट पिस्वल जीवा सींतोन. अव बस्केन नासेडम आयोङ. ना केय्दल बोरे अवेन ऊंदा परोर. ²⁹ बारितेके, अव गोरेन ना बाबो नाकुन सीतोर. बाबो सम्दिरकुन डगुर आता काड्कि, ना बाबोना केय्दल अवेन बोरे ऊंदा परोर. ³⁰नना अनि ना बाबो उंदिय आसि मंतोम" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. ³¹ अस्के वूर यूदुल्क, वोन पासि जक्ले बंडङ तह्तेर. ³²ते येसु, "ना बाबोनल बेय वेले मय्मतङ काम्क तोह्तोन. अवेनल बद कामुन साटि, नाकुन बंडने पाकोम इंतिट" इन्जेर वूरकुन पूसि कीतोर. ³³ ते वूर यूदुल्क, "निमे कीतङ चोकोट्नङ कामकुन हिंदल आयो बति, माय्ननि आसि बगवंतना इन्जेर वेह्ता

* 10:24 बिच किय्वल किरिस्तुनि: तमा बचे माय्ले, बगवंतल नेमि कीतोर राजल आय्वल किरिसतुन साटि युद्ल्क सुडुसेर मत्तेर. మత్తొర్. 24 అదె వకత్నె, యూదుల్క్ నుర్ అదికారిర్ వోన్ గేర్–పాసి, "నిమె బచెజెల్ మాకున్ అనమిన కీసెర్ ఇరంతి? నిమె బచి కియ్యల్ కిరిస్తుని* మత్తెకె, కుల కుల వెహ" ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. 25 తె యేసు, "ఇదెన్ మునె మీకున్ వెహ్తాన్ బతి మిరట్ బరొస ఇర్మకి. బాబొన పొరొడె నన కియ్పలిక్ కామ్క్, నా బారెతె గవ వెహ్చెర్ మంతంగ్. 26 బతి మిరట్ నావంగ్ గొరెన మందతుర్ ఆయ్కిట్. అదెన్ సాటినె నా పొరొ బరొస ఇర్విట్. 27 నావంగ్ గొరెంగ్ నా లేంగ్ కేంజంతంగ్. నావంగ్ బవ్ ఇన్వల్ నాకున్ టావయే. అవ్ నా పెజెయ్ వాంతంగ్. 28 నన అవెకున్ బెస్కెట్ పిస్వల్ జీవ సీంతొన్. అవ్ బెస్కెన్ నాసెడమ్ ఆయొంగ్. నా కెయ్డల్ బోరె అవెన్ ఊంద పరొర్. 29 బారితేకె, అవ్ గొరెన్ నా బాబొ నాకున్ సీతొర్. బాబొ సమ్రిర్కున్ డగుర్ ఆత కాడ్కి, నా బాబొన కెయ్దల్ అవెన్ బోరె ఊంద పరొర్. 30 నన అని నా బాబొ ఉందియ్ ఆసి మంతొమ్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తార్. 31 అస్కె వూర్ యూదుల్స్, వోన్ పాసి జక్లై బండంగ్ తప్తార్. 32 తె యేసు, "నా బాబొనల్ బెయ్ వెలె మయ్మతంగ్ కామ్క్ తొహ్తాన్. అవెనల్ బద్ కామున్ సాటి, నాకున్ బండనె పాకొమ్ ఇంతిట్" ఇంజెర్ వూర్కున్ పూసి కీతొర్. 33 తె వూర్ యూదుల్స్, "నిమె కీతంగ్ చొకొట్పంగ్ కామ్కున్ హిందల్

^{* 10:24} బచి కియ్పల్ కిరిస్తుని: తమ బచె మాయ్లె, బగవంతల్ నేమి కీతొర్ రాజల్ ఆయ్పల్ కిరిస్తున్ సాటి యూదుల్క్ సూడ్ఫెర్ మత్తెర్.

ఆయొ బతి, మాయ్నని ఆసి బగవంతన ఇంజెర్ వెహ్త కాడ్కినె, బండనె పాయ్లెన్ ఆంతొమ్" ఇంజెర్ వెహ్తెర్.

 $^{-34-36}$ అస్కె యేసు, "దర్శ-గ్రంత్ బస్కెట్కె లబడ్ వెహొ. తొలే మీవ దర్శ – గ్రంత్ నగ, 'మిరట్ బగవంతన్ దాత్పుర్ ఆందిట్'[#] ఇంజి, కహి నాయదికారిర్కున్ బగవంతల్ వెహ్తార్ ఇంజెర్ మంత. తె నాకున్ బాబొ నేమి కీసి, తన్న కామ్ కియ్లె, ఇద్ దునియతగ సారి కీతొర్ అస్కె, బగవంతనొర్ మరిన ఆందున్ ఇంజెర్ వెహ్వల్ బహన్ రెహ్చి వడ్క్ తప్ ఆంత? ³⁷ నన నా బాబొనంగ్ కామ్క్ కియ్వెకె, నా పొరొ బరొస ఇర్మట్. 38 బతి నన అవ్ కామ్క్ కీకతె, నా గొస్టిత్ పొరొ బరొస ఇర్వెకె గిర్, నన కియ్పలిక్ కామ్కున్ పొరొ తెర్ బరొస కీమ్ల్. అహన్ కీకిట్తె, బాబొ నా రొపొ అని నన బాబొన్ రొపొ మంతొమ్ ఇంజెర్ కుల కుల కరె మాంత" ఇంజెర్ వెహ్షార్. ³⁹తె వూర్ ఉండె ఉంది జోక, వోన్ పియన ఇంజెర్ కోసిద్ కీతెర్. బతి వూర కెయ్తల్ తపుసీసి

40 యోర్దన్ లవిడున్ హంద బగ్లత యోహన్ మొదొల్ బాప్తిస్ మ సీతొర్ అద్ జాగతగ సొంజి, అగనె మత్తొర్. 41 అస్కె హోగ్ల వెలెటిర్ మాంది వాసి, "యోహన్ బదె మయ్మత కామ్ కియ్మకి. బతి వేన్ బారెతె బతంగ్ తె హోర్ యోహన్ వెహ్హోర్, అవ్ సమ్మె సతెమ్ ఆందుంగ్" ఇంజెర్ తమ్ప తమ వడ్క్ తెర్. 42 అగ వెలెటిర్ యేసున్ పొరొ బరొస ఇర్తెర్.

काड्किने, बंडने पाय्लेन आंतोम" इन्जेर वेह्तेर.

³⁴⁻³⁶ अस्के येसु, "दर्मा-ग्रंत बस्केट्के लबड वेहो. तोले मीवा दर्मा-ग्रंत्नगा, 'मिरट बगवंतन दात्न्र आंदिट'# इन्जि, कहि नायदिकारिरकुन बगवंतल वेह्तोर इन्जेर मंता. ते नाकुन बाबो नेमि कीसि, तंवा काम किय्ले, इद दुनियतगा सारि कीतोर अस्के, बगवंतनोर मरिना आंदुन इन्जेर वेह्वल बहन रेह्चि वड्क्तप आंता? ³⁷नना ना बाबोनङ काम्क किय्वेके, ना पोरो बरोसा इर्मट. ³⁸ बति नना अव काम्क कीकते, ना गोस्टित पोरो बरोसा इर्वेके गिर, नना किय्वलिक कामकुन पोरो तेर बरोसा कीम्ट. अहन कीकिट्ते, बाबो ना रोपो अनि नना बाबोन रोपो मंतोम इन्जेर कुला कुला करे मांता" इन्जेर वेह्तोर. ³⁹ते वूर उंडे उंदि जोका, वोन पियना इन्जेर कोसिद कीतेर. बति वूरा

⁴⁰ योर्दन लविडुन हंदा बग्लता योहन मोदोल बाप्तिस्मा सीतोर अद जागतगा सोन्जि, अगने मत्तोर. ⁴¹ अस्के वोन्गा वेलेटिर मांदि वासि, "योहन बदे मय्मता काम किय्मकि. बति वेन बारेते बतङ्ते वोर योहन वेह्तोरो, अव सम्दो सतेम आंदुङ"

केय्दल तपुसीसि अगटल सोत्तोर.

అగటల్ సొత్తార్.

[#] **10:34-36** कीर्तन्क्ना 82:6

इन्जेर तम्वा तमा वड्क्तेर. ⁴² अगा वेलेटिर येस्न पोरो बरोसा इर्तेर.

येसुन लाड किय्वल बक्तना मरन

1 1 बेतनिया इंवल नाटे लाजर इंवल 1 1 वोरोर बेमिरते अर्सि मत्तोर. वोनङ तकक मार्तल अनि मिरयल गिर, अदे नाटे पिसेर मत्तङ. ²पर्बुन सेंट[#] सोक्सि, वोनङ कालकुन तंवङ केल्क्ने उसुम्ता अद मिरयल इदे आंद. वेर लाजर तानोरे तमुर आंदुर. ³ अदेन साटि अव रंड तकक, "पर्बु, निमे लाड किय्वल बेमिरते अर्सि मंतोर" इन्जेर येसुनगा कबुर सारि कीतङ.

⁴ अद कबुर केन्चि येसु, "इद बेमिर वोन जक्ले वाय्मिक. बित बगवंतनोर मिरन मान सीसि, बगवंतने मय्मा तर्ले वाता" इन्जेर वेह्तोर.

⁵ येसु मार्तन, ताना सेलडुन अनि लाजरतुन लाड्दे सूड्ंदुर. ⁶ वोर लाजर बेमरिते मत्ता अद कबुर येसुन केन्जा वाता. तेर बित, उंडे रंड रोज्क अगने आग्तोर. ⁷ अहन आग्ता पेजे, "यूदया येरियते मिल्स दाकट" इन्जेर सिस्यलिरकुन इत्तोर.

⁸ अस्के सिस्यलिर, "गुरुजि! अगटुर यूदुल्क इंद्केट्के नीकुन बंडने पाय्ले యేసున్ లాడ్ కియ్పల్ బక్తన మరన్

11 బెతనియ ఇన్వల్ నాటె లాజర్ ఇన్వల్ హొంక్ బేమరితె అర్సి మత్తొర్. వోనంగ్ తకక్ మార్తల్ అని మరియల్ గిర్, అదె నాటె పిసెర్ మత్తంగ్. 2 పర్బున్ సెంట్ 2 సోక్సి, వోనంగ్ కాల్కున్ తన్వంగ్ కెల్క్ నె ఉసుమ్త అద్ మరియల్ ఇదె ఆంద్. వేర్ లాజర్ తానొరె తముర్ ఆందుర్. 3 అదెన్ సాటి అవ్ రండ్ తకక్, "పర్బు, నిమె లాడ్ కియ్పల్ బేమరితె అర్స్టి మంతొర్" ఇంజెర్ యేసునగ కబుర్ సారి కీతంగ్.

4 అద్ కబుర్ కేంచి యేసు, "ఇద్ బేమరి వోన్ జక్లె వాయ్మకి. బతి బగవంతనార్ మరిన్ మాన్ సీసి, బగవంతనె మయ్మ తర్లె వాత" ఇంజెర్ వెహ్తూర్.

 5 యేసు మార్తన్, తాన సేలడున్ అని

లాజర్తున్ లాడ్డె సూడ్న్మ్ దుర్. ⁶ వోర్ లాజర్ బేమరితె మత్త అద్ కబుర్ యేసున్ కేంజ వాత. తెర్ బతి, ఉండె రండ్ రోజ్క్ అగనె ఆగ్తొర్. ⁷ అహన్ ఆగ్త పెజె, "యూదయ యేరియతె మల్సి దాకట్" ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ ఇత్తార్.

8 అస్కె సిస్యలిర్, "గురుజి! అగటుర్ యూదుల్క్ ఇంద్కెట్ కె నీకున్ బండనె పాయ్లె సూడ్సెర్ మంతెర్. ఉండె అగ దాక ఇంతియ్?" ఇంజెర్ యేసున్ ఫూసి కీతెర్.

11:2 योहन 12:1-11; मार्क 14:3-5

11:2 యోహన్ 12:1–11; మార్క్ 14:3–5

⁹ తె యేసు, "ఉంది దివొసున్ బార గంటంగ్ వేడ్చి మందంత.# ఇద్ దిహతె తాక్వల్ దునియత వేడ్చి సూడ్త కాడ్కి, కొద పాయొర్. ¹⁰ బతి రాత్నె తాక్వల్ వేడ్చి సెల్వ కాడ్కి, వోర్ కొద పాంతొర్" ఇంజెర్ వెహొర్.

64

¹¹ ఇహిన్ వెహ్త పెజె యేసు, "మావొర్ సోష్తల్ లాజర్ మీండ్స్తి మంతొర్. వోన్ జోష్నల్ తెహ్లె దాంతొన్" ఇంజెర్ ఇత్తొర్.

¹² అస్కె సిస్యలిర్, "పర్బు, వోర్ మీండ్సి మత్తెకె, తప్పక్ తేచ్చి చొకొట్ ఆంతొర్!" ఇంజెర్ వెహ్తెర్.

13 యేసు లాజర్త మరస్తున్ బారెతె వెహ్తూర్ బతి, వూర్ సిస్యలిర్ సాదరస్ జోపుస్ బారెతె వెహ్తూర్ ఇంజి మత్తెర్. 14 తె యేసు, "లాజర్ మార్తూర్" ఇంజి కుల కుల వెహ్పి, 15 "అగ నన మన్మకి ఆచొర్ చొకాట్ ఆత. మీ సాటినె ఇహిస్ జర్గ్ మీవ బరొస బడె మాయన ఇన్వలె నావ ఇచ. ఇంగె మరట్ అగ దాకట్ దెట్!" ఇంజెర్ పూర్కుస్ ఇత్తూర్. 16 అస్కె యేమల్ * ఇంజెర్ కేయ్పల్ తోమల్, "యేసుస్ తోడా మరస్ ఆయ్లె, మరట్ గిర్ దాకట్ దెట్" ఇంజెర్ తన్వ బరొబర్ మన్వలిర్ సిస్యలిర్కుస్ ఇత్తార్.

* 11:16 యేమల్ సెలెకె దిదుమ ఇత్తెకె వోస్ బరొబర్ సెలడెయ్ సెలెకె తమురెయ్ ఫుటొర్.

11:9 యోహన్ 9:4,5

सूड्सेर मंतेर. उंडे अगा दाका इंतिय?" इन्जेर येसुन पूसि कीतेर.

⁹ते येसु, "उंदि दिवोसुन बारा गंटङ वेड्चि मंदंता.[#] इद दिहते ताक्वल दुनियता वेड्चि सूड्ता काड्कि, कोदा पायोर. ¹⁰ बति रात्ने ताक्वल वेड्चि सेल्वा काड्कि, वोर कोदा पांतोर" इन्जेर वेह्तोर.

¹¹ इहिन वेह्ता पेजे येसु, "मावोर सोप्तल लाजर मींड्सि मंतोर. वोन जोपनल तेह्ले दांतोन" इन्जेर इत्तोर.

¹² अस्के सिस्यलिर, "पर्बु, वोर मींड्सि मत्तेके, तप्वक तेच्चि चोकोट आंतोर!" इन्जेर वेह्तेर. ¹³ येसु लाजर्ता मरंतुन बारेते वेह्तोर बति,

वूर सिस्यलिर सादरन जोपुन बारेते वेह्तोर इन्जि मत्तेर. ¹⁴ते येसु, "लाजर मार्तोर" इन्जि कुला कुला वेह्चि, ¹⁵"अगा नना

मन्मिक अचोर चोकोट आता. मी साटिने

इहिन जर्गा. मीवा बरोसा बडे मायना इंवले नावा इचा. इडे मरट अगा दाकट देट!" इन्जेर वूरकुन इत्तोर. ¹⁶ अस्के येमल* इन्जेर केय्वल तोमल, "येसुन तोडो मरन आय्ले, मरट गिर दाकट देट" इन्जेर तंवा बरोबर

मंवलिर सिस्यलिरकुन इत्तोर.

* 11:16 येमल सेलेके दिदुमा इत्तेके वोन बरोबर सेलडेय सेलेके तमुरेय पुट्तोर.

[#] **11:9** योहन 9:4,5

सातुरकुन नेंडुस्वल सक्ति येसुनगा मंता

17-19 बेतनिया नार येरुसलेमनल करुम करुम रंड कोस्क लंड मत्ता. अगा तमुना मरंतुन हिंदल, दुक्सते मंवलिक मार्तन अनि मिरयन सुम्जि किय्ले, वेलेटिर यूदुल्क वासि मत्तेर. ते येसु अद नाटुन करुम येव्ता पेजे, लाजर्ता कूरदुन नारिता बंडता वीच्ना बुयरितगा इर्सि, नालुङ रोज्क आता इन्जेर किर कीतोर. 20 मार्तल, येसु वासेर मंतोर इंवल केन्चि बेटे माय्ले मुनेत्क सोत्ता. बित मिरयल रोतगन रेहे माता. 21 मार्तल येसुन बेटे मासि, "पर्बु! निमे इंगे मंदि इत्तेके, नावोर तमुर सासि मनोर. 22 बित इंके आतेके गिर बतय आयो. निमे बगवंतन बतल तल्किक अदेन, नीकुन सींतोर" इन्जेर इत्ता.

वेह्तोर. ²⁴ते मार्तल, "हो पर्बु, तस्वा किय्वल

दिवोस्ने वोर नेंडंतोर इंवल नाकुन टावये" इन्जेर इत्ता.

²⁵ अद केन्चि येसु, "जीवता अनि नेंडुस्वना ननये आंदुन. ना पोरो बरोसा इर्वल सातेके गिर मर्ला पिसंतोर. ²⁶ जीवते मन्जि ना पोरो बरोसा इर्वन बस्केट मंवल मरंता सिक्सा

సాతుర్కున్ నేండుస్పల్ సక్తి యేసునగ మంత

 $^{17-19}$ బెతనియ నార్ యెరుసలెమ్పల్ కరుమ్ కరుమ్ రండ్ కోస్క్ లంగ్ మత్త. అగ తమున మరన్తున్ హిందల్, దుక్పతె మన్మలిక్ మార్డన్ అని మరియన్ సుమ్మి కియ్లే, వెలెటిర్ యూదుల్క్ వాసి మత్తెర్. తె యేసు అద్ నాటున్ కరుమ్ యెవ్త పెజె, లాజర్త కూర్నున్ నారిత బండత వీచ్న బుయరితగ ఇర్సి, నాలుంగ్ రోజ్క్ ఆత ఇంజెర్ కరి కీతార్. 20 మార్తల్, యేసు వాసెర్ మంతొర్ ఇన్వల్ కేంచి బేటె మాయ్లె మునెత్క్ సొత్త. బతి మరియల్ రోతగన్ రెహె మాత. 21 మార్తల్ యేసున్ బేటె మాసి, "పర్పు! నిమె ఇగె మంది ఇత్తెకె, నావొర్ తముర్ సాసి మనొర్. ²² బతి ఇంకె ఆతెకె గిర్ బతయ్ ఆయొ. నిమె బగవంతన్ బతల్ తల్కకి అదెన్, నీకున్ సీంతొర్" ఇంజెర్ ఇత్త. 23 అస్కె యేసు, "నీ తముర్

²⁴తె మార్తల్, "హో పర్బు, తస్వ కియ్పల్ దివొస్నె వోర్ నేండంతొర్ ఇన్వల్ నాకున్ టావయె" ఇంజెర్ ఇత్త.

నేండంతార్" ఇంజెర్ వెహ్తార్.

²⁵ అద్ కేంచి యేసు, "జీవత అని నేండుస్పన ననయె ఆందున్. నా పొరొ బరొస ఇర్వల్ సాతెకె గిర్ మర్ల పిసంతొర్. ²⁶ జీవతె మంజి నా పొరొ బరొస ఇర్వన్ బస్కెట్ మన్వల్ మరన్త సిక్స పుటొ.#

11:26 యోహన్ 5:28,29

ఇదెన్ బరొస కీంతి కి?" ఇంజెర్ పూసి కీతార్.

²⁷ తె అద్, "హో పర్బు! నిమెయ్ బగవంతనొర్ మరి కిరిస్తుని ఆంది అని ఇద్ కలితె వాయ్లె మత్తొని గిర్ నిమెయ్ ఆంది. ఇదెన్ బరొస కీంతొన్" ఇంజెర్ వెహ్తా.

28-30 యేసు అస్కె వేరి నాటె నేంగ్మకి. మార్తల్ బగతె బేటె మాతయొ అగనె ఆగ్స్ మత్తార్. తె మార్తల్ రోన్ సొత్త అని మరియన్ కుపయె కేయ్స్కు "గురుజి వాతొర్. నీకున్ కేయంతొర్" ఇంజెర్ సేలడున్ సంగ వెహ్హ. ఇద్ గొస్టి కేంజ్ర బరొబర్ మరియల్ తేచ్చి, యేసునగ సొత్త. 31 కహితుర్ యూదుల్క్ మరియన్ సుమ్జి కీసెర్ రోన్ మత్తెర్. అస్కె అద్ సప-సిప తేచ్చి సొన్వల్ సూడ్సి, వీచ్నగ సొంజి ఆడంత బతలొ ఇంజెర్, తాన్ పెజెయ్ సొత్తెర్. 32 మరియల్ యేసు మన్పల్ జాగతె సొంజి, వోనంగ్ కాల్కున్ పొరొ అర్సి, "పర్బు! నిమె ఇగె మంది ఇత్తెకె, నాహొర్ తముర్ మార్స్ మనొర్" ఇంజెర్ ఇత్.

³³ మరియల్ అని తాన్ సంగ వాతుర్ యూదుల్క్ సమ్దిర్ ఆడ్వల్ సూడ్సి, యేసున దిల్తె బెయ్ దుక్స లాగ్త. ³⁴ అస్కె యేసు, "వోన కూర్దున్ బగ ఇర్తిట్?" ఇంజెర్ పూసి కీతార్. తె వూర్, "పర్బు, వాసి సూడ" ఇంజెర్ వెహెర్.

³⁵ అద్ కేంచి, యేసు జొడ జొడ కాడెర్ తుహ్తార్. ³⁶ అద్ సూడ్సి వూర్ యూదుల్క్, "లాజర్తున్ బహెర్ లాడ్ కీతొరొ సూడట్" ఇంజెర్ ఇత్తెర్. पुटो.# इदेन बरोसा कींति कि?" इन्जेर पूसि कीतोर.

²⁷ ते अद, "हो पर्बु! निमेय बगवंतनोर मिर किरिस्तुनि आंदि अनि इद कलिते वाय्ले मत्तोनि गिर निमेय आंदि. इदेन बरोसा कींतोन" इन्जेर वेह्ता.

28-30 येसु अस्के वेरि नाटे नेङ्मिक. मार्तल बगते बेटे मातयो अगने आग्सि मत्तोर. ते मार्तल रोन सोत्ता अनि मरियन कुसये केय्सि, "गुरुजि वातोर. नीकुन केयंतोर" इन्जेर सेलडुन सङा वेह्ता. इद गोस्टि केन्ज्ता बरोबर मरियल तेच्चि, येसुनगा सोत्ता. 31 किहतुर यूदुल्क मरियन सुम्जि कीसेर रोन मत्तेर. अस्के अद सपा-सिपा तेच्चि सोंवल सूड्सि, वीच्नगा सोन्जि आडंता बतलो इन्जेर, तान पेजेय सोत्तेर. 32 मरियल येसु मंवल जागते सोन्जि, वोनङ कालकुन पोरो अर्सि, "पर्बु! निमे इगे मंदि इत्तेके, नावोर तमुर मार्सि मनोर" इन्जेर इत्ता.

³³मरियल अनि तान सङा वातुर यूदुल्क सम्दिर आड्वल सूड्सि, येसुना दिल्ते बेय दुक्सा लाग्ता. ³⁴ अस्के येसु, "वोना कूरदुन बगा इर्तिट?" इन्जेर पूसि कीतोर. ते वूर, "पर्बु, वासि सूडा" इन्जेर वेह्तेर. ³⁵ अद केन्चि, येसु जोडा जोडा काडेर तुह्तोर. ³⁶ अद सूड्सि वूर यूदुल्क,

[#] 11:26 योहन 5:28,29

"लाजरतुन बचोर लाड कीतोरो सूडट" इन्जेर इत्तेर.

³⁷ वूर्गटल किह लोकुर, "वेर येसु, गुड्डिरकुन नदुर वायुस्तोर. ते वेर लाजरतुन साय्वक्ने इरा पिर्स मनोर कि बतल?" इन्जेर इत्तेर.

सातोर वोर लाजरतुन येसु नेंडुस्वल

38 येसुना दिल्ते उंदुंदि जोका दुक्सा लाग्ता. ते वीच्नगा सोत्तोर. अद उंदि नारिता बंडता बुयरि आंद. उंदि बंडा तान्गा अड्डम इर्सि मत्ता. 39 ते येसु, "अद बंडतुन तेंडट!" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. अस्के सातोर वोना तक्का मार्तल, "पर्बु, इंके वोना कूर कडिसि गाडि वासेर मंदर. बारितेके वोर मार्सि नालुङ रोज्क आसेर मंतोर" इन्जेर वेह्ता.

बगवंतना मय्मतुन सूड्कि, इन्जि नीकुन वेह्तोन कि?" इन्जेर इत्तोर. ⁴¹ ते वूर अद बंडतुन तेंड्तेर. अस्के येसु पोरो सूड्सेर, "बाबा, नावा पार्तनतुन केन्ज्ता काड्कि, नीकुन दनेवाद. ⁴² निमे बस्केट नावा पार्तनङ केन्जंति इंवल नाकुन टावये. बति निमेये नाकुन सारि कीति इन्जेर करि कीसि, ना सिर्मुट्नुर बरोसा इरनिर इन्जि वूर

साटिने, इद गोस्टि वेह्तोन" इन्जेर इत्तोर.

43 इहिन इत्ता पेजे येसु, "लाजर, बह्रिर वरा!" इन्जेर जोर्ते केय्तोर. ³⁷ వూర్గటల్ కహి లోకుర్, "వేర్ యేసు, గుడ్డిర్కున్ నదుర్ వాయుస్తార్. తె వేర్ లాజర్తున్ సాయ్పక్ ఇర పర్సి మనొర్ కి బతల్?" ఇంజెర్ ఇత్తెర్.

సాతొర్ వోర్ లాజర్తున్ యేసు నేండుస్పల్

38 యేసున దిల్లె ఉందుంది జోక దుక్స్ లాగ్ల. తె వీచ్నగ సొత్తార్. అద్ ఉంది నారిత బండత బుయరి ఆంద్. ఉంది బండ తాన్గ అడ్డమ్ ఇర్స్టి మత్త. ³⁹ తె యేసు, "అద్ బండతున్ తెండట్!" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తూర్. అస్కె సాతార్ వోన తక్క మార్తల్, "పర్బు, ఇంకె వోన కూర్ కడిసి గాడి వాసెర్ మందర్. బారితెకె వోర్ మార్స్ నాలుంగ్ రోజ్క్ ఆసెర్ మంతొర్" ఇంజెర్ వెహ్తా.

41 తె వూర్ అద్ బండతున్ తెండ్తెర్. అస్కె యేసు పొరొ సూడ్సెర్, "బాబ, నావ పార్తనతున్ కేంజ్త కాడ్కి, నీకున్ దనెవాద్. 42 నిమె బస్కెట్ నావ పార్తనంగ్ కేంజంతి ఇన్వల్ నాకున్ టావయె. బతి నిమెయె నాకున్ సారి కీతి ఇంజెర్ కరి కీసి, నా

సిర్ముట్నుర్ బరొస ఇరనిర్ ఇంజి వూర్

సాటినె, ఇద్ గొస్టి వెహ్తాన్" ఇంజెర్ ఇత్తార్.

బగవంతన మయ్మతున్ సూడ్కి, ఇంజి నీకున్ వెహ్తాన్ కి?" ఇంజెర్ ఇత్తార్.

 43 ఇహిస్ ఇత్త పెజె యేసు, "లాజర్, బట్టా వర!" ఇంజెర్ జోర్తె కేయ్తోర్.

44 అస్కె తన్వ కూర్దున్ గూండి కీతంగ్ కప్డినెన్ లాజర్ బట్రా వాతొర్. వోన మొకొమ్ సేలతె గూండి కీసి మత్త. "గూండి కీతంగ్ కప్డిన్ ఊరి కీసి, వోన్ సొంద సీమ్ట్" ఇంజెర్ యేసు వెహ్తోర్.

యేసున్ జక్లె యూదుల్క్ పిలన్ వాట్పల్ (మత్తయి 26:1-5; మార్క్ 14:1-2; లూక 22:1-2)

⁴⁵ అద్ కామున్ సూడ్సి, మరియన్ సుమ్జి కియ్లె వాతుర్ యూదుల్క్ నగటల్ వెలెటిర్ యేసున్ పొరొ బరొస ఇరెర్.

46 బతి వూర్గటల్ కహి జన్క్, పరిసయుల్క్ నగ సొంజి, యేసు కీత కామున్ బారెతె వెహ్తెర్. 47 అదెన్ సాటి డగుక్ కటొడలిర్ అని పరిసయుల్క్ పంచ్నుర్కున్ కేయుసి, "మరట్ బతల్ కీకట్? పోర్ మాయ్నల్ వెలె మయ్మతంగ్ కామ్క్ కీసెర్ మంతొర్. 48 మరట్ పోర్ కియ్పలికున్ ఇహినె సూడ్సెర్ మత్తెకె, పోరె రాజుల్ ఇంజెర్ సమ్మిరె పోన్ పొరొ బరొస ఇరంతెర్. అస్కె రోమ రాజ్నుర్ అదికారిర్ వాసి, మా మందిర్తున్ నాసెడమ్ కీంతెర్ అని మా జాతితుర్కున్ ఇగెటల్ పూడి సీంతెర్" ఇంజెర్ వెహ్తెర్. 49-50 అహన్ వెహ్త బరొబర్, "పిసలిర్సెట్! మా జాతితుర

నాసెడమ్ ఆయ్పక్నె, వొరొర్ మాయ్నల్

పర్హత్ సాటి పరన్ సియ్వల్ చొకొట్

ఇంజి సమ్జె మాయ్పిటియ్?" ఇంజెర్

44 अस्के तंवा कूरदुन गूंडि कीतङ कप्डिनेन लाजर बिहर वातोर. वोना मोकोम सेलते गूंडि कीसि मत्ता. "गूंडि कीतङ कप्डिन ऊलि कीसि, वोन सोंदा सीम्ट" इन्जेर येसु वेहतोर.

येसुन जक्ले यूदुल्क पिलन वाट्वल

(मत्तयि 26:1-5; मार्क 14:1-2; लूका 22:1-2)

45 अद कामुन सूड्सि, मरियन सुम्जि किय्ले वातुर यूदुल्क्नगटल वेलेटिर येसुन पोरो बरोसा इर्तेर.

⁴⁶ बति वूर्गटल कहि जन्क, परिसयुल्क्नगा

सोन्जि, येसु कीता कामुन बारेते वेहतेर. 47 अदेन साटि डगुक कटोडलिर अनि परिसयुल्क पन्चनुरकुन केयुसि, "मरट बतल कीकट? वोर मायनल वेले मय्मतङ काम्क कीसेर मंतोर. 48 मरट वोर किय्वलिकुन इहिने सूड्सेर मत्तेके, वोरे राजल इन्जेर सम्दिरे वोन पोरो बरोसा इरंतेर. अस्के रोमा राज्नुर अदिकारिर वासि, मा मंदिरतुन नासेडम कींतेर अनि मा जातितुरकुन इगेटल पूडि सींतेर" इन्जेर वेहतेर. 49-50 अहन वेहता बरोबर, "पिसलिर्निट! मा जातितुर नासेडम आय्वक्ने, वोरोर मायनल पर्जत साटि परन सिय्वल चोकोट

इन्जि सम्जे माय्विटिय?" इन्जेर अद गट्कते पेर्सीर कटोडल आय्वल कयपल इत्तोर.

51-52 सिरिप यूदुल्क्ना लाबमुन साटिने आयो. बित दुनिया पूरो पग्ने मासि मंवलिर बगवंतनुर लोकुर सम्दिरकुन मीरि किय्लेने, येसु परन सींतोर इन्जेर मुने जर्ग्वल वचन वेह्तोर. इद गोस्टि तंवा तना आसि वेह्मिक. बित अद साल पेसीर कटोडल आसि मत्ता काड्किने, वेहा पर्तोर. 53 अद नेटितल वोन जक्ले पिलन वाट्वल मोदोल कीतेर. 54 अदेन साटि येसु अस्केडल यूदुल्क्नगा उजिगिर वेलिवक्ने, बोडि गुटन करुम मंवल येप्रायिम इंवल चहुते सोन्जि, अगा सिस्यलिर

55-57 अस्के यूदुल्क्ना पस्का सड करुम वासेर मत्ता. ते, "बोने येसुना पता लाग्तेके वेहना. ममोट वोन पियंतोम" इन्जेर डगुक कटोडलिर अनि परिसयुल्क हुकुम सीसि मत्तेर. सडदुन साटि तम्वा तमा सुदुड किय्लेन, मुनेने वेलेटिर लोकुर आजु-बाजुतङ नह्कनल येरुसलेम वातेर. वूर येसुन मह्क्सेर मंदिर्तुन रोपो निल्सि, "वोर इद सडदुन

वांतोर कि, वायोर? मिरट बतल इंतिट?"

इन्जेर वोरोन वोरोर पूसि कीतेर.

सङा कहि रोज्क मत्तोर.

అద్ గట్కతె పెర్సొర్ కటొడల్ ఆయ్పల్ కయపల్ ఇత్తార్.

51-52 సిరిప్ యూదుల్క్ న లాబమున్ సాటినె ఆయొ. బతి దునియ పూరొ

పగై మాసి మన్వలిర్ బగవంతనుర్ లోకుర్ సమ్దిర్కున్ మీరి కియ్లెనె, యేసు పరన్ సీంతొర్ ఇంజెర్ మునె జర్ష్మవల్ వచన్

వెహ్తూర్. ఇద్ గొస్టి తన్వ తన ఆసి వెహ్మకి. బతి అద్ సాల్ పెర్సొర్ కటొడల్ ఆసి మత్త కాడ్కినె, వెహ పర్తొర్. 53 అద్

నేటితల్ వోన్ జక్లె పిలన్ వాట్పల్ మొదొల్ కీతెర్. ⁵⁴ అదెన్ సాటి యేసు అస్కెడల్ యూదుల్క్ నగ ఉజగిరి వెలివక్నె, బోడి గుటన్ కరుమ్ మన్పల్ యెప్రాయిమ్ ఇన్వల్ చహరై సొంజి, ఆగ సిస్యలిర్ సంగ

కహి రోజ్క్ మత్తార్.

55-57 అస్కె యూదుల్క్ న పస్క సడ్ కరుమ్ వాసెర్ మత్త. తె, "బోనె యేసున పత లాగ్తెకె వెహన. మమొట్ వోన్ పియంతొమ్" ఇంజెర్ డగుక్ కటొడలిర్ అని పరిసయుల్క్ హుకుమ్ సీసి మత్తెర్.

సడ్దున్ సాటి తమ్మ తమ సుదుడ్ కియ్లెన్, మునెనె వెలెటిర్ లోకుర్ ఆజు–బాజుతంగ్ నహ్క్ నల్ యెరుసలెమ్ వాతెర్. వూర్

యేసున్ మహ్క్ సెర్ మందిర్తున్ రొపా నిల్సి, "హోర్ ఇద్ సడ్దున్ వాంతొర్ కి, వాయొర్? మిరట్ బతల్ ఇంతిట్?"

ఇంజెర్ వొరొన్ వొరొర్ పూసి కీతెర్.

బెతనియతగ యేసున్ పొరొ సెంట్ వెడివల్

(మత్తయి 26:6–13; మార్క్ 14:3–9)

 $12^{{\scriptscriptstyle ext{GL}} ar{\lambda}}$ నాటి, సాసి-నేండ్తొర్ లాజర్త నార్ బెతనియతగ పస్క సడ్డున్ సారుంగ్ రోజ్క్ మునెనె యేసు వాతొర్. 2 అగ వోన్ సాటి జేవున్ తయర్ కీతెర్. మార్తల్ సర్భరెయ్ కీత. అని లాజర్ గిర్ జేవున్ తిన్వలిర్ బరొబర్ ఉత్తార్. 3 అస్కై మరియల్ బెయ్ బారిత అని వెలె మహ్న లగ్−బగ్ అర్డా లీటర్ సెంట్* పియ్స్ వాత అని యేసునంగ్ కాల్కున్ పారా వెడిసి, తన్వంగ్ కెల్క్ నె ఉసుమ్త. అద్ సెంట్న గాడి పూరొ రోన్ గమ్చ్త. 4 అస్కె సిస్యలిర్గటల్ వొరొర్ ఇత్తెకె, యేసున్ దోక సియ్పల్ ఇస్కరియోత్ నాట్నార్ యూదల్, 5"అరెరె! ఇద్ సెంటున్ మూంద్ నుహ్క్ కూరతంగ్ బిలన్ * వొమ్పి, గరిబున్ బారి సియ్మకి?" ఇంజెర్ తాన్ ఇత్తార్. 6 వోర్ గరిబున్ మదత్ కియన ఇన్వల్ కాడ్జితె అహన్ ఇన్మకి. బతి వోన కలె బుదితున్ హిందలె అని కొతన తెయ్ల వోన్తన్ మన్వల్ కీనెకె, అగటంగ్ కొతంగ్ కల్పేర్ మత్త కాడ్కినె అహన్ ఇత్తొర్. 7 తె యేసు, "అద్ నావ మేందొడున్ మాతి కియ్వల్ దివొసున్

అచొర్ మత్త.

సాటి సెంటున్ వొజి కీసి ఇర్చి మత్త.

 8 గరిబ్ లోకుర్ బెస్కెట్ మీ నడ్డుమ్

बेतनियतगा येसुन पोरो सेंट वेडिवल (मत्तयि 26:6-13: मार्क 14:3-9)

12 अदेन साटि, सासि-नेंड्तोर लाजर्ता नार बेतनियतगा पस्का सडदुन सारुङ रोज्क मुनेने येसु वातोर. 2 अगा वोन साटि जेवुन तयर कीतेर. मार्तल सर्बरेय कीता. अनि लाजर गिर जेवुन तिंवलिर बरोबर उत्तोर. 3 अस्के मरियल बेय बारिता अनि वेले मह्ग्ना लग-बग अर्दो लीटर सेंट* पिय्सि वाता अनि येसुनङ कालकुन पोरो वेडिसि, तंवङ केल्क्ने उसुम्ता. अद सेंट्रना गाडि पूरो रोन गम्स्ता. ⁴अस्के सिस्यलिर्गटल वोरोर इत्तेके, येसुन दोका सिय्वल इस्करियोत नाट्नोर यूदल, 5"अरेरे! इद सेंटुन मूंद नुह्क कूरतङ बिलन* वोम्सि, गरिबुन बारि सिय्मिक?" इन्जेर तान इत्तोर. ⁶ वोर गरिबुन मदत कियना इंवल काड्जिते अहन इन्मिक. बित वोना कले बुदितुन हिंदले अनि कोतना तेय्ला वोन्गन मंवल कीनेके, अगटङ कोतङ कल्सेर मत्ता काङ्किने अहन इत्तोर. ⁷ते येसु, "अद नावा मेंदोडुन माति किय्वल दिवोसुन साटि सेंटुन वोजि कीसि इर्सि मत्ता.

^{* 12:3} అచ్చ జటామాంసి ఇన్వల్ మరత నియ్. * 12:5 ఉంది బిలత విలువ ఉంది దియత బూతిత్

^{*12:3} अञ्चा जटामांसि इंवल मरता निय. *12:5 उंदि बिलता विलुवा उंदि दियता बूतित अचोर मत्ता.

8गरिब लोकुर बस्केट मी नड्डुम मंदंतेर. बित नना बस्केट मेंदोडा रूप्ने मी नड्डुम मनोन" इन्जेर वेह्तोर. 9 अदे वकत्ने, येसु अगा मंतोर इन्जेर किर किसि, बेय वेलेटिर यूदुल्क, येसुने आय्वा, येसु नेंडुस्तोर वोर लाजरतुन गिर सूड्ले वातेर. 10-11 लाजरतुन हिंदल, यूदुल्क्नगटल वेलेटिर लोकुर येसुन पोरो बरोसा इर्तेर. अदेन साटि, डगुक कटोडलिर लाजरतुन गिर जव्कना इन्जेर पिलन वाड़तेर.

येसु जेय जेय कार येच्चेर येरुसलेम नेङ्वल (मत्तयि 21:1-11; मार्क 11:1-11; लूका 19:28-40)

12-13 सडदुन साटि वाता, उंदि डगुर गुब्डतुर, येसु येरुसलेम वांतोर इंवल केन्चि, सींदि मरक्नङ कांदङ पिय्सि वोन मुनेत्क सोत्तेर. अहन सोन्जि, "जेय जेय कार!" पर्बुना अदिकार्दे* वाय्वल इज्जयेल पर्जतोर राजने बगवंतल आसिर्वाद सियिर" इन्जेर किलितेर. 14-15 "येरुसलेम्नुर" लोकुर्निट वेरिमट! इचुला मी राजल गादित पोरो

* 12:12-13 जेय जेय कार!: ग्रीकु बासतगा होसंना इन्जेर मंता. इदेना अर्तम, "इंके बचि कीम!" * 12:12-13 अदिकार्दे: सेलेते पोरोडे इन्जेर मंदंता.

<u>* 12:14-15 सियोंत्र इन्जेर गिर केयंतेर.</u>

उच्चि वासेर मंतोर" इन्जेर दर्मा-ग्रंत्नगा लिहि

మందంతెర్. బతి నన బెస్కెట్ మేందొడ రూప్నె మీ నడ్డుమ్ మనొన్" ఇంజెర్ వెహొర్.

9 అదె వకత్నె, యేసు అగ మంతొర్ ఇంజెర్ కరి కీసి, బెయ్ వెలెటిర్ యూదుల్క్, యేసునె ఆయ్వ, యేసు నేండుస్తార్ వోర్ లాజర్తున్ గిర్ సూడ్లె వాతెర్. 10-11 లాజర్తున్ హిందల్, యూదుల్క్ నగటల్ వెలెటిర్ లోకుర్ యేసున్ పొరొ బరొస ఇర్తెర్. అదెన్ సాటి, డగుక్ కటొడలిర్ లాజర్తున్ గిర్ జవ్కన ఇంజెర్ పిలన్ వాడెర్.

యేసు జెయ్ జెయ్ కార్ యేచ్చెర్ యెరుసలెమ్ నేంగ్వల్ (మత్తయి 21:1-11; మార్క్

11:1-11; బాక 19:28-40)

 $^{12-13}$ సడ్దున్ సాటి వాత, ఉంది డగుర్ గుబ్డతుర్, యేసు యెరుసలెమ్ వాంతొర్ ఇన్వల్ కేంచి, సీంది మరక్నంగ్ కాందంగ్ పియ్స్ పోన్ మునెత్క్ సొత్తెర్. అహన్ సొంజి, "జెయ్ జెయ్ కార్!* పర్బున అదికార్దె* వాయ్వల్ ఇజయేల్ పర్హతొర్ రాజనె బగవంతల్ ఆసిర్వాద్ సియిర్" ఇంజెర్ కిలితెర్. $^{14-15}$ "యెరుసలెమ్ముర్* లోకుర్నిట్ వెరిమట్! ఇచుల మీ రాజల్

^{* 12:12–13} జెయ్ జెయ్ కార్!: గ్రీకు బాసతగ హొసన్న ఇంజెర్ మంత. ఇదెన అర్తమ్, "ఇంకె బచి కీమ్!" * 12:12–13 అదికార్లె: సెలెతె పొరొడె ఇంజెర్ మందంత. * 12:14–15 సియోన్తుర్ ఇంజెర్ గిర్ కేయంతెర్.

గాదిత్ పొరొ ఉచ్చి వాసెర్ మంతొర్" ఇంజెర్ దర్మ –గ్రంత్నగ – లిహి – కీసి – మత్త తీర్, యేసు ఉంది గాదిత్* పొరొ ఉచ్చి వాసెర్ మత్తార్. $^{-16}$ ఇవ్ గట్నంగ్ జర్గ్నేకె సిస్యలిర్కున్ సమ్జె మాయ్మకి. బతి యేసు మయ్మతె నేండ్సి స్వర్గ్ నగ సొత్త పెజె, ఇవ్ గట్నన్ బారెతె దర్శ –గ్రంత్నగ మత్త తీర్ సమ్మె జర్త్ తంగ్ ఇంజెర్ సమ్మె మాతెర్. 17 యేసు లాజర్తున్ కూర్డల్ నేండుస్సెకె, వోన్ సంగ మత్తుర్ లోకుర్ ఇద్ గవతున్ పచర్ కీతెర్. 18 యేసు ఇద్ మయ్మత కామ్ కీతొర్ ఇంజెర్ లోకుర్ కేంజ్త కాడ్కినె, వోన్ బేటె మాయ్లె మునెత్క్ సొత్తెర్. 19 అదెన్ 2 సాటినె పరిసయుల్_{గ్}, "సూడట్! మరట్ వాడ్తంగ్ పిలస్క్ బతయ్ కామి సియ్మకి. దునియతుర్ సమ్దిర్ వోన్ పెజెయ్ సొంజెర్ మంతెర్" ఇంజెర్ తమ్వ తమ వడ్క్ తెర్.

యేసు తన్వ మరన్తున్ బారెతె వెహ్వల్

 20 అద్ సడ్దున్ రొపొ పార్తన $^{-20}$ ఆకియ్ల, వాతుర్గటల్ కహితుర్ యూదుల్క్ ఆయుర్ పూర్ * గిర్ మత్తెర్. 21 పూర్ గలిలయ యేరియత బెత్సయిద నాట్నొర్ పిలిపున్ బేటె మాసి, "సాబ్! మమొట్ యేసున్ బేటె మాయ్లె వాతొమ్" ఇంజెర్ హేన్ వెబ్తార్. 22 ఇద్ గొస్టితున్ పిలిప్ సొంజి, ఆండ్రెయన్ వెహ్తార్. వూర్ ఇవిర్ ఆసి అద్ గొస్టి యేసునగ సొంజి వెహ్తార్. 23 అద్ కేంచి యేసు, "ప్వర్గ్ నౌర్

 कीसि मत्ता तीर, येसु उंदि गादित* पोरो उच्चि वासेर मत्तोर. 16 इव गट्नङ जर्ग्नेके सिस्यलिरकुन सम्जे माय्मिक. बित येसु मय्मते नेंड्सि स्वर्ग्नगा सोत्ता पेजे, इव गट्नन बारेते दर्मा-ग्रंत्नगा मत्ता तीर सम्दो जर्ग्तङ इन्जेर सम्जे मातेर. 17 येसु लाजरतुन कूर्दल नेंडुस्नेके, वोन सङा मत्तुर लोकुर इद गवतुन पचर कीतेर. 18 येसु इद मय्मता काम कीतोर इन्जेर लोकुर केन्ज्ता काड्किने, वोन बेटे माय्ले मुनेत्क सोत्तेर. 19 अदेन साटिने परिसयुल्क, "सूडट! मरट वाड्तङ पिलन्क बतय कामि सिय्मिक. दुनियतुर सम्दिर वोन पेजेय सोन्जेर मंतेर" इन्जेर तम्वा तमा वड्क्तेर.

येसु तंवा मरंतुन बारेते वेह्वल

²⁰ अद सडदुन रोपो पार्तना-विंति किय्ले, वातुर्गटल कितुर यूदुल्क आयुर वूर* गिर मत्तेर. ²¹ वूर गलिलया येरियता बेत्सियदा नाट्नोर पिलिपुन बेटे मासि, "साब! ममोट येसुन बेटे माय्ले वातोम" इन्जेर वोन वेह्तेर. ²² इद गोस्टितुन पिलिप सोन्जि, आंद्रेयन वेह्तोर. वूर इविर आसि अद गोस्टि येसुनगा सोन्जि वेह्तेर. ²³ अद केन्चि येसु, "स्वर्गोर माय्नन मय्मा वाय्वल वकत

^{* 12:14-15} ग्रीकु बासते गादि पिलत पोरो इन्जेर मंदंता. * 12:20 यूदुल्क आयुर वूर: इत्तेके ग्रीकु देसुर इन्जेर मंदंता.

इंके करुम वाता. ²⁴⁻²⁶ गोह्क्ना दानत्न बोमितगा उर्स्वेके उंदिय मंदंता. अद दाना उर्स्नेके सातपिनय दिसंता. बति बोमितल अद मोलोका आसि पिरंता अनि बेर्सि, गोल्कमेन दानङ सींता. अदे तीर्दे नावा परन सीतेकेन, वेलेटिरकुन पूना जिन्गनि प्टंता. अह्ने मिह्गटल बोरे आयि, तंवा जीवत्न बचि कीका इंवल, तान सुटि किया लागर. बति बोरे आयि इद कलितङ आसन कात्रि किय्वक्ने मंवल, बस्केट पिस्ले तंवा जीवतुन बचि किया परंतोर. नावा सेवा कीका इंवल ना सरि-मारग्ने ताकना. अस्केने नना बगा मंदंतोनो, अगा ना सेवा किय्वल गिर मंदंतोर. ना सेवा किय्वन ना बाबो मानि कींतोर. इद सतेम आंद" इन्जेर सिस्यलिरकुन वेह्तोर.

27 "इंके नावा दिल पूरो तकपिका आसेर मंता. बतल इन्जेर वेह्का? ना बाबा! इद गंडम ना पोरो वाय्वक्ने नाकुन बचि कीम. तेर बित, इद गंडमुन सोसि किय्लेने नना वातोन. 28 बाबगो! नीवा पोरोडुने मानि कियुसा" इन्जेर वेह्तोर. अस्के पोरोडल, "इदेन मुने डगुर-पान वायुस्तोन. उंडे गिर डगुर-पान वायुसंतोन" इन्जेर उंदि लेड केन्जा वाता. 29 ते अद केन्चि अगा निल्सि मंवलिर कहितुर, "गर्जा" इन्जेर इत्तेर. उंडे कहितुर, "बगवंतनोर वोरोर दूतल

మాయ్సన్ మయ్మ వాయ్వల్ వకత్ ఇంకె కరుమ్ వాత. $^{24-26}$ గొహ్క్ న దానతున్ బొమితగ ఉర్చ్వేకె ఉందియ్ మందంత. అద్ దాన ఉర్బ్ నెకె సాతపినయ్ దిసంత. బతి బొమితల్ అద్ మొలొక ఆసి పిరంత అని బెర్సి, గొల్కమెన్ దానంగ్ సీంత. అదె తీర్తె నావ పరన్ సీతెకెన్, వెలెటిర్కున్ పూన జిన్షని పుటంత. అహ్నై మిహ్హటల్ బోరె ఆయి, తన్వ జీవతున్ బచి కీక ఇన్స్టర్, తాన్ సుటి కియ లాగర్. బతి బోరె ఆయి ఇద్ కలితంగ్ ఆసన్ కాత్రి కియ్వక్నె మన్వల్, బెస్కెట్ పిస్లై తన్వ జీవతున్ బచి కియ పరంతొర్. నావ సేవ కీక ఇన్వల్ నా సరి–మారగ్నె తాకన. అస్కెనె నన బగ మందంతొనొ, అగ నా సేవ కియ్వల్ గిర్ మందంతొర్. నా సేవ కియ్సన్ నా బాబొ మాని కీంతొర్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్" ఇంజెర్

27 "ఇంకె నావ దిల్ పూరొ తకపిక ఆసెర్ మంత. బతల్ ఇంజెర్ వెహ్కా? నా బాబ! ఇద్ గండమ్ నా పొరొ వాయ్వకొనె నాకున్ బచి కీమ్. తెర్ బతి, ఇద్ గండమున్ సోసి కియ్లెనె నన వాతొన్. 28 బాబగొ! నీవ పొరొడునె మాని కియుస ఇంజెర్ వెహ్హార్. అస్కె పొరొడల్,* "ఇదెన్ మునె డగుర్–పాన్ వాయుస్తాన్. ఉండె గిర్ డగుర్–పాన్ వాయుసంతొన్" ఇంజెర్ ఉంది లేంగ్ కేంజ వాత. 29 తె అద్ కేంచి అగ నిల్సి మన్వలిర్ కహితుర్, "గర్జ్ త" ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ఉండె కహితుర్, "గర్జ్ త" ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ఉండె కహితుర్, "బగవంతనొర్ వొరొర్ దూతల్ వోన్ సంగ

* 12:28 స్వర్డ్ నల్ సెలెకె హాబడల్ ఇంజెర్ అర్హమ్.

సిస్యలిర్కున్ వెహ్తార్.

^{* 12:28} स्वर्गनल सेलेके हाबडल इन्जेर अर्तम.

వడ్క్ తొర్" ఇంజెర్ ఇత్తెర్. 30 అదెన్ సాటి యేసు, "ఇద్ లేంగ్ నాకున్ మదత్ కియ్లె వాయ్మకి. మీకున్ మదత్ కియ్లెనె వాత. 31 ఇద్ దునియతుర్కున్ తస్వ కియ్వల్ వకత్ వాత. ఇద్ దునియతున్ ఆగుటి కీసి, మన్వల్ అదికారిన్ తెండ్సి పూడ్వల్ వకత్ వాత. 32 బస్కెతె నాకున్ బొమితల్ పొరొ తహంతెరొ, అస్కె నా బాజున్ సమ్దిర్కున్ ఊమంతొన్" ఇంజెర్ వెహ్హార్. 33 తన్య మరన్ బహన్ జర్తవల్ మంతయొ

అదెన్ బారెతె ఇద్ గొస్టి వెహ్తూర్.

34 తె పర్జత గుబ్డ, "'కిరిస్తు బెస్కెట్ జీవతే మందంతొర్' ఇంజి, దర్మ – గ్రంత్ నల్ కేంజ్తొమ్. బతి నిమె స్పర్గ్ నొర్ మాయ్నన్ బొమితల్ పొరొ తహ్చి బహన్ జకంతెర్ ఇంతి? వేర్ స్పర్గ్ నొర్ మాయ్నల్ బోర్ ఆందుర్?" ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతెర్. 35 అెస్కె యేసు, "ఉండె జరసి కాలమ్ వేరిన్ మీ నడ్డుమ్ వేడ్చి మందంత. సికటి పగ్గె మాయ్పక్ మునెనె, వేడ్చితగ తాకట్. అెస్కె మీరట్ కొద పాయ్పట్. సికటితే తాక్పల్ తన బగ దాంతొరొ టావ సెలె. 36 మీరట్ ఇద్ వేడ్చిత సంతాన్ ఆయ్లె, అద్ వేడ్చి మనెకెన్ మీరట్ తాన్గ బరొస ఇరట్" ఇంజెర్ యేసు వూర్కున్ వెహ్తూర్. అహన్ వెహ్చి, వూర్కున్ దిస్పక్ నె లంగ్ సొడితొర్.

వెలెటిర్ యేసున్ పొరొ బరొస ఇర్మకి

³⁷ యేసు వూర్ మునె ఇచొంగ్ వెలె మయ్మతంగ్ కామ్క్ కీతొర్ తెర్ బతి, వోన్ పొరొ బరొస ఇర్మకి. वोन सङा वड्कोर" इन्जेर इत्तेर. 30 अदेन साटि येसु, "इद लेङ नाकुन मदत किय्ले वाय्मिक. मीकुन मदत किय्लेने वाता. 31 इद दुनियतुरकुन तस्वा किय्वल वकत वाता. इद दुनियतुन आगुटि कीसि, मंवल अदिकारिन तेंड्सि पूड्वल वकत वाता. 32 बस्केते नाकुन बोमितल पोरो तहंतेरो, अस्के ना बाजुन सम्दिरकुन ऊमंतोन" इन्जेर वेह्तोर. 33 तंवा मरन बहन जर्ग्वल मंतयो अदेन बारेते इद गोस्टि वेह्तोर.

³⁴ ते पर्जता गुब्डा, "'किरिस्तु बस्केट

जीवते मंदंतोर' इन्जि, दर्मा-ग्रंतनल केन्ज्तोम.

बित निमे स्वर्गोर माय्नन बोमितल पोरो तिस्च बहन जकंतेर इंति? वेर स्वर्गोर मायनल बोर आंदुर?" इन्जेर येसुन पूसि कीतेर. 35 अस्के येसु, "उंडे जरिस कालम वेरिन मी नड्डुम वेड्चि मंदंता. सिकिट पग्ने माय्वक मुनेने, वेड्चितगा ताकट. अस्के मिरट कोदा पाय्विट. सिकिटिते ताक्वल तना बगा दांतोरो टावा सेले. 36 मिरट इद वेड्चिता संतान आय्ले, अद वेड्चि मनेकेन मिरट तान्गा बरोसा इरट" इन्जेर येसु वूरकुन वेह्तोर. अहन वेह्चि, वूरकुन दिस्वक्ने लड़

वेलेटिर येसून पोरो बरोसा इर्मिक

सोडितोर.

³⁷ येसु वूर मुने इचोङ वेले मय्मतङ काम्क कीतोर तेर बति, वोन पोरो बरोसा इर्मकि. ³⁸ "बगवंता! ममोट वेह्ता कबुडगा बोरे बरोसा इर्मिक.

बगवंता! नीवा सक्तित्न बोरे

वोड़िक किय्मिक"#

इन्जेर येसया पर्वक्तल लिहि कीता बर्पर आयन साटिने इहिन जर्ग्ता. ³⁹ वूर बरोसा इरा

पर्मिक बारितेके. येसया पर्वक्तल उंडे उंदि जागा इहिन लिहि कीतोर: ⁴⁰ "वूरा नद्र बंद कीता काड्कि,

व्र सुडा पर्सेर सेल्र. वूरा मंद्न बंद कीता काड़िक,

वूरकुन अर्तम आसेर सेले. अहन किय्वक इत्तेके, वूर ना

बाजन तिरिंदिर. नना वूरक्न चोकोट कींद्न"#

इन्जेर मंता. ⁴¹ येसया पर्वक्तल बविसत्ने

वाय्वल येसुना मय्मतुन सूड्ता काड्किने, वोन बारेते इव गोस्टिङ वेह्तोर.

42 तेर बति येस्न पोरो बरोसा इर्तुर्गटल वेलेटिर अदिकारिर गिर मत्तेर. परिसयुल्क तमकुन समाजनल अलदि वाटनिर इन्जेर वेरिसि बोरे उजगिरि वोप्मकि. ⁴³वूर बगवंतल सिय्वल

डग्र-पांदुन तेर अदिक माय्नलिर सिय्वल

डगुर-पांद्न लाड कीतेर.

³⁸ "బగవంత! మమొట్ వెహ్త కబుడగ బోరె బరొస ఇర్మకి.

బగవంత! నీవ సక్తితున్ బోరె వొడ్కి కియ్మకి"#

ఇంజెర్ యెసయ పర్వక్షల్ లిహి కీత బర్పుర్ ఆయన్ సాటినె ఇహిన్ జర్త్తత. 39 వూర్ బరొస ఇర పర్మకి బారితెకె, యెసయ పర్వక్తల్ ఉండె ఉంది జాగ

ఇహిన్ లిహి కీతొర్: 40 "వూర నదుర్ బంద్ కీత కాడ్కి, వూర్ సూడ పర్చెర్ సెలుర్. వూర మన్నన్ బంద్ కీత కాడ్కి,

వూర్కున్ అర్గమ్ ఆసెర్ సెలె. అహన్ కియ్వక్ ఇత్తెకె, వూర్ నా బాజున్ తిరినిర్.

నన వూర్కున్ చొకొట్ కీందున్"# ఇంజెర్ మంత. 41 యెసయ పర్వక్తల్ బవిసత్నె వాయ్వల్ యేసున మయ్మతున్

వెహొర్. ఇర్తుర్గటల్ వెలెటిర్ అదికారిర్ గిర్ మత్తెర్.

సూడ్త కాడ్కినె, వోన్ బారెతె ఇవ్ గొస్టింగ్

బతి పరిసయుల్క్ తమకున్ సమాజ్సల్ **මවේ කාඩ**බර් අංజිර් ධිරී් ක්රී ස්ස්බර් వొప్మకి. 43 వూర్ బగవంతల్ సియ్యల్

డగుర్-పాన్తున్ తెర్ అదిక్ మాయ్పలిర్ సియ్యల్ డగుర్-పాన్తున్ లాడ్ కీతెర్.

12:38 యెసయ 53:1

12:38 येसया 53:1 # **12:40** येसया 6:10

12:40 యెసయ 6:10

యేసునంగ్ గొస్టింగ్ పర్జతున్ తస్స కియ్సల్

 44 అెస్కె యేసు జోర్తె, "నా పొరొ బరొస ఇర్వల్ సిరిప్ నహ్హనె ఆయొ బతి నాకున్ సారి కీతొనగ గిర్ బరొస ఇర్ఫెర్ మంతొర్. ⁴⁵నాకున్ సూడ్వల్ నాకున్ సారి కీతొనె సూడ్ఫెర్ మంతొర్. 46 నహ్మ బరొస ఇర్వల్ హర్ వొరొర్ సికటితగ నిల్సి మన్వక్**నె,** ఇద్ దునియతగ వేడ్చిత్ మోడీ నన వాతొన్. 47 బోరె ఆయి నావంగ్ గొస్టింగ్ కేంచి, అవెన్ పియ్స్త్రి తాక్వెకె, నన వోన్ తస్వ కియొన్. నన ఇద్ దునియతుర్కున్ తస్వ కియ్లే వాయ్మకి. బతి బచి కియ్లేనే వాతొన్. 48 నాకున్ అని నావంగ్ గొస్టిన్ వొపొర్ వోన్, తస్వ కియ్వల్ దుస్రా ఉంది మంత. నన వెహ్త గొస్టియె తస్ప కియ్వల్ దివొస్పె వోన తస్వ కీంత. 49 బారితెకె, నా ఇచతె నన వడ్క్మ్మకి బతి, నన బతల్ వడ్కన ఇన్నడున్ బారెతె, నాకున్ సారి కియ్యల్ బాబొయె అహన్ హుకుమ్ సీతొర్. 50 అని అద్ హుకుమ్ బస్కెట్ పిస్వల్ జీవతెకె తాకుసీంత ఇంజెర్ నాకున్ టావ మత్త కాడ్కి, నన వెహ్వలిక్ సమ్ద్రై గిర్ బాబొ నా సంగ వెహ్త తీరె మీకున్ వెహ్చెర్ మంతొన్" ఇంజెర్ ఇత్తార్.

యేసు సిస్యలిరంగ్ కాల్క్ నొర్వల్

13 యేసు పస్క సడ్దున్ తెర్ మునెనె ఇద్ దునియతల్ మల్సి బాబొనగ సొన్వల్ వకత్ కరుమ్ వాత ఇంజెర్ కరి

येसुनङ-गोस्टिङ पर्जतुन तस्वा किय्वल

44 अस्के येसु जोर्ते, "ना पोरो बरोसा इर्वल सिरिप नहगने आयो बित नाकुन सारि कीतोनगा गिर बरोसा इर्सेर मंतोर. ⁴⁵नाकन सूड्वल नाकुन सारि कीतोने सूड्सेर मंतोर. ⁴⁶ नह्गा बरोसा इर्वल हर वोरोर सिकटितगा निल्सि मंवक्ने, इद दुनियतगा वेड्चित मोडि नना वातोन. ⁴⁷ बोरे आयि नावङ गोस्टिङ केन्चि, अवेन पिय्सि ताक्वेके, नना वोन तस्वा कियोन. नना इद दुनियतुरकुन तस्वा किय्ले वाय्मकि. बति बचि किय्लेने वातोन. ⁴⁸ नाकुन अनि नावङ गोस्टिन वोपोर वोन, तस्वा किय्वल दुस्रो उंदि मंता. नना वेह्ता गोस्टिये तस्वा किय्वल दिवोस्ने वोना तस्वा कींता. ⁴⁹ बारितेके, ना इचते नना वड्क्मिक बति, नना बतल वड्कना इंवड्न बारेते, नाकुन सारि किय्वल बाबोये अहन हुकुम सीतोर. ⁵⁰ अनि अद हुकुम बस्केट पिस्वल जीवतेके ताकुसींता इन्जेर नाकुन टावा मत्ता काड्कि, नना वेह्वलिक सम्दो गिर बाबो ना सङा वेह्ता तीरे मीकुन वेहचेर मंतोन" इन्जेर इत्तोर.

येसु सिस्यलिरङ काल्क नोर्वल

13 येसु पस्का सडदुन तेर मुनेने इद दुनियतल मल्सि बाबोनगा सोंवल वकत करुम वाता इन्जेर करि कीतोर.

बर्पुर तोह्तोर. ² बित येसुन दोका सियना इंवल सोन्च, सीमोंतोर मरि इस्करियोत नाट्नोर यूदना दिल्ते जेवुन किय्वडुन तेर मुनेतले सय्तन इर्सि मत्तोर. ³तंवा केय्दे सम्दो अदिकार बाबो सीतोर इंवल, तना बगवंतनल वातोर अनि बगवंतनगा मल्सि दांतोर इंवलिक सम्दो गिर येस्न टावा. 4 अहन टावा मत्ता काड्कि, वूर्गटल तेच्चि तंवा सालुवतुन बग्ला इर्सि, तंवा नडिदुन उंदि सेलते दोह्तोर. ⁵ दोह्ता पेजे, उंदि परत्नगा सिस्यलिरङ कालकुन येते नोर्सेर, नडितुन दोह्ता सेलते वूरङ कालकुन उसुम्वल मोदोल कीतोर. ⁶ अहन कीसेर येसु सीमोन-पेतुरतगा वातोर. अस्के वोर, "पर्बु नावङ काल्क नोर्ले आंति कि?" इन्जेर पूसि कीतोर. ⁷ते येसु, "नना किय्वल इंके नीकुन अर्तम आयो, बति मुने वाय्वल गट्कते करि कींति" इन्जेर वेह्तोर. ⁸ अस्के पेतुरु, "वटिन पर्बु! निमे नावङ काल्क बस्केन नोर्वा" इन्जेर इत्तोर. ते येसु, "नना नीकुन नोरा बीगर ना सङा नीकुन ईसा सेले" इन्जेर पेतुरतुन वेह्तोर. ⁹ते सीमोन-पेतुरु, "पर्बु! सिरिप ना काल्के आय्वा, ना केय्क अनि ना तला गिर नोरा" इन्जेर इत्तोर. 10 अस्के येसु, "येर तुङ्तोर वोर सिरिप काल्क नोर्तेके आयर. दुस्रो बतय नोरा लागो. वोर सुदुडे

द्नियतगा मंवलिर तंवुरकुन वेले लाड

कीतोर. अद लाडदुन आक्रि वेरि वूरकुन

కీతొర్. దునియతగ మన్వలిర్ తన్వుర్కున్ వెలె లాడ్ కీతొర్. అద్ లాడ్డున్ ఆక్రి వేరి వూర్కున్ బర్పుర్ తొహ్హార్. 2 బతి యేసున్ దోక సియన ఇన్ఫల్ సోంచ్, సీమొన్స్ ర్ మరి ఇస్కరియోత్ నాట్నొర్ యూదన దిల్తె జేవున్ కియ్పడున్ తెర్ మునెతలె సయ్తన్ ఇర్సి మత్తొర్. 3 తన్వ కెయ్దె సమ్దె అదికార్డ్ బాబొ సీతొర్ ఇన్వల్, తన బగవంతనల్ వాతొర్ అని బగవంతనగ మల్పి దాంతొర్ ఇన్వలిక్ సమ్దై గిర్ యేసున్ టావ. ⁴అహన్ టావ మత్త కాడ్కి, వూర్గటల్ తేచ్చి తన్వ సాలువతున్ బగ్ల ఇర్స్కి తన్వ నడిదున్ ఉంది ేులతె దొహ్హార్. 5 దొహ్హ $^{-3}$ జె, ఉంది పరత్నగ సిస్యలిరంగ్ కాల్కున్ యేతె నొర్సెర్, నడితున్ దొహ్హ సేలతే వూరంగ్ కాల్కున్ ఉసుమ్మల్ మొదొల్ కీతొర్. 6 అహన్ కీసెర్ యేసు సీమొన్–పేతుర్గగ వాతొర్. అస్కె వోర్, "పర్పు నావంగ్ కాల్క్ నొరై ఆంతి కి?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. 7 తె యేసు, "నన కియ్పల్ ఇంకె నీకున్ అర్తమ్ ఆయు, బతి మునె వాయ్యల్ గట్కతె కరి కీంతి" ఇంజెర్ వెహ్తార్. 8 అెస్కె పేతురు, "వటిన్ పర్బు! నిమె నావంగ్ కాల్క్ బస్కెన్ నొర్చ["] ఇంజెర్ ఇత్తొర్. తె యేసు, "నన నీకున్ నొర బీగర్ నా సంగ నీకున్ ఈస సెలె" ఇంజెర్ పేతుర్తున్ వెహ్తూర్. 9 తె సీమొన్–పేతురు, "పర్బు! సిరిప్ నా కాల్కె ఆయ్వ, నా కెయ్క్ అని నా తల గిర్ నొర" ఇంజెర్ ఇత్తార్. 10 అస్కె యేసు, "యేర్ తుంగ్తొర్ వోర్ సిరిప్ కాల్క్ నొరైకె ఆయర్. దుస్రా బతయ్ నౌర లాగొ. వోర్ సుదుడె మంతొర్. మిరట్ గిర్ సుదుడ్

మంతిట్ బతి, మిహ్గటల్ సమ్దిర్ సుదుడ్ ఆయ్పిట్" ఇంజెర్ వెహ్తార్. ¹¹ తనకున్ బోర్ దోక సియ్పల్ మంతొర్ ఇన్వల్ టావ మత్త కాడ్కినె, యేసు "మిహ్గటల్ సమ్దిర్ సుదుడ్ ఆయ్పిట్" ఇంజెర్ ఇత్తార్.

 12 అని వూరంగ్ కాల్క్ నొర్సి, తన్వ సాలువతున్ సెటనగ వాట్సి, ఇదెన్ మునె ఉచ్చి మత్త జాగతగ సొంజి ఉద్త్రార్. అహన్ ఉచ్చి, "నన ఇంకె కీత అద్ కామ్ మీకున్ అర్తమ్ ఆత కి?" ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ పూసి కీతార్. 13 ోమిరట్ నాకున్ 'గురుజి' అని 'పర్బు' ఇంజెర్ కేయంతిట్. నన గురున అని పర్బున ఆత కాడ్కి, మిరట్ ఇహిన్ కేయ్పల్ బరొబరె ఆంద్. 14 నన పర్బున అని గురున ఆసి గిర్ మీవంగ్ కాల్క్ నొర్త కాడ్కి, మిరట్ గిర్ వొరొనంగ్ వొరొర్ కాల్క్ నొరయ్ లాగర్. $^{15-16}$ దాసి తన్వొర్ మాల్కన్ తెర్ డగుర్ ఆయొర్. అప్పై కబ్రియల్ తనకున్ సారి కీతొన్ తెర్ డగుర్ ఆయొర్. నన మీవంగ్ కాల్క్ నొర్త తీర్, మిరట్ గిర్ కియన ఇంజెర్ మీకున్ నమునత రూప్పె తొహ్తాన్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. ¹⁷ ఇంకె మిరట్ ఇవ్ గొస్టింగ్ కరి కీత కాడ్కి, ఇవెన్ పియ్పి తాకకిట్<mark>త</mark>ె, బగవంతల్ మీకున్ ఆసిర్వాద్ సీంతొర్" ఇంజెర్ వెహ్తార్.

मंतोर. मिरट गिर सुदुड मंतिट बित, मिह्गटल सम्दिर सुदुड आय्विट" इन्जेर वेह्तोर. ¹¹ तनकुन बोर दोका सिय्वल मंतोर इंवल टावा मत्ता काड्किने, येसु "मिह्गटल सम्दिर सुदुड आय्विट" इन्जेर इत्तोर.

सुदुड आय्विट" इन्जेर इत्तोर. ¹² अनि वूरङ काल्क नोर्सि, तंवा सालुवतुन सेटनगा वाट्सि, इदेन मुने उच्चि मत्ता जागतगा सोन्जि उद्तोर. अहन उच्चि, "नना इंके कीता अद काम मीकुन अर्तम आता कि?" इन्जेर सिस्यलिरकुन पूसि कीतोर. ¹³ "मिरट नाकुन 'गुरुजि' अनि 'पर्बु' इन्जेर केयंतिट. नना गुरुना अनि पर्बुना आता काड्कि, मिरट इहिन केय्वल बरोबरे आंद. ¹⁴नना पर्बुना अनि गुरुना आसि गिर मीवङ काल्क नोर्ता काड्कि, मिरट गिर वोरोनङ वोरोर काल्क नोरय लागर. ¹⁵⁻¹⁶ दासि तंवोर माल्कन तेर डग्र आयोर. अह्ने कब्रियल तनकुन सारि कीतोन तेर डगुर आयोर. नना मीवङ काल्क नोर्ता तीर, मिरट गिर कियना इन्जेर मीकुन नमुनता रूप्ने तोह्तोन. इद सतेम आंद. ¹⁷ इंके मिरट इव गोस्टिङ करि कीता काड्कि, इवेन पिय्सि ताककिट्ते, बगवंतल मीकुन आसिर्वाद सींतोर" इन्जेर वेह्तोर.

तनकुन दोका सिय्वडुन बारेते येसु वेह्वल (मत्तयि 26:20-25; मार्क 14:17-21; लूका 22:21-23)

18 "मी सम्दिर बारेते नना वेह्मिक. नना नेमि कीतुर बारेते नाकुन टावा. बित, 'ना सङा सारि तितोर वोर, नाकुन बय्मन आसि दोका सीतोर' इन्जेर दर्मा-ग्रंत्ना गोस्टि बर्पुर आय्ले इहिन जर्गता. 19 इव जर्ग्ता पेजे, 'किरिस्तुना ननये आंदुन' इन्जेर बरोसा कीकिट इन्जेर, मुनेने मीकुन वेह्चेर मंतोन. 20 इद सतेम आंद. नना बोंते सारि कींतोनो, वोन करुम किय्वल, नाकुन गिर करुम कींतोर. नाकुन करुम किय्वल, नाकुन रोह्तोर वोर बाबोन गिर करुम कींतोर इन्जि वेह्चेर मंतोन" इन्जेर इत्तोर.

²¹ इव गोस्टिङ वेहता पेजे येसु, आत्मतगा तल्मेले मासि, "मिह्गटल वोरोर नाकुन पगा-दार्क्ना केय्दे हिन्ल कींतोर. इद गवा सतेम आंद" इन्जेर वेह्तोर. ²² बोन बारेते वेह्तोरो इन्जेर सिस्यिलर किर किय्वा सोन्जि, वोरोना मोकोम वोरोर सूड्तेर. ²³ सिस्यिलर्गटल येसुन वेले पेर्मा किय्वल येसुना तिना बग्ला बेय करुम उच्चि मत्तोर. ²⁴ ते सीमोन-पेतुरु वोर सिस्यन, "येसु बोन बारेते वेह्तोरो पूसि कीम" इन्जेर केय्दे इसरा कीतोर. ²⁵ अस्के वोर सिस्यल येसुन

తనకున్ దోక సియ్పడున్ బారెతె యేసు వెహ్వల్

(మత్తయి 26:20–25; మార్క్ 14:17–21; లూక 22:21–23)

18 "మీ సమ్దిర్ బారెతె నన వెహ్మకి. నన నేమి కీతుర్ బారెతె నాకున్ టావ. బతి, 'నా సంగ సారి తితొర్ వోర్, నాకున్ బయ్మన్ ఆసి దోక సీతొర్' ఇంజెర్ దర్మ-గ్రంత్న గొస్టి బర్పుర్ ఆయ్లె ఇహిన్ జర్గంత. ¹⁹ ఇవ్ జర్గ్ పెజె, 'కిరిస్తున ననయె ఆందున్' ఇంజెర్ బరొస కీకిట్ ఇంజెర్, మునెనె మీకున్ వెహ్చెర్ మంతొన్. ²⁰ ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. నన బోన్తె సారి కీంతొనొ, వోన్ కరుమ్ కియ్పల్, నాకున్ గిర్ కరుమ్ కీంతొర్. నాకున్ కరుమ్ కింతొర్. నాకున్ రొహ్హార్ వోర్ బాబొన్ గిర్ కరుమ్ కీంతొర్. నాకున్ రాహ్హార్ వోర్ బాబొన్ గిర్ కరుమ్ కీంతొర్ ఇంజి వెహ్చెర్ మంతొన్" ఇంజెర్ ఇత్తార్.

²¹ ఇవ్ గొస్టింగ్ వెహ్త పెజె యేసు, ఆత్మతగ తల్మెలె మాసి, "మిహ్గటల్ వొరొర్ నాకున్ పగ–దార్క్ న కెయ్దె హన్లి కీంతొర్. ఇద్ గవ సతెమ్ ఆంద్" ఇంజెర్ వెహ్తార్. ²² బోన్ బారెతె వెహ్తారొ ఇంజెర్ సిస్యలిర్ కరి కియ్వ సొంజి, వొరొన మొకొమ్ వొరొర్ సూడ్తెర్. ²³ సిస్యలిర్గటల్ యేసున్ వెలె పెర్మ కియ్వల్ యేసున తిన బగ్ల బెయ్ కరుమ్ ఉచ్చి మత్తార్. ²⁴ తె సీమొన్–పేతురు పోర్ సిస్యన్, "యేసు బోన్ బారెతె వెహ్తారొ పూసి కీమ్" ఇంజెర్ కెయ్దె ఇసర కీతార్. ²⁵ అస్కె వోర్ సిస్యల్ యేసున్ కరుమ్

ఉండె ఇచుర్ ఉర్స్గె మాసెర్, "పర్బు! వోర్ బోర్ ఆందుర్?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. 26 తె యేసు, "కోజతగ ముడుసి బోనై నన సారి టుకై సీంతొనొ వోరె" ఇంజెర్ వెహ్తోర్. అహన్ వెహ్చి, సారి టుక్డె ముడుసి సీమొన్తొర్ మరి ఇస్కరియోత్ నాట్స్టార్ యూదన్ సీతొర్. $^{27-30}$ అస్కె వోర్ సారి టుక్లై యేత్త పెజె, "నిమె కీక ఇన్వల్ కామ్ సప్పై కీమ్" ఇంజెర్ యేసు వోన్ వెహూర్. యేసు అహన్ బారి వెహ్తారెయ్, జేవున్ ఉద్తుర్తటల్ వొరొన్ గిర్ టావ సెలె. యూదనగ కొతన తెయ్త మత్త కాడ్కి యేసు, 'సడ్దున్ పహ్హె మత్తంగ్ చీజ్ $_{
ho}$ యేత' ఇంజి ఇత్తార్ బతలా ఇంజెర్ కహితుర్ సోంచ్ కీతెర్. గరిబ్ లోకుర్కున్ బతయ్ సీమ్' ఇంజి ఇత్సోర్ బతలొ ఇంజెర్, ఉండె కహితుర్ సోంచ్ కీతెర్. వోర్ సారి టుకై యేత్త పెజె సయ్తన్ సోటై మాసి, బ్రహీ సొడితొర్. అస్కే రాత్ ఆసి మత్త.

యేసు పూన హుకుమ్ సియ్వల్ (మత్తయి 26:31–35; మార్క్ 14:27–31; లూక 22:31–34)

³¹ యూదల్ సొత్త పెజె యేసు, "ఇంకె స్వర్గ్ సొర్ మాయ్నస్ మాస్ పుట్పల్ వకత్ వాత. వేర్ తాదస్ హిందల్ బగవంతస్ డగుర్–పాస్ వాంత. ³² మోక బగవంతస్ మరిస్ హిందల్ డగుర్–పాస్ వాతెకె, బగవంతల్ తన్వొర్ మరిస్ మాస్ సీంతొర్. అద్ డగుర్–పాస్ యెంటనె పోర్ మరిస్

करुम उंडे इच्र उर्नो मासेर, "पर्ब्! वोर बोर आंदुर?" इन्जेर पूसि कीतोर. ²⁶ ते येसु, "कोजतगा मुडुसि बोंते नना सारि ट्रक्डें सींतोनो वोरे" इन्जेर वेह्तोर. अहन वेह्चि. सारि टुक्डे मुडुसि सीमोंतोर मरि इस्करियोत नाटुनोर यूदन सीतोर. ²⁷⁻³⁰ अस्के वोर सारि ट्कडे येता पेजे, "निमे कीका इंवल काम सप्ने कीम" इन्जेर येसु वोन वेह्तोर. येस् अहन बारि वेह्तोरेय, जेवुन उद्तुर्गटल वोरोन गिर टावा सेले. युदनगा कोतना तेय्ला मत्ता काड्कि येसु, 'सडदुन पह्जे मत्तङ चीज्क येत' इन्जि इत्तोर बतलो इन्जेर कहितुर सोन्च कीतेर. 'गरिब लोकुरकुन बतय सीम्' इन्जि इत्तोर बतलो इन्जेर, उंडे कहितुर सोन्च कीतेर. वोर सारि टुक्डे येता पेजे सय्तन सोप्रे मासि, बहिर सोडितोर. अस्के रात आसि मत्ता

येसु पूना हुकुम सिय्वल

(मत्तयि 26:31-35; मार्क 14:27-31; लुका 22:31-34)

³¹ यूदल सोत्ता पेजे येसु, "इंके स्वर्गीर माय्नन मान पुट्वल वकत वाता. वेर तादन हिंदल बगवंतन डगुर-पान वांता. ³² मोका बगवंतन मिरन हिंदल डगुर-पान वातेके, बगवंतल तंवोर मिरन मान सींतोर. अद डग्र-पान येंटने वोर मिरन सींतोर. 33 ना मर्क्निट! उंडे जरिस कालम वेरि मी सङा मंदंतोन. अद आता पेजे, मिरट नाकुन मह्कंतिट. बित नना बगा दांतोन अगा मिरट इंके वाया पर्विट इन्जेर यूदुलकुन वेहता तीरे, मीकुन गिर वेह्चेर मंतोन. 34 इंके मीकुन उंदि पूना हुकुम सीसेर मंतोन. नना मीकुन लाड कीतपे, मिरट गिर वोरोन वोरोर लाड्दे सूडट. 35 वोरोन वोरोर लाड्दे सूड्वडुन हिंदले, मिरट ना सिस्यलिर आंदिट इन्जेर सम्दिर किर कींतेर" इन्जेर येसु वेह्तोर.

³⁶ सीमोन-पेतुरु, "पर्बु! निमे बगा दांति?" इन्जेर पूसि कीतोर. ते येसु, "नना सोंवडगा निमे इंके वाया पर्वि. बित पेजेटल वांति" इन्जेर जवब सीतोर. ³⁷ अस्के पेतुरु, "पर्बु! नना बारि वाया परोन? नी साटि परन सिय्ले गिर तयर मंतोन" इन्जेर वेह्तोर. ³⁸ अस्के येसु, "अबा! निमे ना साटि परन सींतिय? ना बारेते निमे, 'वोर बोर आंदुरो टावा सेले' इन्जेर, मूंद जोकङ लबड वेहा बीगर, नेटा रातुन असले गोग्डि कूसो. इद सतेम आंद" इन्जेर पेतुरतुन वेह्तोर.

बाबोनगा वोय्वल सरि येसु आंदुर

14 "मिरट मी दिलकुन परेसन आया पित्र मिय्मट. बगवंतनगा बरोसा इरट अनि नहगा गिर बरोसा इरट. ²ना बाबोना रोन वेले कम्रङ मंतङ. अवेन तयर कीसि

సీంతొర్. ³³ నా మర్క్ నిట్! ఉండె జరసి కాలమ్ వేరి మీ సంగ మందంతొన్. అద్ ఆత పెజె, మిరట్ నాకున్ మహ్కంతిట్. బతి నన బగ దాంతొన్ అగ మిరట్ ఇంకె వాయ పర్విట్ ఇంజెర్ యూదుల్కున్ వెహ్హ తీరె, మీకున్ గిర్ వెహ్చెర్ మంతొన్. ³⁴ ఇంకె మీకున్ ఉంది పూన హుకుమ్ సీసెర్ మంతొన్. నన మీకున్ లాడ్ కీతపె, మీరట్ గిర్ వొరొన్ వొరొర్ లాడ్డె సూడట్. ³⁵ వొరొన్ వొరొర్ లాడ్డె సూడట్. ³⁵ వొరొన్ వొరొర్ లాడ్డె సూడ్పడున్ హిందలె, మీరట్ నా సిస్యలిర్ ఆందిట్ ఇంజెర్ సమ్దిర్ కరి కీంతెర్" ఇంజెర్ యేసు వెహొర్.

 36 సీమొన్-పేతురు, "పర్భు! నిమె బగ

దాంతి?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. తె యేసు, "నన సొన్వడగ నిమె ఇంకె వాయ పర్వి. బతి పెజెటల్ వాంతి" ఇంజెర్ జవబ్ సీతొర్. ³⁷ అస్కె పేతురు, "పర్బు! నన బారి వాయ పరొన్? నీ సాటి పరన్ సియ్లె గిర్ తయర్ మంతొన్" ఇంజెర్ వెహ్తూర్. ³⁸ అస్కె యేసు, "అబ! నిమె నా సాటి పరన్ సీంతియ్? నా బారెతె నిమె, 'పోర్ బోర్ ఆందురొ టావ సెలె' ఇంజెర్, మూంద్ జోకంగ్ లబడ్ వెహ బీగర్, నేట రాతున్ అసలె గొగ్డి కూసొ. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్" ఇంజెర్ పేతుర్తున్ వెహ్తూర్.

బాబొనగ వోయ్పల్ సరి యేసు ఆందుర్

 14° మీరట్ మీ దిల్కున్ పరెసన్ ఆయ సియ్మట్. బగవంతనగ బరొస ఇరట్ అని నహ్గ గిర్ బరొస ఇరట్. 2 నా బాబొన రోన్ వెలె కడ్డుంగ్ మంతంగ్. అవెన్ తయర్ కీసీ ఇర్లె, మునె సొంజెర్

మంతొన్. అహన్ సెల్వక్ ఇత్తెకె, మీకున్ వెహ్సి మనొన్. 3 నన సొంజి మీ సాటి జాగ తయర్ కీత పెజె, నన బగతె మందంతొనొ, అగ మిరట్ గిర్ మనె, ఉందుంది జోక వాసి, మీకున్ వోంతొన్. 4 నన సొన్వల్ జాగత సరి మీకున్ టావయె" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తార్. 5 అెస్కె తోవుల్, "పర్బు! నిమె బగ దాంతియొ మాకున్ టావ సెలె. తె అగ సొన్యల్ సరి మాకున్ బహన్ వొడ్కి ఆయర్?" ఇంజెర్ ఇత్తార్. 6 అెస్కు యేసు, "ననయె సరిత, సతెమ్స అని జీవత ఆందున్. నా బీగర్ బాబొనగ బోరె వాయ పరొర్. 7 మిరట్ నాకున్ వొడ్కి కీందిట్తె, నా బాబొన్ గిర్ వొడ్కై మాందిట్. ఇంకె వోన్ సూడ్తిట్ అని వోర్ మీకున్ టావయె" ఇంజెర్ వెహ్చార్.

 8 అెస్కె పిలిప్, "మాకున్ బాబొన్ తొహ పర్పు. అచొరె మాకున్ ఆయర్" ఇంజెర్ ఇత్తార్. 9 తె యేసు పిలిపున్, "ఇంకె వేరి మీ సంగనె మంతొన్ తెరె నాకున్ వొడ్కి కియ్విటియ్? నాకున్ సూడ్తార్ వోర్, బాబొన్ సూడపై. 'బాబొన్ మాకున్ తొహ' ఇంజెర్ బహన్ ఫూసి కీసెర్ మంతి? 10 నన బాబొనగ అని బాబొ నహ మంతొర్ ఇంజెర్ బరొస కియ్యి కి బతల్? నన మీ సంగ వెహ్యలిక్ గొస్టింగ్ నా ఇచతె వెహ్చెర్ సెలొన్. నా రొపొ మన్వల్ బాబొయె తన్వంగ్ కామ్క్ కియుసెర్ మంతొర్. 11 బాబొనగ నన అని నహ్లబాబొ మీరె మాసి మంతొమ్ ఇంజెర్ బరొస కీమ్ల్. నన వెహ్తంగ్ గొస్టిన్ పియ్స్లి బరొస కియ్వేకె, నన కీతంగ్ మయ్మతంగ్ కామ్క్ సూడ్పి తెర్ బరొస కీమ్ల్. 12 నన బాబొనగ సొన్నడున్ इत्तेक, मीकुन वेह्चि मनोन. ³नना सोन्जि मी साटि जागा तयर कीता पेजे, नना बगते मंदंतोनो, अगा मिरट गिर मंले, उंदुंदि जोका वासि, मीकुन वोंतोन. ⁴नना सोंवल जागता सिर मीकुन टावये" इन्जेर वूरकुन वेहतोर. ⁵ अस्के तोमल, "पर्बु! निमे बगा दांतियो माकुन टावा सेले. ते अगा सोंवल सिर माकुन बहन वोड्कि आयर?" इन्जेर इत्तोर. ⁶ अस्के येसु, "ननये सिरता, सतेम्ना अनि जीवता आंदुन. ना बीगर बाबोनगा बोरे वाया परोर. ⁷ मिरट नाकुन वोड्कि कींदिट्ते, ना बाबोन गिर वोड्के मांदिट. इंके वोन सूड्तिट अनि वोर मीकुन टावये" इन्जेर वेह्तोर. ⁸ अस्के पिलिप, "माकन बाबोन तोहा

इर्ले, मुने सोन्जेर मंतोन. अहन सेल्वक

8 अस्के पिलिप, "माकुन बाबोन तोहा पर्बु, अचोरे माकुन आयर" इन्जेर इत्तोर. १ ते येसु पिलिपुन, "इंके वेरि मी सङ्ने मंतोन तेरे नाकुन वोड्कि किय्विटिय? नाकुन सूड्तोर वोर, बाबोन सूड्तपे. 'बाबोन माकुन तोहा' इन्जेर बहन पूसि कीसेर मंति? 10 नना बाबोनगा अनि बाबो नहगा मंतोर इन्जेर बरोसा किय्वि कि बतल? नना मी सङा वेह्वलिक गोस्टिङ ना इचते वेहचेर सेलोन. ना रोपो मंवल बाबोये तंवङ काम्क कियुसेर मंतोर. 11 बाबोनगा नना अनि नहगा बाबो मीरे मासि मंतोम इन्जेर बरोसा कीम्ट. नना वेह्तङ गोस्टिन पिय्सि बरोसा किय्वेके, नना कीतङ मय्मतङ काम्क सूड्सि तेर

बरोसा कीम्ट. ¹²नना बाबोनगा सोंवडुन हिंदल, नह्गा बरोसा इर्वल नना कीतङ मय्मतङ काम्क कींतोर. वोर नना कीतन तेर डगुक काम्क कींतोर. इद गोस्टि सतेम आंद. ¹³ना पोरोडे बतल तल्किट तेर मिरन हिंदल, बाबोन मान पुटन साटि, मिरट कोर्ता तीर कींतोन. ¹⁴मिरट ना पोरोडे बतल कोर्तेके गिर अदेन कींतोन.

येसु पवित्रा आत्मतुन बारेते वेहवल

15 "मिरट नाकुन पेर्मा कीकिट्ते, नावा हुकुम पिय्सि ताकंतिट. 16 ना बद्लि मीकुन मदत कीसेर, बस्केट मी सङा मंले, उंदितुन सारि कीम इन्जेर नना बाबोन विनंति कींतोन. 17 अद मदत किय्वल पवित्रा आत्मा आंद. सतेमुन बारेते अद मीकुन वेहंता. इदेन हिंदल, मीकुन बगवंतना आत्मा टावा. अद आत्मा इंके मी सङा मंता अनि मर्ला मी रोपो मंदंता. बित दुनियतुर तान सूड्सेर सेलुर अनि किरे कीसेर सेलुर. अदेन साटि वूर, अद आत्मतुन वोपुर.

¹⁸ "मीकुन पोसटिर दात सुटि कियोन. मिह्गा वांतोन. ¹⁹ उंडे किह रोज्क्ने इद दुनियतुर नाकुन बस्केने सूडुर. बित मिरट नाकुन सूडंतिट. बारितेके नना पिस्ता तीरे, मिरट गिर पिसंतिट. ²⁰ अद नेटि नना बाबोनगा, मिरट नह्गा अनि नना मिह्गा मंतोन इन्जेर किर कींतिट. ²¹ नावङ हुकुम्क హిందల్, నహ్గ బరొస ఇర్వల్ నన కీతంగ్ మయ్మతంగ్ కామ్క్ కీంతొర్. వోర్ నన కీతన్ తెర్ డగుక్ కామ్క్ కీంతొర్. ఇద్ గొస్టి సతెమ్ ఆంద్. ¹³ నా పొరొడె బతల్ తల్కకిట్ తెర్ మరిన్ హిందల్, బాబొన్ మాన్ పుటన్ సాటి, మిరట్ కోర్త తీర్ కీంతొన్. ¹⁴మిరట్ నా పొరొడె బతల్ కోరైకె గిర్ అదెన్ కీంతొన్.

యేసు పవిత్ర ఆత్మతున్ బారెతె వెహ్వల్

15 "మీరట్ నాకున్ పెర్మ కీకిట్తె, నావ హుకుమ్ పియ్సి తాకంతిట్. 16 నా బద్ది మీకున్ మదత్ కీసెర్, బస్కెట్ మీ సంగ మన్లె, ఉందితున్ సారి కీమ్ ఇంజెర్ నన బాబొన్ వినంతి కీంతొన్. 17 అద్ మదత్ కియ్పాల్ పవిత్ర ఆత్మ ఆంద్. సతెమున్ బారెతె అద్ మీకున్ వెహంత. ఇదెన్ హిందల్, మీకున్ బగవంతన ఆత్మ టావ. అద్ ఆత్మ ఇంకె మీ సంగ మంత అని మర్ల మీ రొపొ మందంత. బతి దునియతుర్ తాన్ సూడ్సెర్ సెలుర్ అని కరి కీసెర్ సెలుర్. అదెన్ సాటి ఫూర్, అద్ ఆత్మతున్ వొపుర్.

18 "మీకున్ పోసటిర్ దాత్ సుటి కియొన్. మిహ్గ వాంతొన్. ¹⁹ ఉండె కహి రోజ్క్ నె ఇద్ దునియతుర్ నాకున్ బెస్కెనె సూడుర్. బతి మిరట్ నాకున్ సూడంతిట్. బారితెకె నన పిస్త తీరె, మిరట్ గిర్ పిసంతిట్. ²⁰ అద్ నేటి నన బాబొనగ, మిరట్ నహ్గ అని నన మిహ్మ మంతొన్ ఇంజెర్ కరి కీంతిట్. 21 నావంగ్ హుకుమ్క్ వొప్పి, అవెన్ పియ్పి తాక్తల్ నాకున్ లాడ్ కీంతొర్. నాకున్ పెర్మ కియ్వన్ నా బాబొ పెర్మ కీంతొర్. నన గిర్ హోన్ లాడ్ కీసి, నావ ననయ్ వెహ్సి తొహంతొన్" ఇంజెర్ వెహ్నార్. 22 అెస్కె యూదల్ (వేర్ ఇస్కరియోత్ నాట్స్టార్ యూదల్ ఆయొర్), "పర్సు! దునియతున్ ఆయ్ర సిరిప్ మాకె బారి పావె మాంతొన్ ఇంతి?" ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతొర్. 23 తె యేసు, "నాకున్ పెర్మ కియ్వల్ నావ గొస్టి పియ్స్ తాకంతొర్. ఆతొన్ నా బాబొలాడ్ కీంతొర్. వోన వాసి మమొట్ మందంతొమ్. ²⁴బతి నాకున్ పెర్మ కియొర్ వోర్, నావ గొస్టి పియ్సి తాకొర్. మీరట్ కేంజ్వలిక్ గొస్టింగ్ నావంగ్ ఆయొంగ్ బతి, నాకున్ సారి కియాల్ బాబొనంగ్ ఆందుంగ్. 25 నన మీ సంగ మనెకెనె, ఇవ్ గొస్టింగ్ మీకున్ వెహొన్. 26 బతి బాబొ నా పౌరొడె సారి కియ్పల్ పవిత్ర ఆత్మ మీకున్ సమ్దె కరుసంత. అని అద్ నన వెహ్తంగ్ సమ్తున్

27 "సాంతితున్ మీకున్ సీసి దాంతాన్. నావ సాంతితునె మీకున్ సీసెర్ మంతొన్.* దునియ సీసెర్ మత్త తీర్ నన మీకున్ సీసెర్ సెలొన్. మీవంగ్ దిల్కున్ తకపిక ఆయ సియ్మట్ అని వెరిమట్. ²⁸ 'నన సొంజి, మిహ్గ వాంతొన్' ఇంజెర్ వెహ్త గొస్టి కేంజ్రిట్. బాబొ నాకున్ తెర్ డగుర్–పాన్ వాలె ఆత కాడ్కి, మీరట్

గిర్ మీకున్ హేతు కియుసంత.

वोप्सि, अवेन पिय्सि ताक्वल नाकुन लाड कींतोर. नाकुन पेर्मा किय्वन ना बाबो पेर्मा कींतोर. नना गिर वोन लाड कीसि, नावा ननय वेह्चि तोहंतोन" इन्जेर वेह्तोर. ²² अस्के यूदल (वेर इस्करियोत नाट्नोर यूदल आयोर), "पर्बु! दुनियतुन आय्वा सिरिप माके बारि पावे मांतोन इंति?" इन्जेर येसुन पूसि कीतोर. ²³ते येसु, "नाकुन पेर्मा किय्वल नावा गोस्टि पिय्सि ताकंतोर. आतोन ना बाबो लाड कींतोर. वोन्गा वासि ममोट मंदंतोम. ²⁴ बति नाकुन पेर्मा कियोर वोर, नावा गोस्टि पिय्सि ताकोर. मिरट केन्ज्वलिक गोस्टिङ नावङ आयोङ बति. नाकुन सारि किय्वल बाबोनङ आंदुङ. ²⁵नना मी सङा मनेकेने, इव गोस्टिङ मीकुन वेह्तोन. ²⁶ बति बाबो ना पोरोडे सारि किय्वल पवित्रा आत्मा मीकुन सम्दो करुसंता. अनि अद नना वेह्तङ सम्दोन गिर

²⁷ "सांतितुन मीकुन सीसि दांतोन. नावा सांतितुने मीकुन सीसेर मंतोन. इंनिया सीसेर मत्ता तीर नना मीकुन सीसेर सेलोन. मीवङ दिलकुन तकपिका आया सिय्मट अनि वेरिमट. ²⁸ 'नना सोन्जि, मिह्गा वांतोन' इन्जेर वेहता गोस्टि केन्जितट. बाबो नाकुन तेर डगुर-पान वाले आता काड्कि, मिरट

मीकुन हेतु कियुसंता.

^{* 14:27} इद बगवंतना सांति आंद. येहेज्केल 37:24-28

^{*} **14:27** ఇద్ బగవంతన సాంతి ఆంద్. మెహెజ్కెల్ 37:24–28

नाकुन लाड कीतेके, बाबोनगा सोन्जेर मंतोर इन्जेर वेले आनंद्ने मंदिट. ²⁹ मिरट बरोसा इर्किट इन्जेर इव जर्ग्वक मुनेन, वेह्चेर मंतोन. ³⁰ इद दुनियतोर अदिकारि सय्तन वासेर मंतोर. अदेन साटि उंडे वेले जेल मी सङा वड्कोन. ना पोरो वोन बतय अदिकार सेले. ³¹ बति नना बाबोन लाड कीसेर मंतोन इन्जेर, इद दुनियतुरकुन करे मानल, बाबोना हुकुमुन पिय्सिने इहिन कीसेर* मंतोन. तेदट! इगेटल दाकट" इन्जेर इत्तोर.

येसुये करल वेलि आंदुर

15 सिस्यिलर येसुन सङा अहन सोन्जेर 5 मनेके, "नना करल आडुर वेलिता आंदुन. ना बाबो अद आडुर वाडितुन माल्कल आंदुर. ²नह्गटल कोड्सि, आडुर्क सादोङ अव कांदन बाबो पासि वाटंतोर. साद्वलिक कांदन उंडे इचुर वेले सादना इन्जेर अवेनङ कोड्डिङ किन्न कींतोर. ³नना मीकुन वेह्तङ गोस्टिन हिंदल, मीवङ पाष्क इंवलिक कोड्डिङ किन्न मासि, सुदुड आसि तयर मंतिट. ⁴नह्गा उंदि आसि मंट. मिह्गा नना मंदंतोन. कांदा आडुर वेलितगा जोडे मासि मंदा बीगर बहंते सादोयो, अह्ने नहगा

* 14:31 इत्तेके नाकुन दुनियतुरा केय्दे सय्तन जकुस्ले, नावा नना हव्लि कींतोन. నాకుస్ లాడ్ కీతెకె, బాబొనగ సొంజెర్ మంతొర్ ఇంజెర్ వెలె ఆనంద్నె మందిట్. ²⁹ మీరట్ బరొస ఇర్కిట్ ఇంజెర్ ఇవ్ జర్గ్ మంతొన్. ³⁰ ఇద్ దునియతొర్ అదికారి సయ్తస్ వాసెర్ మంతొర్. అదెన్ సాటి ఉండె వెలె జేల్ మీ సంగ వడ్కొన్. నా పారా వోస్ బతయ్ అదికార్ సెలె. ³¹ బతి నన బాబొస్ లాడ్ కీసెర్ మంతొస్ ఇంజెర్, ఇద్ దునియతుర్కున్ కరె మానల్, బాబొన హుకుమున్ పియ్సినె ఇహిస్ కీసెర్* మంతొస్. తేదట్! ఇగెటల్ దాకట్" ఇంజెర్ ఇత్తార్.

యేసుయే కరల్ వేలి ఆందుర్

15 సిస్యలిర్ యేసున్ సంగ అహన్ సొంజెర్ మనెకె, "నన కరల్ ఆంగుర్ వేలిత ఆందున్. నా బాబొ అద్ ఆంగుర్ వాడితున్ మాల్కల్ ఆందుర్. 2 నహ్గటల్ కొడ్పి, ఆంగుర్క్ సాదొంగ్ అవ్ కాందన్ బాబొ పాసి వాటంతొర్. సాద్వలిక్ కాందన్ ఉండె ఇచుర్ వెలె సాదన ఇంజెర్ అవెనంగ్ కొడ్డింగ్ కత్రి కీంతొర్. 3 నన మీకున్ వెహ్తంగ్ గొస్టిన్ హిందల్, మీవంగ్ పాప్క్ ఇన్వలిక్ కొడ్డింగ్ కత్రె మాసి, సుదుడ్ ఆసి తయర్ మంతిట్. 4 నహ్గ ఉంది ఆసి మంట్. మిహ్గ నన మందంతొన్. కాంద ఆంగుర్ వేలితగ జోడె మాసి మంద బీగర్ బహనై సాదొయు, అహ్మె నహ్గ ఉంది ఆసి మంద బీగర్ మిరట్ చొకొట్నంగ్ కామ్క్ కియ పర్పిట్.

* 14:31 ఇత్తెకె నాకున్ దునియతుర కెయ్దె సయ్తన్ జకుప్లె. నావ నన హబ్లి కీంతొన్.

 5 "నన ఆంగుర్ వేలిత ఆందున్. మిరట్ నహ్గ కొడ్స్తరంగ్ కాందంగ్ ఆందిట్. బోరై నహ్ల మందంతొరొ అని వోన్త నన మందంతొనొ, వోర్ ఉండె వెలె చొకొట్నంగ్ కామ్క్ కీంతొర్. నాకున్ టూటె మాసి మిరట్ బతయ్ కియ పర్విట్. 6 బోర్తె నహ్ల మనొరొ, వోర్ పాసి వాడ్త కాంద వత్తపినయ్ వత్తంతొర్. ఆతంగ్ వత్తంగ్ కాందన్ మాయ్నలిర్ మీరి కీసి తడ్మితగ వాటంతెర్ అని అవ్ పేంతంగ్. 7 నహ్హ మీరట్ అని మీహ్గ నావంగ్ గొస్టింగ్ మత్తెకె, మీకున్ ఇస్టమ్ వాతతున్ కోరట్. అద్ మీకున్ పుటంత. 8 మిరట్ చొకొట్నంగ్ కామ్క్ కియ్పడున్ హిందల్, నా బాబొన్ మయ్మ వాంత. ఇవ్ సూడ్పి, మిరట్ నా సిస్యలిర్ ఇంజెర్ దు్సుర్ కరి కీంతెర్. ⁹బాబొ నాకున్ బహన్ లాడ్ కీతొరొ, అప్పై నన మీకున్ లాడ్ కీతౌన్. నావ లాడ్గగ నిల్పి మంట్. 10 నన బహన్తె బాబొనంగ్ హుకుమ్క్ పియ్స్, తాక్సెర్ బాబొన లాడ్డగ నిర్పి మత్తొనొ, అహ్నె మిరట్ గిర్ నావంగ్ హుకుమ్క్ పియ్స్తి తాకకిట్తె, నావ లాడ్డగ నిల్పి మందంతిట్. 11 నావ ఆనంద్ మీ రొప్తా మందన అని అద్ ఆనంద్ బర్పుర్ ఆయన ఇంజెరెన్, ఇవ్ గొస్టింగ్ మీకున్ వెహ్చెర్ మంతొన్.

12 "నన మీకున్ లాడ్దె సూడ్త తీరె, మిరట్ గిర్ వొరొన్ వొరొర్ పెర్మతె సూడన. ఇదె నావ హుకుమ్ ఆంద్. ¹³ సోప్తలిర్ సాటి తన్వ పరన్ సియ్పడున్ తెర్ అదిక్ పెర్మ కియ్పల్ బోరె సెలొర్. ¹⁴నన उंदि आसि मंदा बीगर मिरट चोकोट्नङ काम्क किया पर्विट.

5"नना आङुर वेलिता आंदुन. मिरट नहगा कोड्स्तङ कांदङ आंदिट. बोर्ते नहगा मंदंतोरो अनि वोन्गा नना मंदंतोनो, वोर उंडे वेले चोकोट्नङ काम्क कींतोर. नाकुन टूटे मासि मिरट बतय किया पर्विट. 6 बोर्ते नहगा मनोरो, वोर पासि वाड्ता कांदा वत्तपिनय वत्तंतोर. आतङ वत्तङ कांदन माय्नलिर मीरि कीसि तड्मितगा वाटंतेर अनि अव वेंतङ. ⁷नहगा मिरट अनि मिहगा नावङ गोस्टिङ मत्तेके, मीकुन इस्टम वाततुन कोरट. अद मीकुन पुटंता. ⁸मिरट चोकोट्नङ काम्क किय्वडुन हिंदल, ना बाबोन मय्मा वांता. इव सूड्सि, मिरट ना सिस्यलिर इन्जेर दुसुर करि कींतेर. ⁹बाबो नाकुन बहन लाड कीतोरो, अह्ने नना मीकुन लाड कीतोन. नावा लाड्दगा निल्सि मंट. ¹⁰नना बहंते बाबोनङ हुकुम्क पिय्सि, ताक्सेर बाबोना लाड्दगा निल्सि मत्तोनो, अह्ने मिरट गिर नावङ हुक्मक पिय्सि ताककिट्ते, नावा लाडुदगा निल्सि मंदंतिट. ¹¹ नावा आनंद मी रोपो मंदना अनि अद आनंद बर्पुर आयना इन्जेरेन, इव गोस्टिङ मीकुन वेह्चेर मंतोन.

12"नना मीकुन लाड्दे सूड्ता तीरे, मिरट गिर वोरोन वोरोर पेर्मते सूडना. इदे नावा हुकुम आंद. ¹³सोप्तलिर साटि तंवा परन सिय्वडुन तेर अदिक पेर्मा किय्वल बोरे सेलोर. 14 नना मीकुन हुकुम सीता तीर ताक्तेके, मिरट नावुर सोप्तलिर आसि मंदंतिट. 15 नना इडेडल मीकुन दासिर इन्जि केय्वक्ने, सोप्तलिर इन्जेर केयंतोन. बारितेके माल्कनङ पिलन्क दासिरकुन टावा मनो. बित नना ना बाबोनल केन्ज्तङ सम्दो गोस्टिङ मीकुन वेह्तोन. 16 नाकुन मिरट आच्मिक बित, ननय मीकुन आच्चि, नेमि कीतोन. बस्केट निच्चि मंवल पंडि सीनल मिरट चोकोट्नङ काम्क कियना इंवले नावा इचा. अहन कीतेके, ना पोरोडे बाबोन बतल तल्क्तेके गिर, अद मीकुन पुटंता. 17 मिरट वोरोन वोरोर पेर्मा कियना इन्जेरेन इद हुकुम मीकुन सीतोन.

दुनियतुर मीकुन मेचुर

18 "दुनियतुर मीकुन मेच्वेके, मीकुन तेर मुने नाकुन मेच्मिक इन्जेर हेतु इरट. 19 मिरट दुनियतुर दात मन्मड इत्तेके, वूर मीकुन पसंद कींदिर. बित मिरट दुनियतुर आय्विट. बारितेके मीकुन दुनियतुर्गटल आच्तोन. अदेन साटिने इद दुनियतुर मीकुन पसंद कियुर. 20 'दासि तंवोर माल्कन तेर डगुर आयोर' इन्जि, इदेन मुने वेह्ता गोस्टितुन हेतु इरट. लोकुर नाकुने दुक्सा बोगि कियुस्ता काड्कि, मीकुन गिर दुक्सा बोगि कियुस्ता वूर नावा गोस्टि पिय्सि ताक्तेके, मीवा गिर गोस्टि पिय्से ताकंतेर. 21 नाकुन रोह्तोर మీకున్ హుకుమ్ సీత తీర్ తాక్తెకె, మిరట్ నావుర్ సోప్తలిర్ ఆసి మందంతిట్. 15 నన ఇంగెడల్ మీకున్ దాసిర్ ఇంజి కేయ్పక్ నె, సోప్తలిర్ ఇంజెర్ కేయంతొన్. బారితెకె మాల్కనంగ్ పిలస్క్ దాసిర్కున్ టావ మనొ. బతి నన నా బాబొనల్ కేంజ్తంగ్ సమ్మె గొస్టింగ్ మీకున్ వెహ్తొన్. 16 నాకున్ మీరట్ ఆచ్మకి బతి, ననయ్ మీకున్ ఆచ్చి, నేమి కీతొన్. బెస్కెట్ నిచ్చి మన్వల్ పండి సీనల్ మీరట్ చొకొట్నంగ్ కామ్క్ కియన ఇన్వలె నావ ఇచ. అహన్ కీతెకె, నా పొరొడె బాబొన్ బతల్ తల్క్ తెకె గిర్, అద్ మీకున్ పుటంత. 17 మీరట్ వొరొన్ వొరార్ పెర్మ కియన ఇంజెరెన్ ఇద్ హుకుమ్ మీకున్ పీతాన్.

దునియతుర్ మీకున్ మెచుర్

18 "దునియతుర్ మీకున్ మెచ్వెకె, మీకున్ తెర్ మునె నాకున్ మెచ్మెకి ఇంజెర్ హేతు ఇరట్. 19 మీరట్ దునియతుర్ దాత్ మన్మడ్ ఇత్తెకె, వూర్ మీకున్ పసంద్ కిందిర్. బతి మీరట్ దునియతుర్ ఆయ్పెట్. బారితెకె మీకున్ దునియతుర్ ఆయ్పెట్. బారితెకె మీకున్ దునియతుర్గటల్ ఆచ్తాన్. అదెన్ సాటినె ఇద్ దునియతుర్ మీకున్ పసంద్ కియుర్. 20 'దాసి తన్వొర్ మాల్కన్ తెర్ డగుర్ ఆయొర్' ఇంజి, ఇదెన్ మునె వెహ్హ గొస్టితున్ హేతు ఇరట్. లోకుర్ నాకునె దుక్స బోగి కియుస్త కాడ్కి, మీకున్ గిర్ దుక్స బోగి కియుసంతెర్. వూర్ నావ గొస్టి పియ్సు తాక్తెకె, మీవ గిర్ గొస్టి పియ్సు

తాకంతెర్. ²¹ నాకున్ రొహ్తోర్ బాబొన్ వూర్ వొడ్కి కియ్వ కాడ్కి, నాహిందల్ ఇవ్ సమ్మె మీకున్ కీంతెర్.

 22 "నన బోద వెహ్లె వాయ్సక్ ఇత్తెకె, వూర్ పొరొ పాప్న కసుర్ మన్వెకె సొందు. బతి నన వాత కాడ్కి, ఇంకె వూర్కున్ తమ్మ పాప్ప కసుడల్ తపుసియ్లే మోక సెలె. 23 నాకున్ మెచొర్ వోర్, నా బాబొన్ గిర్ మెచొర్. 24 బోరె కియుర్ అవ్ చమత్కార్క్ నన కియ్వక్ ఇత్తెకె, వూర్గ పాప్ప కసుర్ మన్వెకె సొందు. బతి నన కీతంగ్ చమత్*కా*ర్క్ వూర్ సూడైర్. తెర్ బతి నాకున్ అని నా బాబొన్ మెచ్చెర్ సెలుర్. 25 'బతయ్ కారన్ సెల్వెకె గిర్ నాకున్ మెచ్చెర్ సెలుర్' ఇంజెర్ దర్శ – గ్రంత్న వచన్ బర్పుర్ ఆయన్ సాటినె ఇహిన్ జర్త. 26 బాబొనగటల్ మీకున్ మదత్ కియ్లే పవిత్ర ఆత్మతున్ రొహంతొన్. అద్ వాత పెజె నా బారెత సత్ప గవ మీకున్ వెహంత. ²⁷మిరట్ గిర్ నా బారెతె గవ వెహంతిట్. బారితెకె, మొదొడల్ నా సంగ మత్తుర్ ఆందిట్.

16 "మీరట్ బరొసతల్ బహ్కె 16 మాయ్పక్రె మందన ఇంజెరెస్ ఇప్ గొస్టింగ్ వెహ్తాస్. 2 వూర్ మీకుస్ సమాజ్మల్ * అలది వాటంతెర్. మీకుస్ జక్వల్ హర్ వొరొర్ తన బగవంతన సేవ కీసెర్ మంతొస్ ఇన్వల్ వకత్ వాసెర్ మంత. 3 బాబొస్ అని నాకుస్ వూర్ కరి కియ్ప కాడ్కి, ఇహిస్ కీంతెర్. 4 ఇహిస్ జర్గ్నెకె, ఇవెస్ బారెతె మునెనె మీకుస్

बाबोन वूर वोड्कि किय्वा काड्कि, ना हिंदल इव सम्दो मीकुन कींतेर.

²² "नना बोदा वेह्ले वाय्वक इत्तेके, वूर पोरो पाप्ना कसुर मंवेके सोंदु. बति नना वाता काड्कि, इंके वूरकुन तम्वा पाप्ना कसुडल तपुसिय्ले मोका सेले. ²³नाकुन मेचोर वोर, ना बाबोन गिर मेचोर. ²⁴ बोरे किय्र अव चमत्कार्क नना किय्वक इत्तेके, वूर्गा पाप्ना कसुर मंवेके सोंदु. बति नना कीतङ चमत्कार्क वूर सूड्तेर. तेर बति नाकुन अनि ना बाबोन मेच्चेर सेलुर. ²⁵'बतय कारन सेल्वेके गिर नाकुन मेच्चेर सेलुर' इन्जेर दर्मा-ग्रंत्ना वचन बर्प्र आयन साटिने इहिन जर्ग्ता. ²⁶ बाबोनगटल मीकुन मदत किय्ले पवित्रा आत्मतुन रोहंतोन. अद वाता पेजे ना बारेता सत्ना गवा मीकुन वेहंता. ²⁷ मिरट गिर ना बारेते गवा वेहंतिट. बारितेके, मोदोडल ना सङा मत्तुर आंदिट.

16 "मिरट बरोसतल बहके माय्वक्ने 16 मंदना इन्जेरेन इव गोस्टिङ वेह्तोन. व्यूर मीकुन समाज्नल अलिद वाटंतेर. मीकुन जक्वल हर वोरोर तना बगवंतना सेवा कीसेर मंतोन इंवल वकत वासेर मंता. 3 बाबोन अनि नाकुन वूर किर किय्वा काड्कि, इहिन कींतेर. 4 इहिन जर्ग्नेके,

^{* 16:2} సమాజ్నల్: గ్రీకు బాసతగ సునగొక్నల్ ఇంజెర్ మందంత.

^{*} **16:2** समाजनल: ग्रीकु बासतगा सुनगोकनल इन्जेर मंदंता.

इवेन बारेते मुनेने मीकुन वेह्तोन इन्जेर हेतु कीकिट, इन्जि वेह्चेर मंतोन.

पवित्रा आत्मतङ काम्क

"इचोङ रोज्क नना मी सङने मत्ता काड़िक, मोदोल इव गोस्टिन बारेते वेह्मकि. ⁵ बति इंके नना नाकुन रोह्वल बाबोनगा सोन्जेर मंतोन. तेर बति, मिह्गटल वोरोर गिर 'निमे बगा दांति?' इन्जेर पूसि कीसेर सेल्विट. ६ इव गोस्टिङ नना मीकुन वेह्ता काड्कि, मीवङ दिल्क पूरो द्क्सते निन्चि मंतङ. ⁷नना सोत्तेकेन, मीकुन पाय्दा आंता. नना सोंदा बीगर, मी सङा मन्जि मदत किय्वल पवित्रा आत्मा मिह्गा वायो. नना सोत्तेकेन अद आत्मतुन मिह्गा रोहंतोन. इद सतेम आंद. 8 अद पवित्रा आत्मा वासि, पापुन बारेते, नियतुन बारेते अनि तस्वतुन बारेते दुनियतुरकुन तोहंता. ⁹ना पोरो बरोसा इर्वा काङ्कि, वूर पाप कीतेर इन्जेर पवित्रा आत्मा तोहंता. ¹⁰नना बाबोनगा दांतोन* अनि इङेडल नाकुन मिरट सूड्वा काड्कि, नना नियत्नोना इन्जेर अद पवित्रा आत्मा तोहंता. 11 इद द्नियतोर अदिकारि सय्तंद्न तस्वा जर्गा. अदेन साटि, बगवंतल गिर इद

* 16:10 बाबो बगवंतनगा सोन्जि तिना बग्ला उच्चि राज ताकुसंतोर. (हेब्रि 8:1) इहिन बगवंतन सङा उच्चि मंवल तरिका वोर नियत्नोर (1वा योहन 2:1-2) इन्जेर तोहंता. వెహ్తాన్ ఇంజెర్ హేతు కీకిట్, ఇంజి వెహ్చెర్ మంతొన్.

పవిత్ర ఆత్మతంగ్ కామ్క్

<u>"ఇచొంగ్ రోజ్క్ నన మీ సంగనె మత్త</u> కాడ్కి, మొదొల్ ఇవ్ గొస్టిన్ బారెతె వెహ్మకి. 5 బతి ఇంకె నన నాకున్ రొహ్వల్ బాబొనగ సొంజెర్ మంతొన్. తెర్ బతి, మిహటల్ వొరొర్ గిర్ 'నిమె బగ దాంతి?' ఇంజెర్ పూసి కీసెర్ సెల్విట్. 6 ఇవ్ గొస్టింగ్ నన మీకున్ వెహ్త కాడ్కి, మీవంగ్ దిల్క్ పూరొ దుక్పతె నించి మంతంగ్. 7 నన సొత్తెకెన్, మీకున్ పాయ్త ఆంత. నన సొంద బీగర్, మీ సంగ మంజి మదత్ కియ్యల్ పవిత్ర ఆత్మ మిహ్హ వాయొ. నన సొత్తెకెన్ అద్ ఆత్మతున్ మిహ రొహంతొన్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. 8 అద్ పవిత్ర ఆత్మ వాసి, పాపున్ బారెతె, నియతున్ బారెత[ే] అని తస్వతున్ బారెతె దునియతుర్కున్ తొహంత $^{-9}$ నా పొరొ బరొస ఇర్వ కాడ్కి, వూర్ పాప్ కీతెర్ ఇంజెర్ పవిత్ర ఆత్మ తొహంత. ¹⁰నన బాబొనగ దాంతొన్* అని ఇంగెడల్ నాకున్ మీరట్ సూడ్స్ కాడ్కి, నన నియత్నొన ఇంజెర్ అద్ పవిత్ర ఆత్మ తొహంత. ¹¹ ఇద్ దునియతొర్ అదికారి సయ్తన్దదున్ తస్వ

జర్త. అదెన్ సాటి, బగవంతల్ గిర్ ఇద్

దునియతుర్కున్ తస్వ కీంతొర్ ఇంజెర్

^{*} 16:10 బాబొ బగవంతనగ సొంజి తిన బగ్గ ఉచ్చి రాజ్ తాకుసంతొర్. (హెబ్రి 8:1) ఇహిస్ బగవంతస్ సంగ ఉచ్చి మన్వల్ తరిక వోర్ నియత్నొర్ (1వ యోహన్ 2:1-2) ఇంజెర్ తొహంత.

పవిత్ర ఆత్మ తొహంత. 12 నన మీకున్ వెహ్వలిక్ ఉండె వెలె గొస్టింగ్ మంతంగ్ బతి, మీరట్ అవెన్ సోసి కియ పర్విట్. 13 అద్ పవిత్ర ఆత్మ వాసి, సతెమున్ బారెతె వెహంత. అద్ మీకున్ బర్పుర్ సత్వెకె తాకుసంత. అద్ తన్వ తనయ్ బతయ్ వెహొ. తన కేంజ్తంగ్ అవెనె వెహంత. బవిసత్వె జర్గ్ వరికున్ బారెతె గిర్ వెహంత. బవిసత్వె జర్గ్ వరికున్ బారెతె గిర్ వెహంత. 14 అద్ ఆత్మ నన వెహ్తంగ్ గొస్టింగ్ యేచ్చి మీకున్ వెహ్త కాడ్కి, నాకున్ మాన్ పుటంత. 15 బాబొనగ మన్వలిక్ సమ్దె గిర్ నావంగ్ ఆంతంగ్. అదెన్ సాటి, పవిత్ర ఆత్మ నన వెహ్తనల్ యేచ్చి వెహంత ఇత్తాన్.

దుక్స సొంజి ఆనంద్ వాయ్వల్

16 "కహి రోజ్క్ ఆత పెజె నాకున్ మీరట్ సూడ్విట్. బతి ఉండె కహి రోజ్క్ ఆత పెజె నాకున్ సూడంతిట్" ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ వెహ్హార్. ¹⁷ ఇద్ గొస్టి కేంచి కహితుర్ సిస్యలిర్, "కహి రోజ్క్ ఆత పెజె నాకున్ మీరట్ సూడ్విట్. బతి ఉండె కహి రోజ్క్ ఆత పెజె నాకున్ సూడంతిట్. నన బాబొనగ దాంతొన్' ఇంజెర్ మా సంగ బతతున్ సాటి వెహ్చెర్ మంతొర్?" ఇంజెర్ తమ్వ తమ వడ్క్ తెర్. ¹⁸ "'కహి రోజ్క్ ఆత పెజె' ఇంజెర్ బతతున్ బారెతె వెహ్చెర్ మంతొర్? వోర్ వెహ్వల్ గొస్టి మాకున్ అర్తమ్ ఆసెర్ సెలె" ఇంజెర్ ఇత్తెర్. दुनियतुरकुन तस्वा कींतोर इन्जेर पवित्रा आत्मा तोहंता. 12 नना मीकुन वेहवलिक उंडे वेले गोस्टिङ मंतङ बित, मिरट अवेन सोसि किया पर्विट. 13 अद पवित्रा आत्मा वासि, सतेमुन बारेते वेहंता. अद मीकुन बर्पुर सत्नेक ताकुसंता. अद तंवा तनय बतय वेहो. तना केन्ज्तङ अवेने वेहंता. बित्सत्ने जर्ग्वलिकुन बारेते गिर वेहंता. 14 अद आत्मा नना वेहतङ गोस्टिङ येच्चि मीकुन वेहता काङ्कि, नाकुन मान पुटंता. 15 बाबोनगा मंवलिक सम्दो गिर नावङ आंतङ. अदेन साटि, पवित्रा आत्मा नना वेहतनल येच्चि वेहंता इत्तोन.

दुक्सा सोन्जि आनंद वाय्वल

16 "किह रोज्क आता पेजे नाकुन मिरट सूड्विट. बित उंडे किह रोज्क आता पेजे नाकुन सूडंतिट" इन्जेर सिस्यिलरकुन वेह्तोर. 17 इद गोस्टि केन्चि किहतुर सिस्यिलर, "'किह रोज्क आता पेजे नाकुन मिरट सूड्विट. बित उंडे किह रोज्क आता पेजे नाकुन मुंडेतिट. नना बाबोनगा दांतोन' इन्जेर मा सड़ा बततुन साटि वेह्चेर मंतोर?" इन्जेर तम्वा तमा वड्केर. 18 "'किह रोज्क आता पेजे' इन्जेर बततुन बारेते वेह्चेर मंतोर? वोर वेह्वल गोस्टि माकुन अर्तम आसेर सेले" इन्जेर इत्तेर.

¹⁹तनकुन पूसि किय्ले आय्वल गोस्टित्न येस् करि कीसि, "'किह रोज्क आता पेजे नाकुन मिरट सूड्विट. बित उंडे किह रोज्क आता पेजे नाकुन सूडंतिट' इन्जेर वेह्ता गोस्टितुन बारेते मीवा मिरट बतङ वड्क्सेर मंतिट?" इन्जेर उल्टा वूरकुन पूसि कीतोर. ²⁰ अनि, "मिरट दुक्सते आडंतिट बति, दुनिया आनंद येतंता. मिरट आडंतिट बति, मी दुक्सा मारिसि आनंद आयर. इद सतेम आंद. ²¹ वेय्लो येर पूर्वल गट्का वाता काङ्कि, वातङ नोपिना दुक्सतुन बोगे मांता. बस्केते मोड्डे सेलेके मोड्डन जल्मा सींतयो, अस्के दुनियते उंदि जीवतुन जल्मा सीतोन इंवल आनंद्ने, तना बोगे माता दुक्सतुन मर्न्गता. ²² अह्ने मिरट इंके दुक्सा येच्चेर मंतिट. बति मीकुन उंदुंदि जोका सूडंतोन. अस्के मीवङ दिल्क्ने मंवल आनंदुन बोरे तेंड्सि वाटा परुर. ²³ अद येलते मिरट नाकुन बतय पूसि किया लागो" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर.

अस्के येसु, "मिरट ना पोरोडे बाबोन बतल तल्क्तेके गिर, अद मीकुन पुटंता. इद सतेम आंद. ²⁴ इंके वेरि मिरट ना पोरोडे बतय कोर्मिक. मी आनंद बर्पुर आयन साटि, तल्क्सेरेन मंट. मीकुन तप्वक सिय्वल जर्गता. ²⁵ इव गोस्टिङ मी सङा नमुनना रूप्ने वेहतोन. बाबोन बारेते, मत्ता तीर नना

 $^{-19}$ తనకున్ పూసి కియ్లె ఆయ్వల్ గొస్టితున్ యేసు కరి కీసి, "కహి రోజ్స్ ఆత పెజె నాకున్ మిరట్ సూడ్విట్. బతి ఉండె కహి రోజ్క్ ఆత పెజె నాకున్ సూడంతిట్' ఇంజెర్ వెహ్త గొస్టితున్ బారెతె మీవ మిరట్ బతంగ్ వడ్క్ సెర్ మంతిట్?" ఇంజెర్ ఉల్ట వూర్కున్ పూసి కీతొర్. 20 అని, "మిరట్ దుక్సతె ఆడంతిట్ బతి, దునియ ఆనంద్ యేతంత. మిరట్ ఆడంతిట్ బతి, మీ దుక్స మారిసి ఆనంద్ ఆయర్. ఇద్ సతెమ్ ఆం $\overline{\mathbb{L}}$. 21 వెయ్లో యేర్ పూర్వల్ గట్క వాత కాడ్కి, వాతంగ్ నొపిన దుక్పతున్ బోగె మాంత. బస్కెతె మొడ్డె సెలెకె మొడ్డన్ జల్మ సీంతయొ, అస్కె దునియతె ఉంది జీవతున్ జల్మ సీతొన్ ఇన్వల్ ఆనంద్నె, తన బోగె మాత దుక్పతున్ మర్న్గొంత. ²² అహ్నె మిరట్ ఇంకె దుక్స యేచ్చెర్ మంతిట్. బతి మీకున్ ఉందుంది జోక సూడంతొన్. అస్కె మీవంగ్ దిల్క్నె మన్సల్ ఆనందున్ బోరె తెండ్పి వాట పరుర్. 23 అద్ యేలతె మిరట్ నాకున్ బతయ్ పూసి కియ లాగొ" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్మార్.

అస్కె యేసు, "మీరట్ నా పొరొడె బాబొన్ బతల్ తల్క్ తెకె గిర్, అద్ మీకున్ పుటంత. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. ²⁴ ఇంకె వేరి మీరట్ నా పొరొడె బతయ్ కోర్మకి. మీ ఆనంద్ బర్పుర్ ఆయన్ సాటి, తల్క్ సెరెన్ మంట్. మీకున్ తప్పక్ సియ్పల్ జర్గంత. ²⁵ ఇవ్ గొస్టింగ్ మీ సంగ నమునన రూప్పె వెహ్హాన్. బతి ఉండె బస్కెనె నమునన రూప్పె వెహ్ న్. బాబొన్

బారెతె, మత్త తీర్ నన మీకున్ అర్ధమ్

ఆనల్ వెహ్వల్ వకత్ వాసెర్ మంత. $^{26-28}$ నన బాబొనగటల్ ఇద్ దునియతె వాతొన్. ఇంకె దునియతున్ సుటి కీసి బాబొనగ సొంజెర్ మంతొన్. మిరట్ నాకున్ పెర్మ కీసి, నన బగవంతనల్ వాతొన్ ఇంజెర్ బరొస ఇర్త కాడ్కి, బాబొయె మీకున్ లాడ్ కీసెర్ మంతొర్. అద్ వకత్నె నన బాబొన్ మీ సాటి కోర్పల్ జురత్ సెలె. బతి మిరట్ నా పొరొడె బాబొన్ కోరంతిట్. వోర్ మీకున్ సీంతొర్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తూర్.

 29 అెస్కెసిస్యలిర్, "ఇచుల! ఇంకె నిమె నమునన రూప్నె ఆయ్వ కుల కుల వెహ్చెర్ మంతి. 30 బోరె వొరొర్ సవల్స్ పూసి కియ్యల్ జురత్ సెలె. ఇంకె నీకున్ సమ్తి టావ ఇంజెర్ మాకున్ అర్రమ్ ఆత. ఇదెన్ హిందల్ నిమె బగవంతనల్ వాతి ఇన్నడున్ బరొస కీంతొమ్" ఇంజెర్ వెహ్తెర్. 31 తె యేసు, "ఇంకె నహ్హ కరల్ బరొస కీసెర్ మంతిట్ కి? 32 సూడట్! నాకున్ వొరొనె సుటి కీసి, మిరట్ బెందుర్ హకె పరర్ ఆయ్యల్ వకత్ వాసెర్ మంత. అద్ ఇంకె వాసిన్ మంత తెర్ బతి, నన వొరొన ఆయొన్. బాబొ నా సంగ మంతొర్. 33 నా హిందల్, మీకున్ సాంతి వాయన ఇంజెర్ ఇవ్ గొస్టింగ్ వెహ్చెర్ మంతొన్. దునియతగ మీకున్ దుక్పంగ్ అని తక్లలబ్స్ వాంతంగ్. బతి అవ్ సమ్దిన్ నన మెయ్ప్తి మంతొన్. అదెన్ సాటి మీరట్ గటి–దీర్యతె మంట్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తార్.

मीकुन अर्तम आनल वेह्वल वकत वासेर मंता. 26-28 नना बाबोनगटल इद दुनियते वातोन. इंके दुनियतुन सुटि कीसि बाबोनगा सोन्जेर मंतोन. मिरट नाकुन पेर्मा कीसि, नना बगवंतनल वातोन इन्जेर बरोसा इर्ता काड्कि, बाबोये मीकुन लाड कीसेर मंतोर. अद वकत्ने नना बाबोन मी साटि कोर्वल जुरत सेले. बित मिरट ना पोरोडे बाबोन कोरंतिट. वोर मीकुन सींतोर" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर.

²⁹ अस्के सिस्यलिर, "इचुला! इंके निमे नम्नना रूप्ने आय्वा कुला कुला वेहचेर मंति. ³⁰ बोरे वोरोर सवल्क पूसि किय्वल जुरत सेले. इंके नीकुन सम्दि टावा इन्जेर माकुन अर्तम आता. इदेन हिंदल निमे बगवंतनल वाति इंवडुन बरोसा कींतोम" इन्जेर वेह्तेर. ³¹ ते येसु, "इंके नहगा करल बरोसा कीसेर मंतिट कि? ³²सूडट! नाकुन वोरोने सुटि कीसि, मिरट बेंदुर हके परर आय्वल वकत वासेर मंता. अद इंके वासिन मंता तेर बति, नना वोरोना आयोन. बाबो ना सङा मंतोर. ³³ना हिंदल, मीकुन सांति वायना इन्जेर इव गोस्टिङ वेह्चेर मंतोन. दुनियतगा मीकुन दुक्सङ अनि तक्लिब्क वांतङ. बति अव सम्दिन नना मेय्सि मंतोन. अदेन साटि मिरट गटि-दीर्यते मंट" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर.

येसु पार्तना किय्वल

17 यसु इव गोस्टिङ वेह्चि, पोरो हाबडेके सूड्सेर इहिन पार्तना कीतोर: "बाबा! निमे दुनियतुर सिन्दिर माय्निलर पोरो नाकुन अदिकार सीति. इदेन हिंदल, निमे नाकुन सीतुरकुन बस्केट पिस्वल जीवा सिया परंतोन. वोरोनिय सते बगवंतल आय्वल नीकुन अनि निमे रोह्ति वोर येसु किरिसतुन किर किय्वलिर्कुने बस्केट पिस्वल जीवा पुटंता. बोमित पोरो नाकुन सीता सम्दो कामुन बर्पुर कीसि, नीकुन मय्मा तत्तोन. अद वकत इंके वासिन मंता. नाकुन नीवा मय्मा वायुसा. इद तीर्दे नीकुन नना मय्मा वायुसंतोन. 5ये बाबा! इद किल गडे माय्वक मुने नना निह्गा मनेके, बातल मय्मा मत्तयो, आतले मय्मा इंके नाकुन वाया सीम.

येसु तंवुर सिस्यलिर साटि पार्तना किय्वल

6 "इद दुनियतल नाकुन सीति वूर नीकुन किर कीनल कीतोन. वूर लोकुर नीवुर आंदिर, बित निमे वूरकुन नहगा हिन्ल कीति. वूर नीवा वचन पिय्सि ताक्तेर. 7-8 निमे नाकुन सीतङ गोस्टिन वूरकुन वेहतोन. अदेन वूर वोप्सि, निमेय नाकुन सारि कीति इन्जेर बरोसा इर्तेर. नना करलेने निह्गटल वातोन इन्जेर वूरकुन करे माता. ते नना वड्क्ले

యేసు పార్తన కియ్పల్

17 యేసు ఇవ్ గొస్టింగ్ వెహ్చి, పొరా హాబడెకె సూడ్సెర్ ఇహిన్ పార్తన కీతొర్: "బాబ! నిమె దునియతుర్ సమ్దిర్ మాయ్చలిర్ పొరొ నాకున్ అదికార్ సీతి. ఇదెన్ హిందల్, నిమె నాకున్ సీతుర్కున్ బెస్కెట్ పిస్సల్ జీవ సియ పరంతొన్. వొరొనియ్ సతె బగవంతల్ ఆయ్యల్ నీకున్ అని నిమె రొహ్మి హోర్ యేసు కిరిస్తున్ కరి కియ్వలిర్కునె బస్కెట్ పిస్వల్ జీవ పుటంత. బొమిత్ పొరొ నాకున్ సీత సమ్దే కామున్ బర్పుర్ కీసి, నీకున్ మయ్మ తత్తొన్. అద్ వకత్ ఇంకె వాసిన్ మంత. నాకున్ నీవ మయ్మ వాయుస. ఇద్ తీర్తె నీకున్ నన మయ్మ వాయుసంతొన్. 5 యే బాబ! ఇద్ కలి గడె మాయ్చక్ మునె నన నిహ్గ మనెకె, బాతల్ మయ్మ మత్తయొ, ఆతలె మయ్మ ఇంకె నాకున్ వాయ సీమ్.

యేసు తన్పుర్ సిస్యలిర్ సాటి పార్తన కియ్పల్

6 "ఇద్ దునియతల్ నాకున్ సీతి వూర్ నీకున్ కరి కీనల్ కీతాన్. వూర్ లోకుర్ నీవుర్ ఆందిర్, బతి నిమె వూర్కున్ నహ్ల హబ్లి కీతి. వూర్ నీవ వచన్ పియ్సి తాక్తెర్. ⁷⁻⁸ నిమె నాకున్ సీతంగ్ గొస్టిన్ వూర్కున్ వెహ్తాన్. అదెన్ వూర్ వొప్పి, నిమెయ్ నాకున్ సారి కీతి ఇంజెర్ బరొస ఇర్తెర్. నన కరలెనె నిహ్లటల్ వాతాన్ ఇంజెర్ వూర్కున్ కరె మాత. తె నన వడ్క్ లె గొస్టింగ్ అని మయ్మతంగ్ కామ్క్ కియ్లె సక్తి సమ్మె నిమెయ్ సీతి ఇంజెర్, ఇంకె వూర్కున్ కరె మాత. 9 వూర్ సాటినె పార్గన కీసెర్ మంతొన్. బతి దునియతుర్ సాటి పార్తన కీసెర్ సెలొన్. నిమె నాకున్ సీతి వూర్, నీవుర్ ఆత కాడ్కి, వూర్ సాటినె పార్తన కీసెర్ మంతొన్. 10 నహ్త మన్వలిర్ సమ్తిర్ నీవురె ఆందిర్ అని వూర్కున్ నిమెయ్ నాకున్ సీతి. వూర్ నా పొరొ ఇర్త బరొసతున్ హిందల్ నాకున్ మాన్ పుట్త. 11 నన ఉండె మునె దునియతగ మనొన్. బతి వీర్ దునియతగన్ మంతెర్. నన నిహ్త వాసెర్ మంతొన్. పవిత్ర వాలె బాబొ బగవంత! మరట్ ఇంకె ఉంది ఆసి మత్తపె, వీర్ గిర్ ఉంది ఆసి మనల్, నిమె నాకున్ సీత నీవ పొరొల్ల సక్తితె వీర్కున్ కాబాడ. 12 నన ఇగె మనెకె, నాకున్ సీతి వూర్కున్ నీ పొరొల్త సక్తితె కాబాడ్తొన్. దర్శ –గ్రంత్న వచన్ పూరె మానల్ నాసెడమ్ ఆయ్రల్ బోర్తె మత్తారా, వోరె నాసెడమ్ ఆతొర్. 13 ఇంకె నన నిహ్ల వాసెర్ మంతొన్. నావ ఆనంద్ వూర్గ బర్సుర్ ఆయన ఇంజెరెన్, నన ఇద్ దునియతగ మనెకెన్, ఇవ్ గొస్టింగ్ వెబ్సార్ మంతొన్. 14 నీవ వచన్ వూర్కున్ వెహ్తాన్. నన ఇద్ దునియతొన ఆయొన్. అప్పై వూర్ గిర్ ఇద్ దునియతుర్ ఆయ్య కాడ్కి, ఇద్ దునియతుర్ వూర్కున్ మెచుర్. 15 ఇద్ దునియతల్ వీర్కున్ వోమ్ ఇంజెర్ నీకున్ పార్తన కీసెర్ సెలొన్. బతి సయ్తన్ ఇన్వల్ కరెబనగటల్ వీర్కున్ కాబాడ ఇంజెర్ పార్తన కీసెర్ మంతొన్. 16 నన దునియతొన బహన్తె ఆయొనొ, అహ్నె వూర్ గిరె ఇద్ దునియతుర్

गोस्टिङ अनि मय्मतङ काम्क किय्ले सक्ति सम्दो निमेय सीति इन्जेर, इंके वूरकुन करे माता. ⁹वूर साटिने पार्तना कीसेर मंतोन. बति दुनियतुर साटि पार्तना कीसेर सेलोन. निमे नाकुन सीति वूर, नीवुर आता काङ्कि, वूर साटिने पार्तना कीसेर मंतोन. ¹⁰ नह्गा मंवलिर सम्दिर नीवुरे आंदिर अनि वूरकुन निमेय नाकुन सीति. वूर ना पोरो इर्ता बरोसतुन हिंदल नाकुन मान पुट्ता. 11 नना उंडे मुने दुनियतगा मनोन. बति वीर दुनियतगन मंतेर. नना निह्गा वासेर मंतोन. पवित्रा वाले बाबो बगवंता! मरट इंके उंदि आसि मत्तपे, वीर गिर उंदि आसि मनल, निमे नाकुन सीता नीवा पोरोल्ता सक्तिते वीरकुन काबाडा. ¹²नना इगे मनेके, नाकुन-सीति-वूरकुन-नी-पोरोल्ता-सक्तिते काबाड्तोन. दर्मा-ग्रंत्ना वचन पूरे मानल नासेडम आय्वल बोर्ते मत्तोरो, वोरे नासेडम आतोर. ¹³ इंके नना निह्गा वासेर मंतोन. नावा आनंद वूर्गा बर्पुर आयना इन्जेरेन, नना इद दुनियतगा मनेकेन, इव गोस्टिङ वेह्चेर मंतोन. ¹⁴ नीवा वचन वूरकुन वेह्तोन. नना इद दुनियतोना आयोन. अह्ने वूर गिर इद दुनियतुर आय्वा काड्कि, इद दुनियतुर वूरकुन मेचुर. ¹⁵इद दुनियतल वीरकुन वोम इन्जेर नीकुन पार्तना कीसेर सेलोन. बति सय्तन इंवल करेबनगटल वीरकुन काबाडा इन्जेर पार्तना कीसेर मंतोन.

¹⁶ नना दुनियतोना बहंते आयोनो, अह्ने वूर गिरे इद दुनियतुर आयुर. ¹⁷ नीवय गोस्टि सतेम आंद. अद सत्ने नीवा सेवा किय्ले, वूरकुन अलग कीम. ¹⁸ निमे नाकुन बद तीर्दे दुनियतगा रोह्तियो, अदे तीर्दे नना वूरकुन दुनियतगा रोह्तोन. ¹⁹ नावा नना अर्पना आय्वडुन हिंदल, वूर करल पवित्रा आसि, नीवा सेवा कियना इंवले नावा इचा.

येसु सम्दिर बक्तलिर साटि पार्तना किय्वल

20 "नना सिरिप वीर सिस्यलिर साटिने आयो बित, वीरा गोस्टि केन्चि बोर-बोर्त ना पोरो बरोसा इरंतेरो, वूर सिन्दिर साटि पार्तना कीसेर मंतोन. 21 ये बाबा! नना निह्गा, निमे नह्गा बहन उंदि आसि मंतटो, अह्ने बरोसा किय्वलिर वूर सिन्दिर गिर उंदि आसि मंदना इन्जेर पार्तना कीसेर मंतोन. निमे नाकुन रोह्ति इन्जेर दुनियतुर किर कियना इत्तेके, वूरकुन महगा मीरि कीम. 22-23 निमे नहगा मंति. नना निह्गा मंतोन. नाकुन सीति अद मय्मतुन वूरकुन सीतोन. मरट इंके उंदि आसि मत्तपे, वूर गिर उंदि आसि मंदना. अस्केन निमे नाकुन सारि कीति इन्जेर अनि नाकुन लाड कीतपे, वूरकुन कीसेर मंति इन्जेर दुनियतुर किर कीरेर.

²⁴ "बाबा! निमे नाकुन सीति वूर, ना बरोबर मन्जेर, नाक सीता मय्मतुन वूर सूडना इन्जेर कोर्सेर मंतोन. बारितेके, कलि गडे माय्वक ఆయుర్. 17 నీవయ్ గొస్టి సతెమ్ ఆంద్. అద్ సత్నె నీవ సేవ కియ్లె, వూర్కున్ అలగ్ కీమ్. 18 నిమె నాకున్ బద్ తీర్దె దునియతగ రొహ్హియొ, అదె తీర్దె నన వూర్కున్ దునియతగ రొహ్హాన్. 19 నావ నన అర్పన ఆయ్పడున్ హిందల్, వూర్ కరల్ పవిత్ర ఆస్కి నీవ సేవ కియన ఇన్వలె నావ ఇచ

యేసు సమ్దిర్ బక్తలిర్ సాటి పార్తన కియ్పల్

 20 "నన సిరిప్ వీర్ సిస్యలిర్ సాటినె ఆయొ బతి, వీర గొస్టి కేంచి బోర్–బోర్తె నా పొరొ బరొస ఇరంతెరొ, వూర్ సమ్దిర్ సాటి పార్తన కీసెర్ మంతొన్. ²¹ యే బాబ! నన నిహ్ల, నిమె నహ్ల బహన్ ఉంది ఆసి మంతటొ, అహ్నె బరొస కియ్వలిర్ వూర్ సమిర్ గిర్ ఉంది ఆసి మందన ఇంజెర్ పార్తన కీసెర్ మంతొన్. నిమె నాకున్ రొహ్మి ఇంజెర్ దునియతుర్ కరి కియన ఇత్తెకె, వూర్కున్ మహ్ల మీరి కీమ్. $^{22-23}$ నిమె నహ్హ మంతి. నన నిహ్హ మంతొన్. నాకున్ సీతి అద్ మయ్మతున్ వూర్కున్ సీతొన్. మరట్ ఇంకె ఉంది ఆసి మత్తపే, వూర్ గిర్ ఉంది ఆసి మందన. అస్కెన్ నిమె నాకున్ సారి కీతి ఇంజెర్ అని నాకున్ లాడ్ కీతపె, వూర్కున్ కీసెర్ మంతి ఇంజెర్ దునియతుర్ కరి కీంతెర్.

²⁴ "బాబ! నిమె నాకున్ సీతి వూర్, నా బరొబర్ మంజెర్, నాక్ సీత మయ్మతున్ వూర్ సూడన ఇంజెర్ కోర్సెర్ మంతొన్. బారితెకె, కలి గడె మాయ్పక్ మునెతలె నాకున్ లాడ్ కీతి. ²⁵ నియత్నొర్ బాబ! దునియతుర్ నీకున్ కరి కీసెర్ సెలుర్ బతి, నన కరి కీతొన్. నిమెయ్ నాకున్ రొహ్తి ఇంజెర్, వీర్ సిస్యలిర్ కరి కీతెర్. ²⁶ నిమె బోని ఇన్వల్ వూర్కున్ తొహ్చారెన్ మంతొన్ అని ఉండె వెలె తొహంతొన్. నాకున్ నిమె లాడ్ కీతి. అహ్నా వూర్ గిర్ నాకున్ పెర్మ కియన అని వూరంగ్ దిల్క్ నగ నన కుద్ మందన ఇన్వలె నావ ఇచ[®] ఇంజెర్ యేసు పార్తన కీతొర్.

యేసున్ పియ్సి వోయ్వల్

(మత్తయి 26:47–56; మార్క్ 14:43–50; లూక 22:47–53)

18 యేసు పార్తన కీత పెజె, తన్పుర్ సిస్యలిర్ సంగ కెద్రొను లవ్ధిత లొదితున్ వీడ్సి సొత్తార్. అగ ఉంది వాడి మత్త. అద్ వాడిత్ రొప్లా తన అని వోనుర్ సిస్యలిర్ నేంగ్గెర్. 2 యేసు తన్వుర్ సిస్యలిర్ సంగ వెలెన్ జోకంగ్ అగ సొంజి మత్తొర్. అదెన్ సాటి, యేసున్ దుస్టుర కెయ్తె హవ్లి కీసి, దోక సియ్యల్ యూదన్ గిర్, అద్ వాడి టావ మత్త. 3 డగుక్ కటొడలిర్ అని పరిసయుల్క్ కహితుర్కున్ ఆచ్చి, యూదన్ సంగ సారి కీతెర్. వూర్ బూర్ బూర్ ఇత్తెకె, యూదల్, కహితుర్ సిపాయిర్ అని మందిర్తగ కేష్వలిర్. వూర్ డివ్లింగ్, కందిల్క్ అని ఆయ్తర్క్ పియ్స్త్రి వాతెర్. 4 తనకున్ మునె బతల్ జర్త్**వల్** మంత ఇన్వల్ యేసు కరి కీత కాడ్కి, వూర సొంజి, "బోన్ సాటి మహ్క్ సేర్

मुनेतले नाकुन लाड कीति. ²⁵ नियत्नोर बाबा! दुनियतुर नीकुन किर कीसेर सेलुर बित, नना किर कीतोन. निमेय नाकुन रोहित इन्जेर, वीर सिस्यिलर किर कीतेर. ²⁶ निमे बोनि इंवल वूरकुन तोह्चेरेन मंतोन अनि उंडे वेले तोहंतोन. नाकुन निमे लाड कीति. अह्ने वूर गिर नाकुन पेर्मा कियना अनि वूरङ दिल्क्नगा नना कुद मंदना इंवले नावा इचा" इन्जेर येस् पार्तना कीतोर.

येसुन पिय्सि वोय्वल

(मत्तयि 26:47-56; मार्क 14:43-50; लूका 22:47-53)

18 येसु पार्तना कीता पेजे, तंबुर शिसस्यिलर सङा केद्रोनु लिब्डिता लोदितुन वीड्सि सोत्तोर. अगा उंदि वाडि मत्ता. अद वाडित रोपो तना अनि वोनुर सिस्यिलर नेङ्तेर. 2येसु तंबुर सिस्यिलर सङा वेलेन जोकङ अगा सोन्जि मत्तोर. अदेन साटि, येसुन दुसुरा केय्दे हिल्ल कीसि, दोका सिय्वल यूदन गिर, अद वाडि टावा मत्ता. 3डगुक कटोडिलर अनि पिरसयुल्क कहितुरकुन आच्चि, यूदन सङा सारि कीतेर. वूर बूर बूर इत्तेके, यूदल, कहितुर सिपायिर अनि मंदिरतगा केप्विलर. वूर डिब्टिङ, कंदिल्क अनि आय्तर्क पिय्सि वातेर. 4तनकुन मुने बतल जग्वल मंता

इंवल येसु करि कीता काड्कि, वूर्गा सोन्जि, "बोन साटि महक्सेर मंतिट?" इन्जेर पूसि कीतोर. 5-6 अस्के वूर, "नजरेत्नोर येसुन साटि" इन्जेर वेह्तेर. ते येसु, "ननय वोना आंदुन" इन्जेर वेहतोर. अद गोस्टि केन्चि, दोका सिय्वल यूदन बरोबर वूर पेजे जर्ग्सि बूड अर्तेर. ⁷ उंदुंदि जोका येसु, "बोन साटि मह्क्सेर मंतिट?" इन्जेर पूसि कीतोर. ते वूर, "नजरेत्नोर येसुन साटि" इन्जेर वेह्तेर. ⁸ते येसु, "ननय वोना आंदुन इन्जि, इदेन मुनेने वेह्तोन. मिरट ना साटिने महक्सेर मत्ता काड्कि, मेय्तुरकुन सोंदा सीम्ट" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. ⁹ बारितेके, 'निमे नाकुन सीतुर्गटल वोरोन गिर टूटि किय्मकि' इन्जेर तना वेह्चि मत्ता अद वचन पूरि किय्ले, येसु इहिन वेह्तोर. ¹⁰ सीमोन-पेतुरतगा उंदि लाम रूसि मत्ता. अदेने पेर्सोर कटोडनोर मल्क् इंवल सेव्कना, तिना केवितुन तिवुस्तोर. ¹¹ अस्के येसु, "नीवा रूसितुन टोप्रतगा इरा. बाबो नाकुन बोगे माम इन्जेर सीता गंडमुन बोगे माय्वक मन्कय?" इन्जेर पेतुरतुन इत्तोर. ¹² अस्के वूर सिपायिर अनि वूरोर अदिकारि, यूदुल्क्ना मंदिरतगा केप्वलिर येसुन पिय्सि, अंनल इंवल पेर्सोर कटोडनगा मोदोल वोतेर. ¹³ वोर अंनल अद गट्कते पेर्सीर कटोडा-पान किय्वल कयपनोर कास मामल आंदुर. ¹⁴'मा जातितुर नासेडम आय्वक्ने, वोरोर मायनल पर्जत साटि परन

మంతిట్?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. $^{5-6}$ అెస్క్ వూర్, "నజరేత్నొర్ యేసున్ సాటి" ఇంజెర్ వెహ్తెర్. తె యేసు, "ననయ్ వోన ఆందున్" ఇంజెర్ వెహ్తూర్. అద్ గొస్టి కేంచి, దోక సియ్వల్ యూదన్ బరొబర్ వూర్ పెజె జర్గ్స్ బూడ్ అర్తెర్. 7 ఉందుంది జోక యేసు, "బోన్ సాటి మహ్క్ సెర్ మంతిట్?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. తె వూర్, "నజరేత్నొర్ యేసున్ సాటి" ఇంజెర్ వెహ్తెర్. 8 తె యేసు, "ననయ్ వోన ఆందున్ ఇంజి, ఇదెన్ మునెనె వెహ్తాన్. మిరట్ నా సాటినె మహ్క్ సెర్ మత్త కాడ్కి, మెయ్తుర్కున్ సొంద[°] సీమ్ట్" ఇంజెర్ పూర్కున్ వెహ్హార్. ⁹ బారితెకె, 'నిమె నాకున్ సీతుర్గటల్ వొరొన్ గిర్ టూటి కియ్మకి' ఇంజెర్ తన వెహ్చి మత్త అద్ వచన్ పూరి కియ్లే, యేసు ఇహిస్ వెహ్తార్. 10 సీమొన్ $^{-}$ పేతుర్గగ ఉంది లామ్ రూసి మత్త. అదెనె పెర్సొర్ కటొడనొర్ మల్కు ఇన్వల్ సేవ్కన, తిన కెవితున్ తివుస్తార్. 11 అ 2 స్కె యేసు, "నీవ రూసితున్ టోప్రతగ ఇర బాబొ నాకున్ బోగె మామ్ ఇంజెర్ సీత గండమున్ బోగె మాయ్పక్ మన్కయ్?" ఇంజెర్ పేతుర్తున్ ఇత్తార్. 12 అస్కే వూర్ స్తిపాయిర్ అని వూరొర్ అదికారి, యూదుల్చ్న మందిర్తగ కేప్పలిర్ యేసున్ పియ్సి, అన్నల్ ఇన్వల్ పెర్చొర్ కటొడనగ మొదొల్ వోతెర్. 13 పోర్ అన్నల్ అద్ గట్కతె పెర్సొర్ కటొడ–పాన్–కియ్పల్–కయపనొర్–కాస్ మామల్ ఆందుర్. 14 'మా జాతితుర్ నాసెడమ్ ఆయ్వక్ నె, వొరొర్ మాయ్నల్ పర్లత్ సాటి పరన్ సియ్యల్ చొకొట్న గొస్టి

ఆంద్'[#] ఇంజెర్ యూదుల్కున్ సూచన కీతొర్ వోర్ కయపల్ వేరె ఆందుర్.

98

యేసు టావ సెలొర్ ఇంజెర్ పేతురు లబడ్ వెహ్వల్

(మత్తయి 26:69–70; మార్క్ 14:66–68; లూక 22:55–57)

15 అహన్ యేసున్ పియ్స్ సానెకె, సీమొన్–పేతురు అని ఉండె వొరొర్ సిస్యల్ వూర్ పెజెయ్ సొత్తెర్. వోర్ సిస్యల్ పెర్సొర్ కటొడన్ టావ మత్త కాడ్కి, యేసున్ బరొబర్ పెర్సొర్ కటొడన రోత ఆద్రతున్ రాపా సొత్తార్. 16 బతి పేతురు పెర్సొర్ కటొడన రోత పాటక్నగ బట్టా నిర్సి మత్తార్. అదెన్ సాటి, వోర్ సిస్యల్ పెజె మర్పి వాసి, పాటక్ కేష్యల్ పేడిన్

సిస్యలిర్గటల్ వొరొని ఆంది సెలెయ్?" ఇంజెర్ పేతుర్తున్ పూసి కీత. తె పేతురు, "నన ఆయొన్" ఇంజెర్ వెహ్తూర్. ¹⁸ అద్ గట్కతె పీని మత్త కాడ్కి, సేవ్కలిర్ అని మందిర్తగ కేప్పలిర్ తడ్మి మాసి, పీని ఆర్సెర్ మత్తెర్. తె పేతురు గిర్ సొంజి, వూర్ బరొబర్ పీని ఆరెస్టర్ మత్తొర్.

సంగ వడ్క్ సి, పేతుర్తున్ రాపా వోతార్.

 17 అద్ పాటక్నగ కేష్యల్ పేడి, "వోనుర్

सिय्वल चोकोट्ना गोस्टि आंद्'[#] इन्जेर यूदुलकुन सूचना कीतोर वोर कयपल वेरे आंदुर.

येसु टावा सेलोर इन्जेर पेतुरु लबड वेह्वल (मत्तयि 26:69-70; मार्क 14:66-68; लूका 22:55-57)

¹⁵ अहन येसून पिय्सि सोनेके, सीमोन-पेतुरु अनि उंडे वोरोर सिस्यल वुर पेजेय सोत्तेर, वोर सिस्यल पेर्सीर कटोडन टावा मत्ता काड्कि, येसुन बरोबर पेर्सीर कटोडना रोता आव्रतुन रोपो सोत्तोर. ¹⁶ बति पेत्रु पेर्सोर कटोडना रोता पाटक्नगा बहिर निल्सि मत्तोर. अदेन साटि, वोर सिस्यल पेजे मल्सि वासि, पाटक केप्वल पेडिन सङा वड्क्सि, पेत्रत्न रोपो वोतोर. ¹⁷ अद पाटक्नगा केप्वल पेडि, "वोन्र सिस्यलिर्गटल वोरोनि आंदि सेलेय?" इन्जेर पेतुरतुन पूसि कीता. ते पेतुरु, "नना आयोन" इन्जेर वेह्तोर. ¹⁸ अद गटुकते पीनि मत्ता काड्कि, सेव्कलिर अनि मंदिरतगा केप्वलिर तड़मि मासि, पीनि आर्सेर मत्तेर. ते पेतुरु गिर सोन्जि, वूर

बरोबर पीनि आर्सेर मत्तोर.

[#] **18:14** యోహన్ 11:49–50

पेर्सोर कटोडल येसुन सवल्क पूसि किय्वल (मत्तयि 26:59-66; मार्क 14:55-64; लुका 22:66-71)

¹⁹ अदे येलते पेर्सोर कटोडल अंनल, वोनुर सिस्यलिर बारेते अनि वोना बोदतुन बारेते येसुन पूसि कीतोर. ²⁰ते येसु, "यूदुल्क मीरे माय्वलिक सुनगोक्नगा अनि मंदिर्तगा मंवलिर सम्दिर मुने कुला कुला बोदा कीतोन, मिंबडते बतय बोदा किय्मिक. ²¹ इद सवल नाकुन बारि पूसि कींति? नना बतल बोदा कीतोन इंवल केन्ज्तुर वूरकुन पूसि कीम. इचुला! नना वेह्ता वीरकुन टावये" इन्जेर जवब सीतोर. ²²येसु अहन जवब सीतोर अस्के, मंदिरतुन केप्वलिर्गटल करुम निल्सि मंवल वोरोर, "वोरोर पेर्सीर कटोडन अहन जवब सींति कि?" इन्जेर कोर्वितगा पातोर. ²³ अस्के येसु, "नना बतय तप वड्क्तेके वेहा. बरोबरे वड्क्सि मत्तेके बारि नाकुन पाति?" इन्जेर मंदिरतगा केप्वन पुसि कीतोर. ²⁴ अस्के अंनल, दोहतङ नोडेङ रेह्वक्ने, इंके मंवल पेर्सोर कटोडल कयपनगा येसून रोह्तोर.

పెర్స్టార్ కటొడల్ యేసున్ సవల్క్ పూసి కియ్వల్ (మత్తయి 26:59–66; మార్క్ 14:55–64; లూక 22:66–71)

 19 అదె యేలతె పెర్సొర్ కటొడల్ అన్నల్, వోనుర్ సిస్యలిర్ బారెతె అని వోన బోదతున్ బారెతె యేసున్ పూసి కీతొర్. 20 తె యేసు, "యూదుల్క్ మీరె మాయ్పలిక్ సునగోక్సగ అని మందిర్తగ మన్వలిర్ సమ్దిర్ మునె కుల కుల బోద కీతొన్. మకితె బతయ్ బోద కియ్మకి. 21 ఇద్ సవల్ నాకున్ బారి పూసి కీంతి? నన బతల్ బోద కీతొన్ ఇన్వల్ కేంజ్తార్ వూర్కున్ పూసి కీమ్. ఇచుల! నన వెహ్త వీర్కున్ టావయె" ఇంజెర్ జవబ్ సీతొర్. $^{-22}$ యేసు అహన్ జవబ్ సీతొర్—అస్కె, మందిర్తున్–కేష్వలిర్గటల్ కరుమ్ నిల్సి మన్వల్ వొరొర్, "వొరొర్ పెర్చొర్ కటొడన్ అహన్ జవబ్ సీంతి కి?" ఇంజెర్ కొర్వితగ పాతొర్. 23 అస్క్ యేసు, "నన బతయ్ తప్ వడ్క్ తెకె వెహ. బరొబరె వడ్క్ సి మత్తెకె బారి నాకున్ పాతి?" ఇంజెర్ మందిర్గగ కేష్యన్ పూసి కీతార్. ²⁴ అస్కె అన్నల్ , దొహ్తంగ్ నోడెంగ్ రెహ్వక్నె, ఇంకె మన్వల్ పెర్స్టార్ కటొడల్ కయపనగ యేసున్ రొహొర్.

పేతురు లబడ్ వెహ్త బరొబర్ గొగ్డి కూస్వల్ (మత్తయి 26:71-75; మార్క్ 14:69-72; లూక 22:58-62)

25 సీమొన్ – పేతురు తడ్మితగ పీని ఆర్సెర్ మనెకె, వూర్ సూడ్సి, "కరలెన్ వోనుర్ సిస్యలిర్గటల్ వొరొని ఆంది సెలెయ్?" ఇంజెర్ ఇత్తెర్. తె పేతురు, "నన ఆయొన్. వోర్ నాకున్ టావ సెలె" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్హోర్. ²⁶ బతి పేతురు బోనతె కెవితున్ కొయ్మెరొ, వోన చుటమ్నొర్ వొరొర్ పెర్సొర్ కటొడనగ సేవ కీసెర్ మత్తార్. వోర్ సేవ్కల్, "యేసున్ సంగ వాడితగ మనెకె, నన నీకున్ సూడ్మకి కి బతల్?" ఇంజెర్ పేతుర్తున్ ఇత్తార్. ²⁷ అస్కె పేతురు, "నాకున్ టావ సెలె" ఇంజెర్ ఉండె ఉంది జోక వెహ్హోర్. అస్కెనె గొగ్డి కూస్తు.

గవర్నర్ పిలాతున్ మునె యేసు నిల్వల్ (మత్తయి 27:1-2,11-31; మార్క్ 15:1-20; లూక 23:1-25)

²⁸ అస్కె ఉజ్డె మాత పెజె, కయపనగటల్ యేసున్ వూర్ రోమ గవర్నర్త మహల్లగ వోతెర్. తమొ అస్ట్ బస్ట్ ఆయ్వక్ సె పస్క సడ్డ జేవున్ కియన ఇంజెర్, అద్ మహల్తున్ రొపొ వూర్ నేంగ్మకి. ²⁹తె పిలాతుయ్ బహ్రి వాసి, "వేర్ మాయ్నన్ పొరొ బద్ కసుర్ వాట్సెర్ మంతిట్?" ఇంజెర్ పూసి

पेतुरु लबड वेह्ता बरोबर गोग्डि कूस्वल (मत्तयि 26:71-75; मार्क 14:69-72; लुका 22:58-62)

25 सीमोन-पेतुरु तड्मितगा पीनि आर्सेर मनेके, वूर सूड्सि, "करलेन वोनुर सिस्यिलर्गटल वोरोनि आंदि सेलेय?" इन्जेर इत्तेर. ते पेतुरु, "नना आयोन. वोर नाकुन टावा सेले" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. 26 बित पेतुरु बोनते केवितुन कोय्तोरो, वोना चुटम्नोर वोरोर पेर्सोर कटोडनगा सेवा कीसेर मत्तोर. वोर सेव्कल, "येसुन सड़ा वाडितगा मनेके, नना नीकुन सूड्मिक कि बतल?" इन्जेर पेतुरतुन इत्तोर. ²⁷ अस्के पेतुरु, "नाकुन टावा सेले" इन्जेर उंडे उंदि जोका वेह्तोर. अस्केने गोग्डि कूस्ता.

गवर्नर पिलातुन मुने येसु निल्वल (मत्तयि 27:1-2,11-31; मार्क 15:1-20; लूका 23:1-25)

²⁸ अस्के उज्डे माता पेजे, कयपनगटल येसुन वूर रोमा गवर्नर्ता महलतगा वोतेर. तमो अस्ट बस्ट आय्वक्ने पस्का सड्दा जेवुन कियना इन्जेर, अद महलतुन रोपो वूर नेङ्मकि. ²⁹ ते पिलातुय बिहर वासि, "वेर माय्नन पोरो बद कसुर वाट्सेर मंतिट?" इन्जेर पूसि कीतोर. ³⁰ अस्के वूर, "वेर तप किय्वक इत्तेके, निह्गा बारि पिय्सि वांदुम?" इन्जेर वेह्तेर. ³¹⁻³²ते पिलातु, "मिरटे वोन वोसि, मीवा दर्मता कान्न पिय्सि तस्वा कीम्ट" इन्जेर इत्तोर. अद केन्चि यूदुल्क, "मी मोडि दुस्रोन मरंता सिक्सा वाट्वल अदिकार माकुन सेले" इन्जेर वेह्तेर. अदेन हिंदल, येस् बातल मरन आय्वल मंतोर इंवल गोस्टि पूरे माता. 33 अस्के पिलातु महलतगा रोपो सोन्जि, येसुन केयुसि, "निमे यूदुल्क्नोर राजनि आंदि कि?" इन्जेर पूसि कीतोर. ³⁴ ते येसु, "निमेय कुद इहिन इंति कि? सेलेके, दुसुर बोरे ना बारेते नीकुन वेह्तेर?" इन्जेर उल्टा पूसि कीतोर. ³⁵ अदेन साटि पिलातु, "नना यूदुल्क्ना जातितोना आंदुन कि बतल? नी लोकुर अनि डगुक कटोडलिरे, नीकुन नहगा सारि कीतेर. निमे बतल कीति?" इन्जेर पूसि कीतोर. ³⁶ अस्के येसु, "नावा राज इद दुनियतुन बारेता आयो. उंदि मोका नावा

राज दुनियतुन बारेता आय्मड इत्तेके, यूद्ल्क

नाकुन पिय्सि वोय्वक्ने, नावुर सेव्कलिर

लडेय कींदिर. बति नावा राज इगेटा आयो"

इन्जेर वेह्तोर. ³⁷ अद केन्चि पिलातु, "ते

निमे राजनि आंदि कि?" इन्जेर पूसि कीतोर.

ते येसु, "निमेय नाकुन 'राजनि आंदि' इन्जेर

इत्ति. ननते सतुन बारेते गवा वेह्ले जल्मा

येत्तोन. इद कारंतुन हिंदले दुनियते वातोन.

కీతొర్. ³⁰ అస్కె వూర్, "వేర్ తప్ కిర్పుక్ ఇత్తెకె, నిహ్గా బారి పియ్స్ వాందుమ్?" ఇంజెర్ వెహ్తెర్. ^{31–32} తె పిలాతు, "మీరటె వోన్ వోసి, మీవ దర్మత కానున్ పియ్స్ తస్వ కీమ్ల్ల్ ఇంజెర్ ఇత్తార్. అద్ కేంచి యూడుల్క్, "మీ మోడి దుస్గొన్ మరన్ల సిక్స వాట్పల్ అదికార్ మాకున్ సెలె ఇంజెర్ వెహ్తెర్. అదెన్ హిందల్, యేసు బాతల్ మరన్ ఆయ్పల్ మంతొర్ ఇన్పల్ గొస్టి పూరె మాత.

 33 అెస్కె పిలాతు మహల్తగ రొపొ సొంజి, యేసున్ కేయుస్, "నిమె యూదుల్క్ నొర్ రాజని ఆంది కి?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. 34 తె యేసు, "నిమెయ్ కుద్ ఇహిన్ ఇంతి కి?ెసెలెకె, దుసుర్ బోరె నా బారెతె నీకున్ వెహ్రెర్?" ఇంజెర్ ఉల్ల పూసి కీతొర్. 35 అదెన్ సాటి పిలాతు, "నన యూదుల్క్న జాతితొన ఆందున్ కి బతల్? నీ లోకుర్ అని డగుక్ కటొడలిరె, నీకున్ నహ సారి కీతెర్. నిమె బతల్ కీతి?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. 36 అస్కె యేసు, "నావ రాజ్ ఇద్ దునియతున్ బారెత ఆయొ. ఉంది మోక నావ రాజ్ దునియతున్ బారెత ఆయ్మడ్ ఇత్తెకె, యూదుల్క్ నాకున్ పియ్స్ల వోయ్పక్నె, నావుర్ సేవ్కలిర్ లడెయ్ కీందిర్. బతి నావ రాజ్ ఇగెట ఆయు" ఇంజెర్ వెహ్తార్. 37 అద్ కేంచి పిలాతు, "తె నిమె రాజని ఆంది కి?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. తె యేసు, "నిమెయ్ నాకున్ 'రాజని ఆంది' ఇంజెర్ ఇత్తి. ననతె సతున్ బారెతె గవ వెహ్లె జల్మ యేత్తాన్. ఇద్ కారన్మన్ హిందలె దునియతె

వాతొన్. సతున్ పెర్మ కియ్వలిర్ నా గొస్టి కేంజంతెర్" ఇంజెర్ వెహ్తార్. ³⁸ తె పిలాతు, "సతెమ్ ఇత్తెకె బతల్?" ఇంజెర్ చేడి కీసెర్, పూసి కీతొర్.

అని బట్టా మన్వలిర్ యూదుల్క్ నగ సొంజి, "వోన్గ నాకున్ బదె గల్తి దిసెర్ సెలె. ³⁹ బతి మీవ పస్కు సడ్ జర్గ్ నెకె, నన జేల్దగ అర్స్తి మన్వలిర్గటల్ వొరొన్ సుటి కియ్పల్ రివజ్ తాక్సెర్ మంత. తె వేర్ యూదుల్క్ నొర్ రాజన్ సుటి కియ్పల్ మీకున్ ఇస్టమె కి?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. ⁴⁰ అస్కె వూర్ జోర్తె, "వోన్ వటిన్, బతి బరబన్ సుటి కీమ్" ఇంజెర్ కిలితెర్. వోర్ బరబల్ లూటి కీసి జేల్దగ అర్సి మత్తార్ ఆందుర్.

యేసున్ మరన్త సిక్స వాట్పల్

 19^{4} స్క్ పిలాతు యేసున్ 19^{4} చాటల్క్ నె పాయుస్తార్. 2^{2} సిపాయిర్ చహ్క్ న కాందతున్ కిరిటున్ దాత్ గీడి కీసి, యేసున తలదగ కెరుసైర్. రాజల్ పోండ్పల్ సాయ్ రంగ్న పాంగుడ్ వోన్ పోండుస్తెర్. 3^{4} ఆహన్ పోండుస్త పెజె వోన్ కరుమ్ వాసి, "యూదుల్క్ నొర్ రాజ! నీకున్ జెయ్ జెయ్ కార్" ఇంజెర్ తాపంగ్ పాతెర్.

 4 పిలాతు ఉందుంది జోక బ్రిగా పెసిసి, "వేన్ మీ మునె తరంతొన్. బతి కేంజట్! వేన్ సిక్స వాట్నల్, నాకున్ బదె గల్తి దిసెర్ సెలె" ఇంజెర్ వెహ్తూర్. 5 యేసున్, చహ్కొన కిరిట్ అని అద్ రగల్ రంగ్న పాంగుడ్ పోండుసి, బ్రిగా తత్తెర్. అస్కె పిలాతు,

सतुन पेर्मा किय्वलिर ना गोस्टि केन्जंतेर" इन्जेर वेह्तोर. ³⁸ते पिलातु, "सतेम इत्तेके बतल?" इन्जेर चेडि कीसेर, पूसि कीतोर.

अनि बिहर मंविलर यूदुल्क्नगा सोन्जि, "वोन्गा नाकुन बदे गिलत दिसेर सेले. ³⁹ बित मीवा पस्का सड जर्ग्नेके, नना जेल्दगा अर्सि मंविलर्गटल वोरोन सुटि किय्वल रिवज ताक्सेर मंता. ते वेर यूदुल्क्नोर राजन सुटि किय्वल मीकुन इस्टमें कि?" इन्जेर पूसि कीतोर. ⁴⁰ अस्के वूर जोर्ते, "वोन विटन, बित बरबन सुटि कीम" इन्जेर किलितेर. वोर बरबल लूटि कीसि जेल्दगा अर्सि मत्तोर आंदुर.

येसुन मरंता सिक्सा वाट्वल

19 अस्के पिलातु येसुन चाटल्क्ने 19 पायुस्तोर. ²सिपायिर चह्क्ना कांदतुन किरिटुन दात गीडि कीसि, येसुना तलदगा केरुस्तेर. राजल पोंड्वल साय रङ्ना पाङुड वोन पोंडुस्तेर. ³ अहन पोंडुस्ता पेजे वोन करुम वासि, "यूदुल्क्नोर राजा! नीकुन जेय जेय कार" इन्जेर ताप्डङ पातेर.

⁴ पिलातु उंदुंदि जोका बहिर पेसिसि, "वेन मी मुने तरंतोन. बित केन्जट! वेन सिक्सा वाटनल, नाकुन बदे गल्ति दिसेर सेले" इन्जेर वेह्तोर. ⁵ येसुन, चह्क्ना किरिट अनि अद रगल रङ्ना पाङुड पोंडुसि, बह्रिर तत्तेर.

వెరితార్.

अस्के पिलातु, "इचुला! वेर माय्नन सूडट!" इन्जेर इत्तोर. 6 येसुन सूड्सि, वूर डगुक कटोडलिर अनि मंदिरतगा केप्वलिर, "वोन मोद्नगा मोलने पासि जकना! वोन जकना!" इन्जेर किलितेर. ते पिलातु, "वेन्गा नाकुन बदे गल्ति दिसेर सेले. अदेन साटि मिरटे वेन मोद्नगा मोलने पासि जकट" इन्जेर वेह्तोर. 7 अद केन्चि, वूर यूदुल्क, "माकुन उंदि कानुन मंता. बगवंतनोर मिरना आंदुन इन्जेर वेर इत्ता काड्कि, मावा कानुंतुन पिय्सि वेर तप्वक साया लागर" इन्जेर वेह्तेर. 8 अद केन्चि, पिलातु बेय वेरितोर.

"निमे बगटल वाति?" इन्जेर पूसि कीतोर. बित येसु जवब सिय्मिक. 10 ते पिलातु, "निमे ना सङा बारि वड्क्वि? नीकुन सुटि कियुस्ले अनि मोद्नगा मोलने पासि जकुस्ले गिर नाकुन अदिकार मंता" इन्जेर येसुन वेह्तोर. 11 अस्के येसु, "पोरो मंवल बगवंतल सीसि मत्तेके तपा, ना पोरो बदे अदिकार नीकुन सेले. अदेन साटि, नाकुन निह्गा हिल्ल कियुस्तोर वोन, बेय पाप लागंता" इन्जेर वेह्तोर.

12 अस्केडल पिलातु, येसुन सुटि कियुसना इन्जेर कोसिद कीतोर. बित यूदुल्क, "तना राजना इन्जेर वेह्वल हर मायनल, महा राजन बय्मन आतप आंता. उंदि मोका वेन सुटि कीकिते, निमे महा राजनोर दोस्तनि "ఇదుల! వేర్ మాయ్నన్ సూడట్!" ఇంజెర్ ఇత్తార్. 6 యేసున్ సూడ్సి, వూర్ డగుక్ కటొడరిర్ అని మందిర్తగ కేప్పరిర్, "వోన్ మొద్దగ మోలనె పాసి జకన! వోన్ జకన!" ఇంజెర్ కిరితెర్. తె పిలాతు, "వేన్గ నాకున్ బదె గల్తి దిసెర్ సెలె. అదెన్ సాటి మీరటె వేన్ మొద్దగ మోలనె పాసి జకట్" ఇంజెర్ వెహ్తూర్. 7 అద్ కేంచి, వూర్ యూదుల్క్, "మాకున్ ఉంది కానున్ మంత. బగవంతనొర్ మరిన ఆందున్ ఇంజెర్ వేర్ ఇత్త కాడ్కి, మావ కానున్మన్ పియ్సి వేర్ తప్పక్ సాయ లాగర్" ఇంజెర్ వెహ్తార్. 8 అద్ కేంచి, పిలాతు బెయ్

వోసి పిలాతు, "నిమె బగటల్ వాతి?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. బతి యేసు జవబ్ సియ్మకి. ¹⁰ తె పిలాతు, "నిమె నా సంగ బారి వడ్క్ వి? నీకున్ సుటి కియుస్లె అని మొద్దగ మోలనె పాసి జకుస్లె గీర్ నాకున్ అదికార్ మంత" ఇంజెర్ యేసున్ వెహ్తార్. ¹¹ అెస్కె యేసు, "పారొ మన్వల్ బగవంతల్ సీసి మత్తెకె తప, నా పొరొ బదె అదికార్ నీకున్ సెలె. అదెన్ సాటి, నాకున్ నిహ్మ హవ్లి కియుస్తార్ వోన్, బెయ్ పాప్ లాగంత" ఇంజెర్ వెహ్తార్.

 9 అని యేసున్ మహల్తున్ రొపొ

¹² అస్కెడల్ పిలాతు, యేసున్ సుటి కియుసన ఇంజెర్ కోసిద్ కీతార్. బతి యూదుల్క్, "తన రాజన ఇంజెర్ వెహ్వల్ హర్ మాయ్నల్, మహ రాజన్ బయ్మన్ ఆతప్ ఆంత. ఉంది మోక వేన్ సుటి కీకితె, నిమె మహ రాజనొర్ దోస్తని

ఆయ్తి, ఇంజెర్ కిలితెర్. 13 తె పిలాతు ఇవ్ గొసింగ్ కేంచి, యేసున్ బట్టా తత్తొర్. తస్వ కీనెకె ఉద్వల్ చవ్తొరత్ పొరొడ కుర్పితగ ఉద్తకార్. యూదుల్క్ న* బాసతె అద్ జాగతున్, 'గబ్బతా' ఇంతెర్. $^{-14}$ అద్ పస్క సడ్ద తయర్తి కియ్వల్ దివొస్ ఆంద్. అద్ వకత్నె బార్ దుపరి ఆసెర్ మత్త. తె పిలాతు, "ఇచుల! మీ రాజల్" ఇంజెర్ యూదుల్కున్ వెహ్హార్. 15 అస్కె వూర్, 'వోన్ జకనయె! వోన్ జకనయె! వోన్ మొద్దగ మోలనె పాసి జకన" ఇంజెర్ కిలితెర్. తె పిలాతు, "మీ రాజన్ మొద్దగ మోలనె పాసి బారి జకనయె ఇంతిట్?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. తె డగుక్ కటొడలిర్, "మహ రాజల్ తప, మాకున్ దుస్రార్ బోరె రాజల్ సెలొర్" ఇంజెర్ వెహ్తెర్. 16 అస్కె పిలాతు, మొద్దగ మోలనె పాసి జక్లై, వోన్ సిపాయిర కెయ్డె హవ్లి కీతార్. తే వూర్ యేసున్ వోతెర్.

యేసున్ మొద్దగ మోలనె పాసి జక్వల్ (మత్తయి 27:32–44; మార్క్ 15:21–32; లూక 23:26–43)

 17 యేసు తన్వ మొద్ కాంచికున్ తల-టోకె ఇన్వల్ జాగతగ సొత్తార్. యూదుల్క్ న బాసతె ఇదెన్, 'గొల్గొత' ఇంతెర్. 18 అగ నడ్డుమ్మ మొద్దగ యేసున్ మోలనె పాసి టాంగి కీతెర్. యేసున్

आय्वि" इन्जेर किलितेर. ¹³ ते पिलात् इव गोस्टिङ केन्चि, येसुन बहिर तत्तोर. तस्वा कीनेके उद्गल चव्तोरत पोरोडा कुर्सितगा उद्तोर. यूद्ल्क्ना* बासते अद जागत्न, 'गब्बता' इंतेर. ¹⁴ अद पस्का सङ्दा तयरि किय्वल दिवोस आंद. अद वकत्ने बार दुपरि आसेर मत्ता. ते पिलातु, "इचुला! मी राजल" इन्जेर यूदुलकुन वेह्तोर. ¹⁵ अस्के वूर, "वोन जकनये! वोन जकनये! वोन मोद्नगा मोलने पासि जकना" इन्जेर किलितेर. ते पिलातु, "मी राजन मोद्नगा मोलने पासि बारि जकनये इंतिट?" इन्जेर पूसि कीतोर. ते डगुक कटोडलिर, "महा राजल तपा, माकुन दुस्रोर बोरे राजल सेलोर" इन्जेर वेह्तेर. ¹⁶ अस्के पिलातु, मोद्नगा मोलने पासि जक्ले, वोन सिपायिरा केय्दे हव्लि

येसुन मोद्नगा मोलने पासि जक्वल

कीतोर. ते वूर येसून वोतेर.

(मत्तयि 27:32-44; मार्क 15:21-32; लूका 23:26-43)

¹⁷ येसु तंवा मोद कान्चिकुन तला-टोक्रे इंवल जागतगा सोत्तोर. यूदुल्क्ना बासते इदेन, 'गोल्गोत' इंतेर. ¹⁸ अगा नड्डुम्ना मोद्नगा येसुन मोलने पासि टाङि कीतेर.

^{* 19:13} యూదుల్క్ హెబ్రి అని అరమిక్ బాసంగ్ వడ్క్ స్ట్రాన్ట్ చేస్తారు.

^{* 19:13} यूदुल्क हेब्रि अनि अरमिक बासङ वडुकंदिर.

येस्न तिना बग्ला वोरोन अनि डेमा बग्ला वोरोन मोदुक्नगा मोलने पासि टाङि कीतेर. ¹⁹ अस्के पिलातु, "नजरेत्नोर येसु यूदुल्क्नोर राजल आंदुर" इन्जेर चेकतगा* लिहि कियसि, येस्न टाङि कीसि मंवल मोद्नगा पायुस्तोर. ²⁰ येसुन मोद्नगा टाङि कीता जागा नगुडुन करुम मत्ता. अद पाटितगा हेब्रि, लाटिन अनि ग्रीकु बासने* लिहि कियुस्ता काड्कि, सडद्न साटि वात्र वेलेटिर यूद्ल्क वाचि किया पर्तेर. 21 अस्के डगुक कटोडलिर, "यूद्ल्क्नोर राजल आयो बति, 'नना यूदुल्क्नोर राजना इत्तोर' इन्जि लिहि कियुसट" इन्जेर पिलात्नगा सोन्जि वेह्तेर. ²² अस्के पिलात्, "लिहि कियुस्तोन अगा, लिहि कियुस्तोन अह्ने मनि" इन्जेर इत्तोर

²³ येसुन सिपायिर मोद्नगा मोलने पाता पेजे, वोनङ पाङुक वोरोन वोरोन उंदि ईसा वानल नालुङ ईसङ कीसि तूस्तेर. पोरोडा कमिसुन^{*} गिर येत्तेर. अद कमिस कोट्वक्ने लाम मत्ता. ²⁴ ते सिपायिर. "इदेन सरुस्वट.

* 19:19 बदे तप कीतोर वोर साप्डे मातेके, वोर उंदि मोद कान्चि वोया लागर. अस्के वोन मुने वोर बतल तप कीतोर अदेना सूचना लिहि कीसि मंदंता. अद वाचि कीतुर वोन बततुन साटि मोद्नगा मोलने टाङि कीसि परन येत्वलिर मंतेरो किर कींतेर. * 19:20 वेलेटिर यूदुल्क इव बासनल उंदितेर बासा वाचि किया पर्ंदिर. * 19:23 तोले ईतङ लाम किमसकुन कोट्वक्ने तयर कींदिर.

తిన బగ్ల వొరొన్ అని డెమ బగ్ల వొరొన్ మొద్క్ నగ మోలనె పాసి టాంగి కీతెర్. 19 అెస్కై పిలాతు, "నజరేత్సౌర్ యేసు యూదుల్క్ నొర్ రాజల్ ఆందుర్" ఇంజెర్ చెకతగ* లిహి కియుసి, యేసున్ టాంగి కీసి మన్వల్ మొద్దగ పాయుస్తార్. 20 యేసున్ మొద్దగ టాంగి కీత జాగ నగుడున్ కరుమ్ మత్త. అద్ పాటితగ హెబ్టి, లాటిన్ అని గ్రీకు బాసనె* లిహి కియుస్త కాడ్కి, సడ్తున్ సాటి వాతుర్ వెలెటిర్ యూదుల్స్ వాచి కియ పర్తెర్. 21 అస్కె డగుక్ కటొడలిర్, "యూదుల్్-నొర్—రాజల్—ఆయొ—బతి, 'నన యూదుల్్ర్ నొర్ రాజన ఇత్తొర్' ఇంజి లిహి కియుసట్" ఇంజెర్ పిలాతునగ సొంజి వెహ్తెర్. 22 అస్కె పిలాతు, "లిహి కియుస్తాన్ అగ, లిహి కియుస్తాన్ అప్పా

²³ యేసున్ సిపాయిర్ మొద్దగ మోలనె పాత పెజె, వోనంగ్ పాంగుక్ వొరొన్ వొరొన్ ఉంది ఈస వానల్ నాలుంగ్ ఈసంగ్ కీసి తూస్తెర్. పొరొడ కమిసున్* గిర్ యేత్తెర్. అద్ కమిస్ కొట్పక్నె లామ్

మని" ఇంజెర్ ఇత్తొర్.

* 19:19 బదె తప్ కీతొర్ వోర్ సాప్డై మాతెకె, వోర్ ఉంది మొద్ కాంచి వోయ లాగర్. అస్కె వోన్ మునె వోర్ బతల్ తప్ కీతొర్ అదెన సూచన లిహి కీసి మందంత. అద్ వాచి కీతుర్ వోన్ బతతున్ సాటి మొద్దగ మోలనె టాంగి కీసి పరన్ యేత్వలిర్ మంతెరొ కరి కీంతెర్. * 19:20 వెలెటిర్ యూదుల్క్ ఇవ్ బాసనల్ ఉందితెర్ బాస వాచి కియ పర్న్దర్. * 19:23 తొలె ఈతంగ్ లామ్ కమిస్కున్ కొట్వక్ నె తయర్ కీందిర్. 106

మత్త. ²⁴ తె సిపాయిర్, "ఇదెన్ సరుస్వట్. బోన పొరొల్ పెసితెకె వోరె యేతన" ఇంజెర్ చిటింగ్ వాడ్తెర్. "వూర్ నావంగ్ కెష్డిన్ ఈసంగ్ కీసి తూసి, నావ కమిసున్ యేత్లె, చిటింగ్# వాటంతెర్" ఇంజెర్ దర్మ-గ్రంత్నగ లిహి కీత వచన్ పూరి మాయ్లెనె, ఇహిన్ జర్గ్ త. అదెన్ సాటినె సిపాయిర్ ఇహిన్ కీతెర్.

25 యేసున్ మోలనె పాత మొదున్ కరుమ్, యేసున అవల్, వోన కాకి, క్లొపన బాయ్క్లో మరియల్ అని మగ్దలేనె నాట్న మరియల్ నిల్స్ మత్తంగ్. ²⁶ యేసు తన్వ అవల్ అని తన్వొర్ లాడ్నొర్ సిస్యల్ కరుమ్ నిల్స్ మన్వల్ సూడ్సి, "బెయె ఇచుల! నీవొర్ మరి" ఇంజెర్ వెహ్హోర్. ²⁷ అని వోర్ సిస్యనెకె సూడ్సి, "ఇచుల! నీవ అవల్" ఇంజెర్ వెహ్హోర్. అద్ గట్కతల్ తాన్ తన్వ రోన్

వోసి కాస అవన్ దాత్ సూడొర్.

యేసు తన్న పరన్ సుటి కియ్పల్ (మత్తయి 27:45–56; మార్క్ 15:33–41; లూక 23:44–49)

 28 అద్ ఆత పెజె, తన వాత కామ్ సమ్దె మార్త ఇంజెర్ కరి కీసి, దర్మ-గ్రంత్నగ లిహి కీత అద్ జర్గ్ లె, "నాకున్ వట్క వస్త్త"# ఇంజెర్ యేసు ఇత్తార్. 29 అగ పులిత ఆంగుర్ రస నిహ్చి ఉంది బుడ్డి మత్త. తె बोना पोरोल पेसितेके वोरे येतना" इन्जेर चिटिङ वाड्तेर. "वूर नावङ कप्डिन ईसङ कीसि तूसि, नावा किमसुन येत्ले, चिटिङ# वाटंतेर" इन्जेर दर्मा-ग्रंत्नगा लिहि कीता वचन पूरि माय्लेने, इहिन जर्ग्ता. अदेन साटिने सिपायिर इहिन कीतेर.

25 येसुन मोलने पाता मोदुन करुम, येसुना अवल, वोना कािक, क्लोपना बाय्को मिरयल अनि मग्दलेने नाट्ना मिरयल निल्सि मत्तङ. 26 येसु तंवा अवल अनि तंवोर लाङ्नोर सिस्यल करुम निल्स मंवल सूड्सि, "बेये इचुला! नीवोर मिर" इन्जेर वेह्तोर. 27 अनि वोर सिस्यनेके सूड्सि, "इचुला! नीवा अवल" इन्जेर वेह्तोर. अद गट्कतल तान तंवा रोन वोिस कासा अवन दात सूड्तोर.

येसु तंवा परन सुटि किय्वल (मत्तयि 27:45-56; मार्क 15:33-41; लूका 23:44-49)

²⁸ अद आता पेजे, तना वाता काम सम्दो मार्ता इन्जेर किर कीसि, दर्मा-ग्रंत्नगा लिहि कीता अद जर्ग्ले, "नाकुन वट्का वस्ता"[#] इन्जेर येसु इत्तोर. ²⁹ अगा पुलिता आङुर

[#] **19:24** కీర్తన్స్న 22:18 # **19:28** కీర్తన్స్న 69:21

रसा निह्चि उंदि बुड्डि मत्ता. ते वूर तान्गा दूदि नह्चि, हिस्सोप मरता कांदतगा तटुस्तेर अनि येसुना तोड्दगा अंदुस्तेर. ³⁰ अस्के येसु, अद रसता सवद सूड्सि, "नना वाता काम मह्तोन" इन्जेर तला वरुसि, तंवा परन सुटि कीतोर.

31 अद पस्का सड्दा तयिर किय्वल दिवोस आंद. दुस्रो नेटि, बेय नेकिता आरम्ना दिवोस* मत्ता काड्कि, अव मेंदोल्क मोदकुन पोरो टाङे मासि मंवल यूदुलकुन इस्टम सेले. अदेन साटि, "वूरङ काल्क उरुसि,* अव मेंदोलकुन बूड रेहुसा" इन्जेर पिलातुन पूसि कीतेर. 32 ते सिपायिर वासि, येसुन बरोबर मोदक्नगा टाङि कीसि मंवलिर इविरङ्ते काल्क उरुस्तेर. 33 बति वूर येसुनगा वासि, अदेन मुनेने वोर सासि मत्ता सूड्सि, वोनङ काल्क उरुस्मिक. 34 बति वूर्गटल वोरोर सिपायि येसुना डोकतुन गोर्कते कोट्तोर. येंटने नेतुर अरिक येर पोङ्ता. 35 मिरट गिर बरोसा इरनल, इद सूड्तोर वोर गवा वेह्तोर. वोना गवा

* 19:31 आरम्ना दिवोस: यूदुल्क्ना आरम्ना दिवोस सुकुर वार पोद्रेकनल सुरु आंता अनि संवर पोद्रेक मारंता. ते वूरा नेकितुन पिय्सि अद दिवोस्नगा बोनय कूर माति किय्वक्ने बहिर मंवा. अदेन साटि अद काम वेय्ने किय्वल मत्ता.

* 19:31 मोद्नगा मोलने पासि टाङे मासि मंवल तंवङ कालकुन अहिच नेस्का परंतोर. बित बस्केते वोनङ काल्क उरुसंतेरो, अस्के नेस्का वाय्वा काडुकि, वेय्ने परन सुटि कींतोर.

వూర్ తాన్గ దూది నహ్చి, హిస్సాప్ మరత కాందతగ తటుస్తెర్ అని యేసున తొడ్దగ అందుస్తెర్. ³⁰ అస్కె యేసు, అద్ రసత సవద్ సూడ్పి, "నన వాత కామ్ మహ్హాస్" ఇంజెర్ తల వరుసి, తన్వ పరస్ సుటి కీతొర్.

 31 అద్ పస్క సడ్ధ తయరి కియ్వల్ దివొస్ ఆంద్. దుస్రా నేటి, బెయ్ నేకిత ఆరమ్స దివొస్* మత్త కాడ్కి, అవ్ మేందొల్క్ మొద్కున్ పొరొ టాంగె మాసి మన్వల్ యూదుల్కున్ ఇస్టమ్ సెలె. అదెన్ సాటి, "వూరంగ్ కాల్స్ ఉరుసి,* అవ్ మేందొల్కున్ బూడ్ రెహుస" ఇంజెర్ పిలాతున్ పూసి కీతెర్. 32 తె సిపాయిర్ వాసి, యేసున్ బరొబర్ మొద్క్ నగ టాంగి కీసి మన్వలిర్ ఇవిరంగై కాల్క్ ఉరుస్తెర్. 33 బతి వూర్ యేసునగ వాసి, అదెన్ మునెనె వోర్ సాసి మత్త సూడ్పి, వోనంగ్ కాల్స్ ఉరుస్మకి. 34 బతి వూర్తటల్ వొరొర్ సిపాయి యేసున డొకతున్ గొర్కతె కొట్నార్. యెంటనె నెతుర్ అరిక్ యేర్ పోంగ్గ. 35 మిరట్ గిర్ బరొస ఇర్నల్, ఇద్ సూడ్తొర్ వోర్ గవ వెహ్తోర్. వోన గవ కరల్

^{* 19:31} ఆరమ్న దివౌస్: యూదుల్క్ న ఆరమ్న దివౌస్ సుకుర్ వార్ పోదైక్ నల్ సురు ఆంత అని సన్వర్ పోదైక్ మారంత. తె వూర నేకితున్ పియ్స్టి అద్ దివొస్సగ బోనయ్ కూర్ మాతి కియ్పక్ నె బట్టా మన్వ. అదెన్ సాటి అద్ కామ్ వెయ్స్టె కియ్పల్ మత్త. * 19:31 మొద్దగ మోలనె పాసి టాంగె మాసి మన్వల్ తన్వంగ్ కాల్కున్ అప్పో నేస్కు పరంతొర్. బతి బస్కెతె వోసంగ్ కాల్క్ ఉరుసంతేరో, అస్కెనేస్క వాయ్ప కాడ్కి, వెయ్నె పరన్ సుటి కీంతొర్.

ఆంద్. వోర్ సతెమ్ వెహ్చెర్ మంతొర్ ఇంజెర్ వోస్ టావ. ³⁶⁻³⁷ "వోనంగ్ బొకనల్ ఉంది బొక గిర్ ఉర్న్గొంగ్" # అని ఉండె ఉంది జాగ, "వోస్ కొట్తుర్ వూర్ వోస్ బాజ్ సూడంతెర్" # ఇంజెర్ దర్మ-గ్రంత్నగ లిహి కీసి మత్తంగ్ అవ్, గొస్టింగ్ పూరె మాయ్లెనె ఇహిస్ జర్త్.

యేసున కూర్దున్ నారిత బండత బుయరితగ ఇర్వల్

(మత్తయి 27:57-61; మార్క్ 15:42-47; లూక 23:50-56)

 38 అరిమతయ చహర్తొర్ యోసెప్ ఇన్వల్ యూదుల్క్ న వెరెతె, యేసున బక్తి మక్తితె కీందుర్. బతి ఇంకె పిలాతునగ సొంజి, "యేసున కూర్లున్ వోయ సీమ్" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. తె పిలాతు వొప్త కాడ్కి, యేసున కూర్దున్ వోతొర్. ³⁹వేర్ యోసెపున్ సంగ ఉంది దియ రాత్సె యేసునగ వాసి, బేటె మాయ్యల్ నికొదేమ్ గిర్ మత్తార్. నికొదేమ్ తన్య సంగ లగ్–బగ్ తీస సియుంగ్ (35) కిలొంగ్ బోలమ్ అని అగర్ ఇన్వలిక్ గమ గమ గాడి సియ్వలిక్ చీజ్క్ కూర్డున్ సోక్లె తత్తార్. ⁴⁰ఇవ్ వీజ్కున్ వూర్ ఇవిర్ ఆసి, యూదుల్క్ న నేకి తీర్ యేసున కూర్డున్ సోక్తెర్ అని అద్ కూర్తున్ బారిత పూన కాది కపిడె గూండి కీతెర్. ⁴¹ యేసున్ మొద్దగ

మోలనె పాసి టాంగి కీత జాగతగ ఉంది

करल आंद. वोर सतेम वेह्चेर मंतोर इन्जेर वोन टावा. ³⁶⁻³⁷ "वोनङ बोकनल उंदि बोका गिर उन्गोंङ" अनि उंडे उंदि जागा, "वोन कोट्तुर वूर वोन बाज सूडंतेर" इन्जेर दर्मा-ग्रंत्नगा लिहि कीसि मत्तङ अव, गोस्टिङ पूरे माय्लेने इहिन जर्गा.

येसुना कूरदुन नारिता बंडता बुयरितगा इर्वल (मत्तयि 27:57-61; मार्क

15:42-47; लूका 23:50-56)

³⁸ अरिमतया चहर्तोर योसेप इंवल यूदुल्क्ना वेरेते, येसुना बक्ति मिन्डिते कींदुर. बित इंके पिलातुनगा सोन्जि, "येसुना कूरदुन वोया सीम" इन्जेर पूसि कीतोर. ते पिलातु वोप्ता काइिक, येसुना कूरदुन वोतोर. ³⁹ वेर योसेपुन सङा उंदि दिया रात्ने येसुनगा वासि, बेटे माय्वल निकोदेम गिर मत्तोर. निकोदेम तंवा सङा लग-बग तीसा सियुङ (35) किलोङ बोलम अनि अगर इंवलिक गमा गमा गाडि सिय्वलिक चीज्क कूरदुन सोक्ले तत्तोर. ⁴⁰ इव चीजकुन वूर इविर आसि, यूदुल्क्ना नेकि तीर येसुना कूरदुन सोकेर अनि अद कूरदुन बारिता पूना

कादि कपिडे गूंडि कीतेर. ⁴¹ येसुन मोद्नगा

मोलने पासि टाङि कीता जागतगा उंदि

[#] **19:36–37** బహ్ పెసివల్ 12:46; ఇసొబ్బ 9:12; కీర్తన్క్ న 34:20 # **19:36–37** జెకర్య 12:10

वाडि मत्ता. अगा उंदि नार्युसीता बंडता पूना वीच्ना बुयरि मत्ता. अस्के वेरि, अदेनगा बदे कूरदुन इर्मिके. ⁴² अद नेटि यूदुल्क्ना पस्का सड्दा तयरि किय्वल मत्ता काड्कि, लह्कि वर्सि येसुना कूरदुन अद करुम मंवल बुयरितगन इर्तेर.*

येसु सासि-नेंड्वल

(मत्तियि 28:1-10; मार्क 16:1-8; लूका 24:1-12)

20 वारम्ना मोदोडा दिवोस आय्त्वरतुन 20 नेटि सक्रे बय बय आनेकेन मग्दलेने नाट्ना मरियल येसुना कूर इर्ता बुयरितगा सोत्ता. ते अद बुयरितुन अड्डम इर्ता बंडा कूडुसि दिस्ता. 2 अदेन साटि, अद मरियल, सीमोन-पेतुरतगा अनि येसु लाड किय्वल उंडे वोरोर सिस्यनगा विद्येर सोन्जि, "पर्बुना कूरदुन अद वीच्ना बुयरितल बूरेय वोसि, बगा इर्तेरेय माकुन टावा सेले" इन्जेर वेह्ता. 3 ते पेतुरु अनि वोन सङा मंवल सिस्यल बुयरितगा सूड्ले पेसितेर. 4 वूर इविर मीरे मासि विद्येर मनेके, वोर सिस्यल पेतुरतुन

* 19:42 यूदुल्क्ना आरम्ना दिवोस सुकुर वार पोद्रेकनल सुरु आंता अनि संवर पोद्रेक मारंता. ते वूरा नेकितुन पिय्सि अद दिवोस्नगा बोनय कूर माति किय्वक्ने बह्रि मंवा. अदेन साटि अद काम वेय्ने किय्वल मत्ता. వాడి మత్త. అగ ఉంది నార్యుసీత బండత పూన వీచ్న బుయరి మత్త. అస్కె వేరి, అదెనగ బదె కూర్దున్ ఇర్మకి. ⁴² అద్ నేటి యూదుల్క్ న పస్క సడ్ద తయరి కియ్పల్ మత్త కాడ్కి, లహ్కి వర్సి యేసున కూర్దున్ అద్ కరుమ్ మన్వల్ బుయరితగన్ ఇరైర్.*

యేసు సాసి–నేండ్వల్

(మత్తయి 28:1–10; మార్క్ 16:1–8; బూక 24:1–12)

20 వారమ్న మొదొడ దివోస్ 20 ఆయ్త్ వర్తున్ నేటి సక్రె బయ్ బయ్ ఆనెకెన్ మగ్దలేనె నాట్న మరియల్ యేసున కూర్ ఇర్త బుయరితగ సొత్త. తె అద్ బుయరితున్ అడ్డమ్ ఇర్త బండ కూడుసి దిస్తు. 2 అదెన్ సాటి, అద్ మరియల్, సీమొన్ 2 అదెన్ సాటి, అద్ మరియల్, సీమొన్ 2 పతుర్తగ అని యేసు లాడ్ కియ్పల్ ఉండె వొరొర్ సిస్యనగ విచ్చెర్ సొంజి, "పర్బున కూర్డున్ అద్ వీచ్న బుయరితల్ బూరెయ్ వోసి, బగ ఇర్తెరెయ్ మాకున్ టావ సెలె" ఇంజెర్ వెహ్తా. 3 తె పేతురు అని వోన్ సంగ మన్పల్ సిస్యల్ బుయరితగ సూడ్లె పెసితెర్. 4 వూర్ ఇవిర్ మీరె మాసి విచ్చెర్ మనెకె, వోర్ సిస్యల్ పేతుర్తున్ తెర్

^{* 19:42} యూదుల్క్ న ఆరమ్న దివొస్ సుకుర్ వార్ పోదైక్నల్ సురు ఆంత అని సన్వర్ పోదైక్ మారంత. తె పూర నేకితున్ పియ్స్ అద్ దివొస్నగ బోనయ్ కూర్ మాతి కియ్వక్ ని బహ్రి మన్వ. అదెన్ సాటి అద్ కామ్ వెయ్నె కియ్వల్ మత్త.

మునె విచ్చెర్ సొంజి, వీచ్న బుయరితగ యెవొర్. 5 అని బహిడలె వరిసి సూడొర్. తె అగ*ి*నిరిప్ కూరున్ గూండి కీతంగ్ కప్డింగె వోన్ దిస్తంగ్. బతి వోర్ రొపా నేంగ్మకి. $^{6-7}$ అస్కెన్ సీమొన్–పేతురు అగ[ా]యెవ్సి, రొపా వీచ్న బుయరితగ వేంగ్గొర్. కూరున్ గూండి కీతంగ్ కప్పింగ్ అగ మతంగ్. యేసున తలతున్ గూండి కీత కప్తి గడి కీసి, మెయ్తంగ్ కప్తినల్ అలది మన్సల్ సూడ్తొర్. 8 అెస్కై వీచ్నగ మొదొల్ యెవ్తొర్ వోర్ సిస్యల్ రాపా వేంగ్సి, సూడ్పి బరొస కీతొర్. 9 అస్కె గిర్, "కిరిస్తు సాసి తప్పక్ నేండంతొర్" ఇంజెర్ దర్మ – గ్రంత్ నగ – మన్వల్ – గొస్టి – వూర్కున్ అర్తమ్ ఆయ్లెకె మత్త. 10 అస్కె వూర్ ఇవిర్ మల్సి, తమ్కుర్గ సొత్తెర్.

యేసు మగ్దలేనె నాట్న మరియన్ దిస్వల్ $({\it మార}_{7} \ 16:9{-}11)$

11 బతి మగ్దలేనె నాట్న మరియల్ బుయరితున్ బహ్రి నిర్సి ఆడ్సెర్ మత్త. అహన్ ఆడ్సెర్ బహిడలె వరిసి సూడ్త. 12 అస్కె బెయ్ దద్దలిక్ కస్టింగ్ పోండ్తుర్ ఇవిర్ బగవంతనుర్ దూతలిర్ దిస్తెర్. వూర్ యేసున కూర్ మత్త అద్ జాగతగ తలవడ్డ వొరొర్ అని కాల్వడ వొరొర్ ఉచ్చి మత్తెర్. 13 వూర్, "బాయి! బారి ఆడంతి?" ఇంజెర్ తాన్ పూసి కీతెర్. తె అద్, "పర్బున కూర్దున్ బుయరితల్ బూరెయ్ వోసి, బగ ఇరైరెయెు నాకున్ టావ సెలౌ तेर मुने विद्येर सोन्जि, वीच्ना बुयरितगा येव्तोर. ⁵ अनि बहिडले विरिप्त सूड्तोर. ते अगा सिरिप कूरदुन गूंडि कीतङ कप्डिङे वोन दिस्तङ. बित वोर रोपो नेङ्मिक. ⁶⁻⁷ अस्केन सीमोन-पेतुरु अगा येव्सि, रोपो वीच्ना बुयरितगा नेङ्तोर. कूरदुन गूंडि कीतङ कप्डिङ अगा मत्तङ. येसुना तलतुन गूंडि कीता कप्डि गडि कीसि, मेय्तङ कप्डिनल अलिद मंवल सूड्तोर. ⁸ अस्के वीच्नगा मोदोल येव्तोर वोर सिस्यल रोपो नेङ्सि, सूड्सि बरोसा कीतोर. ⁹ अस्के गिर, "किरिस्तु सासि तप्वक नेंडंतोर" इन्जेर दर्मा-ग्रंत्नगा मंवल गोस्टि वूरकुन अर्तम आय्लेके मत्ता. ¹⁰ अस्के वूर इविर मिल्स, तम्वुर्गा सोत्तेर.

येसु मग्दलेने नाट्ना मरियन दिस्वल

(मार्क 16:9-11)

 11 बित मग्दलेने नाट्ना मरियल बुयरितुन

बिहर निल्सि आइसेर मत्ता. अहन आइसेर बिहडले विरिस सूड्ता. ¹² अस्के बेय दव्रलिक किष्डिङ पोंड्तुर इविर बगवंतनुर दूतलिर दिस्तेर. वूर येसुना कूर मत्ता अद जागतगा तलवड्डा वोरोर अनि काल्वडा वोरोर उच्चि मत्तेर. ¹³ वूर, "बायि! बारि आडंति?" इन्जेर तान पूसि कीतेर. ते अद, "पर्बुना कूरदुन बुयरितल बूरेय वोसि, बगा इर्तेरेयो नाकुन टावा सेले" इन्जेर मरियल ఇంజెర్ మరియల్ వెహ్త. 14 అహన్ वेह्ता. ¹⁴ अहन वेह्चि, पेजे तिरिता. अस्के వెహ్చి, పెజె తిరిత. అస్కె యేసు నిల్సి మన్వల్ సూడ్త బతి, వోరె యేసు ఇంజెర్ येस् निल्सि मंवल सूड्ता बति, वोरे येस् 2^{-1} మాయ్మకి. 15 అస్కె యేసు, इन्जेर वोड्के माय्मकि. ¹⁵ अस्के येसु, "బాయి బారి ఆడంతి? అని బోన్ సాటి "बायि बारि आडंति? अनि बोन साटि మహ్కాసెర్ మంతి?" ఇంజెర్ పూసి కీతార్. मह्क्सेर मंति?" इन्जेर पूसि कीतोर. ते తె మరియల్, వోన్ వాడితగ మన్యల్ గడియల్ ఇంజెర్ సమ్మె మాసి, "దాద! मरियल, वोन वाडितगा मंवल गडियल నిమె పర్భున కూర్తున్ వోసి మంద్కితె, इन्जेर सम्जे मासि, "दादा! निमे पर्बुना బగ ఇర్తియో వెహ. నన సొంజి కూర్తున్ कूरद्न वोसि मंद्किते, बगा इर्तियो वेहा. వోంతొన్" ఇంజెర్ పూసి కీత. 16 తె नना सोन्जि कूरदुन वोंतोन" इन्जेर पूसि యేసు, "మరియ!" ఇంజెర్ తాన్ కేయ్తోర్. कीता. ¹⁶ ते येसु, "मरिया!" इन्जेर तान అస్కె మరియల్ వోన్ బాజున్ మల్పి హెబ్రి केय्तोर. अस्के मरियल वोन बाजुन मल्सि బాసతె, "రబుని!" ఇంజెర్ కేయ్త. 'బోద हेब्रि बासते, "रबुनि!" इन्जेर केय्ता. 'बोदा గురు' ఇంజెర్ ఇదెన అర్తమ్. 17 యేసు తాన్ సంగ, "నన పొరొ బాబొనగ సొంద ग्रुं इन्जेर इदेना अर्तम. ¹⁷येसु तान सङा, లాగర్. నాకున్ పియ్స్లి మన్మ. బతి నా "नना पोरो बाबोनगा सोंदा लागर. नाकुन తముక్సగ సొంజి, 'నా బాబొయే మీ బాబొ पिय्सि मन्मा. बति ना तमुक्नगा सोन्जि, ఆందుర్. నా బగవంతలె మీ బగవంతల్ 'ना बाबोये मी बाबो आंदुर. ना बगवंतले ఆందుర్. పొరొ బగవంతనగ నన సొంజెర్ మంతొన్' ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ" ఇంజి मी बगवंतल आंदुर. पोरो बगवंतनगा नना తాన్ వెహ్తూర్. $^{-18}$ తె మగ్గలేనె నాట్స सोन्जेर मंतोन' इन्जेर वूरकुन वेहा" इन्जि మరియల్ సిస్యలిర్గ సొంజి, "నన పర్బున్ तान वेह्तोर. ¹⁸ ते मग्दलेने नाटुना मरियल సూడ్తొన్. పర్బు మీకున్ ఇవ్ గొస్టింగ్ వెహ सिस्यलिर्गा सोन्जि, "नना पर्बुन सूड्तोन. ఇత్తొర్" ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ వెహ్హా. पर्बु मीकुन इव गोस्टिङ वेहा इत्तोर" इन्जेर

¹⁹ अंटित्के "पोद्रेक सिस्यलिर यूदुल्क्नुर अदिकारिरकुन वेरिसि, तमो मीरे मासि *20:19 युदा दर्मता नेकितन पिय्सि, सनिवारतन

सिस्यलिरकुन वेह्ता.

* 20:19 यूदा दर्मता नेकितुन पिय्सि, सनिवारतुन आरम्ना दिवोस इंतेर. अद वारमुन अद सनिवार आक्रिता दिवोस. आय्त्वर पूना वारम्ना मोदोडा दिया आंता. ¹⁹ అంటిత్కె* పోదైక్ సిస్యలిర్ యూదుల్క్ నుర్ అదికారిర్కున్ వెరిసి,

^{* 20:19} యూద దర్మత నేకితున్ పియ్సు. సనివార్తున్ ఆరమ్మ దివొస్ ఇంతెర్. అద్ వారమున్ అద్ సనివార్ ఆక్రిత దివొస్. ఆయ్త్వేవర్ పూన వారమ్మ మొదొడ దియ ఆంత.

112

తమొ మీరె మాసి మత్త రోతంగ్ కావక్ కెహ్చి, గొల్స్ వాట్స్ రొపొ మత్తెర్. అస్కె యేసు వూర్ నడ్తుమ్ పావె మాస్తి, "మీకున్ సాంతి వాయి" ఇంజెర్ వెహ్హార్. ²⁰ అహన్ వెహ్త పెజె, తన్వంగ్ కెయ్కున్ అని డాకతున్ తొహ్హార్. తె వూర్ సిస్ఫలిర్ పర్భున్ వొడ్కి పియ్పి, వెలె ఆనంద్ ಮೆತ್ತರೆ. 21 ಅಸ್ಗು ಯೆಸು ఉಂಡ ఉಂದಿ జోక, "మీకున్ సాంతి వాయి! బాబొ నాకున్ దునియతగ రొహ్హ తీర్, నన గిర్ మీకున్ దునియతె రొహంతొన్" ఇంజెర్ సిస్వలిర్కున్—వెహ్తూర్. $^{-22}$ ఇహిన్ $^-$ వెహ్సి, "పవిత్ర ఆత్మ యేతట్" ఇంజెర్ వూర్ పారా హూకుర్ ఉహ్క్ తొర్.# ²³అని "మిరట్ బోనంగ్ పాప్క్ తే మాపి కీంతిటొ, వూర్కున్ మాపి పుటంత. బోనంగ్

యేసు తోమన్ దిస్పల్

పాప్క్ తె మాపి కియ్యిటొ, వూర్కున్ మాపి

పుటా" ఇంజెర్ వెహ్లోర్.

(మత్తయి 28:16–20; మార్క్ 16:14–18; లూక 24:36–49)

²⁴ యేసు వాసి మత్తార్ అస్కె, బార జన్క్ సిస్యలిర్గటల్ యేమల్ ఇన్వల్ తోమల్ సెలె మత్తార్. ²⁵ అదెన్ సాటి సిస్యలిర్, "మమొట్ పర్బున్ సూడ్తొమ్!" ఇంజెర్ తోమన్ వెహ్తెర్. బతి తోమల్, "నన కుద్ పర్బునంగ్ కెయ్క్ నగ మోలనె పాతంగ్ అవ్ గద్దిన్ సూడ్పి, అవెనగ బొటనె ఇట బీగర్ అని గొర్కతె కొట్ల డొకతగ కెయ్

20:22 పుట్గడ్మి 2:7

मत्ता रोतङ कावक केहिच, गोल्स वाट्सि रोपो मत्तेर. अस्के येसु वूर नड्डुम पावे मासि, "मीकुन सांति वायि" इन्जेर वेहतोर. 20 अहन वेहता पेजे, तंवङ केयकुन अनि डोकतुन तोहतोर. ते वूर सिस्यलिर पर्बुन वोड्कि पिय्सि, वेले आनंद येत्तेर. 21 अस्के येसु उंडे उंदि जोका, "मीकुन सांति वायि! बाबो नाकुन दुनियतगा रोहता तीर, नना गिर मीकुन दुनियत रोहंतोन" इन्जेर सिस्यलिरकुन वेहतोर. 22 इहिन वेहिच, "पवित्रा आत्मा येतट" इन्जेर वूर पोरो हूकुर उहक्तोर. # 23 अनि "मिरट बोनङ पाप्के मापि कींतिटो, वूरकुन मापि पुटंता. बोनङ पाप्के मापि किय्विटो, वूरकुन मापि पुटो" इन्जेर

येसु तोमन दिस्वल

(मत्तयि 28:16-20; मार्क 16:14-18; लूका 24:36-49)

²⁴ येसु वासि मत्तोर अस्के, बारा जन्क सिस्यिलर्गटल येमल इंवल तोमल सेले मत्तोर. ²⁵ अदेन साटि सिस्यिलर, "ममोट पर्बुन सूड्तोम!" इन्जेर तोमन वेहतेर. बित तोमल, "नना कुद पर्बुनङ केय्क्नगा मोलने पातङ अव गद्दिन सूड्सि, अवेनगा बोटने इटा बीगर अनि गोर्कते कोट्ता डोकतगा

वेह्तोर.

[#] **20:22** पुट्गड्मि 2:7

केय इरा बीगर, नना नंमोन इत्तेके नंमोन" इन्जेर इत्तोर.

²⁶ अहन इन्जि आट रोज्क आता पेजे, तोमल अनि मेय्त्र सिस्यलिर उंदि रोन कावड केह्चि, गोल्च वाट्सि मत्तेर. तेर बति, येसु वूर्गा पावे मातोर. अनि "मीकुन सांति वायि!" इन्जेर इत्तोर. ²⁷ अहन इता पेजे तोमन, "नीवङ बोटने ना केयकुन इट्सि सूडा. अनि नीवा केय चहिच, ना डोकतगा इर्सि, बरोसा सेलोर वोन मोडि आय्वक्ने, మన్" ఇంజెర్ వెహ్తాార్. 28 అస్కా తోమల్, बरोसा वालेनि आसि मन" इन्जेर वेह्तोर. "హో, నా బగవంత! నా పర్పు!" ఇంజెర్ ²⁸ अस्के तोमल, "हो, ना बगवंता! ना पर्बु!" इन्जेर येसुन जवब सीतोर. ²⁹ ते येसु, "निमे नाकुन सूड्सि बरोसा कीति. सूड्वक्ने बरोसा किय्वलिरकुन वेले आसिर्वाद्क प्टंतङ" इन्जेर तोमन वेह्तोर.

इद पुस्तक्ना बाव

³⁰ इवे आय्वा, येसु सिस्यलिर मुने दुस्रोक वेले मय्मतङ काम्क कीतोर. अवेन इद पुस्तक्नगा लिहि किय्मकि. ³¹ बति येसुये, बचि किय्वल किरिस्तु* अनि वोरे बगवंतनोर मरि आंदुर इन्जि नम्किट्ते, बस्केट पिस्वल जिन्गनि मीकुन पुटना इन्जेरेन, इव गोस्टिङ लिहि किय्वल जर्गा.

* 20:31 बिच किय्वल किरिस्तु: हेब्रि बासते मेसयल इंतेर. इदेना अर्तम पर्जतुन बचि किय्ले, बगवंतल नेमि कीसि, सारि किय्वल राजल. वेन साटि यूद्ल्क सृड्सेर मत्तेर.

ఇర బీగర్, నన నమ్మొన్ ఇత్తెకె నమ్మొన్" ఇంజెర్ ఇత్తార్.

 26 అహన్ ఇంజి ఆట్ రోజ్స్ ఆత పెజె, తోమల్ అని మెయ్తుర్ సిస్యలిర్ ఉంది రోన్ కావడ్ కెహ్చి, గొల్చ్ వాట్పి మత్తెర్. తెర్ బతి, యేసు వూర్త పావె మాతార్. అని "మీకున్ సాంతి వాయి!" ఇంజెర్ ఇత్తార్. 27 అహన్ ఇత్త పెజె తోమన్, "నీవంగ్ బొటనె నా కెయ్కున్ ఇట్పి సూడ. అని నీవ కెయ్ చహ్చి, నా డొకతగ ఇర్పి, బరొస సెలొర్ వోన్ మోడి ఆయ్పక్**నె, బరొస వాలెని** ఆసి

యేసున్ జవబ్ సీతొర్. 29 తె యేసు, "నిమె నాకున్ సూడ్పి బరొస కీతి. సూడ్వక్నె బరొస కియ్వలిర్కున్ వెలె ఆసిర్వాద్స్ పుటంతంగ్" ఇంజెర్ తోమన్ వెహ్చార్.

ఇద్ పుస్తక్ నబావ్

 30 ఇవె ఆయ్వ, యేసు సిస్యలిర్ మునె దుస్రాక్ వెలె మయ్మతంగ్ కామ్క్ కీతొర్. అవెన్ ఇద్ పుస్తక్**నగ లిహి** కియ్మకి. 31 బతి యేసుయె, బచి కియ్పల్ కిరిస్తు * అని వోరె బగవంతనొర్ మరి ఆందుర్ ఇంజి నమ్కిట్తే, బస్కెట్ పిస్వల్ జిన్గని మీకున్ పుటన ఇంజెరెన్, ఇవ్ గొస్టింగ్ లిహి కియ్యల్ జర్త్తత.

* 20:31 బచి కియ్పల్ కిరిస్తు: హెబ్రి బాసతె మెసయల్ ఇంతెర్. ఇదెన అర్తమ్ పర్ణతున్ బచి కియ్లె, బగవంతల్ నేమి కీసి, సారి కియ్సల్ రాజల్. వేన్ సాటి యూదుల్క్ సూడ్సెర్ మత్తెర్.

యేసు యేడ్పిర్ సిస్యలిర్కున్ దిస్పల్

21 అద్ ఆత పెజె, యేసు ఉండె 21 ఉంది జోక గలిలయ సమ్దుర్త* డర్డితగ సిస్యలిర్కున్ ఇద్ తరికతె దిస్తార్: 2 సీమొన్–పేతురు, యేమల్ ఇన్ఫల్ తోమల్, గలిలయ యేరియత కాన చహర్తొర్ నతనియేల్, జెబెదయినుర్ మర్క్ అని యేసునుర్ సిస్యలిర్గటల్ ఉండె ఇవిర్ మీరె మాసి మత్తెర్. 3 అస్కె సీమొన్–పేతురు, "నన మీస్క్ పియ్లే దాంతొన్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తూర్. తె వూర్, "మమొట్ గిర్ నీ సంగ వాంతొమ్" ఇంజెర్ ఇత్తెర్. అని సొంజి రూకతగ ఉద్తెర్ బతి, అద్ రాతున్ వూర్ బతంగె పియ్ముకి.

⁴ పోడ్డ్ పెసినెకె, యేసు డర్డితె నిల్సి మత్తార్ బతి, వూర్ సిస్యలిర్ వోన్ వొడ్కె మాయ్మకి. ⁵ అస్కె యేసు, "దాదలిర్నట్! తిన్నె మీన్క్ పియ్తట్ కి?" ఇంజెర్ పూసి కీతార్. తె వూర్ "పియ్మకి" ఇంజెర్ పెహ్తెర్. ⁶ తె యేసు, "రూకత తిన బగ్ల మీవ జార్ వాటట్. అస్కె మీన్క్ అరంతంగ్" ఇంజెర్ వెహ్తార్. తె వోర్ వెహ్తా తీర్ జార్ వాడ్తెర్. అస్కె బేయ్ వెలె మీన్క్ అర్తంగ్. తె అద్ జార్దున్ రూకత్ పొరొ తహ పర్మకి. ⁷ అస్కె యేసు లాడ్ కియ్వల్ సిస్యల్, "వోర్ పర్బు ఆందుర్!" ఇంజెర్ పేతుర్తున్ వెహ్తార్. తె అద్ గొస్టి కేంజ్ర బరొబర్, వోర్ డూండ్కొల మత్త కాడ్కి, ఆంగ్డె కెర్తొర్ అని డర్డితె సొన్లె సమ్మర్తతగ డెయ్మెర్. ⁸ మెయ్మర్ సిస్యలిర్

21 अद आता पेजे, येसु उंडे उंदि
21 जोका गलिलया सम्दुर्ता डर्डितगा
सिस्यलिरकुन इद तरिकते दिस्तोरः
2सीमोन-पेतुरु, येमल इंवल तोमल,
गलिलया येरियता काना चहर्तोर नतनियेल,
जेबेदियनुर मर्क अनि येसुनुर सिस्यलिर्गटल
उंडे इविर मीरे मासि मत्तेर. 3 अस्के
सीमोन-पेतुरु, "नना मीन्क पिय्ले दांतोन"
इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. ते वूर, "ममोट
गिर नी सङा वांतोम" इन्जेर इत्तेर. अनि
सोन्जि रूकतगा उद्तेर बित, अद रातुन वूर
बतङे पिय्मिक.

4पोड्द पेसिनेके, येसु डर्डिते निल्सि मत्तोर बित, वूर सिस्यिलर वोन वोड्के माय्मिक. 5 अस्के येसु, "दादिलिर्निट! तिंले मीन्क पिय्तिट कि?" इन्जेर पूसि कीतोर. ते वूर "पिय्मिक" इन्जेर वेहतेर. 6 ते येसु, "रूकता तिना बग्ला मीवा जार वाटट. अस्के मीन्क अरंतड" इन्जेर वेहतोर. ते वोर वेहता तीर जार वाड्तेर. अस्के बेय वेले मीन्क अर्तङ. ते अद जारदुन रूकत पोरो तहा पर्मिक. 7 अस्के येसु लाड किय्वल सिस्यल, "वोर पर्बु आंदुर!" इन्जेर पेतुरतुन वेहतोर. ते अद गोस्टि केन्ज्ता बरोबर, वोर डूंड्कोला मत्ता काड्कि, आङ्डे केर्तोर अनि डर्डिते

येसु येड्विर सिस्यलिरकुन दिस्वल

^{* 21:1} తిబెరియ సమ్మర్ ఇంజెర్ గిర్ కేయంతెర్. * 21:1 तिबेरिया सम्दुर इन्जेर गिर केयंतेर.

सोंले सम्दुरतगा डेय्तोर. ⁸ मेय्तुर सिस्यलिर डर्डितल रंड नुह्क (200) कूटङ लङ मत्ता काड्कि, मीन्क अर्सि मंवल जार ऊम्सेर अदे रूकते वातेर.

⁹रूका डर्डिते येव्ता पेजे, वूर रेय्तेर. अस्के वूरकुन इचुङ सारिङ अनि गोकन पोरो वाट्सि मंवलिक मीन्क दिस्तङ. ¹⁰ अस्के येसु, "मिरट इंके पिय्तङ मीन्क्नगटल इचुङ पिय्सि वरट" इन्जेर इत्तोर. ¹¹ ते सीमोन-पेतुरु रूकतगा सोन्जि, नोडे पिय्सि येतल जारद्न डर्डिते ऊम्तोर. अद जार नूटा पनस मूंद (153) डगुक मीन्क्ने निन्चि मत्ता. तेर बति अद जार सर्मकि. ¹² अस्के येसु, "वासि तिंट!" इन्जेर सिस्यलिरकुन केय्तोर. ते वोर पर्बु इन्जि करे माता काड्कि, 'निमे बोनि आंदि?' इन्जेर बोरे वोन पूसि किय्मकि. ¹³ते येसु सारिङ अनि मीन्क वूरकुन तूसि सीतोर. ¹⁴येसु सासि-नेंड्ता पेजे सिस्यलिरकुन दिस्वल इद मूडवा जोका आंद.

पेतुर्ता बह्के माता बरोसतुन येसु सुद्रि किय्वल

15 वूरा तिंवल आता पेजे येसु, "योहंतोर मिर सीमोन! वीर्गटल तेर अदिक नाकुन पेर्मा कींति कि?" इन्जेर सीमोन-पेतुरतुन पूसि कीतोर. ते "हो पर्बु! नना पेर्मा कींतोन इन्जि नीकुन टावये" इन्जेर पेतुरु इत्तोर. డర్ధితల్ రండ్ నుహ్క్ (200) కూటంగ్ లంగ్ మత్త కాడ్కి, మీస్క్ అర్సి మన్పల్ జార్ ఊమ్సెర్ అదె రూకతె వాతెర్. 9 రూక డర్డితె యెవ్డ పెజె, వూర్ రెయ్తెర్. అస్కు వూర్కున్ ఇచుంగ్ సారింగ్ అని గొకన్ పొరొ వాట్సి మన్పలిక్ మీస్క్ దిస్తంగ్. 10 అస్కె యేసు, "మీరట్ ఇంకె పియ్తంగ్ మీస్క్ నగటల్ ఇచుంగ్ పియ్సి వరట్" ఇంజెర్ ఇత్తార్. 11 తె సీమొన్–పేతురు రూకతగ సొంజి, నోడె

పియ్స్త్రి యేతల్ జార్డున్ డర్డితె ఊమ్మోర్.

అద్ జార్ నూట పనస్ మూంద్ (153)

డగుక్ మీస్క్ నె నించి మత్త. తెర్ బతి

అద్ జార్ సర్మకి. 12 అెస్కె యేసు, "వాసి

తింట్!" ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ కేయ్తోర్.

తె వోర్ పర్భు ఇంజి కరె మాత కాడ్కి,

'నిమె బోని ఆంది?' ఇంజెర్ బోరె వోన్ పూసి కియ్మకి. 13 తె యేసు సారింగ్ అని మీన్క్ వూర్కున్ తూసి సీతొర్. 14 యేసు సాసి–నేండ్డ పెజె సిస్యలిర్కున్ దిస్వల్ ఇద్

మూడవ జోక ఆంద్.

పేతుర్త బహ్కై మాత బరొసతున్ యేసు సుద్రి కియ్యల్

15 వూర తిన్వల్ ఆత పెజె యేసు, "యోహన్తొర్ మరి సీమొన్! వీర్గటల్ తెర్ అదిక్ నాకున్ పెర్మ కీంతి కి?" ఇంజెర్ సీమొన్–పేతుర్తున్ పూసి కీతార్. తె "హో పర్బు! నన పెర్మ కీంతాన్ ఇంజి నీకున్ టావయె" ఇంజెర్ పేతురు ఇత్తార్. తె యేసు, "నా గొరె పిలన చొకొట్–వాయుట్ సూడ"[#] ఇంజెర్ వెహ్రార్. 16 ఉండె ఉంది జోక యేసు, 'యోహనొర్ మరి సీమొన్! నాకున్ కరల్ పెర్మ కీంతి కి?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. తె, "హో పర్బు! నన పెర్మ కీంతొన్ ఇంజి నీకున్ టావయె" ఇంజెర్ పేతురు ఇత్తార్. తె యేసు, "నా గొరెన చొకొట్–వాయుట్ సూడ" ఇంజెర్ వెహొర్. ¹⁷మూడవ జోక యేసు, "యోహనొర్ మరి సీమొన్! నాకున్ కరల్ పెర్మ కీంతి కి?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. 'నాకున్ పెర్మ కీంతి కి?' ఇంజెర్ మూడవ జోక పూస్కీత కాడ్కి, పేతురు దుక్సతె, "హో పర్బు! మీకున్ సమ్ది టావయె. నన నీకున్ పెర్మ కీంతొన్ ఇంజెర్ గిర్ టావయె" ఇంజెర్ ఇత్తార్. తె యేసు, "నా గొరెన చొకొట్–వాయుట్ సూడ" ఇంజెర్ పేతుర్తున్ వెహ్తూర్. 18 అని 'ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. డియొని మనెకె నీవ నిమె నడి ఆవ్రి కీసి, నీకున్ పసంద్ వాత జాగతగ దాంతి. బతి బుడియని ఆత పెజె, నిమె కెయ్క్ చహ్చి మనెకె, ఉండె వొరొర్ నీకున్ దొహ్చి, పసంద్ సెలె అద్ జాగతె వోంతొర్" ఇంజెర్ యేసు వెహొర్. 19 పేతురు బాతల్ మరన్ ఆస్, బగవంతన్ మయ్మ తరంతొర్ ఇన్వల్ తొహ్లె, యేసు ఇహిస్ వెహ్మార్. అహస్ వెహ్హ పెజె, "నా బక్తి పియ్చి తాక" ఇంజెర్ ఇత్తోర్..

²⁰ పస్క పడ్ద జేవున్ కీనెకె, పర్బునగ ఉండె ఇచుర్ కరుమ్ ఉర్న్గె మాసెర్, 'పర్బు! వోర్ బోర్ ఆందుర్?' ఇంజెర్ పూసి ते येसु, "ना गोरे पिलना चोकोट-वायुट सूडा"[#] इन्जेर वेह्तोर. ¹⁶ उंडे उंदि जोका येसु, "योहंतोर मरि सीमोन! नाकुन करल पेर्मा कींति कि?" इन्जेर पूसि कीतोर. ते, "हो पर्बु! नना पेर्मा कींतोन इन्जि नीकुन टावये" इन्जेर पेतुरु इत्तोर. ते येसु, "ना गोरेना चोकोट-वायुट सूडा" इन्जेर वेह्तोर. ¹⁷मूडवा जोका येसु, "योहंतोर मरि सीमोन! नाकुन करल पेर्मा कींति कि?" इन्जेर पूसि कीतोर. 'नाकुन पेर्मा कींति कि?' इन्जेर मूडवा जोका पूसि कीता काड्कि, पेतुरु दुक्सते, "हो पर्बु! मीकुन सम्दि टावये. नना नीकुन पेर्मा कींतोन इन्जेर गिर टावये" इन्जेर इत्तोर. ते येसु, "ना गोरेना चोकोट-वायुट सूडा" इन्जेर पेतुरतुन वेह्तोर. ¹⁸ अनि "इद सतेम आंद. डियोनि मनेके नीवा निमे नडि आव्रि कीसि, नीकुन पसंद वाता जागतगा दांति. बति बुडियनि आता पेजे, निमे केय्क चह्चि मनेके, उंडे वोरोर नीकुन दोह्चि, पसंद सेले अद जागते वोंतोर" इन्जेर येसु वेह्तोर. ¹⁹ पेतुरु बातल मरन आसि, बगवंतन मय्मा तरंतोर इंवल तोह्ले, येस् इहिन वेह्तोर. अहन वेह्ता पेजे, "ना बक्ति पिय्सि ताका" इन्जेर इत्तोर.

20 पस्का सड्दा जेवुन कीनेके, पर्बुनगा उंडे इचुर करुम उर्नो मासेर, 'पर्बु! वोर बोर आंदुर?' इन्जेर पूसि कीतोर वोर, येसु

लाड किय्वल सिस्यल, तम्वा पेजेय वासेर पेत्रत्न दिस्तोर. ²¹ ते वोन सूड्सि पेत्रु, "पर्बु! वेन बतल जर्गता?" इन्जेर येसून पूसि कीतोर. ²² ते येसु, "नना उंदुंदि जोका वानल वेरि, वोर मंवल नाकुन पसंद मत्तेके, वोन बारेते नीक बतल आयि. सिरिप निमे ना बक्ति पिय्सि ताका" इन्जेर पेतुरतुन वेह्तोर. ²³ अदेन हिंदल, वोर सिस्यना मरन आयो इंवल गोस्टि बक्तलिर नड्डम कप्ता. बति బక్తలిర్ నడ్డుమ్ కష్త. బతి యేసు లాడ్ येस् लाड किय्वल सिस्यन बारेते, अहन కియ్యల్ సిస్యన్ బారెతె, అహన్ వెహ్మకి. वेह्मिक. सिरिप, "नना उंद्ंदि जोका वानल సిరిప్. "నన ఉందుంది జోక వానల్ వేరి. వోర్ మన్సల్ నాకున్ పసంద్ మత్తెకె, వోన్ वेरि, वोर मंवल नाकुन पसंद मत्तेके, वोन బారెతె నీక్ బతల్ ఆయి ఇంజెర్ వెహ్చార్. बारेते नीक बतल आयि" इन्जेर वेह्तोर.

आक्रिता गोस्टि

24 येस् लाड किय्वल वेर सिस्यले इव गट्नन सूड्सि, गवा वेह्ले, इव सम्दोन लिहि कीतोर. वेना गवा सतेम इन्जेर माकुन टावा. ²⁵ येस् बोमित पोरो कीतङ काम्क उंडे वेले मंतङ. अवेनल हर उंदित्न पोडि कीसि लिहि कीतेके, अव पुस्तकुन इर्ले, इद दुनियता जागा येवो इन्जेर नना सोन्च कींतोन

కీతొర్ వోర్, యేసు లాడ్ కియ్వల్ సిస్యల్, తమ్య పెజెయ్ వాసెర్ పేతుర్తున్ దిస్తార్. 21 తె వోన్ సూడ్పి పేతురు, "పర్బు! వేన్ బతల్ జర్తంత?" ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతొర్. 22 తె యేసు, "నన ఉందుంది జోక వానల్ వేరి, వోర్ మన్సల్ నాకున్ పసంద్ మత్తెకె, వోన్ బారెతె నీక్ బతల్ ఆయి. సిరిప్ నిమె నా బక్తి పియ్స్ తాక" ఇంజెర్ పేతుర్తున్ వెహ్తూర్. 23 అదెన్ హిందల్, వోర్ సిస్యన మరన్ ఆయొ ఇన్యల్ గొస్టి

ఆక్రిత గొస్టి

 24 యేసు లాడ్ కియ్యల్ వేర్ సిస్యలె ఇవ్ గట్నన్ సూడ్పి, గవ వెహ్లె, ఇవ్ సమ్దెన్ లిహి కీతొర్. వేన గవ సతెమ్ ఇంజెర్ మాకున్ టావ. 25 యేసు బొమిత్ పొరొ కీతంగ్ కామ్క్ ఉండె వెలె మంతంగ్. అవెనల్ హర్ ఉందితున్ పోడి కీసి లిహి కీతెకె, అవ్ పుస్తకున్ ఇర్లె, ఇద్ దునియత జాగ యెవొ ఇంజెర్ నన సోంచ్ కీంతొన్.

© 2017, Wycliffe Bible Translators This work is licensed under a Creative Commons

Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.